ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་
འགྲེལ་བཤད་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་
ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

འབྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

༸ སྟེ་བསྟན་ཤེར་ཕྱིན་ ཁ ད
མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ II ~

དཀར་ཆགསྔོན་གླེང་།��III སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།��� 2 སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།��� 148 སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།�� 162 སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།�� 166 སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།�� 202 སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།�� 229 སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།�� 241 སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།��� 257 དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག��� 300

སྔོན་གླེང

~ III ~

སྔོན་གླེང་།

རྟེན་འབྱུང་རང་དབང་འདོམས་མཛད་ཐུབ་དབང་དང་།།རྒྱལ་ཚབ་ཆེན་པོ་མི་ཕམ་བྱམས་པ་མགོན།།
འཕགས་སེང་ལ་སོགས་ཤེར་ཕྱིན་འགྲེལ་མཛད་ཀྱི།།

མཁས་གྲུབ་ལོ་པཎ་རྣམས་ལ་གུས་པས་འདུད།།

ཆོས་ལྡན་གངས་ཅན་ལྗོངས་ཀྱི་སྐྱེ་འགྲོ་ཡི།།
སྐྱབས་ཀྱི་དམ་པ་འཕགས་མཆོག་མིའི་རྣམ་རོལ།།
བྱམས་དང་སྙིང་རྗེས་འཛམ་གླིང་དབང་བསྒྱུར་མཁན།།
མགོན་དེའི་ཞབས་ཀྱི་རྡུལ་ལ་སྤྱི་བོས་འདུད།།
ཅེས་མཆོད་པར་བརྗོད་པ་སྔོན་དུ་བཏང་ནས་ཐབས་མཁས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པ་བདག་ཅག་གི་སྟོན་པ་ཐུབ་པའི་དབང་པོས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཐར་པའི་ལམ་ལ་འཛུད་པར་མཛད་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རིམ་པ་གསུམ་
བསྐོར་བ་དང་། དེ་ལས་ཤེར་ཕྱིན་གྱི་མདོ་སྡེ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་དོན་དངོས་
བསྟན་སྟོང་ཉིད་ཀྱི་རིམ་པ་དང་སྦས་དོན་མངོན་རྟོགས་ཀྱི་རིམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ནང་

ནས་དང་པོ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་དཔལ་མགོན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱིས་དབུ་མ་

རིགས་པའི་ཚོགས་དྲུག་དང་། ཕྱི་མ་འགྲེལ་བར་བྱེད་པ་ལ་རྒྱལ་ཚབ་བྱམས་པ་
མགོན་པོས་བྱམས་ཆོས་སྡེ་ལྔ་སོགས་མཛད་པ་དང་། འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ IV ~

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་བ་རྒྱ་གར་
མར་གྲགས་པ་ཉེར་གཅིག་གི་འཕྲུལ་དེབ་ཅིག་སྒྲིག་འདུན་གྱི་བསམ་པས་ཀུན་

ནས་བསླངས་ཏེ་དྲ་ལམ་བརྒྱུད་(Adarshah)རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་མ་དཔེ་ལག་སོན་བྱུང་བ་དང་། ད་ལམ་དགག་དབྱེའི་གུང་སེང་སྐབས་དང་སྟབས་བསྟུན་རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་འཕྲུལ་དེབ་རྣམས་ལེགས་པར་གྲུབ་སྟེ་ཤེར་ཕྱིན་

ཟབ་མོའི་གཞུང་དོན་ལ་ཐོས་བསམ་སློབ་གཉེར་བགྱི་དང་བགྱིད་འགྱུར་གྱི་རྒྱ་

ཆེའི་ཀློག་པ་པོ་རྣམ་པའི་སྤྱན་ལམ་དུ་འབུལ་ཐུབ་བྱུང་བ་དགའ་བས་བརྟས།

རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་གི་གྲངས་འདྲེན་ཙམ་གཟིགས་བདེའི་ཆེད་བཀོད་ན། དེ་ལ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་དང་མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་གཉིས་ལས། དང་པོ་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་བཅུ་གཉིས་ལ། ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི། བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ། འབུམ་རྐྱང་པ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག ཡུམ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་བཅས་བཅུ་གཉིས་སོ། །

དང་པོ་ཉི་ཁྲི་དང་སྦྱར་བ་བཞི་ནི།

༡༽ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་
ཚུལ་གྱི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཉི་སྣང་། ཤེར་ཕྱིན།

ཀ༽ མཛད་པ་པོ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ།

༢༽ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པའི་
མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་

སྔོན་གླེང

~ V ~

རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཉི་ཁྲི་རྣམ་འགྲེལ། ཤེར་ཕྱིན། ཁ༽ མཛད་པ་པོ།
སློབ་དཔོན་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ།
༣༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོང་ཕྲག་ཉི་ཤུ་ལྔ་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཉི་
ཁྲིའི་འགྲེལ་བ་ལེའུ་བརྒྱད་མ། ཤེར་ཕྱིན། ག༽ ང༽ ཅ༽ པོད་གསུམ། མཛད་པ་
པོ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ།
༤༽ མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་དག་ལྡན་ཞེས་བྱ་བ། ཉི་ཁྲི་དག་ལྡན། ཤེར་ཕྱིན། ཏ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་རིན་
ཆེན་འབྱུང་གནས།
གཉིས་པ་བརྒྱད་སྟོང་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ་ནི།
༡༽ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་བཤད་པ་
མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ། བརྒྱད་སྟོང་འགྲེལ་ཆེན་ནམ་
རྒྱན་སྣང་། ཤེར་ཕྱིན། ཆ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ།
༢༽ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་དཀའ་
འགྲེལ་སྙིང་པོ་མཆོག་ཅེས་བྱ་བ། སྙིང་པོ་མཆོག ཤེར་ཕྱིན། ཐ༽ མཛད་པ་པོ།
སློབ་དཔོན་རིན་ཆེན་འབྱུང་གནས།
༣༽ འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བརྒྱད་སྟོང་པའི་འགྲེལ་པ་
གནད་ཀྱི་ཟླ་བའི་འོད་ཅེས་བྱ་བ། གནད་ཀྱི་ཟླ་འོད། ཤེར་ཕྱིན། ད༽ མཛད་པ་པོ།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ VI ~

པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས།
གསུམ་པ་སྡུད་པ་དང་སྦྱར་བ་གསུམ་ནི།
༡༽ སྡུད་པ་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ཅེས་བྱ་བ། སྡུད་པའི་དཀའ་འགྲེལ། ཤེར་ཕྱིན། ཉ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་བུད་དྷ་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན།
༢༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་སྡུད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དཀའ་འགྲེལ་ཞེས་བྱ་བ། སྡུད་འགྲེལ་རྟོགས་སླ། ཤེར་ཕྱིན། ཇ༽ མཛད་པ་པོ།
སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ།
༣༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག་ཅེས་བྱ་བ། ཤེར་
ཕྱིན་མཛོད་ཀྱི་ལྡེ་མིག ཤེར་ཕྱིན། ད༽ མཛད་པ་པོ། ཁ་ཆེའི་མཁན་པོ་བླ་མ་
དྷརྨ་ཤྲཱི།

བཞི་བ་འབུམ་རྐྱང་པ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་ནི།
༡༽ སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཤེར་ཕྱིན། ཏ༽
མཛད་པ་པོ། ཁ་ཆེའི་པཎྜི་ཏ་དྷརྨ་ཤྲཱིས་མཛད་པར་གྲགས།
ལྔ་བ་ཡུམ་གསུམ་དང་སྦྱར་བ་གཅིག་ནི།
༡༽ འབུམ་དང་ཉི་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་པ་དང་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་གསུམ་དོན་མཐུན་
པར་མངོན་རྟོགས་བརྒྱད་དུ་བསྟན་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུམ་གསུམ་དོན་བརྒྱད་དུ་

སྔོན་གླེང

~ VII ~

མཐུན་པ། ཤེར་ཕྱིན། ཁ༽ མཛད་པ་པོ། པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་སྨྲ໏་ཏེ་ཛྙཱ་ན་ཀཱིརྟི།

གཉིས་པ་མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་དགུ་ནི།

༡༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ། འགྲེལ་ཆུང་ངམ་འགྲེལ་བ་དོན་གསལ། ཤེར་ཕྱིན། ཇ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་སེང་གེ་བཟང་པོ།

༢༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ། ཤེར་ཕྱིན། ཉ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་
དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན།

༣༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་
པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་པ་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཅེས་བྱ་བ། འགྲེལ་བཤད་རྟོགས་དཀའི་སྣང་བ། ཤེར་ཕྱིན།

ཇ༽ མཛད་པ་པོ། གསེར་གླིང་བ་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པ།

༤༽ མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་གྲགས་པའི་ཆ་ཞེས་བྱ་བ།
གྲགས་ཆ། ཤེར་ཕྱིན། ཉ༽ མཛད་པ་པོ། པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་རཏྣ་ཀཱིརྟི།

༥༽ བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པ་ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་ཕྲེང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ VIII ~

བ་ཞེས་བྱ་བ། ཤེས་རབ་སྒྲོན་མའི་ཕྲེང་བ། ཤེར་ཕྱིན། ཏ༽ མཛད་པ་པོ། ཁ་ཆེའི་
རིགས་ཀྱི་པཎྜི་ཏ་ཆེན་པོ་བུདྡྷ་ཤྲཱི་ཛྙཱ་ན།

༦༽ མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་འགྲེལ་པའི་བསྡུས་དོན་ཞེས་བྱ་བ།
ཤེར་འབྱུང་བློ་གྲོས་ཀྱི་བསྡུས་དོན། ཤེར་ཕྱིན། ཇ༽ མཛད་པ་པོ། མཁས་པ་ཆེན་
པོ་ཤེས་རབ་འབྱུང་གནས་བློ་གྲོས།

༧༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྡུས་པ་ཞེས་བྱ་བ། ཁ་ཆེ་
གཞོན་ནུ་དཔལ་གྱི་བསྡུས་དོན། ཤེར་ཕྱིན། ཉ༽ མཛད་པ་པོ། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་

པོ་ཀུ་མཱ་ར་ཤྲཱི་བྷ་དྲ།

༨༽ ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་བསྡུས་སྒྲོན་མ་ཞེས་བྱ་བ། ཇོ་
བོའི་བསྡུས་དོན། ཤེར་ཕྱིན། ཏ༽ མཛད་པ་པོ། དཔལ་མར་མེ་མཛད་ཡེ་ཤེས།

༩༽ ཐུབ་པའི་དགོངས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ། ཐུབ་པའི་དགོངས་རྒྱན། དབུ་མ། ཨ༽ མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་འཇིགས་མེད་འབྱུང་གནས་སྦས་པས་མཛད་པ་བཅས་སོ། །

མ་དཔེའི་རྒྱུ་ཆ་འདི་དག་སྡེ་དགེའི་བསྟན་འགྱུར་གཞིར་བཞག་ཡིན་པ་དྲ་ལམ་དེར་གསལ་ཞིང་འདིའི་ནང་རྫོགས་ཚིག་ཉིས་ཤད་མེད་པ་འགའ་ལ་ཉིས་ཤད་དང་ཚེག་མེད་པ་འགའ་ལ་ཚེག་བསྣན་པ་ཙམ་ལས་རང་བློར་གང་ཤར་གྱིས་

བསྒྱུར་བཅོས་སོགས་གང་ཡང་བྱས་མེད།

སྔོན་གླེང

~ IX ~

དཔེ་སྒྲིག་སྐབས་མཚན་བྱང་རྣམས་བམ་པོ་དང་ཡང་ན་སྐབས་བརྒྱད་པོ་རེ་
རེ་བྱས་ནས་བཀོད་ཡོད། རྩ་བ་རྣམས་ནག་ཤེད་དང་། འགྲེལ་བའི་སྐབས་ཀློག་བདེ་བའི་ཆེད་ཤོག་ངོས་རེར་ཡིག་འབེབས་གཉིས་ཙམ་བྱས་ནས་བསྒྲིགས་ཡོད།
ཡིག་འབེབས་ཀྱང་མང་ཆེ་ཤོས་རྫོགས་ཚིག་གི་སྐབས་བཞག་ཡོད་པ་ལས་གུས་པ་རང་ཉིད་གཞུང་རྒྱ་ཆེན་པོ་ལ་བལྟ་རྒྱ་དང་མཐོང་རྒྱ་གང་ཡང་མེད་པས་གཞུང་དོན་དང་འབྲེལ་བའི་ཚིག་གི་གཅོད་མཚམས་མ་ནོར་བ་དང་མ་འཁྲུལ་བ་ཞིག་དཀོན་པས་དེ་དོན་དགོངས་འཇགས་འཚལ།

པོད་ཕྲེང་སྒྲིག་སྐབས་ཉི་ཁྲིའི་འགྲེལ་བ་ལེའུ་བརྒྱད་མ་ལ་པོད་གསུམ་
བཞུགས་པས་སྟོད་སྨད་བར་གསུམ་དང་། བསྡུས་དོན་གསུམ་ག་ཤོག་གྲངས་ཉུང་བས་པོད་གཅིག་དང་། དེ་མིན་འགྲེལ་བ་གཞན་དག་པོད་རེ་རེ་བྱས་ནས་བསྒྲིགས་

ཡོད་པས་མདོ་རྒྱན་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་ལ་པོད་བཅུ་བཞི་དང་། མདོ་རྒྱན་མ་སྦྱར་བའི་འགྲེལ་བ་ལ་པོད་བདུན་བཅས་ཁྱོན་པོད་ཉེར་གཅིག་ཡོད།

སྤྱིར་གུས་པ་རང་ཉིད་ལ་སྐྱེས་སྦྱངས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གང་ཡང་མེད་ཀྱང་
གཞན་ལ་ཕན་སེམས་ཀྱི་ཀུན་སློང་ལྷད་མེད་ཅིག་གིས་དེད་དེ་ལས་འདིར་ཞུགས་
ཀྱང་མི་གཅིག་གི་ལས་གཞི་རྒྱ་ཆེན་པོ་འདི་འདྲ་ཞིག་སྒྲུབ་སྐབས་ནོར་འཁྲུལ་སོགས་གང་མང་འབྱུང་སྲིད་པས་ནོར་འཁྲུལ་སོགས་བྱུང་ཡོད་ཚེ་དགོངས་སེལ་
ཞུ་རྒྱུ་དང་ཁྱེད་ཀློག་པ་པོ་དག་གིས་ཀྱང་དགོངས་གནང་ཡོད་པ་མཁྱེན།

མཐར་རྣམ་དཀར་དགེ་བའི་ལས་འདིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ X ~

ཕྱོགས་དུས་ཀུན་ཏུ་དར་ཞིང་རྒྱས་ལ་ཡུན་ཪིང་དུ་གནས་པ་དང་བསྟན་པ་དེ་འཛིན་ཀུན་གྱི་གཙུག་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་ཡུན་ཏུ་བརྟན་པའི་རྒྱུར་འགྲོ་བའི་བསྔོ་སྨོན་རྒྱ་གང་ཆེ་རེ་གནང་བར་མཁྱཻན་མཁྱེན།
ཤེར་ཕྱིན་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་མཚོའི་མཐའ་ཀླས་ཀྱང་།།
རྒྱ་གར་མར་གྲགས་རྒྱ་འགྲེལ་ཉེར་གཅིག་ལ།།
ཐོས་བསམ་སྒོམ་པའི་ལས་ལ་འཇུག་བདེའི་ཆེད།།
འཕྲུལ་དེབ་པོད་ཕྲེང་ཉེར་གཅིག་བསྒྲིགས་པ་འདིས།།
ཚེ་འདིའི་ཕ་མས་མཚོན་པའི་སེམས་ཅན་རྣམས།།
མཐར་ཐུག་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པའི་རྒྱུ་རུ་བསྔོའ།།ོཞེས་འཕྲུལ་དེབ་སྒྲིག་སྦྱོར་བ་བོ་མཁས་ཀྱིས་༢༠༢༡ལོའི་ཟླ་༩ཚེས་༡༦ཉིན་བྲིས།

སྔོན་གླེང

~ 1 ~

༄༅། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་བཞུགས་སོ། །

མཛད་པ་པོ། སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 2 ~

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

༄༅༅། །རྒྱ་གར་སྐད་དུ། ཨ་བྷི་ས་མ་ཡ་ཨ་ལངྐཱ་ར་ཀཱ་རི་ཀཱ་པྲ་ཛྙཱ་པཱ་ར་མི་ཏོ་པ་དེ་ཤ་ཤཱསྟྲ་ཊཱི་ཀཱ་པྲ་སནྣ་པ་ད་ནཱ་མ། བོད་སྐད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡུམ་དུ་གྱུར་པ།

སྲས་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་། འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་བཅས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །

གཉིས་མེད་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་འཕགས་པའི་གང་ཟག་སྐྱེད་པའི་ཡུམ། །རྒྱལ་དང་དེ་སྲས་ཡུམ་གྱུར་ཟབ་མོ་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གཞུང་འདི་རྒྱ་ཆེ་རབ་ཟབ་ཀུན་གྱི་འཇུག་པས་ཕ་རོལ་དུ། །ལེགས་འགྲོ་དཀའ་ཞིང་གཏིང་མི་
རྙེད་ཕྱིར་བདག་འདྲས་མི་དཔོག་པ། །མཁས་པ་རྣམས་ལ་མཚར་མེད་སྨོད་བྲལ་འདི་བརྩམས་ཏེ། །བདག་ཕན་ཐབས་མཁས་སུ་ཞིག་རང་གི་བརྩོན་པ་འདོར། །གང་ཞིག་རྟོགས་པས་རྒྱལ་བ་སྲས་བཅས་ཞབས་ལ་ལྷ་དབང་གཙུག་གི་ནོར་བུས་འདུད་བྱེད་ཅིང་། །མངོན་པར་མཐོ་བའི་བདེ་བ་རྒྱ་ཆེན་ཟད་མི་ཤེས་པའང་སྔོན་དུ་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་ཅིང་། །རབ་ཏུ་འཇིགས་རུང་གྲང་བས་སྤུ་ལྡང་ངན་འགྲོའི་གཡང་ས་མ་རུངས་པ་ལས་ལེགས་སྒྲོལ་བ། །ལྷ་ཡི་དཔག་བསམ་ཤིང་ལྟར་སྐྱེ་བོ་དམ་པ་དགའ་བྱེད་དེ་ལ་སུ་ཞིག་བརྟེན་མི་བྱེད། །དེ་ཕྱིར་སྐྱེ་བོ་དམ་པས་རིགས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 3 ~

པའི་ཤིང་རྟ་ལུང་གི་འཁོར་ལོས་དྲངས་པ་ཆེན་པོ་ཡིས། །ཉམ་ངའི་ལམ་སྦྱངས་ངེས་པའི་གནས་བརྟན་དཔག་བསམ་ཤིང་ཆེན་ཡལ་ག་རབ་རྒྱས་གཅིག་ལ་ནི། །ལེགས་འཇུས་དེ་ཐོབ་གྱུར་པའི་འབྲས་བུ་ཡིད་འོང་རོར་ལྡན་བདུད་རྩི་ལྟ་བུ་བརྩོན་པས་ཐོབ། །གང་ཡིན་དེ་འདིར་རང་གི་ཆེད་དུ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་སྤྱད་
པ་མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་རྟོགས། །

བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱའི་རྒྱལ་པོ་ཐུགས་རྗེའི་ཐུགས་བརླན་པ་དེས་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་མཐོ་བ་དང་ངེས་པར་ལེགས་པ་ལ་འགོད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་རང་རང་གི་རིགས་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་ཇི་སྙེད་ཆོས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་བསྟན་པ་རྣམས་ལས་རབ་དང་ཕུལ་དང་། གཙོ་བོ་
དང་། གྱ་ནོམ་པ་ཉིད་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེར་གང་མ་བསྡུས་
པའི་དོན་འགའ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་སྙིང་པོའི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་

པོ་ལ་སོགས་པའོ། །བདེན་པ་གཉིས་ཀའི་དོན་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་གཞུང་ཡང་ཁ་ཅིག་སྟེ་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་འབུམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

དེ་ལ་སྙིང་པོའི་དོན་ནི་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ལས་གསལ་པོར་
བསྟན་ཅིང་། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་དབུ་མ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པར་
ལུང་གི་དོན་གཏན་ལ་དབབ་པ་ངེས་པར་མཛད་པས་ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་མཛད་པའི་
ཕྱིར་སྐྱེ་བོ་ཕྱི་མ་རྣམས་འཇུག་ཏུ་རུང་བར་མཛད་དོ། །གང་དུ་མངོན་པར་རྟོགས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 4 ~

པའི་དོན་བསྟན་པ་ནི་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་ཟབ་པར་ལྡན་པས་འཇུག་པའི་གང་ཟག་ཕལ་ཆེར་མགྲོན་པོ་ཕྱོགས་བསླད་པ་བཞིན་གྱུར་པས་རབ་ཏུ་རྨོངས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་ཏེ། དོན་འདི་ཉིད་འཕགས་པ་བྱམས་པ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དེས་གཟིགས་ཏེ། འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ལྡོངས་པ་དམིགས་བུ་མེད་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་དེ་དག་
ལ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་སྒོ་སྣང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བའི་
ཡུམ་མ་ལུས་པ་ཐུགས་ལ་བཞག་སྟེ། གང་རྟོགས་དཀའ་བའི་གནས་དེ་དག་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

ཉན་ཐོས་ཞི་བ་ཚོལ་རྣམས་ཀུན་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་ཉེར་ཞིར་ཁྲིད་མཛད་
གང་ཡིན་དང་། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡང་ཐབས་སླ་བས་ཉེ་བར་བསྟན་པ་འདི་མཛད་དོ། །དེ་བས་ན་འདི་ནི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་ཡིན་གྱི།

མདོ་རྣམས་ནི་འདི་ལ་ལྟོས་ན་མན་ངག་མ་ཡིན་ཏེ། འཇུག་པ་པོ་རྣམས་ལ་ཉེ་བར་བསྟན་པ་མ་ཡིན་གྱི་དུས་ཡུན་རིང་མོས་གོ་བ་སྐྱེད་པ་ཙམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་མྱུར་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་མན་ངག་བསྟན་པ་ཡང་བློ་རབ་ཏུ་ཉམས་པ་སྔོན་ཡོངས་སུ་མ་སྦྱངས་པ་ཁ་ཅིག་གིས་མན་ངག་གི་ཚིག་རབ་ཏུ་བསྡུས་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་ནུས་པས་ན་དེའི་དོན་བདེ་བར་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་དེའི་དོན་དགྲོལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གུས་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་རྣམ་པར་བཤད་པ་འདི་ལེགས་པར་བརྩམས་སོ། །

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 5 ~

དེ་ལྟར་རིམ་པ་གསུམ་དུ་བྱུང་བས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལེགས་པར་གཏན་ལ་ཕབ་མོད་ཀྱི། གང་དག་བློའི་སྟོབས་རབ་ཏུ་ཞན་པའམ། ཡང་ཁ་ཅིག་དགེ་བའི་
བཤེས་གཉེན་ལེགས་པར་བསྙེན་བཀུར་མི་ནུས་ཀྱི། རང་གི་རྟོག་གེའི་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མའི་དོན་ཤེས་པར་འདོད་ཅིང་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་བདག་གིས་འགྲེལ་བཤད་དོན་བསྡུས་པ་འདི་བྱས་ཏེ། དེ་བས་ན་རིམ་པ་རེ་རེ་ཡང་དོན་མེད་པར་ནམ་ཡང་མི་བསམ་མོ། །

དེ་ལ་མདོ་འཆད་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ནི་འཕགས་པ་བྱམས་པ་
ཉིད་ཀྱི་སློབ་མ་རིམ་པ་གཅིག་གིས་བར་བཅད་པ་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་སངས་རྒྱས་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བས་རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་ལས། མདོ་རྣམས་སྨྲ་བར་འདོད་པ་ལ། །ངས་ནི་མན་ངག་སྦྱིན་པར་བྱ། །དགོས་དང་བསྡུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །ཚིག་དོན་བཅས་དང་མཚམས་སྦྱར་བཅས། །བརྒལ་ལན་བཅས་པས་བསྙད་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་དེ་འདི་ཡང་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཉིད་
ཀྱི་མན་ངག་བརྒྱུད་པའོ། །དེ་བས་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་འཆད་པར་མཛད་པ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། དགོས་པ་དང་བསྡུས་པ་དང་། ཚིག་གི་དོན་ནི་དངོས་སུ་བསྟན་ཅིང་། མཚམས་སྦྱར་བ་དང་། བརྒལ་བ་དང་། ལན་ནི་ཤུགས་ལས་རྟོགས་པར་དགོངས་ཏེ་ཤུགས་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ཡང་ཚིག་གི་དོན་ནི་དོན་དང་ལྡན་པའི་མིང་གིས་བཤད་པ་དང་། ངེས་པའི་ཚིག་གིས་བཤད་པ་དང་། རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་དང་། ལུང་བསྟན་པའི་
རིགས་པས་བཤད་པ་དང་། དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཙམ་མོ། །དེ་དག་ལས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 6 ~

འདིར་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཙམ་དང་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཉིད་
གཟུང་ངོ་། །མཚམས་སྦྱར་བ་ཤུགས་ལས་རྟོགས་པར་བྱ་བ་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་

ཞལ་སྔ་ནས་དངོས་སུ་འགྲེལ་པ་ལས་སྨོས་པ་ནི།

འཕགས་པ་བྱམས་པ་བདག་ཉིད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་
རབ་ཏུ་སྟོན་པས་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ལེགས་པ་ཐམས་ཅད་འཐོབ་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བར་ངེས་པར་བཟུང་ནས། གཞན་དག་བཅོམ་ལྡན་འདས་མ་ཡོན་ཏན་རིན་པོ་ཆེ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་འབྱུང་གནས་ལ་དོན་གྱིས་འཇུག་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར་རབ་ཏུ་དང་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆེད་དུ། རེ་ཞིག་དང་པོར་ཡུམ་ལ་ཡོན་ཏན་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བརྗོད་པ་ཅན་གྱི་ཕྱག་འཚལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ།

དེ་ཡང་སྐབས་དང་པོ་ལས་ནི་མཚམས་སྦྱོར་བའི་ཚིག་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་སྨོས་ཏེ། སྐབས་གཉིས་པ་ལས་ནི་ཉི་ཤུའོ། །སྐབས་གསུམ་པ་ལས་ནི་བཅུ་བཞིའོ། །སྐབས་བཞི་པ་ལས་ནི་སུམ་ཅུ་རྩ་ལྔའོ། །སྐབས་ལྔ་པ་ལས་ནི་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ནོ། །སྐབས་དྲུག་པ་ལས་ནི་གཅིག་ཉིད་དོ། །སྐབས་བདུན་པ་ལས་ནི་ལྔ་ཉིད་དོ། །སྐབས་བརྒྱད་པ་ལས་ནི་བཅུ་གསུམ་མོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་བར་མ་ལ་ནི་འཇུག་པའི་མཚམས་སྦྱར་རོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་བསྡུས་པ་ལ་འཇུག་པའི་མཚམས་སྦྱོར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་མཚམས་སྦྱོར་གྱི་ཚིག་ནི་སྤྱིར་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་རྩ་

གསུམ་སྨོས་ཏེ། དེ་ལ་སྐབས་ཀྱི་དང་པོར་བསྟན་པ་བརྒྱད་ནི་སྐབས་ཀྱི་གོ་རིམས་
ངེས་པར་སྟོན་པའི་མཚམས་སྦྱོར་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་རྣམས་ནི་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 7 ~

རོ། །བརྒལ་བ་དང་ལན་དག་ནི་གཞན་གྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱང་ཡོད་ལ།
ཤེས་བྱ་ལ་ཡང་སྟོན་པ་ཡིས། །སྒྲིབ་པ་ཟད་པར་གང་བརྗོད་པ། །དེ་
ལ་ཁོ་བོས་མཚར་དུ་བརྩིས། །
ཞེས་པ་དང་།
འདི་ཡི་དམིགས་པ་དངོས་མེད་དེ། །བདག་པོ་དྲན་པ་ཡིན་པར་
བཤད། །རྣམ་པ་ཞི་ཉིད་འདི་ལ་ནི། །རབ་ཏུ་སྨྲ་རྣམས་བརྒྱུད་མར་
རྒོལ། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དངོས་སུ་ཡང་བསྟན་པར་རུང་སྟེ། དེ་ལྟར་ཡན་ལག་ལྔས་མདོ་བཤད་པ། འདི་མན་ངག་འདིའི་རྩ་བའི་གཞུང་འཆད་པར་འདོད་པ་དག་ལ་ཕན་འདོགས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཚིག་
ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་པ་ནི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོས་ཕྱག་འཚལ་བ་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པའི་དགོས་པ་དང་བཅས་པ་བསྟན་ཏོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་ལྷག་མ་བཞིས་ནི་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱིས་གཞུང་ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་འོག་མ་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གིས་ནི། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཚང་པར་རྙེད་
པ་ངོ་མཚར་ཆེ་བ་བདག་ཉིད་གཟེངས་བསྟོད་པ་བསྟན་ཏོ། །

དེའི་རྗེས་སུ་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གིས་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྙེད་པ་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཡིན་ཞིང་སྟོན་པ་ལ་དྲིན་དུ་གཟོ་བས་བསྒྲུབ་པའི་
མཆོད་པའི་ངོ་བོར་ཡུམ་འདི་དབྱེ་བར་རིགས་པར་བསྟན་ཏོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 8 ~

པ་ཐ་མས་ནི་རང་ལ་སྨད་དེ་འཇུག་པའི་བྱེ་བྲག་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་ནི་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ནས་ནི་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་བཀྲོལ་བའོ། །

དེ་ནས་ནི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་བཀྲོལ་བའོ། །དེ་ནས་ནི་བསྡུས་པའི་དོན་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བཅོ་ལྔའི་མཚམས་སྦྱར་བ་ཙམ་བསྟན་ཅིང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་སྨོས་པ་ཡང་མདོར་བསྡུས་པ་དང་དེ་ལས་ཕྱེ་བ་ཙམ་དུ་བསྟན་ཅིང་དོན་འོག་ཏུ་འཆད་པ་ལ་ལྟོས་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་བརྒྱད་རིམ་པས་བསྟན་ནས་བཀྲོལ་བའོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་དྲུག་ཏུ་བཞག་པ་བསྟན་པ་བཀྲོལ་བའོ། །དེ་ནས་སྐབས་གསུམ་དུ་བཞག་པ་བསྟན་པ་ཕྱེ་བའོ། །དེ་ལྟར་རྩ་བའི་གཞུང་ཕྱེ་ནས་མདོའི་དོན་མདོར་བསྟན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་གཞུང་ཇི་ལྟར་བརྩམས་པ་རང་གི་མིང་གིས་སྨོས་པ་དང་བཅས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་སྨོས་སོ། །དེ་ནས་དགེ་བ་ཡོངས་སུ་བསྔོ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་ཡུམ་འདི་ཟབ་པས་བདག་གི་ཡུལ་མ་ཡིན་ཞིང་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་བསྟན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གོ། །

དེ་ནས་ནི་ཉེ་བར་བསྟན་པ་བཟོད་པར་གསོལ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་བསྟན་ཏེ། འདི་ནི་རེ་ཞིག་འགྲེལ་པའི་བསྡུས་པའི་དོན་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སྤྱིར་སྦྱར་བའི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བརྗོད་ནས། ད་ནི་ཡན་ལག་གི་
དོན་ཅུང་ཟད་དགྲོལ་ཏེ། འདིར་སློབ་དཔོན་གྱིས་དང་པོ་ཉིད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱག་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 9 ~

འཚལ་བ་རྩོམ་ཞེ་ན། འགྲེལ་པ་བརྩམས་པ་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་
ཞིག་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་བསོད་ནམས་ཆེན་པོ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པ་བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པའི་བསམ་པ་རྣམས་ནི་ངེས་པར་འགྲུབ་སྟེ། དེ་བས་ན་འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པ་ལས། བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་དམ་པའི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེས་
རང་གི་གཞུང་ལ་འགྲོ་བ་འབྱུང་བ་རྣམས་དད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཇིག་རྟེན་པ་དམ་པ་རྣམས་ནི་དང་པོར་ཡུལ་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། རང་འདོད་པའི་ལས་ལ་འཇུག་ཅིང་གཞུང་འདིར་ཡང་དང་པོར་ཕྱག་འཚལ་བ་སྣང་བས་ན་སློབ་དཔོན་འདི་ནི་དམ་པའོ། །འདིས་ཕྱག་འཚལ་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཡང་དམ་པ་སྟེ། དམ་པས་འདོད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་འཇུག་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དགོས་པ་དེ་གཉིས་གཟིགས་ནས་དང་པོ་ཉིད་དུ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གུས་པར་ཕྱག་

འཚལ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་། དེར་བརྟེན་པའོ། །

ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། ཆོས་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་ཆོས་རྣམས་ལ་དེ་ཉིད་དང་
གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་མཁས་པས་འཇིག་རྟེན་གནས་སམ་མྱ་ངན་འདས་ཀྱང་རུང་། །ཆོས་ཉིད་སྐྱོན་མེད་ཆོས་རྣམས་སྟོང་པ་འདི་གནས་ཏེ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 10 ~

དཔས་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་རྗེས་སུ་རྟོགས། །དེ་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་ཞེས་
སངས་རྒྱས་མཚན་གསོལ་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་ལ།

ཡང་དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་ཡི་གེ་མ་ཡིན་ཏེ།
དེ་ལ་སུ་ཡང་སྟོན་པ་དང་ཉན་པ་དང་། ཤེས་པར་བྱེད་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་སོ། །འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགེ་
བ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བགྲང་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ནི་འདུས་མ་བྱས་ཁོ་ནར་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེས་ན་ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འགྱུར། དེ་ལྟ་ན་ནི་འགྲོ་
བ་རྣམས་ལ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པས་ལུང་སྔ་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཐམས་ཅད་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སེམས་ལས་བྱུང་བ་དགེ་བ་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་གཞག་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་དེ་རྟོགས་པའི་མཐུས་དེའི་མིང་འཐོབ་ཀྱི་གཞན་དུ་ན་དེ་ཤེས་རབ་ཡིན་དུ་
ཟིན་ཀྱང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ནི་ག་ལ་ཞིག་འགྱུར།

རྟོག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ། ལུང་སྔ་མས་ནི་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རྟོགས་པས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པར་བསྟན་གྱི། དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པས་དེར་
བསྟན་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་དེ་ཡོད་པས་ངེས་པར་ཕན་པར་བྱེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། རྐྱེན་གཞན་ལ་ལྟོས་པས་ན་དབུལ་པོས་བདག་དབང་བའི་ས་ལ་གནས་པའི་གཏེར་ལྟ་བུའོ། །དེ་བས་ན་བྱིས་པ་རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་ཡང་དེ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་ཞེས་བསྟན་ཏེ།

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 11 ~

བྱིས་པའི་སྒྲ་ནི་ཞན་ཅིང་ཕྲ་བའི་དོན་དུ་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དོན་འདི་ལས་
དགོངས་ཏེ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས།

འགྲོ་བ་དག་ན་དེ་ལས་གཞན་ཡང་ཅུང་ཟད་ཡོད་མིན་ལ། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་ཡང་དེ་ལ་རྣམ་པར་རྨོངས་པའི་བློ། །ཡོད་པ་ཀུན་ནས་སྤོངས་ཤིང་མེད་ལ་མངོན་ཞེ་ན་གང་ཡིན་པ། །འཇིག་རྟེན་རྨོངས་པའི་ཚབས་ཆེན་འདི་ཀོ་ཇི་ལྟ་བུ། །ཞེས་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་སངས་རྒྱས་ཕལ་པོ་ཆེ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་རབ་ཏུ་ལྡན་པ་ལས། བྱིས་པས་བྱང་ཆུབ་མི་ཤེས་ཀྱང་། །དེ་དག་དེ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ནི་གཙོ་བོའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། རབ་ཏུ་གཅེས་
པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྙིང་པོ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་
ཏེ། ཇི་ལྟར་ལུས་ལ་སོགས་པ་གནས་ཤིང་འཕེལ་བ་ནི་སེམས་ཀྱིས་བཟུང་བའི་
མཐུ་ཡིན་ལ། སེམས་དེ་ཡང་སྙིང་ཞེས་བྱ་བའི་ལུས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་དེ་ལ་རབ་ཏུ་
བརྟན་པས་ན། བག་ཆགས་ཀྱིས་ནི་དཀྲུགས་པའི་སེམས། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་མང་
པོའི་གནས། །སྙིང་གི་ཡུལ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་སྙིང་མེད་ན་སེམས་མི་གནས་ཤིང་། དེ་མ་གནས་པར་
གྱུར་ན་དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ངེས་པར་མི་གནས་པས་ན་སྙིང་སྟེ། རབ་ཏུ་
གཅེས་པ་ནི་ཧྲ�

་ད་ཡ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མེད་ན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དམིགས་པ་གང་ལ་བརྟེན་
ནས་ཀྱང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་མ་སྐྱེས་པར་གྱུར་ན་ཇི་ལྟར་ལམ་དང་། འབྲས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 12 ~

བུ་དང་གཞུང་དག་འབྱུང་། དེ་བས་ན་འདི་ཡང་ཧྲ໏་ད་ཡ་ཞེས་གསུངས་ཏེ་རབ་ཏུ་གཅེས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་བརྟེན་པ་ནི་ལམ་ལྔ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་། དེ་དག་སྟོན་པའི་གཞུང་རྣམས་སོ། །

དེ་དག་ལས་ཀྱང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པར་བཞག་པ་ལ་བསྟན་པས་གཙོ་བོ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་གཉིས་སུ་མེད་པ་དང་། ལམ་དང་གཞུང་དག་ཀྱང་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞལ་
སྔ་ནས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་གཉིས་མེད། །ཡེ་ཤེས་དེ་ནི་དེ་བཞིན་
གཤེགས། །བསྒྲུབ་བྱ་དེ་དོན་སྦྱོར་བ་ཡིས། །གཞུང་དང་ལམ་དག་དེའི་སྒྲ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དོ། །དེ་ལ་གཞུང་ནི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་བསྟན་པས་བསྡུས་པ་གཉིས་སོ། །ལམ་ནི་འོག་ནས་འཆད་དོ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས་གཏན་ལ་འབེབས་སོ། །

དེ་ལྟར་རྣམ་པར་ཕྱེ་བས་ཡུམ་འདིའི་ངོ་བོ་བསྟན་ནས། ད་ནི་ངེས་པའི་ཚིག་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི། གཞན་སྒྲ་ཤེས་དང་སོ་སོར་ནི། །རང་རིག་རབ་ཏུ་ཤེས་ཕྱིར་དང་། །རབ་ཞི་འཐོབ་ཤེས་རབ་ཕུལ་བྱུང་། །ཡོན་ཏན་
འཐོབ་ཤེས་ཕྱིར་ཤེས་རབ། །ཅེས་བཤད་པ་སྟེ། ལམ་དང་པོ་གཉིས་ལ་ནི་དང་
པོའ། །མཐོང་བའི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ལ་ནི་གཉིས་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་
ནི་གསུམ་པའོ། །བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ནི་བཞི་པའོ། །ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་ལ་ནི་ངེས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 13 ~

ཚིག་ལྔ་པ་སྦྱར་ཞིང་གཞུང་ལ་བཏགས་ཏེའོ། །རང་བཞིན་ལ་ནི་འབྲས་བུའི་མིང་གིས་སོ། །དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་དེ་དག་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན།
བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པ་འཁོར་བ་ནི་ཚུ་རོལ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལས་འདས་
ཤིང་རིང་དུ་སོང་བ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཏོ། །

དེས་ན་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཕྱིར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་

རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ཀྱང་། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་གང་ཡང་འདི་སྐད་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གང་ཞེས་ཟེར་བ་ནི། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་རིང་དུ་སོང་བ་སྟེ།
གང་ལས་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཕུང་པོ་རྣམས་ལས་རིང་དུ་སོང་བས་ན། དེའི་ཕྱིར་རིང་དུ་སོང་བ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་བས་ན་པ་རའི་སྒྲ་ནི་པ་ར་ཡད་ཏ་ཞེས་བྱ་བར་བསྒྱུར་རོ། །ཡང་ན་པ་རའི་སྒྲས་ནི་མཆོག་བསྟན་ལ་དེ་ལ་དངོས་པོའི་རྐྱེན་སྦྱར་བ་ནི་དངོས་པོའི་མཆོག་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན།

རྒྱ་ཆེ་བ་དང་ཡུན་རིང་ཆེད་དུ་བྱ། །མི་ཟད་རྒྱུན་མི་འཆད་ཅིང་ཚེགས་མེད་ལ། །དབང་འབྱོར་བསྔོ་དང་རྩོམ་པ་དག་དང་ནི། །འཐོབ་དང་རྒྱུ་མཐུན་འགྲུབ་ཕྱིར་

དམ་པའི་དངོས། །ཞེས་བཤད་ལ། ཡང་། ཡུན་རིང་གོམས་ཤིང་ཐབས་དང་འབྲས་བུ་མཆོག །འདི་དག་ཐེག་པ་དམན་ལས་མཆོག་གྱུར་དངོས། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །ཡང་ན་སངས་རྒྱས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་ཟག་མཆོག་དག་གིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཡང་མཆོག་གི་དངོས་པོའ། །གཞན་ཡང་གཞན་ལ་སོགས་པའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 14 ~

མཆོག་ཏུ་གནོད་པ་ལས་ཐར་བར་བྱེད་པས་ན་གཉིས་སུ་སྒྲ་སྦྱར་བའོ། །གཞན་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པས་ན་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་འདྲེན་ཏེ། དེའི་ཚེ་ནི་
ཕྱིན་པའི་སྒྲ་རྫོགས་པར་དྲང་སྟེ། ཨི་ཏ་སཾ་ཛཱ་ཏ་ཞེས་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ལ་འདོན་པས་
སོ། །

ཡི་གེ་པའི་རིང་པོ་ཉིད་ནི་གཙུག་ལག་གི་ཚིག་ཡིན་པས་འགལ་བ་མེད་དོ། །ངེས་པའི་ཚིག་ཐ་མ་འདི་ནི་དངོས་སུ་ན་འབྲས་བུ་ལ་སྦྱར་ཏེ། གཞན་ལ་ནི་བཏགས་ནས་སོ། །ལྷག་མ་ནི་ཅི་རིགས་སུ་ངོ་བོ་ལ་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་ངོ་བོ་དང་ངེས་ཚིག་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལས་འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་

པར་ཕྱེ་བ་དེ་དག་ལས་གང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཞེ་ན། མ་ལུས་པ་གཟུང་བའམ། ཡང་ན་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། དེ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལས་ཐ་མི་དད་པ་སྟེ། དེ་ནི་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་གྱིས་ངེས་པར་བྱས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་རྣམ་པར་
མི་རྟོག་པར་མི་འགྱུར་ཏེ་རང་བཞིན་ལ་རྟོག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཞེ་ན།

དེས་གང་ཡང་ཡུལ་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་རང་བཞིན་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་
པར་མི་རྟོག་པར་གྲུབ་ཀྱི་གལ་ཏེ་དེས་ཡུལ་དུ་བྱས་ན། དེ་ཡང་ཡེ་ཤེས་ལ་ལྟོས་
པས་བྱས་པར་འགྱུར་བས་རང་བཞིན་མ་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་དུ་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་ཡང་དག་པར་ན་རང་བཞིན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཀྱང་མི་གཟིགས་ཏེ། དེའི་དོན་ནི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་
ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་གཟིགས་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །དེ་བས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 15 ~

ན་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་བ་ནི་མཐོང་བ་དམ་པའོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་རང་བཞིན་དང་དབྱེར་མེད་པས་རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུ་དག་ནི་དེ་ཉིད་དང་གཞན་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ། །

གཞུང་དང་ལམ་ནི་དེའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བའོ་ཞེས་སྔར་བཤད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཉིད་
རིགས་པས་ན། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ཀྱང་། བཙུན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་

ཕྱག་འཚལ་བ་དེ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དེ་ནས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ལ་བཀའ་སྩལ་པ། ཀཽ་ཤི་ཀ་དེ་དེ་
བཞིན་ནོ། །དེ་དེ་བཞིན་ཏེ། གང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་
ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཀཽ་ཤི་
ཀ་འདི་ལས་བྱུང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་

ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལས་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའོ། །

འདིར་ནི་མི་འདོད་པའི་བཞི་པ་ཉིད་དེ། དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གུས་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སམ་ཡིད་རབ་ཏུ་དང་
བས་སོ། །ཕྱག་འཚལ་ལོ་ཞེས་པ་ནི་མཆོག་ཏུ་འདུད་པར་བྱེད་པའོ། །འདིར་གང་ལ་འདུད་པར་བྱ། གང་ཡང་མ་དམིགས་ན་བཏུད་པས་ཅི་ཞིག་སྦྱིན་ཞེ་ན། ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་ཙམ་གྱིས་སྐྱེ་ཞིང་འཕེལ་བ་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 16 ~

སོགས་པར་འགྱུར་བས་ན་ཡིད་དང་བའི་དབང་གིས་ཅི་ཡང་མེད་པ་ལའང་བཏུད་པས་འབྲས་བུ་ཡིད་དུ་འོང་བ་སྦྱིན་ལ། གཞན་ཡང་དོན་དམ་པར་གང་ཡང་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་ཉིད་གདུལ་བྱ་དང་འཚམ་པའི་བཀོད་པས་གནས་ཏེ།

དེའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱའི་སྐྱེ་བོ་ལ་བརྟེན་ནས། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པས་དེ་དང་དེར། །ཁྱོད་ཉིད་གཅིག་པུ་གཟུགས་མང་དང་། །སྣ་ཚོགས་མཚན་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །ཅེས་བསྟོད་ཅིང་། ཡང་། ཚིག་ཡུལ་ཀུན་ལས་འདས་གང་ཡིན། །ཁྱོད་ནི་གང་ལའང་མི་བརྟེན་ཞིང་། །མཚན་མེད་གོས་པ་མེད་པས་ན། །སུ་ཡིས་འདིར་ཁྱོད་བསྟོད་པར་ནུས། །བདག་ཅི་ཚིག་ལམ་འདི་འདྲ་བས། །ཁྱོད་ལ་བསྟོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་། །དགྱེས་མི་དགྱེས་ལས་འདས་མོད་ཀྱི། །འོན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་བདེན་
པའོ། །ཞེས་བསྟོད་པ་བརྗོད་དེ། དེ་བས་ན་ཡུམ་འདི་སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་རྟོག་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཏེ། མཆོད་པ་དང་ཕྱག་ལ་སོགས་པ་སྤང་བར་ནི་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་ཅི་ཞིག་འགྲུབ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་ཕྱིར། དེའི་རྒྱན་ཚིག་ལེའུར་
བྱས་པ་དག །རྣམ་པར་དབྱེ་ཕྱིར་གུས་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་ཚིག་སྔ་མ་དང་སྦྱར་ཏེ།

དེའི་ཞེས་བྱ་བའི་བུད་མེད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་གྱི་

དབང་གིས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཉིད་དང་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་གང་
ལ་ཕྱག་འཚལ་བ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱན་ཚིག་ལེའུར་
བྱས་པ་དག །རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་གུས་ཕྱག་འཚལ་ཞེས་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་
རོ། །རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་མན་ངག་གིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 17 ~

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཤེས་པས་མན་ངག་འདིས་མཁས་པ་
རྣམས་དགའ་ཞིང་འདི་ལ་དྲིན་དུ་ཡང་གཟོ་བར་འགྱུར་ཏེ། འདི་ནི་དམིགས་བུ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་དགའ་བ་བསྐྱེད་པས་ན་འདི་རྒྱན་ཏེ་དཔེའི་མིང་ཉིད་དོ། །དོན་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། གཟུགས་རྒྱན་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་མེ་ལོང་ནང་སོང་ནས། །མཐོང་བའི་དབང་གིས་མི་རྣམས་རབ་ཏུ་དགའ་བའི་མཆོག་སྐྱེད་པ། །དེ་བཞིན་ལེགས་གསུང་རྟག་ཏུ་རང་བཞིན་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡི། །ཆོས་ཀྱང་དོན་རྣམས་ཕྱེ་བས་མཁས་རྣམས་འདི་ན་དགའ་མཆོག་སྐྱེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དག་ཅེས་པ་ནི་གཞུང་གང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྩ་བ་བཞི་པ་ཡི་གེ་བརྒྱད་པར་བྱས་པའི་མིང་སྟེ། དབང་པོའི་རྡོ་རྗེ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའོ། །རྣམ་པར་དབྱེ་ཞེས་པ་ནི་དོན་ཙམ་ཞིག་སྟེ་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེས། མཐུ་ཡི་དོན་མཐོང་སྒོ་ནས་ནི། །གོ་བར་སླ་ཕྱིར་ངག་དང་ནི། །ཚིག་སོགས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་པར། །མཁན་
པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད། །བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ཏེ། །ཚིག་ལེར་བྱས་པའི་འགྲེལ་གསལ་བ། །འདི་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས། །ཞེས་སྨོས་པས་སོ། །

བཞི་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་དུ་ལྟའོ། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དེ་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་ཕྱག་འཚལ་བར་ནི་བསྟན་ན། དེ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ཉིད་ལ་དགོས་པ་
ཅི་ཡོད་ཅེས་རྟོག་པ་ལ། ཀུན་གྱི་རྒྱན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སྨོས་ཏེ། ཀུན་
ཞེས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 18 ~

ཀྱིའོ། །རྒྱན་དུ་འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་སྐད་སྟོན་ཏེ། སྐྱེས་པའམ་བུད་མེད་གང་ཞིག་གི་གཟུགས་ལ་དགའ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི་རྒྱན་རྣམས་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་རྒྱན་དེ་དག་དྲི་མ་དང་བཅས་པར་གྱུར་ན་དགའ་བར་བྱེད་མི་ནུས་པས་ན་རྒྱན་གྱིས་

བརྒྱན་ནི་རྒྱན་དེའི་དྲི་མ་མེད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

དེ་བཞིན་དུ་མཁས་པ་དགའ་བར་བྱེད་པའི་རྒྱན་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཉིད་དོ། །ཞེས་བསྟན་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཁ་ཅིག་མ་རྟོགས་པའམ། ལོག་པར་རྟོགས་པའི་དབང་གིས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ལེགས་
པར་སྟོན་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས་འདི་རྒྱན་མ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ཀླན་ཀའི་དྲི་མ་སྐྱེ་
སྲིད་དོ། །སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་འགྲེལ་པ་དོན་གསལ་བ་སྡེབ་སྦྱོར་སྤངས་
པས་དྲང་ཐང་དུ་བསྟན་པ་འདི་མཛད་པས་དེ་དག་གིས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་དང་། མ་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བའི་དྲི་མ་ངན་པ་འཇོམས་པས་ན་འགྲེལ་པ་འདི་ནི་རྒྱན་ཏེ། རྒྱན་དུ་བྱེད་པས་ན་རྒྱན་གྱིས་བརྒྱན་ཉིད་དེ། དེ་བས་ན་འདི་ནི་དྲི་མ་
སེལ་བས་རྒྱན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་སློབ་དཔོན་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་ཞལ་སྔ་ནས་དེ་ཉིད་ཀྱི་
ཕྱིར་ཀླན་ཀ་ངན་པའི་དྲི་མ་བསལ་བས་ན་འདི་ནི་དབུ་མའི་རྒྱན་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །བཞི་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན་འགྲེལ་པའི་གཞུང་འདི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡང་སྒྲའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཁོ་ནའོ། །དོན་གྱིས་བརྗོད་པར་
བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ཐམས་ཅད་དོ། །དགོས་པ་ཡང་དངོས་སུ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ལེགས་པར་བསྟན་པ་སྟེ། དེའི་ཡང་དགོས་པ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 19 ~

པ་དེ་རྒོལ་བ་རྣམས་ལ་རྒྱན་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པའོ། །གཞན་དག་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ལེགས་པར་བསྟན་པས་དེ་རྒྱན་ཉིད་དུ་གྲུབ་པ་ནི་དགོས་པ་ཡིན་ལ། དེས་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མའི་དོན་མ་ལུས་པ་ཤེས་པ་ནས་བཟུང་སྟེ།

མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་བར་དུ་ནི་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའོ་ཞེས་རྟོག་སྟེ། དེ་ནི་དེ་ལྟར་འགྲུབ་པ་ཉིད་འགྲེལ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་མི་སྲིད་

ལ། རྩ་བའི་གཞུང་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཡང་འོག་ནས་འཆད་པས་མི་འཐད་
པ་ཉིད་དོ། །གཞན་ཡང་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དང་པོའི་དབང་གིས་གཞུང་དབྱེ་བར་དམ་བཅའ་བས་བརྩམས་པ་མཐར་དབྱུང་བ་ཡང་སྟོན་ཏེ། ཕུང་པོ་དང་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཁས་བླངས་པ་དང་དམ་བཅས་པ་དག་ནི་ཁུར་ཡིན་ལ། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ནི་ལེགས་པར་བླངས་པའི་ཁུར་བྱ་བ་མ་རྫོགས་ཀྱི་བར་དུ་མི་འདོར་ཏེ།
གཞན་དོན་བརྩེ་བ་ཅན་རྣམས་སྲོག་ཕྱིར་ཡང་། །རང་གི་ནུས་པ་ལྷོད་པར་མི་བྱེད་
དེ། །སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཁུར་ལྕི་ཁུར་བ་དག །ཉམ་ངའི་ལམ་དུ་ནམ་ཡང་འདོར་མི་
བྱེད། །ཅེས་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་། བསྟན་པར་དམ་བཅའ་བ་དང་། ཉིད་ཀྱིས་སྦྱོར་བའི་འགྲེལ་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པའི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་རྣམ་པར་བཀྲོལ་བའོ། །

ད་ནི་སློབ་དཔོན་བདག་ཉིད་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་གྱི་ལུགས་ལ་མཁས་པར་

བསྟན་པས་འགྲོ་བ་རྣམས་རང་གི་འགྲེལ་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱ་བ་དང་། གཞུང་དུ་མ་ཚོལ་བའི་འཇུག་པ་པོ་རྣམས་ལ་འང་ཕན་གདགས་པའི་ཕྱིར། སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་
གྱིས་མཛད་པའི་གཞུང་གདགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། འགྲོ་བའི་ཆགས་ལ་ཆགས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 20 ~

མེད་མཛད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཡི་གེ་ཨ་ནི་རིང་པོ་ཡིན་པས་ལྷག་པར་སྟོན་ཏེ། དེས་ན་ཀུན་ཏུ་ཆགས་པའོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་དག་གིས་ནི་མཚམས་སྦྱོར་བ་མ་རྟོགས་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་རིང་པོ་ཡིན་ན་མཚམས་སྦྱར་བར་མི་འགྱུར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་ཡི་གེ་ཨ་ནི་ཐུང་ངུ་སྟེ་དགག་པ་ཉིད་དོ། །

དེ་ལ་མདོར་བསྡུས་ན་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་དང་། སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དག་གིས་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་མོད་ཀྱི་དོན་གཞན་དུ་རྣམ་པར་རིག་པའི་
གྲུབ་པའི་མཐར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བཀྲོལ་ཏེ། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མའི་ལྟ་བ་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་གྱིས་དེའི་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པས་ན།
འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་པ་འོད་བྱེད་པ་བརྙེས་པས་ཀྱང་དེ་འདུལ་བ་དང་འཚམ་པར་བཀྲོལ་ཏེ། སེམས་ཅན་གཅིག་གི་དོན་གྱི་ཕྱིར། །ཕྱི་མཐའི་བར་དུ་གནས་པར་
བགྱི། །ཞེས་གསུང་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་སོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་གི་སྐབས་ཀྱི་དོན་
མ་བརྗོད་ཅིང་རྣམ་པར་རིག་པའི་ཞེན་པ་མ་སྤངས་པས་ན། དེས་བྱས་བྱས་པ་མིན་མཐོང་སྟེ། །འཕགས་པའི་ནང་དུ་གཏོགས་པ་ཡི། །རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཞེས་བྱས་ཀྱང་། །དབུ་མར་གནས་པའི་བློས་རྣམ་ཕྱེ། །ཞེས་རིམ་པར་བྱས་ཏེ་མདོ་བར་མ་དང་སྦྱར་བ་མཛད་དོ། །

དེ་ཡི་འོག་ཏུ་རྣམ་གྲོལ་སྡེ། །དད་པའི་ས་ལ་གནས་པ་ཡིས། །ཞེས་པ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕལ་པ་སྟེ་དད་པ་ཙམ་གྱི་ས་ནི་དད་པའི་སའོ། །བསྟན་བཅོས་
མཐའ་དག་མ་རྙེད་པར། །ཞེས་པ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་རབ་འབྱམ་ལ་མ་འདྲིས་པར་རོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མཐའ་དག་མ་རྙེད་པར་ཞེས་ཟེར་ཏེ་དེས་ནི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 21 ~

ལེགས་པར་མ་སྨྲས་སོ། །རང་དང་རྗེས་མཐུན་རྣམ་བཤད་བྱས། །ཞེས་པ་ནི་དེ་རང་གི་ཤེས་རབ་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གཞུང་བརྩམས་ཀྱི། གཞན་ལ་ཕན་པར་

འདོད་པའམ་མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རིག་པ་བརྩམས་པ་ནི་ཤེས་རབ་འཕེལ་བའི་རྒྱུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

འདི་ནི་འདབ་གཤོག་ཅུང་ཟད་སྐྱེས་པའི་བྱ་འཕུར་བར་རྩོལ་བ་དང་འདྲ་བས་བསྔགས་པའི་ཚིག་ཡིན་གྱི་སྨད་པར་མི་སྦྱར་རོ། །དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བྱས་ཤིང་། །ཞེས་བྱ་བ་ནི། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེའི་ཞལ་སྔ་ནས་སོ། །ཁ་ཅིག་གིས་ནི་བསྟན་བཅོས་ཀུན། །མ་རྙེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་བསྟན་བཅོས་ནི། །ཉོན་མོངས་དགྲ་རྣམས་མ་ལུས་འཇོམས་པ་དང་། །ངན་འགྲོ་སྲིད་ལས་སྐྱོབ་པ་གང་
ཡིན་པ། །ཆོས་སྐྱོབ་ཡོན་ཏན་ཕྱིར་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ། །གཉིས་པོ་འདི་དག་གཞན་
གྱི་ལུགས་ལ་མེད། །ཅེས་པའི་ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ན་བསྟན་བཅོས་ཏེ།
དེ་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་སོ། །ཀུན་མ་རྙེད་པ་ཉིད་ཅེས་པ་ནི་རང་རང་གི་བློས་མ་རྟོགས་པ་སྟེ་གཞུང་མ་རྙེད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཁ་ཅིག་གིས་ནི་ཞེས་པ་ནི་སློབ་དཔོན་དབྱིག་གཉེན་དང་། བཙུན་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ་སྟེ། འདུལ་བའི་དབང་ལས་འཕགས་པ་ཐོགས་མེད་ཀྱང་དེར་བགྲང་ངོ་། །

དེ་རྙེད་པ་གང་ཡིན་དེ་ནི་ཡ་མཚན་ནོ་ཞེས་པ་ནི་བདག་ནི་སྔོན་དུ་ཡང་སྐལ་བ་བཟང་བས་སྔོན་བསོད་ནམས་མཚར་ཞིག་བྱས་པ་ལྟ་ཞེས་རྗེས་སུ་དགའ་བ་སྟོན་པའི་ཚིག་གོ། །དེ་ལྟར་མཁས་པས་སྣང་བར་བྱས་པ་ཡང་བདག་གིས་ཤེས་ལ། ལ་ལས་ནི་དོན་ཚང་བར་མ་ཤེས་ལ་བདག་གིས་ཚང་བར་ཤེས་སོ་ཞེས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 22 ~

བསྟན་ནས། དེ་ཡང་རང་གི་ལྷས་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མཐུས་ཡིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་རྙེད་དཀའ་བ། །ཟབ་མོའི་
ལམ་ཅན་འདི་ལྟ་སྟེ། །སངས་རྒྱས་དབང་གིས་རྙེད་པ་ནི། །

ཞེས་སྨོས་ཏེ་བསྐལ་པ་མང་པོར་ཡང་མཚན་ཙམ་ཡང་རྙེད་པར་དཀའ་བའི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དོན་ཟབ་མོ་འདི་དང་ཕྲད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཀྱི་

དབང་ཉིད་ཡིན་གྱི་གནམ་བཅས་ལ་སོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་ནི་ཀྱེ་རྒྱལ་
བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཏེ། བཅུ་
གང་ཞེ་ན། དང་པོར་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། ཚེ་རབས་ཐམས་ཅད་དུ་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མི་གཏོང་བ་དང་། བདུད་ཀྱི་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་དེ་བཟློག་
པ་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐོས་ཏེ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་དང་། འཁོར་བའི་སྡུག་བསྔལ་
ཤེས་ནས་མི་སྐྱོ་བ་དང་། ཆོས་ཟབ་མོ་རྟོགས་པར་བྱས་པས་འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་སྟོན་ཀྱང་
དེའི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་མི་མོས་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་རང་བཞིན་ལ་རྟོག་ཅིང་
འདུས་མ་བྱས་ལ་མི་གནསལ་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ལ་མི་གནས་པར་འདུ་ཤེས་པ་དང་།

ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ལ་གནས་ཀྱང་དེ་སེལ་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་
ཀྱི་རྒྱུན་མི་གཅོད་པ་སྟེ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་། ཡང་ཡུམ་འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་། དེ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 23 ~

བཞིན་གཤེགས་པའི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཀྱིས་ཆུང་ངུས་ན་གླེགས་བམ་ཆེན་པོ་ལ་ཡི་
གེ་གསལ་བ་བྲིས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཡིན་ན།

གོ་ཐུགས་རྗེས་ཕྲོགས་པ་དེ་དག་བཙུན་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ་ལ་སོགས་པས་རྙེད་པ་ཉིད་དུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཛད་ཅེ་ན། རང་གི་འབད་པའི་རྗེས་སུ་བྱིན་གྱི་

རླབས་འབྲང་བ་ནི་ཆུའི་ཟླ་བ་ལྟ་བུ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་རབ་ཀྱི་རྩལ་གྱིས་

རྣམ་པར་གནོན་པས་ཞུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་སྙིང་པོའི་དོན་བསྟན་པ་
ལས། རྟ་ཅང་ཤེས་ལ་སོགས་པའི་དཔེས་བསྟན་ལ། འདི་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་བྱས། །དེ་ལས་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྲུན། །དགེ་བའི་བཤེས་ཀྱིས་

མགོན་བྱས་པས། །འདི་མཉན་པ་ཡི་སྣོད་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྟོན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཡུམ་འདི་རྙེད་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུ་ཡིན་པས་ན་དེ་ལ་བྱས་པ་ཤེས་པའི་མཆོད་པ་བྱ་བར་རིགས་པས་ན། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་དབྱེ་བའི་རིགས། །ཞེས་སྨོས་ཏེ།
བཀའ་བཞིན་འབད་པས་བསྒྲུབས་པའི་ལན་ཀླན་པས། །ཕན་པར་མཛད་པ་དེ་ལ་ལན་དུ་མཆོད། །ཅེས་བསྟན་པས།

ལན་དུ་མཆོད་པ་ཡང་བཀའ་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། བཀའ་སྒྲུབ་པའི་མཆོག་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པ་སྟེ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་དཔལ་མཆོག་དང་པོ་ལས། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་འདྲི་བ་
དང་། ཀློག་པ་དང་། ཉན་པ་དང་། འདོན་པ་དང་། ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་དང་། འཆང་བ་དང་། སེམས་པ་དང་། སྒོམ་པ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་མཆོད་པའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 24 ~

ཆོ་ག་རྒྱས་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་མཁས་པ་སྟེ། ངེས་པར་རྟོགས་པས་སུ་ཡང་རུང་སྟོན་པ་ལ་དྲིན་དུ་གཟོ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ལན་དུ་མཆོད་པའི་ངོ་བོར་
ཡུམ་འདིའི་དོན་བློ་དང་གཞུང་ལ་དབྱེ་བར་རིགས་པ་དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་བདག་
ཉིད་ཀྱང་གཞུང་འབྱེད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་བདག་གིས་ནི། །

སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་རང་གཞན་ལ། །ཕན་གདགས་འདོད་པས་བསོད་ནམས་དག །བསྒྲུབ་དང་མཐུན་ཕྱིར་སེམས་པ་སྐྱེས། །ཞེས་སྨོས་ཏེ། རྣམ་པ་ཀུན་
ཏུ་བདག་གིས་ནི། །སྤྱོད་ཡུལ་མིན་ཡང་ཞེས་པ་ནི། །ཕྲག་དོག་ལ་སོགས་པའི་དབང་གིས་འགྲེལ་པ་བརྩམས་པ་ལ་སྨོད་པ་སྲིད་པས་དེ་བཀག་པ་སྟེ། དེ་སྐད་དུ་
སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་བྱེད་པ་ན། སྐྱེ་བོ་ཕལ་ཆེར་
ཕལ་ལ་ཆགས་ཤིང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་པ་ལྟ་བུའོ། །རང་གཞན་ལ་ཕན་གདགས་འདོད་ནས་ཞེས་པ་ནི། བསམ་པ་དག་པར་སྟོན་ཅིང་གདུལ་བྱ་འཇུག་པ་རྣམས་ལའང་བསླབ་པའོ། །བསོད་ནམས་དག་བསྒྲུབ་པ་དང་། ཞེས་པ་ནི་བསྒྲུབ་པའི་ལན་དུ་མཆོད་པ་སྟེ། མཐུན་ཕྱིར་ཞེས་པ་ནི་མཆོད་པའི་ཐབས་བཟང་པོ་འདི་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྟོན་པའོ། །སེམས་པ་སྐྱེས་ཞེས་པ་ནི་བརྩམས་པའི་སྤྲོ་
བ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། སེམས་བསྐྱེད་གཅིག་ཅེས་གདམས་ངག་གི་རྐྱེན་ཅན་དུ་ཡང་སྦྱར་རོ། །

ད་ནི་ཕྱག་འཚལ་བ་བསྟན་པ་ནི་ཚིག་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། འཕགས་པ་བྱམས་

པ་བདག་ཉིད་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་མཐུན་པར་རབ་ཏུ་སྟོན་པས་ཞེས་པ་
ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ་ཚིག་དེ་ནི་གོ་སླའོ། །སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 25 ~

ཀྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དང་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ། སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངག་གི་ལམ་ལས་འདས་པས་བརྗོད་པ་དང་བྲལ་བ་སྟེ། རང་གིས་ཡང་དག་པར་རིག་པ་དེ་ནི་གཞན་ལ་བསྟན་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། གཞན་གྱིས་ཀྱང་དེ་བརྟེན་ཅིང་གཟུང་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་
རང་ཁོ་ནས་ཡང་དག་པར་རིག་པ་ནི་རང་གིས་ཡང་དག་པར་རིག་པའོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་། ཕྲ་ལ་ཤེས་དཀའ་དྲང་སྲོང་ཆེན་པོའི་ལམ། །མི་རྟོག་རྟོག་ཡུལ་མ་ཡིན་བལྟ་བར་དཀའ། །རང་བཞིན་ཞི་ཞིང་འགག་མེད་འབྱུང་བ་མེད། །མཁས་གསལ་ཤེས་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་ཡིན། །ངོ་བོ་ཉིད་མེད་ཞི་ཞིང་སྡུག་བསྔལ་ཟད། །རྒྱུད་ལས་རྣམ་གྲོལ་མཉམ་པར་མྱ་ངན་འདས། །མཐའ་དང་དབུས་མེད་ཚིག་གིས་བརྗོད་དུ་མེད། །དུས་གསུམ་གྲོལ་བ་ནམ་མཁའ་འདྲ་ཞིང་མཚུངས། །བདེ་གཤེགས་སྤྱོད་ཡུལ་ཞི་ཞིང་ཉེ་བར་ཞི། །སྨྲ་བའི་ལམ་རྣམས་ཀུན་
གྱིས་བརྗོད་པར་དཀའ། །དེ་དག་ས་དང་སྤྱོད་པ་དེ་འདྲ་བས། །སྨྲ་བར་དཀའ་ན་བསྟན་པར་ག་ལ་ནུས། །དེ་ནི་བསམ་ཡས་སེམས་ལས་རྣམ་པར་སྤངས། །ཡེ་ཤེས་མངོན་བསྒྲུབ་རྒྱལ་བའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཏེ། །ཕུང་པོ་སྐྱེ་མཆེད་ཁམས་ཀྱིས་

བསྐྱེད་པ་མིན། །སེམས་ཀྱིས་མི་ཤེས་ཡིད་ཀྱིས་རྣམ་མ་བརྟགས། །ཇི་ལྟར་བར་
སྣང་གནས་ཀྱི་བྱ་ཡི་རྗེས། །ཤིན་ཏུ་སྨྲ་དཀའ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པ། །དེ་ལྟར་བདེ་
གཤེགས་སྲས་ཀྱི་ས་རྣམས་ཀྱང་། །ཡིད་དང་སེམས་ཀྱི་ཡུལ་གྱིས་ཤེས་མི་
ནུས། །འོན་ཀྱང་བྱམས་དང་སྙིང་རྗེའི་སྨོན་ལམ་གྱིས། །དེ་ལས་ཕྱོགས་ཙམ་རིམ་
པའི་ཚུལ་བཞིན་དུ། །བཤད་པར་བྱ་སྟེ་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཡུལ་མིན། །ཡེ་ཤེས་ཚུལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 26 ~

གྱིས་རྫོགས་པར་བྱ་བའོ། །དེ་འདྲའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཕྲ་ཞིང་བལྟ་དཀའ་བ། །རང་རིག་ཡིན་ཕྱིར་བརྗོད་པར་མི་ནུས་ཀྱང་། །འོན་ཀྱང་བདེ་བར་གཤེགས་པའི་མཐུས་བརྗོད་ཀྱིས། །སེམས་དང་མཐུན་པར་ནན་ཏན་གྱིས་ཏེ་ཉོན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དབང་ལས་དེ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་བསྟན་ན། ཅི་སྟེ་རི་བོང་གི་རྭ་ལྟར་ཤིན་ཏུ་མེད་པས་ན་བརྗོད་པར་མི་ནུས་སམ། འོན་ཏེ་ཡོད་དུ་ཆུག་ན་ཡང་བརྗོད་པར་མི་ནུས། དེ་ལ་ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་དེ་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་ཡང་རང་རིག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མེད་པ་ནི་རིག་པར་གཞག་པར་མི་ནུས་ཏེ་ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་ཐལ་བར་འགྱུར་བ་དང་། བཟློག་ན་གནོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་དེ་ནི་མ་གྲུབ་པོ། །ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་མི་རིགས་
ཏེ། གང་ཡོད་བཞིན་དུ་བརྗོད་དུ་མི་ནུས་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དང་། བརྗོད་དུ་མེད་པའི་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་
ཉིད་གང་གི་ཚེ་སུ་ལས་ཡིད་ཆེས་པར་འགྱུར། བླ་མ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་དེ་ངེས་པ་སྐྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་
ཕྱིར་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པ་ནི་མི་འདོད་པ་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། ཅི་གླགས་ལྟ་བ་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ནས་སམ།

འོན་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་ཅན་ཉིད་ནས་འཇུག་པར་བྱེད། གལ་ཏེ་དེ་དོན་དམ་
པར་ན་ནི་ཇི་སྐད་དུ་སྨྲས་པ་བཞིན་ཏེ། རང་རིག་པ་ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་ཁོ་བོ་ཡང་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། དེ་ལ་རིགས་པའི་སྟོབས་བཅོམ་སྟེ་གནས་པའི་མཐུ་ག་ལ་ཞིག་ཡོད་པར་འགྱུར། ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་ཀྱིས་མཁྱེན་ནས་ཆོས་རྣམས་མ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 27 ~

གཟིགས་ཕྱིར་ཞེས་ཀྱང་གསུངས་པས་སོ། །འོན་ཏེ་གླགས་འདི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་སྒོ་
ནས་སོ་ཞེ་ན། དེ་ནི་གླགས་སུ་མི་རུང་སྟེ། དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་དག་ལས་ཁ་ཅིག་ནི་བརྟགས་པ་ཙམ་སྟེ། བདག་ལ་སོགས་པའོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་ལ་བསྟན་དུ་རུང་བ་སྟེ་བུམ་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་རྫས་སུ་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་པའི་ངོ་བོ་བྱུང་བ་ཙམ་ལས་བསྟན་དུ་མེད་པ་སྟེ། ཚོར་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གིས་རིག་པ་དེ་ནི་ཡོད་ཀྱང་བསྟན་པར་མི་ནུས་པའོ། །གལ་ཏེ་བསྟན་པར་མི་ནུས་པའི་རང་རིག་པ་དེའི་དབང་དུ་
བྱས་ན་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཡོད་པར་ནི་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་མེད་ན་འགྲོ་བའི་དོན་བྱ་བར་
མི་འཇུག་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཐ་སྙད་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། རང་རིག་པ་ནི་མངོན་
སུམ་གྱིས་གྲུབ་པས་སྐུར་པ་མི་གདབ་ཅིང་། རྒྱུད་གཞན་ཡོད་པ་ནི་རྗེས་དཔག་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ན་ཐ་སྙད་མི་འཇིག་གོ། །འདིའི་དོན་ནི་ཚད་མའི་གཞུང་རྣམ་པ་བདུན་གྱིས་ཤེས་པས་འདིར་མི་དཔྱད་དོ། །གལ་ཏེ་རང་རིག་པ་གྲུབ་ན་དེ་ནི་གཞན་རིག་པ་དང་ཕན་ཚུན་སྤངས་པས་འགལ་བའི་ངོ་བོ་ཡིན་པས། བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་ལྡན་པ་ན་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱི་རྣམ་པ་མི་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་མཁྱེན་པ་ན་ནི་རང་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འགྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་ནི་དེ་གཉིས་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་འགལ་བ་ཡིན་པས་ན། དེ་དག་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མ་བརྟགས་ཤིང་། རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ནི་
སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ཐམས་ཅད་དུ་རྟོགས་པ་དང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 28 ~

མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས་བཤད་དེ།
དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལས་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་ཡང་འདི་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པའོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ནི་འགལ་བ་དེ་དག་བསམ་པར་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་
བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་ན། གྲངས་མེད་པ་ལ་སུ་ཞིག་བགྲང་། །ཚད་མེད་པ་ལ་སུ་ཞིག་འཇལ། །ཁྱོད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གྲངས་དང་ནི། །མཐུ་ལ་སྤོབས་པ་མ་མཆིས་
སོ། །ཞེས་བསྟོད་པའོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་རིག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སོ། །རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་
རང་བཞིན་གྱིས་མི་རྟོག་པའོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་ན་ཀ་བ་ལ་སོགས་པ་བེམས་པོ་རྣམས་ཡེ་ཤེས་སུ་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་ལྷའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། གལ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་མི་ཤེས་ན། །ཤིང་ནི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། །ཞེས་བཤད་དོ། །འོན་ཏེ་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་ལས་འདས་པས་དེར་བཞག་ན་ནི་བསམ་གཏན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་ཏེ་དེ་དག་ལ་རྟོག་པ་དང་དཔྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བས་དེར་བཞག་ན་ནི་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡང་དེར་འགྱུར་རོ། །

རྐྱེན་གྱིས་ཡུལ་མི་འཛིན་པས་དེར་བཞག་ན་ནི་རྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་
དེར་འགྱུར་རོ། །འོན་ཏེ་མི་རྟོག་པའོ་སྙམ་སེམས་པས་རྟོག་པ་གཞན་མ་སྐྱེས་པས་དེར་བཞག་ན་ནི་དེ་ཉིད་རྟོག་པར་རེད་པས་མི་རྟོག་པ་ག་ལ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ་དག་ནི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 29 ~

འདིར་མི་བསམ་གྱི་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཡུན་རིང་པོར་དངོས་པོ་
རྣམས་ལ་བལྟས་པ་ལས། དངོས་པོའི་ཆ་ཤས་ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མི་དམིགས་པར་ངེས་པར་བགས་ཀྱིས་བརྟན་པར་འགྱུར་ཞིང་།

ནམ་ཞིག་ན་ཡུལ་གང་ལ་ཡང་རྣམ་པར་མི་རྟོག་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་
གསལ་བའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རབ་འབྱམ་ཚད་མེད་པ་རང་གིས་རིག་པ་དེ་སྐྱེ་བ་
ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ། ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཅུང་ཟད་ཀྱང་

མ་མྱངས་པས་ན་ཇི་ལྟར་ན་ངེས་པར་བྱེད་ནུས་ཏེ། ཁྱབ་དང་དབང་ལ་སོགས་མ་མྱོང་། །དཔག་ཏུ་མེད་པར་གནས་པའི་རྒྱུ། །འཇིག་རྟེན་སྤྱི་བོར་གྱུར་པས་
ཀྱང་། །མྱོང་བར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་པ། །ཡང་དག་བདུད་རྩི་དག་པ་འདི། །ཐུགས་རྗེ་དག་པའི་རྒྱུ་ཅན་གྱི། །དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མ་གཏོགས་པར། །གཞན་གྱི་ལོངས་

སྤྱོད་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་ཏེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་ཅི་རིགས་སུ་མྱོང་བ་ཉིད་དོ། །

ཡེ་ཤེས་འདི་ནི་རྒྱུ་ལས་དཔགས་ཏེ་ངེས་པར་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱའི། བུམ་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ལྟར་གསལ་པོར་གཟུང་བར་ནི་ནམ་ཡང་མི་ནུས་པས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། བསྒོམ་པའི་སྟོབས་གྲུབ་ནས་ཁ་
ཅིག་ལ་ནོར་བུ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ་ཞེས་འཆད་པ་ཡང་དོན་འདིར་གཏན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 30 ~

ལ་ཕབ་པ་སྟེ། ཅི་ཞིག་ལྟར་ཞེས་པ་ནི་བསྟན་པར་མི་ནུས་པའི་ཚིག་ཉིད་དོ། །གལ་ཏེ་སོ་སོར་རྟོག་པའི་ཤེས་རབ་ལ་གོམས་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་འབྱུང་ན། རྒྱུ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེའི་འབྲས་བུ་དེ་ལས་བཟློག་པས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་འགལ་བས་ན།

ཡེ་ཤེས་དེ་རྒྱུ་མ་ཡིན་པ་ལས་བྱུང་བས་གང་ལས་ཀྱང་དེ་འབྱུང་བའམ། རྒྱུ་མེད་པར་ཇི་ལྟར་མི་འབྱུང་ཞེ་ན། ཇི་ལྟར་ན་འདི་རྒྱུ་མ་ཡིན། སོ་སོར་རྟོག་པ་ན་ཡང་སྤྲོས་པ་མེད་པར་མོས་པས་ཞུགས་ལ་འབྲས་བུའི་སྐབས་ན་ཡང་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཉིད་ཐོབ་པོ། །ཕྱོགས་མ་ལུས་པས་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཁྱད་པར་མེད་ན་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུར་ཡང་ཇི་ལྟར་འགྱུར། རྒྱུས་ཀྱང་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། ཕྱོགས་འགའི་རྗེས་སུ་འགྲོ་བས་ཀྱང་རྒྱུར་འདོགས་སོ། །གཞན་ཡང་འཕགས་པ་སྟུག་པོ་བཀོད་པ་ལས་ཀྱང་། རྭ་ལས་ལན་ཚྭར་གྱུར་པ་དང་། །འདམ་བུ་ལས་ཀྱང་སྒོག་པར་འགྱུར། །མི་གཙང་སྲིན་བུ་ལ་སོགས་ལས། །སྦྲང་མར་འགྱུར་གཞན་མི་འདྲ་
མང་། །རྒྱུ་དང་འདྲ་བའི་འབྲས་བུས་ནི། །ས་རྣམས་གང་ནའང་མི་སྣང་སྟེ། །གྱུར་པའི་རྒྱུ་ལས་འབྲས་བུ་འབྱུང་། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཙནྡན་གྱི་ཤིང་ལས་མེ་བྱུང་བའི་དཔེས་མི་འདྲ་བའི་རྒྱུ་ལས་མི་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་འབྱུང་བ་ཡང་ཆོས་རྣམས་
ཀྱི་ཆོས་ཉིད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་ཀྱང་འདི་ལ་གནོད་པ་མེད་དོ། །

དེ་ལྟར་རང་རིག་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་འཐད་པ་ཉིད་ན། དེ་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་ཇི་ལྟར་ན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་རབ་ཏུ་དང་

བ་ཞེས་གཞག །དང་བ་ནི་སེམས་ལས་བྱུང་བ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདིའི་དོན་ནི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 31 ~

སྔར་སྨྲས་ཏེ། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུམ་འདི་ངེས་པར་བྱས་ནས།
དེའི་རྗེས་ལ་ཐོབ་པས་ཇི་ལྟར་བཟུང་བ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱེད་པ་སྟེ། མིག་གིས་མཐོང་བའི་གཟུགས་དག་ལ་ཡིད་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་ན་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་རབ་ཏུ་དང་བ་ཞེས་གཞན་དུ་སྦྱར་བ་ལ་ཡང་ཉེས་པ་མེད་
དོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླ་སྟེ། ཅུང་ཟད་དུ་ན་འདིར་ཕྱག་འཚལ་བའི་དགོས་པ་ནི་བདག་ཉིད་དམ་པའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པར་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ་སྟེ། དེ་ཡང་
དགོས་པ་ནི་བདག་གིས་བརྩམས་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་འཇུག་པའོ་ཞེས་དགོངས་ནས་ཕྱག་འཚལ་བའོ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་ཞེས་པ་ནི། བདག་དང་གཞན་སྨྲས་དངོས་འདི་དག །ཡང་དག་དུ་ན་གཅིག་པ་དང་། །དུ་མའི་རང་བཞིན་བྲལ་བའི་ཕྱིར། །རང་བཞིན་མེད་དེ་གཟུགས་བརྙན་བཞིན། །ཞེས་པ་དང་། དངོས་པོ་གང་གང་རྣམ་དཔྱད་ན། །དེ་དང་དེ་ལ་གཅིག་ཉིད་མེད། །གང་ལ་གཅིག་ཉིད་ཡོད་མིན་པ། །དེ་ལ་དུ་མ་ཉིད་ཀྱང་མེད། །གཅིག་དང་དུ་མ་མ་རྟོགས་པར། །རྣམ་པ་གཞན་དང་ལྡན་པ་ཡི། །དངོས་པོ་མི་རུང་འདི་གཉིས་ནི། །ཕན་ཚུན་སྤངས་ཏེ་
གནས་ཕྱིར་རོ། །

ཞེས་བསྟན་པ་ནི་གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱའོ། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མར། རང་ལས་མ་ཡིན་གཞན་ལས་མིན། །གཉི་ག་ལས་མིན་རྒྱུ་མེད་མིན། །དངོས་པོ་གང་དང་གང་ལ་ཡང་། །སྐྱེ་བ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 32 ~

ནམ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་རིགས་པར། རྐྱེན་ལས་སྐྱེས་པ་གང་ཡིན་དེ་མ་སྐྱེས། །དེ་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱེ་བ་
མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཞན་ཡང་། སྐྱེ་མེད་རབ་ཏུ་སྟོན་ནུས་པ། །དུ་མས་དངོས་པོ་གཅིག་མི་བྱེད། །ཅེས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་སོ། །

ཚད་མས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གདོད་མ་ནས་མ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་གཏན་ཚིགས་དེ་དག་ཉིད་འཇལ་བར་བྱེད་པས་ཚད་མ་ཞེས་ཀྱང་བྱ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་ཚུལ་བཞིན་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དབང་ལས་རིགས་པ་ཞེས་བསྟན་ཅིང་བློ་དངོས་པོ་དང་མཐུན་པར་སྒྲུབ་ཅིང་དེར་འདྲེན་པའི་ཕྱིར་ན་སྒྲུབ་པ་དང་འདྲེན་
པ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་དང་པོ་ཉིད་དུ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ལ་མོས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ལ་སོགས་པ་སྲིད་ན་རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དེ་ལ་ངེས་པར་
བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ལ་བརྟེན་པར་རིགས་ཏེ། འདི་ནི་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པ་ལ་གཙོ་བོ་སྟེ་དངོས་པོའི་སྟོབས་ལས་འོངས་པ་ནི་སུས་ཀྱང་འགལ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་བསྟོད་པར་བྱེད་པ་ལས། རྣམ་གྲོལ་ནང་ན་མི་གཡོ་ལྟར། །རིགས་
པའི་ནང་ན་ཆོས་ཉིད་ལྟར། །ཤེས་རབ་ནང་ན་ཀུན་མཁྱེན་ལྟར། །ཁྱོད་ནི་ལུས་ཅན་ཀུན་གྱི་མཆོག །ཅེས་བསྟོད་པ་བརྗོད་དོ། །

གཞི་དང་། ལམ་དང་། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་གསལ་ལོ། །སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་གྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་
མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཡུམ་ལ་གནོད་པ་མ་མཐོང་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་
སུ་ཤེས་པའི་དོན་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པའི་དོན་དང་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 33 ~

ལྡན་པ་ནི་ཡུམ་སྟེ། ཡུམ་དེ་ཡང་འདིར་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གིས་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ནི་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་གཙོ་བོར་བྱས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཡུམ་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པ་སྲས་གསུམ་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་འདི་ལ་སྐྱེ་བ་ཡོད་དོ་ཞེའམ། སྲས་གསུམ་སྐྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དང་མི་ལྡན་ནོ། །

ཞེས་རིགས་པ་འགའ་ཞིག་གིས་གནོད་པ་ཡོད་པར་མ་མཐོང་བ་ནི། ཡུམ་འདིའི་ཆོས་ཉིད་དེ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་གཞན་གང་གིས་ཀྱང་བཙན་
ཐབས་སུ་ནི་དེ་ལྟར་བསྒྲུབ་པར་མི་ནུས་པས་སོ། །ནས་ཞེས་པ་ནི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་
དོན་ཏོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་
བདག་ཉིད་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ནི་ཞེས་པ་ལ། འདིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་

པ་ཞེས་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་གཞིའོ། །དེའི་ཁྱད་པར་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་
གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་སྨོས་ཏེ། ཡུམ་དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དབྱེར་མེད་པའོ་སྙམ་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་དང་། སྲས་གསུམ་ཅར་སྐྱེ་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

ཚིག་འདི་སྨོས་ཏེ། སངས་རྒྱས་རྣམས་དང་རང་སངས་རྒྱས། །ཉན་ཐོས་རྣམས་
ཀྱིས་ངེས་བསྟེན་པའི། །ཐར་ལམ་ཁྱེད་ཉིད་གཅིག་པུ་སྟེ། །གཞན་ཞེས་བགྱི་བ་མ་

མཆིས་ངེས། །ཞེས་བསྟོད་པ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ས་ལ་སློབ་པར་འདོད་པས་ཀྱང་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ། །

ཞེས་པ་ལ་སོགས་པས་གསུངས་ལ། ཡང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ལས་ནི་ཐེག་པ་གསུམ་པོ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 34 ~

ཐེག་པ་དང་། རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་རྣམས་རྒྱ་ཆེར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ཡུམ་འདི་
ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་བསྐྱེད་པས་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཡིན་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་།

སངས་རྒྱས་རྗེ་བཙུན་རྣམས་བསྐྱེད་པས་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ནི་འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཀྱང་བསྟན་པས། བསྟན་པ་འདི་ལ་ཡང་དོན་ལྷག་མ་མེད་ལ་ཡུམ་འདི་ལ་ཡང་རང་རང་གི་རྟོགས་པ་ལས་ལྷག་པའི་རྨད་དུ་བྱུང་བ་ཅི་ཞིག་ཡོད་སྙམ་ན། དེ་བསལ་བའི་ཕྱིར་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིར་དོན་ནི་ཡུམ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་རང་བཞིན་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ་དབྱེ་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། གདུལ་བྱའི་བསམ་པའི་དབང་གིས་སྲས་གསུམ་གྱི་

ཡུམ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་གྱི། རྣམ་པར་ངེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་སངས་
རྒྱས་རྗེ་བཙུན་ཁོ་ནའི་ཡུམ་ཡིན་གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་གཡུང་པོ་ལ་
སོགས་པ་ལྟ་བུ་ནི་བུད་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ལྟ་བུའི་ཡུམ་འདིས་ག་ལ་སྐྱེད།

དེའི་ཕྱིར་འདིའི་མཐུ་ཆེ་བ་ནི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་ཁོ་ནར་བསྒྲུབས་པས་ན་རབ་ཏུ་མཚར་དུ་བྱ་བའོ། །ཡུམ་
གྱི་མཐུའི་ཁྱད་པར་དེ་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་དག་ཀྱང་གཞུང་གཞན་པས་མཆོག་ཉིད་དོ། །འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 35 ~

ལས་ནི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བའི་འཇུག་པའི་རིམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཙམ་ཞིག་གཙོར་བསྟན་པས་གཞུང་ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། །

འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ཏུ་ཡང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་བྱ་བའི་ཚུལ་དང་། འབྲས་བུ་ལ་སོགས་པ་གཙོར་བསྟན་གྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་ནི་མ་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཀྱང་
གཞུང་ཕྱོགས་གཅིག་པའོ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིར་ནི་རིགས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བསྟན་པ་བསྒྲགས་པས་ན་གཞུང་ཆེན་པོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ཉིད་ལ་བརྟེན་ཏེ། གང་ཡང་དག་པར་སྐྱོན་མེད་པ་ལ་ཞུགས་པ་དེ་དག་ནི་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་སྐྱེད་པའི་མཐུ་མེད་དེ། དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་དག་གིས་འཁོར་བའི་རྒྱུན་གྱི་མཚམས་བཅད་པའི་ཕྱིར་ཏེ།
འོན་ཀྱང་དེ་དག་གལ་ཏེ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་ན་དེ་དག་ལ་ཡང་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ངོ་། །

ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་རྣམས་འཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དེ་དག་གི་དགེ་བའི་ཕྱོགས་ལ་ཁོ་བོ་ནི་བར་ཆད་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་ལ། སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་འཆད་པར་འགྱུར་

བ་ལས་དེའི་དོན་བསྟན་པ། ཐེག་པ་གསུམ་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ཡིན་གྱི་མཚན་ཉིད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་ལུགས་ལས་འབྱུང་བས། སྐྱེ་བོ་ཐམས་ཅད་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་རྣལ་འབྱོར་པས་ཀྱང་སངས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 36 ~

རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡང་འདི་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པ་ཡིན་ལ། འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས་དེ་ལྟ་ན་ཕྱག་འཚལ་བ་དང་།

བསྟོད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒལ་བ་དང་ལན་རྣམས་ཀྱང་འདི་ཉིད་དུ་གཏན་ལ་ཕབ་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ཚུལ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ནི་རང་བཞིན་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་མེད་པར་རྐྱེན་གཞན་ཁ་ཅིག་གིས་དུ་མར་སྣང་བའི་དུ་མ་ཉིད་ཇི་སྙེད་པ་ནི་འདིར་ཚུལ་
གྱི་སྒྲས་བསྟན་པ་སྟེ་ཡུམ་འདི་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ཡང་རང་བཞིན་ཕྱེ་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཇིག་རྟེན་མགོན་པོས་ཐུགས་རྗེ་ཡིས། །ལུས་ཅན་རྣམས་ལ་བསྟན་སླད་དུ། །ཐ་སྙད་མངོན་དུ་མཛད་ནས་ནི། །ཁྱོད་ནི་བསྟན་ཅིང་བསྟན་མ་ལགས། །ཞེས་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་
བསྟོད་པ་ལས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་དུ་མར་སྣང་བ་གཅིག་ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ལ། གཅིག་དུ་མར་སྟོན་པའི་མཐུ་དང་ལྡན་པར་བརྗོད་པ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་སྨོས་པས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་མཐུའི་ངོ་བོ་དེ་སུའི་སྙམ་པ་ལ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཞེས་སྨོས་པ་སྟེ། དོན་གྱི་གོ་རིམས་ནི་དེ་ལྟར་བལྟ་བར་བྱའོ། །རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཞེས་
པ་ནི་བྱེད་པའི་རྒྱུ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་ནི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ། དེ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ཀྱང་འཆད་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 37 ~

པར་འགྱུར་བའི་ཚུལ་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་དེ་
ལྟར་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དངོས་པོ་བརྒྱད་དུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་དེ་དག་ནི་དངོས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་དཔྱད་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་

ཞེས་གཅིག་ཁོ་ནར་གདགས་པར་རིགས་ཏེ།

དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྔར་བསྟན་པའི་རིགས་པས་ལམ་ཐམས་ཅད་ནི་འབྲས་
བུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གཅིག་པུ་བརྒྱུད་པའམ། དངོས་སུ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས་

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་སྟེ་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་སྨོས་པ་ཡང་འདིར་བསྟན་པས་ཆོག་གོ། །འོན་ཀྱང་དམན་པ་ལ་མོས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་འཚང་རྒྱ་བར་ངེས་ཀྱང་བདག་ནི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་སྣོད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བདག་ལ་རྣམ་པར་སྨད་ནས་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ལ་ཁ་ཅིག་ནི་འཚང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་སྤྱད་པ་སྤྱོད་ཀྱང་
འབྲས་བུ་མ་ཐོབ་པས་ལམ་ལ་གནས་པ་ཡིན་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་ཡུན་རིང་པོ་ནས་བཞེད་པའི་དོན་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པས། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་བདག་

པོར་དབང་བརྙེས་པ་ཉིད་དེ། དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་གསུམ་དུ་བསྡུས་པས་ན་སྐབས་བརྒྱད་དུ་ཕྱེ་བ་ཡང་སྐབས་གསུམ་དུ་བསྡུ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

དེ་ལ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ལ་དེ་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྐབས་གཅིག་
ཅེའམ། གསུམ་ཞེས་མི་བཞག་པར་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཉིད་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱིས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 38 ~

བརྗོད་པར་བྱ་བ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་འདི་ཅི་ལ་དགོངས་ཤེ་ན། དོན་འདི་ནི་འོག་ནས་སྟོན་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མི་བསམ་མོ། །

ད་ནི་དངོས་པོ་བརྒྱད་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་དུ་ཇི་ལྟར་བསྡུ་བ་ཅུང་ཞིག་འདིར་བརྗོད་དེ། དང་པོ་རེ་ཞིག་གང་ཟག་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་རིམ་གྱིས་

སངས་རྒྱས་ཉིད་ཐོབ་པའི་རིམ་པས་དང་པོར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་འབྲས་བུའི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་སུམ་ཅུ་

རྩ་བདུན་ལམ་བདུན་དུ་བསྡུས་པ་འདི་ཉིད་གཞིར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ཅེས་རྟོག་པ་ལ། མཐོང་བའི་ལམ་གཙོར་བྱས་ཏེ། རང་གི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་མེད་པ་ནས་འདུལ་བ་མེད་པའི་བར་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་ནི་མཚན་ཉིད་ཉི་ཤུ་བསྟན་པའོ། །དེ་དག་གི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གང་ཞེ་ན་ཞེས་རྟོག་པ་ལ་ནི། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་ལམ་ལ་ནི། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་། གཟུགས་སོགས་དེ་མི་རྟག་སོགས་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །

སྦྱོར་བའི་ལམ་ལས་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་འབྱུང་བས་ན། སྐབས་གཉིས་པ་དང་གསུམ་པར་མཐོང་བའི་ལམ་རྣམ་པ་དང་བཅས་པར་བསྟན་ཏོ། །འབྲས་བུ་ནི་འདིར་མ་བསྟན་ཏེ་གོ་སླ་བས་སམ། རང་གི་གཞུང་ལ་ལྟོས་པས་སམ། དོན་གཞན་ཡིན་ཡང་གདམས་ངག་གི་སྐབས་སུ། དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དག །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཐུན་མོང་དུ་བསྟན་དུ་རུང་བའོ། །ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་བསྡུས་པ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 39 ~

རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྐབས་གཉིས་པ་ལས་སྦྱོར་བའི་
ལམ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དག་ཁྱད་པར་དང་བཅས་པར་བསྟན་ལ། སྐབས་བཞི་པ་ལས་དེ་དག་གི་བསྒོམ་པའི་ལམ་རྣམ་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏེ། རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ནི་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །

དེའི་ཕྱིར་སྐབས་དང་པོ་དང་། ལྔ་པ་དང་དྲུག་པ་དང་། བདུན་པ་དང་། བརྒྱད་
པ་ལས་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་བསྡུས་པའོ། །འབྲེལ་བ་མ་བསྟན་ཏེ་སྐབས་གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་། བཞི་པ་དག་ལས་བསྡུས་པའོ། །ཡོན་ཏན་དང་སྐྱོན་དག་ལ་མི་སྦྱོར་ཏེ། གཙོར་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་སྐབས་བསྡུས་
པའོ། །ལམ་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཏེ། དེ་དག་ཞི་བའི་དབྱིངས་ནས་ལངས་ཏེ། ལམ་མཆོག་ཤེས་པར་བྱེད་པ་ནི་སྐབས་དང་པོ་ནས་བསྟན་པའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐོག་མ་དང་། གཉིས་པ་དང་། གསུམ་པ་དང་པོར་བྱས་ཏེ། གདམས་ངག་ལ་བརྟེན་ནས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕལ་པ་སྦྱངས་

ནས། སྐབས་བཞི་པ་ལས་བསྟན་པའི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བསྐྱེད་དེ། སྐབས་དང་པོ་ནས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་། གོ་ཆ་དང་། སྐབས་བཞི་པ་དང་། ལྔ་པ་ལས་བསྟན་པའི་སྦྱོར་བའི་ལམ་སྦྱངས་ཏེ།

དེ་དག་གི་རྟགས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས། ཡང་དེ་ཡན་ཆད་རིགས་ལ་གནས་ཤིང་འཇུག་པ་དང་། རང་གི་སྐབས་ནས་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་ལྔ་པའི་མཐོང་བའི་
ལམ་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་སྤངས་ནས། ཡང་རང་གི་སྐབས་ཀྱི་བསྒོམ་པའི་
ལམ་དང་། ཚོགས་དང་། སྐབས་ལྔ་པ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 40 ~

རྣམས་སྤངས་ཏེ། ལམ་དེ་གཉིས་རང་རང་གི་རྣམ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། རྟགས་དང་བཅས་པར་སྦྱངས་ནས། ཡང་སྐབས་དྲུག་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱངས་ཏེ། དེ་ནས་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་སྐབས་ལྔ་པ་ལས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་གཙོར་གྱུར་པ་སྐབས་བདུན་པས་དངོས་པོ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་རྣམ་པ་དང་བཅས་ཤིང་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་ཅན་རྫོགས་པར་བྱེད་དེ།

ལམ་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རིགས་དང་། གདམས་ངག་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། སྐྱོན་དག་ནི་ཐུན་མོང་དུ་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་ཏེ། འདི་ནི་སྐབས་བརྒྱད་ལས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་བསྡུས་པའོ། །ད་ནི་སྔར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་
མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐམས་ཅད་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པ་སྟེ་ཞེས་སྨོས་པ་དང་། སྐབས་བརྒྱད་པ་ལས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བསྡུ་བ་ཅིག་ཅར་བསྟན་ཏེ། རེ་ཞིག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་དེ་ནི་རྒྱུ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འཐོབ་པ་མེད་པས་དེའི་རྒྱུ་བསྟན་པ་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བཅུ་དགུ་རྒྱུའི་ངོ་བོར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཡང་གདམས་ངག་གིས་སྨིན་

པར་བྱ་བ་བྱེད་པས་གདམས་ངག་བསྟན་ཏོ། །

དེ་ཡང་གདམས་ངག་གིས་ལེགས་པར་ཟིན་པ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡིན་པས་དེ་བསྟན་ཏོ། །ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རིགས་ལ་གནས་པ་ཡིན་པས་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་ཏོ། །རིགས་ལ་གནས་པ་
རྣམས་ལ་ནི་དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སླར་ཐབས་གཞན་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 41 ~

གྱིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་བསྟན་ཏོ། །ཡང་སྔར་མཐོང་བ་དང་། བསྒོམ་
པ་དང་། ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ངོ་བོར་འཇུག་པ་དང་། ཚོགས་དང་ངེས་པར་འབྱུང་
བའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་བསྟན་ཏོ། །

དེའི་འབྲས་བུ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་དང་། སྐབས་བརྒྱད་པ་རིལ་
གྱིས་བསྟན་ཅིང་། སྐབས་དྲུག་པ་ནི་འབྲས་བུ་འཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་རབ་ཏུ་འདྲིས་པར་བྱེད་པས་ལམ་སྤྱིར་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་ཁ་ཅིག་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པའི་རྒྱུའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སྐབས་བདུན་པ་ནས་བསྟན་པའི་རྣམ་པ་དང་མཚན་ཉིད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ངོ་བོ་དང་། དབྱེ་བ་དང་། ཕྲིན་ལས་སོ། །ཁ་ཅིག་ནི་འབྲས་བུ་གཞན་པས་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་
སྐབས་ཁོ་ནར་སྐབས་ཐམས་ཅད་འདུས་པས་ན་འོག་ནས་འཆད་པ་ལས་ཀྱང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་གང་། །ཞེས་ལམ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པར་བསྟན་ཏོ། །འདི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་སུ་སྐབས་ཐམས་ཅད་རབ་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ལོ། །

ད་ནི་ཞར་ལ་བསྟན་པ་ནི་ངོ་བོར་སྐབས་ཀྱི་བསྡུ་བ་གཞན་བསྟན་ཏེ། རེ་ཞིག་
སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཐོས་པ་དང་། བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སྐབས་མ་ལུས་

པར་སྐབས་དེ་དག་ཏུ་དྲངས་ཏེ་བྱང་བར་བྱ་བ་སྟེ་དང་པོའ། །སྐབས་བཞི་པར་ནི་ ོཇི་ལྟར་འདྲིས་པའི་སྐབས་གསུམ་དུ་བསྡུས་པ་རྣམས་བསྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་

གོམས་པར་བྱ་བ་སྟེ་གཉིས་པའོ། །སྐབས་ལྔ་པ་ནི་བསྒོམ་པ་ཅུང་ཟད་གྲུབ་པས་བསྟན་པ་སྟེ་གསུམ་པའོ། །ཡང་སྐབས་དྲུག་པ་ནི་ཤིན་ཏུ་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱེད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 42 ~

པ་སྟེ་བཞི་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་བདུན་པ་ནི་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པའི་དབང་གིས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་སྐད་ཅིག་གིས་སྡུད་པར་མཐར་གྱུར་པ་སྟེ་ལྔ་པའོ། །

བརྒྱད་པ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་དྲུག་པའོ། །འདི་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས། །མཚན་ཉིད་དེ་ཡི་སྦྱོར་བ་དང་། །དེ་རབ་དེ་ཡི་གོ་རིམས་དང་། །དེ་མཐའ་དེ་ཡི་རྣམ་སྨིན་ནི། །དོན་བསྡུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་དྲུག །ཅེས་བསྟན་པ་ཉིད་དྲང་བའོ། །ཡང་སྐབས་དང་པོ་གསུམ་ནི་ཅིར་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡུལ་ཙམ་སྟེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དག་གིས་སྐབས་མཐའ་དག་དེར་བསྲེས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདྲིས་
པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །སྐབས་ལྷག་མ་བཞི་ནི་ལེགས་པར་བསྒོམས་པས་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་སྐབས་ཐ་མ་ནི་འབྲས་བུ་ཡིན་པས་མདོར་བསྡུས་པའི་དབང་གི་སྐབས་གསུམ་ཉིད་དོ། །དེའི་ཕྱིར། ཡུལ་གྱི་རྒྱུ་ནི་གསུམ་དག་
དང་། །སྦྱོར་བ་བཞི་ཡི་བདག་ཉིད་དང་། །ཆོས་སྐུ་ཕྲིན་ལས་འབྲས་བུ་ནི། །མདོར་བསྡུས་གཞན་ཏེ་རྣམ་པ་གསུམ། །ཞེས་སྟོན་པའི་དོན་ཉིད་འདིར་བརྗོད་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བརྩམས་ཏེ། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་

རིམ་པར་སྐྱེ་བ་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི། ལམ་བདེན་པ་མཐོང་བ་ནས་ཡང་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ན་སྔར་ཇི་ལྟར་མཐོང་བ་
རྣམས་ལ་སླར་ཡར་འདྲིས་པར་བྱེད་པས་ན། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས་རྣམ་པ་དང་། ལམ་དང་། གཞི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 43 ~

ཐམས་ཅད་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་དབྱེ་བས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་འཇིག་རྟེན་པའི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་རྟོགས་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་།

བསྒོམ་པའི་ལམ་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ནི། བསྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་ཁྱད་པར་གྱི་

ལམ་གྱིས་བསྡུས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཟག་པ་མེད་པ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོའི་
རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བ་ཡིན་པས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པའི་ཕྱིར། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་
ཆ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་གསུངས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཡང་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ངེས་པར་འདྲིས་པར་སླར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་འཆད་
པར་བྱེད་པ་ལས། ངེས་འབྱེད་ཡན་ལག་དང་མཐོང་བའི། །ལམ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་དག་ལ། །ཡང་དང་ཡང་དུ་སེམས་པ་དང་། །འཇལ་དང་ངེས་རྟོག་བསྒོམ་པའི་ལམ། །ཞེས་བསྟན་པ་ཡང་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བསྡུས་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཀྱང་སྐབས་གསུམ་སྟེ། སློབ་པའི་སྐབས་དང་། བསླབ་པ་བསྟན་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་དང་། བསྟན་པར་གྱུར་པ་འབྲས་བུའི་སྐབས་སོ། །འོ་ན་སྐབས་གཅིག་ཁོ་ན་དང་། གསུམ་དང་། དྲུག་ཏུ་ཡང་བསྟན་ལ་དོན་གྱི་དབང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 44 ~

གིས་ན་སྐབས་གཉིས་ཀྱང་ཡིན་པར་ངེས་ཏེ། འདི་ལྟར་རྒྱུའི་སྐབས་དང་། འབྲས་བུའི་སྐབས་སོ། །དེ་ལྟར་ངེས་པར་བྱ་ནུས་བཞིན་དུ་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་སྐབས་བརྒྱད་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་བསྟན་ཅེ་ན། དོན་འདི་ཡང་
འོག་ནས་འཆད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་སྐབས་ཀྱི་དོན་ཕལ་ཆེར་འདིར་བཤད་པ་ནི། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་
པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་དོན་བརྒྱད་བསྡུས་ཞེས་བསྟན་པའི་སྐབས་འདིར་ཅིག་ཅར་
ཁོ་ནར་བསྟན་པ་སྟེ། གཟུང་བ་ལ་ཚེགས་མེད་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་སྐབས་
ཇི་སྙེད་དུ་བསྟན་ཀྱང་འཇུག་པར་བྱེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱུ་མཐའ་དག་ཕྱོགས་
གཅིག་ཏུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། དེའི་འབྲས་བུ་གང་ཡིན་པའང་ཤེས་པར་བྱ་བ་གཉིས་ཁོ་ནར་ངེས་ཏེ། དོན་འདིའི་ཚུལ་ཡང་འོག་ནས་མདོར་འཆད་པས་འདིར་མི་བསམ་སྟེ། འོན་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་དོན་གྱིས་བློ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པར་མི་བྱའི།
རིམ་གྱིས་འབྲེལ་པས་ཡིད་དགེ་བར་གནས་པ་ལ་ནི་བདེ་བ་ཐོབ་པར་བྱའོ། །རྣམ་
པར་ཐར་པ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཞིག་གིས་ལྷག་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། རང་སངས་རྒྱས་འདི་དག་ནི་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་རྣམས་འཇིག་པ་དང་ཆགས་པའི་དབང་གིས་
རྟོགས་པར་སླ་བ་དང་།

སེམས་ཅན་གྱི་འཇིག་རྟེན་པའི་ཡང་ལུས་ནི་རབ་ཏུ་འཇིག་པས་བདག་མེད་
པར་རྟོགས་པས་ན་ཆོས་ལ་བདག་མེད་པའི་ཕྱོགས་གཅིག་ཁོང་དུ་ཆུད་པས་རྟོགས་པ་ལྷག་པ་སྟེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གཟུང་བའི་རྟོག་པ་ཉམས་ཕྱིར་

དང་། །འཛིན་པ་མ་སྤངས་ཕྱིར་དང་ནི། །རྟེན་གྱིས་བསེ་རུ་ལྟ་བུའི་ལམ། །ཟབ་པ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 45 ~

ཉིད་དུ་མངོན་པར་བརྗོད། །ཅེས་བསྟན་ཏོ། །འཕགས་པ་རྣམ་པར་འཇིགས་སུ་རུང་བ་ལུང་བསྟན་པའི་མདོ་ལས་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པ་གང་ཞེ་ན། འདི་
ལྟར་དེ་དག་གིས་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་མཐའ་དང་དབུས་མེད་པ་བདག་མེད་པར་
རྟོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་།

ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་མཉམ་པའི་གཟུང་བའི་གཟུགས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ལས་
བདག་མེད་པར་རྟོགས་པ་སྟེ། འཛིན་པའི་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་བཞི་ལ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། འཁོར་བ་རྣམས་སུ་ནི་རྒྱུན་རབ་ཏུ་རྟག་པས་བདག་མེད་ཅེས་དེ་དག་གིས་ཡེ་ཤེས་མི་འཇུག་པའོ། །ཕུང་པོ་ལྷག་མ་དང་བཅས་པ་ཞེས་པ་ནི་ཕུང་པོ་ཉིད་ལྷག་མ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་དག་ན་ཡང་ཟད་དུ་ཉེ་བའི་དངོས་པོ་ཐ་མ་ལ་ལྷག་མ་ཞེས་གྲགས་སོ། །དེ་དང་བཅས་པ་ནི་འཕགས་པ་དེ་དག་གིས་དེ་མ་སྤངས་པའོ། །དེ་ནས་གང་གི་ཚེ་འཕགས་པ་དེ་དག་གིས་ཕུང་པོའི་ཁུར་བོར་བ་དེའི་ཚེ་ནི་ཕུང་པོའི་ལྷག་མ་མེད་པ་སྟེ་མདོ་ལས་བདག་གི་ཁུར་བོར་བའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བོར་བ་ཡང་འདི་ཉིད་དོ། །གླེགས་བམ་ལ་ལས་ནི་ལྷག་མའི་སྒྲ་མི་སྨོས་སོ། །

ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པའི་འབྲས་བུའི་མེ་ཞི་བས་ན་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་སྟེ། བཱ་པ་ཏཱ་པ་ཞེས་སྐད་ཀྱི་བྱིངས་ལས་འདོན་པས་སོ། །འདིར་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་དང་།
ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་སླར་སྲིད་པའི་ས་བོན་མེད་པས་དེ་དག་ག་ལ་ཞིག་སྐྱེ་སྟེ། ལུས་ཞིག་ཚོར་བ་བསིལ་བར་གྱུར། །འདུ་ཤེས་འགགས་ཤིང་འདུ་བྱེད་ཞི། །རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནུབ་གྱུར་པ། །འདི་འདྲ་འདི་ནི་སྡུག་བསྔལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 46 ~

མཐའ། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་བརྗོད་དོ། །དེ་དགག་པ་ནི་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་དང་། དཔལ་ཕྲེང་སེང་གེའི་ང་རོའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་།

རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ལས་ཀྱང་སྔར་བསྟན་ཏེ། དངོས་པོ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཉིད་ཁོ་ནས་ཁ་ཅིག་སྐྱེ་ཞིང་སླར་ཤིན་ཏུ་རྒྱུན་ཆད་པའི་བྱེ་བྲག་དག་སྣང་སྟེ། མར་མེ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་ནམ་ཡང་མི་སྐྱེ་ཞིང་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འགག་པ་མེད་པའི་མིང་
ཙམ་པ་སྟེ། ནམ་མཁའི་མེ་ཏོག་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སྐྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་དམིགས་པ་གཏན་མེད་པར་ཡང་མི་འགྱུར་བ་སྟེ། འགྲོ་བའི་སེམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་
རོ། །དེའི་ཕྱིར་མ་བརྟགས་པ་ཙམ་གྱིས་དགའ་བར་བྱེད་ཅིང་བརྟགས་པ་ན་ཆུ་
ཤིང་གི་སྙིང་པོ་ལྟར་མེད་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་དང་། དེ་ཡོངས་སུ་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱི་སྒྱུ་མ་ཙམ་འདི་ནི་ནམ་ཡང་མེད་པར་མི་འགྱུར་ལ། དེ་ཡང་དམིགས་པའི་རྐྱེན་ལ་སོགས་པ་མེད་པར་ནི་མི་རུང་བས་ན་དེ་དག་གིས་ལེགས་པར་མ་སྨྲས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་བས་ན་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པར་འགྲོ་བའི་དོན་བྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ཁ་ཅིག་ལོག་པར་ལྟ་བ་ཁོ་ནས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱང་མིང་ཙམ་དུ་ཟད་དེ།

བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་རྗེས་ལ་ཡེ་ཤེས་ནི་དངོས་སུ་མེད་ཅིང་
དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཙམ་དུ་གྱུར་རོ་ཞེས་སྨྲ་བའང་འདིས་བསལ་ཏོ། །ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཅན་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པའི་དབང་གིས་དེ་དང་ཐ་མི་དད་ཅིང་དེ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 47 ~

དེ་དག་གོ། །ཞེས་ཀུན་རྫོབ་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེ། བརྗོད་པ་ལྟ་ཞིག་ན། ལོག་པའི་ལྟ་བའི་མཚོན་གྱིས་ཡེ་ཤེས་རབ་ཏུ་བཅད་པ་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་དག་པར་གང་
གིས་གཞག །

གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བརྟེན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་ཡོད་པར་གྱུར་ན་གོ་ཇི་ལྟར་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པ་ལས་གལ་ཏེ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་གཞན་ཡིན་ན། དེའི་ཚེ་དོན་དམ་པ་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་

སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྱུར་ཞིང་། དོན་དམ་པ་དེ་མཐོང་བས་རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤོངས་པར་ཡང་མི་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
གསུངས་པའི་གླགས་སུ་ཡང་ངེས་པར་འགྱུར་རོ། །གཞན་ཡང་གལ་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དག་པ་སྟེ་འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་མ་དག་པ་དང་ཐ་དད་ན་ནི་
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཆ་ཤས་གཉིས་སུ་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར། གལ་ཏེ་ཐ་མི་དད་ན་དེའི་ཚེ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པར་གྱུར་ཀྱང་འགྲོ་བ་ཕལ་པ་ལས་ཇི་ལྟར་དེ་འཕགས། གཞན་ཡང་། ཉོན་མོངས་ཟད་པའི་དགེ་སློང་གིས། །འཁོར་བ་གལ་ཏེ་རྣམ་ལྡོག་ན། །རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་། །ཅིའི་ཕྱིར་དེ་ཡི་རྩོམ་མི་
བཤད། །རྩོམ་པ་ཡོད་ན་ངེས་པར་ཡང་། །ལྟ་བར་འགྱུར་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན། །ཞེས་བསྟན་པའི་གླགས་ཀྱང་ངེས་པར་གནས་ཏེ།

དེའི་ཕྱིར་བདག་དང་གཞན་ཕུང་བར་བྱེད་པའི་ཐབས་སུ་གྱུར་པ་ལྟ་བ་ངན་
པའི་དགོན་པ་ཆེན་པོ་འདི་ལྟ་བུ་ནི་མཁས་པ་དེ་དག་གིས་མཉན་པའི་ཡུལ་དུ་ཡང་མི་འོས་པར་སྤང་ངོ་། །སྤྱོད་པའི་གཉེན་པོར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདོད་ཆགས་ལ་སྤྱོད་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 48 ~

ལ་སོགས་པའི་རྩ་བའི་སྤྱོད་པ་བཞི་དང་། རེ་རེའི་ཡང་ཕྱེ་བས་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་
རྣམས་སོ། །དེ་དག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་
མ་ལུས་པ་སྟེ་ཆོས་ནི་བསྟན་པའི་ཆོས་གཙོ་བོར་བྱས་པའོ། །

འཁོར་ལོ་ནི་གདུལ་བྱའི་རྒྱུད་ལ་འཕོ་བར་སྣང་བས་ནའམ། ཚོགས་ཀྱི་དོན་
གྱི་ཕྱིར་འཁོར་ལོ་སྟེ་སྒྲའི་དོན་ནི་དེ་དག་དང་ཉེ་བའི་ཕྱིར་རོ། །མ་ལུས་པ་ནི་ཆོས་
ཀྱི་ཕུང་པོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་སྟེ། དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་གི་ཚད་ཇི་ཙམ་ཞེ་
ན། དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྟོང་ཉིད་དོ། །ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རེ་རེ་ལའང་ཡིག་འབྲུ་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་ཡོད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཐམས་ཅད་ལ་ནི་
ཚིགས་སུ་བཅད་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱད་དང་། ཡང་འབུམ་ཕྲག་བཞི་བཅུར་འགྱུར་རོ། །འདིར་ནི་རེ་ཞིག་ཐུན་མོང་གི་གྲངས་སུ་བགྲང་བའོ། །ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དབང་པོའི་གླང་པོ་ཆེ་རབ་བརྟན་གྱིས་བཀུར་བར་འོས་པའི་
སྣག་ཚས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་འདྲི་བར་ནུས་སོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་
བྱས་ན་མདོ་གང་དག་ལས་འཕགས་པ་ལྷས་བྱིན་གྱི་གླང་པོ་ཆེ་ལྔ་སྟོང་གིས་
བཀུར་བར་བྱ་བའི་གླེགས་བམ་རྣམས་ཁ་ཏོན་དུ་རྗོད་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་རིགས་པར་འགྱུར་རོ། །

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་སྙེད་ཡོད་པ་ཉིད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་དེང་སང་འཛམ་བུའི་གླིང་

ན་རབ་ཏུ་མི་སྣང་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གཞན་དག་ན་སྤྱོད་ཅིང་
གཞན་ཡང་ཕལ་ཆེར་ཀླུ་རྣམས་ཀྱི་གནས་ན་སྤྱོད་པ་སྟེ། བསྟན་པ་རིན་ཆེན་
མཆོག་ལྟར་བཟང་ལ་འཕན་མེད་པར། །རྣམ་པར་དག་ཚུལ་གང་ཡིན་ཀླུ་མགོ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 49 ~

གདེངས་ཀ་ཅན། །ཆེན་པོ་རྣམས་ཀྱིས་གཙུག་གི་རྒྱན་བཞིན་གུས་མནོས་
ནས། །ས་ཡི་གཏིང་ན་གནས་པའི་རབ་རིབ་སེལ་བར་མཛད། །ཅེས་བསྟན་པའོ། །

ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེ་དག་ཀྱང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་ཉིད་དུ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ།
མདོའི་སྡེ་དང་། དབྱངས་ཀྱིས་བསྙད་པའི་སྡེ་དང་། ལུང་དུ་བསྟན་པའི་སྡེ་དང་།
ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་སྡེ་དང་། ཆེད་དུ་བརྗོད་པའི་སྡེ་དག་ནི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བསྡུས་པའོ། །གླེང་གཞིའི་སྡེ་དང་། རྟོགས་པ་བརྗོད་
པའི་སྡེ་དང་། དེ་ལྟ་བུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དང་། སྐྱེས་པའི་རབས་དག་འཁོར་དང་བཅས་ཏེ་ནི་འདུལ་བའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བསྡུས་པའོ། །ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པ་དང་། རྨད་དུ་བྱུང་བའི་སྡེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མདོ་སྡེའི་སྡེ་སྣོད་དུ་རྟོགས་པའོ། །གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྡེ་ནི་གཉི་གའི་ཆོས་མངོན་པའི་སྡེ་སྣོད་དུ་བསྡུས་པའོ། །སྡེ་སྣོད་དེ་དག་ཀྱང་སྡེ་སྣོད་གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་ཡིན་ཏེ། སྡེ་སྣོད་དག་ནི་གསུམ་མམ་གཉིས་ཀྱང་རུང་། །བསྡུས་པའི་ཕྱིར་ནི་རྒྱུ་ནི་དགུར་འདོད་དོ། །དེ་ནི་བག་ཆགས་རྟོགས་དང་ཞི་བ་དང་། །རབ་ཏུ་རྟོགས་ལས་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་བྱེད། །མདོ་དང་ཆོས་མངོན་འདུལ་བ་དག །མདོར་ན་དོན་ནི་རྣམ་བཞིར་འདོད། །བློ་དང་ལྡན་པས་དེ་ཤེས་ནས། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཐོབ། །གནས་རྣམས་དང་ནི་མཚན་ཉིད་དང་། །ཆོས་དོན་སྨོས་ཕྱིར་མདོ་ཡིན་ནོ། །མངོན་དུའི་ཕྱིར་དང་ཡང་ཡང་

དང་། །ཟིལ་གནོན་རྟོགས་ཕྱིར་མངོན་པའི་ཆོས། །ལྟུང་དང་འབྱུང་དང་ལྡང་བ་
དང་། །ངེས་པར་འབྱུང་དང་གང་ཟག་དང་། །བཅས་པ་དང་ནི་རབ་དབྱེ་དང་། །རྣམ་པར་ངེས་ཕྱིར་འདུལ་བ་ཉིད། །ཅེས་བཤད་པས་སོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 50 ~

དེ་ལས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྗེ་བཙུན་འབུམ་ལྡན་མ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྡེ་སྣོད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མདོ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་
སྡེ་སྣོད་དུ་བསྡུས་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཡུམ་འདི་ཉིད་ལ་མཆོད་པ་དང་། བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པས་ནི་གཞུང་གཞན་ལ་མཆོད་པ་བས་ཆེས་བསོད་ནམས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་ཤིང་འདི་ལ་མ་གུས་པ་ཡང་དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་མི་ཟད་དེ། ཇི་སྐད་དུ། འགྲོ་བ་དེ་གནས་མིན་ལ་སྐྲག་པ་གདུང་བྱེད་འགྱུར། །བསོད་ནམས་མ་ཡིན་ཕུང་ཆེན་བསགས་བྱས་ཡུན་རིང་དུ། །རིགས་མེད་གྲོགས་ངན་དགེ་སྔོན་མ་བསགས་བློ་མ་སྦྱངས། །ཆོས་འདིས་སྐྲག་འགྱུར་འདི་ནི་དོན་ཆེན་འདི་ལས་ལྟུང་། །ཞེས་གསུངས་ལ།

བློ་ཆུང་དེ་ཡིས་ཐོས་ནས་འདི་ནི་སྤོང་བྱེད་དེ། །སྤངས་ནས་སྐྱབས་མེད་གྱུར་པ་དེ་ནི་མནར་མེད་ལྟུང་། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་མཚམས་མེད་ཀྱི་ལས་བྱས་

པ་ལས་ཆེས་ཡུམ་འདི་ལ་སྤོང་བར་བྱེད་པ་མ་རུངས་སོ། །ཞེས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་དག་ལས་གསལ་བར་གསུངས་སོ། །མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐོར་བ་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཁ་ཅིག་ན་རེ་དང་པོ་ནི་རི་དགས་
ཀྱི་ནགས་སུ་འཕགས་པ་ཀཽཎྜི་ནྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་
ལོ་བསྐོར་ཏེ་འདི་ནི་དམན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོའ། །དོེ་ནས་ནི་རྒྱལ་པོའི་ཁབ་ཏུ་
བྱ་རྒོད་ཀྱི་ཕུང་པོའི་རི་ལ་སྙིང་པོ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་སྟོན་པའི་
ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྟན་ཏེ།

དེ་ནི་དགོངས་པས་བཤད་པའི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་ཡིན་པས་ན། ལྷའི་བུ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 51 ~

དག་གིས་སྨྲས་པ། ཀྱེ་མ་ཨ་ལ་ལ་འཛམ་བུའི་གླིང་དུ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་
བསྐོར་བ་མཐོང་ངོ་ཞེས་སྨྲས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་འོག་ཏུ་རི་མ་ལ་ཡ་ལ་སོགས་
པར་ཆོས་མངོན་པ་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་སྡེ་སྣོད་མཚན་ཉིད་གསུམ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བས་ངེས་པའི་དོན་བསྟན་པའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་བསྐོར་ཏེ།

འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐོར་བའོ་ཞེས་
ཟེར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ལེགས་པར་མ་སྨྲས་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་ནི་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་ཆོས་བསྟན་པ་མེད་དེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་སྐྱེ་བ་འབྱུང་བ་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་། རིགས་ཀྱི་བུ་དེ་བཞིན་གཤེགས་
པ་རྣམས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས། སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་སྟེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་པ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྐུ་ཀུན་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་

རོ། །སྐུ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་གསུང་དང་ཐུགས་དག་ཀུན་ཏུ་གནས་པར་འགྱུར་རོ་
ཞེས་གསུངས་ལ།

གཞན་ལས་ཀྱང་། ཀྱེ་མ་རྒྱལ་སྲས་ཁྱོད་ལྟོས་ཤིག །འཛམ་བུའི་གླིང་རྣམས་

ཐམས་ཅད་ན། །བདེ་གཤེགས་འདི་ན་བཞུགས་སྙམ་བྱེད། །བདག་ཅག་རྣམས་ནི་འདི་སྙམ་དུ། །རི་རབ་རྩེ་ལ་བདེ་གཤེགས་སྙམ། །འཇིག་རྟེན་ཁམས་རྣམས་གཞན་ན་ཡང་། །སངས་རྒྱས་ངོ་མཚར་རྨད་རེ་ཆེ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་ནི་འཕགས་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་གསུམ་པའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ལྷའི་བུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 52 ~

རྣམས་ཀྱིས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་བསྒྲགས་པ་ཉིད་དེའི་དང་པོ་ནི་གང་ཞིག་
ཡིན། འཕགས་པ་ཀཽཎྜི་ནྱ་ལ་སོགས་པ་ལ་བཤད་པའོ་ཞེ་ན། རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མའི་
གཞུང་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ལས་ཀྱང་གཉིས་པ་ཞེས་སྨོས་ན།

དེའི་ཚེ་གང་ཞིག་དང་པོར་བྱ། དེའི་ཕྱིར་གཉིས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ལྷའི་བུ་དེ་དག་ཉིད་ཀྱིས་དེའི་སྔར་གང་ཐོས་པ་དེ་ཙམ་ལས་གཉིས་པར་གཞག་གི། དང་པོ་
ངེས་པར་བདེན་པ་བཞིའི་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལ་ལུང་དང་རིགས་པ་
ཅི་ཡང་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མོ། །ཞེས་
བསྟན་པ་ཡང་ངེས་པ་མེད་པ་ཁོ་ན་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཁ་ཅིག་ནི་ཚོགས་ཀྱི་
ལམ་མོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་མོ། །ཁ་ཅིག་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་འཁོར་ལོ་གསུམ་པ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་ལ། འཁོར་ལོ་གཉིས་པ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ནི་དགོངས་པ་ཅན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ལོག་པར་བརྗོད་པ་སྟེ། གང་ཞིག་རིགས་པས་གནོད་པར་བྱར་རུང་བ་དེ་ནི་ངེས་པའི་དོན་དུ་གཞག་ཅིང་། ལུང་དང་རིགས་པས་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ནི་དྲང་བའི་དོན་དུ་གཞག་པ་འདི་ནི་རབ་ཏུ་འཁྲུགས་པའོ། །འོན་ཀྱང་དོན་འདི་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་གཏན་ལ་ཕབ་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མི་བསམ་མོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་ལུས་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐོར་བ་ནི་
སྐད་ཅིག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་བསྐོར་བ་སྟེ། དེ་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་དུས་ཡུན་རིང་
ཐུང་དང་གསུང་ཐ་དད་པར་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པར་ཟད་དེ། འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ས་རུམ་ནས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 53 ~

འཐོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་ལྔར་
བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤཱཀྱའི་གཙོ་བོ་ལ་མཆོད་པ་བྱས་མོད་ཀྱི། འཛམ་བུ་གླིང་པ་ལ་

སོགས་པས་ནི་ཕྱི་དྲོ་གཅིག་ཡུན་དུ་ཤེས་སོ་ཞེས་གསུངས་ལ།

བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ནི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མ་འདས་ཏེ་ད་ལྟར་
གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་བཞུགས་ཤིང་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་འཇིག་པ་ན་ཡང་ཞིང་
འདི་རབ་ཏུ་དག་པར་གནས་ལ། མ་འོངས་པའི་བསྐལ་པ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ན་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་མ་
ལུས་པ་མཐའ་དག་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་བསྐོར་རོ་ཞེས་ངེས་པར་གཟུང་གི་ཚུལ་འདི་ལྟར་བསྐོར་ཞེས་དམན་པའི་འདུ་ཤེས་ཀྱིས་ནི་ངེས་པར་བྱ་བ་ག་ལ་ནུས་ཏེ།
གྲངས་མེད་པ་ལ་སུ་ཞིག་བགྲང་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་སྨས་པའོ། །མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་དག་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་གཞུང་གང་དག་ལས་དངོས་པོ་རྣམས་སྲ་བ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་དོན་དམ་པར་སྟོན་པ་ནི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་སོ། །

གང་དག་ལས་དོན་དམ་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པར་སྟོན་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་རང་གི་མཚན་ཉིད་ཙམ་དུ་གནས་པར་སྟོན་ཀྱང་མཚན་ཉིད་བརྗོད་པའི་བསྟན་བཅོས་མ་ཡིན་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ནི་དངོས་པོ་མ་ཡིན་པར་ཁས་བླངས་པའི་དོན་ངེས་པའི་མཚན་ཉིད་མ་ཡིན་པས་སོ། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ཏེ། མེ་ལྕེ་ཟླུམ་པ་དང་མེའི་ཁ་དོག་སྨུག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་མ་སྟེ་མེའི་དུ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མཚན་མ་ཞེས་བྱ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 54 ~

བ་ནི་རྒྱུ་སྟེ་མེའི་ཤིང་ལ་སོགས་པའོ། །ཆོས་རེ་རེའི་ཡང་དེ་དག་མ་ལུས་པར་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའོ། །

མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནི་བདེན་པ་བཞི་ལ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དང་། དེ་དག་གི་བདེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་
ཞེས་པ་ནི་གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་ཐེག་པ་གསུམ་ཅར་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་
ལས་འདའ་བ་སྟོན་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། དགེ་སློང་དག་ང་ལན་སྟོང་དུ་ནི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་

མྱ་ངན་ལས་འདའ་བས་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ། །ལན་སྟོང་དུ་ནི་རང་སངས་རྒྱས་
ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ་ཞེས་གསུངས་ལ། ཡང་གསུངས་པ། ཐེག་པ་རླབས་པོ་ཆེས་ནི་སྐྲག་འགྱུར་ཞིང་། །འདི་ན་སེམས་ཅན་དམན་ལ་མོས་རིག་ནས། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་དག་ཉན་ཐོས་འགྱུར། །རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་བར་ཡང་རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་ཏེ། རྒྱུ་མཚན་དེས་གཙོ་བོར་བྱས་ཏེ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལམ་བསྟན་པ་མཛད་དེ་དེ་ལ་འདྲིས་པ་ཙམ་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པར་རྟེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ནི་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པའི་མཐའ་ཞི་བ་ཉིད་དེ། དེ་མངོན་སུམ་དུ་མི་བྱེད་པ་ནི་བསྒོམས་པས་སྤང་བར་བྱ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ནི་མི་སྤོང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་
མ་སྤངས་པས་ན་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་

ཀྱང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་ལམ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་
ཡིན་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་བསྒོམ་པའི་ལམ་ནི་མ་བསྟན་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 55 ~

ཏོ། །ཞེས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །བག་ཆགས་ཀྱི་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བག་ཆགས་ཉིང་མཚམས་སྦྱོར་བ་ཡིན་ཏེ། གང་དག་བག་ཆགས་ཟད་པ་དེ་དག་ནི་ཡང་སྲིད་པར་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་པས་སོ། །

ཡང་ན་བག་ཆགས་ཀྱིས་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱིས་མཚམས་
སྦྱོར་བའོ་ཞེས་གསུམ་པའི་བསྡུ་བའོ། །དེ་སྤངས་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཟད་པ་དང་ལྡན་པ་སྟེ། བྲལ་བའི་འབྲས་བུ་སྟོན་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་ཡང་སྲིད་པར་མཚམས་
སྦྱོར་བ་ནི་བག་ཆགས་ཀྱི་རྒྱུ་ཅན་ཡིན་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་འདི་ལ་དེ་མི་མངའ་བས་ན་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་སྲས་སུ་གྱུར་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུ་གང་ཞིག་ཡིན་ཞེ་ན། འདི་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་བྱ་བ་སྒྲུབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་

དོག་དང་དབྱིབས་སུ་བརྟགས་ཏེ། འདི་ནི་གཞོན་ནུ་དོན་ཐམས་ཅད་གྲུབ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་བཟུང་བར་ཟད་ཀྱི་ཅི་ཡང་མཚམས་སྦྱོར་བ་མེད་དོ། །དེ་ལྟར་ན་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། རབ་འབྱོར་ངའི་ལུས་འདི་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཞི་སྟེ་ཞེས་གསུངས་པས་སྐུ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སུ་མ་བསྟན་པ་
ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱིས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་མངོན་པར་ཞེན་པ་རབ་ཏུ་བསྟན་པས་ན་འདི་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པས་ཡིད་ཆེས་པར་རབ་ཏུ་དཀའ་བས་ན་གཞིའོ་ཞེས་འཇིག་རྟེན་པའི་མཐུན་པར་འཇུག་པ་ཙམ་སྟེ།

རང་གི་ངོ་བོས་ནི་ཡེ་ཤེས་ཉིད་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་སུ་སྣང་ཞིང་རིང་བསྲེལ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བས་ན། འཕགས་པ་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ང་ཡིས་རིགས་རྣམས་གཞག་མ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 56 ~

ཡིན། །སྐྱེ་བའང་བླངས་པ་མ་ཡིན་ཞིང་། །དེ་ཡི་ཁ་དོག་ཕྱེ་བའང་མིན། །གཟུགས་
ཀྱི་སྐུ་ལས་དམན་པ་མེད། །ཅེས་གསུངས་ལ།

སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་སོགས་པར་སྣང་བ་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་དོན་བྱ་བ་མཛད་པ་ཡིན་
པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཡིན་ནོ་ཞེས་འཆད་པར་མཛད་དེ། དེའི་ཕྱིར་བཅོམ་ལྡན་འདས་
འདི་ནི་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རབ་འབྱམ་ཚད་མེད་པ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་མོད་
ཀྱི། ཡེ་ཤེས་གཅིག་པོ་དེ་ཁོ་ན་ལ་གདུལ་བྱའི་དོན་མཛད་པའི་དབང་གིས་སྐུ་དང་ཡེ་ཤེས་དུ་མར་བཏགས་པར་ཟད་དོ། །དེ་བས་ན་གདུལ་བྱའི་སོ་སོར་འཛིན་པས་རྒྱལ་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཐ་དད་པར་ནི་མི་དབྱེ་བ་ཉིད་དོ། །གཞི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་བདག་དང་བདག་གིར་འཛིན་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ་དེ་བདག་མེད་པར་ཤེས་པ་དང་། སྤོང་བ་ལ་སོགས་པར་འབྱེད་པས་ན་གཞི་སྟེ། ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པའི་མིང་ལྷན་ཅིག་སྤྱོད་པས་ཐོབ་པའོ། །ཡང་ན་ལམ་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་གཞི་སྟེ། དང་པོར་ནི་དེ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་སའི་སྙིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་
ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

བྱིས་པ་དབང་པོ་ཞེན་ཅིང་ལེ་ལོ་ཅན། །ཐེག་པ་གཉིས་ལ་ནན་ཏན་མི་བྱེད་པ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་འཁོར་ལོ་ལྡན་མི་འགྱུར། །དེ་ནི་རྒྱ་ཆེན་ཐེག་ཆེན་སྣོད་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཚེ་ནི་གཞིའང་ཡིན་ལ། ཡེ་ཤེས་ཀྱང་ཡིན་ཞེས་གཞི་མཐུན་པའི་བསྡུ་བར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ཕྱག་འཚལ་བ་བསྟན་ནས། ད་ནི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 57 ~

དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པའི་དོན་དགྲོལ་བར་བྱ་སྟེ། དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དོན་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་བསྟན་པ་ཐམས་ཅད་དེ་འདིར་བརྗོད་པར་བྱ་བའི་དོན་དུ་གཟུང་ངོ་། །

དེ་རྣམས་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ནི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟོན་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཉིས་དང་པོར་སྨོས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། དང་པོར་སྨོས་པའི་དབང་གིས་རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་དག་འདི་སྙམ་དུ་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པ་ཉིད་དུ་དམ་བཅས་པ་འདི་དག་ཁོ་ན་ལྟར་ཡོད་དམ། ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་པ་ནི་བདག་ཉིད་ཀྱི་གཞུང་འདི་མཉན་པ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་གྱི་གཞན་དུ་

ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གལ་ཏེ་འདི་ལ་དང་པོར་ཇི་སྐད་སྨྲས་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པར་ལྟ་ན་ན་ཁོ་བོ་ཡང་འདི་ལ་གུས་པས་གནས་པར་བྱའོ་ཞེས་འདི་ཉན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་འཇུག་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བར་དང་མཐར་མ་
བསྟན་གྱི། དང་པོར་བསྟན་པ་ཁོ་ནས་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་སྐྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ཉིད་
ཀྱིས་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཀྱང་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་ཕྱག་འཚལ་བའི་དང་པོར་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བསྟན་ཞེ་ན། ལས་བརྩམས་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ན་ཚུལ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་།

ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་དང་པོར་ཡུམ་གྱི་ཡོན་ཏན་བརྗོད་པས་ནི་
རྟོག་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱང་དད་པར་འགྱུར་ལ། དད་པར་གྱུར་ནས་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དེའི་ཡོན་ཏན་ལ་ཞིབ་ཏུ་ཡང་དཔྱད་པས་ན་ཕྱག་འཚལ་བ་ཡང་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་འཇུག་པ་ཡན་ལག་གི་སྔོན་དུ་བྱ་བའི་ཡན་ལག་ཡིན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 58 ~

པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །རང་གི་བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མན་ངག་གི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་
འདི་སྟེ། རྩ་བའི་གཞུང་ལྟ་བུར་གྱུར་པའོ། །

བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གང་དག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་སྟོན་པ་ཐམས་ཅད་དེ། འོག་ཉིད་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་པའི་དོན་ཉིད་དོ། །དགོས་པ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དག་གི་དོན་ལེགས་པར་རྟོགས་པའོ། །དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པ་ལྟར་བསྒྲུབས་པས་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པའི་བར་དུའོ། །འགྲེལ་པ་ཁོ་ན་ཡོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི་རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཤེས་པར་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འབྲས་བུ་ཤེས་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་བས་ན་རྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་འདི་དག་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་པར་བྱེད་པས་ཆེད་དུ་མ་བྱས་ཀྱང་ཤུགས་ཉིད་ཀྱིས་རང་དབང་མེད་པར་འབྲེལ་པས་ན་ཁོང་ན་ཡོད་པ་སྟེ། དེས་
ན་འབྲེལ་པ་ནི་ཐབས་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ།
རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་ཉིད་ལམ། །སྟོན་པས་འདི་ལས་བཤད་པ་
གང་། །གཞན་གྱིས་མྱོང་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །
ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ།
ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །མདོ་དོན་དྲན་པ་ལ་གཞག་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 59 ~

ནས། །བློ་དང་ལྡན་པས་རྟོགས་འགྱུར་ཞེས། །
ཞེས་བྱ་བ་རིམ་པ་གཞན་དུ་སྦྱར་བ་ནི་དགོས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་པའོ། །
བདེ་བླག་ཏུ་ནི་རྟོགས་འགྱུར་བ། །རྩོམ་པ་ཡི་ནི་དགོས་པ་ཡིན། །
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགོས་པ་སྟེ། དགོས་པའི་སྒྲ་ནི་འདིར་དགོས་པ་དང་དེའི་ཡང་དགོས་པ་གཉི་ག་ལ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འབྲེལ་པ་ནི་གང་དུ་ཡང་ཚིག་གིས་མི་སྟོན་ཏོ། །ད་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། རྣམ་པར་བཤད་པ་འདི་ལས་ནི་དང་པོ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་སྟོན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་འབྲེལ་པ་སྟོན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་དགོས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་དགོས་པ་སྟོན་ཏོ། །དེ་ལ་ངག་དང་པོ་ནི་བདག་གིས་སྔར་བཤད་ཟིན་ཏེ་སྐབས་དང་པོ་ཉིད་དོ། །བཅོམ་ལྡན་འདས་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བདུད་བཅོམ་འཇིགས་མེད་སྐལ་བ་བཟང་པོ་དང་། །སྲིད་

པར་འགྲོ་ལས་འདས་དང་ཤེས་རབ་དང་། །འཁྲུལ་དང་བྲལ་ཞིང་ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་སྣོད། །ཡོན་ཏན་འདི་དག་རབ་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས། །ཞེས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་སོ། །

ཆོ་འཕྲུལ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྫུ་འཕྲུལ་དང་། ཀུན་བརྗོད་པ་
དང་། རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་ཏེ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་ནམ་མཁའ་ལ་འགྲོ་
བ་ལ་སོགས་པའི་རྫུ་འཕྲུལ་བསྟན་པས་ཕ་རོལ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཅིང་། དེ་ནས་ནི་
གདུལ་བྱའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ལུང་བསྟན་པས་དེ་རབ་ཏུ་དད་པར་བྱེད་ལ། དེ་ནས་
རྗེས་སུ་མཐུན་པའི་གདམས་ངག་སྦྱིན་པ་རྗེས་སུ་བསྟན་པའི་ཆོ་འཕྲུལ་གྱིས་དོན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 60 ~

དངོས་སུ་བསྟན་པར་མཛད་པ་ནི། འགྲོ་བ་མཐའ་དག་ལ་རྗེས་སུ་བསྟན་པར་མཛད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་སྨོས་པའོ། །རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་
བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་གང་ཡིན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདིར་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ནི་བརྒྱུད་དེ་བརྗོད་པར་བྱ་བའམ། དོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་
ཡིན་ལ། མདོ་རྣམས་ཀྱི་ནི་དངོས་ཀྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ་སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ཡིན་ནོ། །

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དངོས་ཏེ་སྒྲའི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་གཞུང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པས་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་གཞུང་ཤེས་པར་འགྱུར་ལ། གཞུང་དེ་དག་ཤེས་པ་ལས་ནི་དོན་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་འབྲས་བུ་དང་བཅས་པ་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་
སོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་གཙོར་ནི་དོན་གྱི་བརྗོད་བྱ་བསྟན་ཏེ། སྒྲའི་བརྗོད་བྱ་ནི་གོ་སླ་
བས་སོ། །རྗོད་པ་དང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དག་ཐབས་དང་ཐབས་ཀྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱ་
བའི་ཚུལ་གྱིས་འབྲེལ་པར་མཛད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་བསྟན་པ་ཁོ་ནར་ཟད་
དོ། །ཕྱི་རོལ་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཆོས་
ཐམས་ཅད་བདག་མེད་པར་གོམས་པར་མ་བྱས་པ་རྣམས་ཀྱིས་མ་མྱངས་པ་དེ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་གྱིས་བརྗོད་པར་བྱ་བ་དེའི་ཆེ་བ་བསྟན་པ་དེ། སྔར་ཁྱབ་པ་དང་
དབང་ལ་སོགས་པ་མ་མྱོང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་གིས་བསྟན་པ་ཉིད་དེ་གོ་སླའོ། །

ད་ནི་དགོས་པའི་དགོས་པ་སྟོན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐམས་ཅད་དེ། ཁྱད་པར་དུ་ནི་རིགས་ལ་གནས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 61 ~

པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངེས་པར་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ཐོས་པ་ལས་བྱུང་བ་ལ་སོགས་པ་ཤེས་པའི་རིམ་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
ཤེས་རབ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའོ། །

དེ་ལྟ་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འབད་པ་ཆུང་ངུས་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པ་དགག་པའོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྒྲུབ་པ་ཅི་ལ་ཡང་མ་རིག་
པར་ཆས་པ་དག་ཁོ་ནས་ཞེས་པ་ནི། སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་པའི་དོན་ཉིད་བསྟན་པའོ། །ཉམས་སུ་མྱོང་བ་ཤིན་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་པ་ནི་ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱིས་ཡུམ་གྱི་མིང་དང་དོན་སེམས་ལ་གསལ་པོར་བྱས་
པའོ། །དེ་དག་གིས་གཞག་པའི་བག་ཆགས་ཞེས་པ་ནི་ཡང་དང་ཡང་གོམས་པའི་དབང་ལས་སེམས་དེའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་པས་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པ་ཡིན་གྱི།

ཏིལ་འབྲུ་ལ་སྣ་མའི་མེ་ཏོག་གི་དྲིས་གོས་པ་ལྟར་ནི་མི་བསམ་མོ། །དེ་ལྟར་གོམས་པའི་དབང་དེའི་མཐུ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་ལས་བྱུང་བར་གདགས་པ་འདྲིས་པའི་དངོས་པོ་མ་བརྗེད་པ་དེ་ཉིད་དྲན་པའི་ཤེས་པ་སྟེ། འདིར་དྲན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ནི་དྲན་པའི་ཤེས་པའོ། །

དེའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དུ་སེམས་ཉིད་གཅིག་པུའི་མཐུའི་བྱེ་བྲག་ལས་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་དབང་གིས་བཞག་པ་ནི་སློབ་དཔོན་ཆོས་སྐྱོང་གི་ཞལ་སྔ་ནས་འདི་དག་གི་དེའི་གནས་སྐབས་ཙམ་ལ་བཞག་གི་དངོས་སུ་ག་ལ་ཡོད། ཅེས་བཤད་པའོ། །དེ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པར་བསྒྲུབ་པར་ཅི་ལ་ཡང་རག་མ་ལས་པར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 62 ~

ཆས་པ་ཤེས་རབ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་རིམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བས་གསལ་པོར་
བྱས་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དྲན་པའི་ཤེས་པ་རིང་དུ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་ལ་
སོགས་པ་མི་བརྗེད་པའི་ངང་དུ་གྱུར་པ་དེ་ལ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། ལེགས་པར་བཞག་པ་ནི་འདྲེས་པའི་དངོས་པོ་རབ་ཏུ་མ་བརྗེད་པས་ཚེ་རབས་གཞན་དུ་ཡང་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་གསལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཅི་ཞིག་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ལེགས་པར་བཞག་ནས་ཤེ་ན། ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ཡི་བདག་ཉིད་ཀྱི། །མདོ་དོན་ཞེས་སྨོས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོའི་དོན་མ་ལུས་པ་ཞེས་སྨོས་ཏེ། མདོ་དོན་ཞེས་པ་དང་སྦྱར་རོ། །མདོའི་དོན་དེ་ཡང་གླེང་གཞི་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་མ་ལུས་པའི་དོན་ནམ། ཡང་ན་སྙིང་པོའི་དོན་ཙམ་ཞིག་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཞག་ནས་སྙམ་པ་ལ། གཉི་
གའི་གཙོ་བོ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཅེས་པ་
སྨོས་ཏེ། འདི་ནི་དོན་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ན་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་བཞག་པར་བྱ་བ་སྟེ་སྙིང་པོའི་དོན་ཡང་དེའི་ནང་དུ་འདུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གླེང་གཞི་ལ་སོགས་པ་
གཞུང་མ་ལུས་པ་ནི་དྲན་པའི་ཤེས་པ་ལ་ངེས་པར་བཞག་པ་ཡང་མེད་དེ། ལུང་གི་ཆོས་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ན་གཟིངས་དང་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་
པར་གཡེང་བའི་ངོ་བོས་དམན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

མངོན་པར་རྟོགས་པ་བརྒྱད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དེའི་རང་བཞིན་བསྡུས་པ་ནི།
ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཅེས་སྨོས་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ཡིན་པས་ན་དེ་
བསྟན་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 63 ~

ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སྨོས་པ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུའི་ངོ་བོས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་
ནམ་ཡང་མི་འབྲལ་བས་ན་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་ཡང་
དེ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་སྨོས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་དང་སྙིང་རྗེའི་སྙིང་པོ་ཅན་
གྱི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དེས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པར་གྱུར་ན་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་ཡང་བསྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་དེ་གཙོ་བོར་སྨོས་
སོ། །དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ལས་བར་གྱི་ཚིག་མི་
མངོན་པར་བྱས་པའོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པ་ནི།

སྦྱིན་དང་ཚུལ་ཁྲིམས་བཟོད་བརྩོན་འགྲུས། །བསམ་གཏན་ཤེས་རབ་ཕ་
རོལ་ཕྱིན། །ཐབས་སྟོབས་སྨོན་ལམ་ཡེ་ཤེས་ཏེ། །འདི་དག་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བཅུར་

འདོད། །ཅེས་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ཉིད་བསྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྤྱོད་པ་གསུམ་ནི། དང་པོ་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འཇུག་པའི་
སྤྱོད་པའོ། །དེ་ནས་འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་ནི་བསྒྲུབ་
པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ་སྔར་ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་བསྒྲུབ་པའམ། འབྲས་བུ་ལེགས་པར་བསྒྲུབས་པས་སོ། །དེ་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ནི་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་
ལས་རྣམས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་འདིར་ཆོས་སྤྱོད་བཅུའི་བདག་ཉིད་ནི་འཕགས་པ་བྱམས་པ་ཉིད་
ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་གཞན་དུ། ཡི་གེ་འདྲི་མཆོད་སྦྱིན་པ་དང་། །ཉན་དང་ཀློག་དང་ལེན་པ་དང་། །འཆད་དང་ཁ་ཏོན་བྱེད་པ་དང་། །དེ་སེམས་པ་དང་བསྒོམ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 64 ~

པའོ། །ཞེས་གསུངས་པའོ་ཞེས་འཆད་པ་ནི་མི་འཐད་དེ། དེ་དག་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་
གྱིས་བསྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཙམ་གཙོར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ཐམས་ཅད་དུ་མཆོག་མ་ཡིན་
པ་དང་། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་འགྲེལ་པར་དེ་དག་གི་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་
སྨོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཁ་ཅིག་ཆོས་སྤྱོད་བཅུ་ནི་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་ལས་ཅན་

དགེ་བ་བཅུའོ་ཞེས་འདོད་པ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་འདིར་
དེ་ཟུར་གྱིས་ཀྱང་མ་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་གྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་དེ་སྤྱད་པའི་འབྲས་
བུ་ཅི་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་མཚན་ཉིད་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་
སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། ཆོས་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཆོས་ཅན་དུ་བསྡུ་བ་རྣམས་ཏེ། དེ་རྣམས་ཀྱི་དབྱིངས་ནི་
རང་བཞིན་ནོ། །ཇི་ལྟར་མེའི་རང་བཞིན་ཚ་བ་ཉིད་དེ་ལ་མེའི་ཁམས་ཞེས་བརྗོད་པ་ན། མེ་དང་དེའི་ཁམས་ཚ་བ་ཉིད་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་དབྱེ་བར་ཡང་མི་ནུས་ལ། ཐམས་ཅད་ནས་ཐམས་ཅད་དུ་གཅིག་པར་ཡང་མི་བརྗོད་དེ་འཛིན་པ་ཐ་དད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་རྣམས་དང་དེའི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་ལྟར་བལྟའོ། །

དོན་དེ་ཉིད་ལེགས་པར་མཐོང་བ་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་མཐའ་ཡས་པ་ལྟར་དེའི་དབྱིངས་ཀྱང་དེ་དག་ལས་གཞན་དུ་མི་དམིགས་པས་ན། ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བར་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་སྨོས་སོ། །མཚན་ཉིད་དེའི་མཚན་གཞི་གང་ལ་གདགས་ཤེ་ན། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ས་དང་པོ་ལ་དེ་ལྟར་རྟོགས་པ་ཡིན་ལ། མཚན་ཉིད་དེ་དང་ལྡན་པས་ན་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་བདག་ཉིད་ཆོས་ཀྱི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 65 ~

དབྱིངས་མཐོང་བའོ་ཞེས་དགའ་བ་སྐྱེ་བས་ན་དེའི་མིང་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་སྟེ།

བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་གྲུབ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །དེའི་ཕྱིར་རབ་དགའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ནི་
དོན་གཞན་གྱི་མིང་སྦྱར་བར་ཟད་དོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་ན་ཅི་སྟེ་
སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མ་གྱུར་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པའི་ལས་བསྐལ་པ་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དུ་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསོད་ནམས་ཀྱི་

ཚོགས་མ་རྫོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ནི་དེ་དག་གི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
རྟོགས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པར་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་གྱུར་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི། དེ་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཁོ་ནའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཟིགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ངའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་ཞིང་བལྟ་དཀའ་ལ་ཟབ་པ་ཡང་ས་བཅུ་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དེ་ལྟ་བུ་མ་མཐོང་བ་ལས་མཐོང་བར་
གྱུར་ཏོ། །

ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཡང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སོགས་པའི་སྒྲས་ནི་ས་གཉིས་པ་དྲི་མ་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྡུའོ། །དེ་དག་རྟོགས་པའི་རིམ་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་དེ་དག་གི་རིམ་པ་ནི་རང་གིས་རྟོགས་པ་ཙམ་གྱིས་གཞག་གི་རྣམ་པ་གཞན་དུ་ལྷའི་རིས་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མཐོ་དམན་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་
འགྱུར་བ་ཞེས་བྱ་བ་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 66 ~

མཁྱེན་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་ཐ་མ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་དང་རྣམ་པ་དང་མཚན་ཉིད་དག་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་བདག་ཉིད་དོ། །དེ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིས་སོ། །

དེས་མངོན་སུམ་དུ་བྱས་པ་དེ་ཉིད་དགོས་པའི་དགོས་པ་སྟེ། འབྲས་བུ་
མཐར་ཕྱིན་ཅིང་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་དེ་ལས་འགའ་ཡང་མི་རྙེད་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་ནོ། །ད་ནི་དགོས་པ་དེ་གྲུབ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་
པར་འགྱུར་བ་ནི་བསྟན་བཅོས་རྩོམ་པའི་དགོས་པ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ་མན་ངག་བཟུང་བདེ་བ་འདི། ལས་ནི་དོན་རྟོགས་པར་སླ་ལ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་རྒྱལ་

བའི་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་དོན་བདེ་བླག་ཏུ་འདིས་རྟོགས་པར་འགྱུར་བས་ན་ཐབས་སླ་
བའི་དགོས་པ་ཉིད་ཡོད་དོ། །རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་དོན་གང་ཞེ་ན་སྙམ་པ་ལ་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཀྱིས་ནི་སྤྱོད་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཅར་བསྡུས་ལ།

སྒྲུབ་པ་ནི་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པ་ཉི་ཚེ་གཟུང་བ་སྟེ། དེས་ན་མཚན་ཉིད་འདི་གཉིས་ཀྱིས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྙིང་པོ་བསྡུས་སོ། །དེ་དག་ཉིད་ནི་རྟོགས་
ཤིང་ཐོབ་པ་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དོན་གང་
ཡིན་པ་དེ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ལ་ཡང་ཅིའི་ཕྱིར་མངོན་པར་འདོད་པ་སྐྱེད་ཅེས་
རྟོག་པ་ལ་ནི། སྔར་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པའི་ཡང་དགོས་པའི་ཆེད་དུ་དེ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 67 ~

རྟོགས་པ་དང་ཐོབ་པར་འདོད་ཅེས་སྦྱར་ཏེ་འདི་ནི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་ལྟར་བཤད་
པའོ། །

དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ནི་སྔར། དགོས་པ་བསྡུས་པའི་དོན་བཅས་དང་། །ཞེས་བརྗོད་པ་ལས་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་སྟེ། ད་ནི་བསྡུས་པའི་དོན་བསྟན་པ་དགྲོལ་བར་བཞེད་ནས། དེ་ལྟར་འབྲེལ་པ་ལ་སོགས་པ་བསྙད་ནས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
སྨོས་ཏེ། མདོར་བསྡུས་པ་དང་པོར་བསྟན་པས་ནི་དཀྱུས་ཀྱི་སར་བསྟན་པའི་རྟ་
ཐོགས་པ་མེད་པར་རྒྱུག་པར་འགྱུར་བ་ལྟར་ཕྱིས་དོན་རྒྱས་པ་རྣམས་མི་འཁྲུགས་
པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་བས་ན་བདེ་བླག་ཏུ་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་སྨོས་
སོ། །བསྟན་བཅོས་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་བྱས་པ་ཡང་མ་འཛིངས་པ་ཉིད་ཀྱིས་

བཤད་པར་སླ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཆད་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དང་པོ་བསྡུས་པའི་
དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ན། སྐྱེས་བུ་རྟའི་ཁ་ལོ་བ་ཡང་དཀྱུས་ཀྱིས་སྔར་མཐོང་བས་
སེམས་སྟོབས་ཆེ་བར་འགྱུར་ཞིང་རྟ་ཚར་གཅོད་པ་ནུས་པར་འགྱུར་བ་ལྟ་བུའོ། །གཟིགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚིག་གཉི་གའི་མཐར་སྦྱར་རོ། །

མདོ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགྲེལ་པ་ལས། དེ་ལ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་བརྒྱད་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་མདོར་བསྡུས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་
བཤད་པའོ། །རྒྱས་པར་ཞེས་པ་ནི་འགྲེལ་པ་ལས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལྷག་མ་
བཅུ་གསུམ་གྱིས་ནི་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་ནས་རྒྱས་པར་བཤད་དེ་ཞེས་
བསྟན་ཏོ། །ལུས་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནི་སྤྱིར་བསྟན་པ་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟེ། ཇི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 68 ~

སྲིད་དུ་ཕྱེ་བ་རྣམས་ནི་ཡན་ལག་དང་ཉིང་ལག་དག་ལྟ་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ལེགས་པར་བཤད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་བཟང་པོ་སྦྱར་བ་ཉིད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །

ད་ནི་བསྡུས་པའི་དོན་རྒྱས་པར་རབ་ཏུ་བཤད་ན་ཟློས་བུའི་ཉེས་པས་གོས་
ཀྱིས་དོགས་པས་དེ་མི་དགྲོལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པར་བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་སོ། །ད་ནི་བསྡུས་པའི་དོན་དང་ཚིག་གི་དོན་གྱི་བར་སྐབས་འདི་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རབ་ཏུ་མང་
པོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་དག་བདག་གིས་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་དོན་བསྡུས་པའོ་ཞེས་བསྟན་
པར་བྱ་བ་ཡིན་པ་ལས། ཇི་ལྟར་བསྡུས་པའི་ཚུལ་ལ་སོགས་པ་ངེས་པར་བརྗོད་དགོས་པས། དེ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་འདི་དྲན་པར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་མདོ་རྣམས་ཀྱི་དབང་

དུ་བྱས་པ་དང་། མདོ་རྣམས་དང་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འབྲེལ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། གཞུང་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ནི་ཡན་ལག་གཅིག་ཉིད་དོ། །

དོན་རྣམ་པར་ངེས་པ་ནི་ཡན་ལག་གཉིས་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལ་ཡན་ལག་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། མདོའི་དོན་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་དོན་གཅིག་སྟོན་པ་ལས་
རྒྱས་པ་དང་། འབྲིང་དང་། མདོར་བསྡུས་པའི་གཞུང་རྣམ་པ་ལྔ་དང་། རབ་ཏུ་
བསྡུས་པ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྡུད་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་
པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་བཅས་པ་འབྱུང་ཞེ་ན། གདུལ་བྱ་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 69 ~

པ་རྣམས་གནས་པའི་དབང་ལས། ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་ལུང་རྣམ་པ་དུ་མ་བསྟན་ཏེ། དེའི་དབང་གིས་དོན་གཅིག་སྒྲུབ་པའི་གཞུང་དུ་མ་བྱུང་བ་འདི་ལ་དོན་མེད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

དེ་ལས་དེང་སང་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མའི་ཉུང་ངུ་གཉིས་འདི་ལྟ་སྟེ། འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཁྲི་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། སྟོང་
ཕྲག་བཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡུལ་ཤར་ཕྱོགས་ན་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཅིང་། ཡུལ་དབུས་ན་ནི་མདོར་བསྡུས་པའི་གཞུང་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ་པ་སྤྱོད་པས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །འོ་ན་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ལ་ལ་ལས་དོན་
གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །མཁས་པ་རྣམས་ཀྱིས་

ཡུམ་ཀུན་ལའང་། །དོན་བསྡུས་དེ་ཙམ་ཤེས་པར་བྱ། །དེ་ལ་བསྡུས་སོགས་རབ་དབྱེ་བའི། །ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །དེ་ལྟ་མིན་ན་ཐམས་ཅད་ཀྱི། །རིམ་པ་ལེགས་པར་བསྡུས་མ་ཡིན། །ཞེས་འཆད་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། ལ་ལ་ལས་ནི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བསྡུས་པ་ལས་ནི་དོན་ཙམ་དུ་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་གྱི་

ཚིག་གིས་རྫོགས་པར་སྟོན་མི་ནུས་སོ། །

གཞན་ལས་ཚིག་ཅེས་པ་ནི་ཡུམ་བར་མ་ལས་ནི་སྐབས་ཀྱི་དོན་གང་ཡིན་
པ་ཚིག་ཙམ་དུ་བསྟན་པར་གྱུར་ཀྱང་རྣམ་གྲངས་རྒྱས་པར་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་རྒྱས་པ་ལས་ནི་དོན་ཐ་དད་པའི་རྣམ་གྲངས་གཟུགས་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་བར་དུ་ཡང་དང་ཡང་དུ་སྨོས་པས་སྟོན་ཅིང་། མིང་གི་གདགས་པ་མི་འདྲ་བས་ཀྱང་དོན་གཅིག་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 70 ~

ཉིད་རྒྱས་པར་སྟོན་ཏེ་དེ་བཞིན་ཉིད་དང་། ཡང་དག་པའི་མཐའ་དང་། བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་པའི་དབྱིངས་ལ་སོགས་པ་མང་དུ་སྨོས་པས་སོ། །དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན། དེ་ལ་
བསྡུས་སོགས་རབ་དབྱེ་བའི། །ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ཅེས་གསུངས་ཏེ། །རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི་དེ་ཙམ་དུ་ཟད་ཅེས་པའི་དོན་ཏོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ནི། དེ་ལ་བསྡུས་སོགས་རབ་དབྱེ་བའི། །ཁྱད་པར་ཡོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད། །ཅེས་བྱ་བས་བསྟན་ལ། ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡུམ་རྣམ་པ་གསུམ་ལས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་བསྡུ་བ་ནི་དོན་ཙམ་གྱིས་བསྡུ་བ་དང་ཚིག་ཙམ་གྱིས་བསྡུ་བ་དང་། རྣམ་གྲངས་དང་མིང་ཙམ་
གྱིས་བསྡུ་བ་ནི། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བས་སྟོན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དག་ལས་ཡང་དང་ཡང་དུ་བསྟན་པས་ཟློས་བུར་གྱུར་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཉིད་ལན་བཅུ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་འཐད། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མཐའ་དག་བསྡུས་པ་ཡིན་ཞེས་བསྟན་པས་དེའི་སྐབས་འབའ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཅིས་ན་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ཤེ་ན། ཟློས་བུ་དང་འདྲ་བར་བྱུང་བ་འདི་ནི་ཟློས་བུ་མ་ཡིན་པར་སྔར་སྐབས་ཀྱི་

དོན་ངེས་པར་འབྱེད་པ་ན་ཡང་དོན་གྱིས་བསྟན་ཟིན་ཏོ།། །།

གཞན་ཡང་གདུལ་བྱ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཉན་པར་འདོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཁ་ཅིག་ནི་དང་པོ་ནས་ཐ་མའི་བར་དུ་འཁོད་དེ་འཕགས་པ་རབ་འབྱོར་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་མགོ་སྨོས་པས་གོ་བའམ། ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་ཉན་པའི་སྐལ་བ་མེད་པས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 71 ~

སྐབས་དེ་དང་དེ་ཐོས་ནས་འཁོར་གྱི་དཀྱིལ་འཁོར་དེ་ནས་དོང་བ་སྟེ། དེ་ནས་ལྷའི་
བུ་དེ་དག་གིས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། རྒྱང་མི་རིང་བ་ཞིག་ནས་མི་སྣང་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་སླར་སོང་བར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་གཞུང་དང་པོ་ནས་མ་ཐོས་ཀྱི་སྐབས་དེ་དང་དེ་དག་ཡོངས་
སུ་རྫོགས་ནས་འཁོར་དེར་འདུས་པ་སྟེ། དཔེར་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སྐབས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཚེ། དེ་ནས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་རྒྱལ་པོ་ཆེན་པོ་བཞིའི་རིས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་
དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ལྷ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་དུ་མ་དང་ལྷན་ཅིག་འཁོར་
དེར་འདུས་པར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྐབས་དེ་དང་དེར་གློ་བུར་དུ་འདུས་པ་རྣམས་ལ་བསྟན་པས་དེ་དག་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བའི་ཕྱིར་ཡང་སྔར་འདས་

པའི་དོན་རྣམས་ཚིག་གཞན་གྱིས་བསྟན་ཏེ། དེས་གདུལ་བར་བྱ་བ་མ་ཐོས་པ་
རྣམས་ཀྱི་དོན་དུ་འགྱུར་བས་ན་ཟློས་བུ་ནི་མེད་དོ། །གཞན་ཡང་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལྟ་
བུ་དོན་གཅིག་ཉིད་ལ་ལན་དུ་མར་བསྟན་པ་ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་དོན་གྱི་རང་བཞིན་
ཉིད་སྟོན་པ་སྟེ། སྐབས་དང་པོ་ལས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་དོན་དེ་ལས་ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཚིག་གཞན་གྱིས་བསྟན་ཏེ། སྐབས་
དང་པོ་དེ་ཉིད་དུ་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། རིགས་དང་། གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་དག་གིས་སྦྱོར་བའི་ལམ་དེ་བསྟན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ནི་དོན་གྱི་རྣམ་གྲངས་སྔ་མ་ལས་ཐ་

དད་པས་དེ་བསྟན་ཏེ། ལམ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 72 ~

ཀྱི་སྦྱོར་བའི་ལམ་སྔ་མ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་བསྟན་པ་དང་། སྐབས་བཞི་པ་དང་ལྔ་པ་ལས་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་རྟགས་ལ་སོགས་པས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པ་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་བས་ན། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པའི་དོན་ཡང་ཁ་ཅིག་གིས་ཟློས་བུ་ལྟ་བུ་སྤངས་ཏེ་དོན་གཅིག་ཏུ་བསྒྲུབ་པར་འཆད་པ་ཡང་ཡུམ་གྱི་དོན་བསྡུ་བའོ་ཞེས་
བཤད་པ་ཡིན་ལ། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་ཀྱི་གླང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། ཤེས་རབ་
ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལ་བརྟེན། །མདོར་བསྡུས་དོན་ནི་འདི་དག་ཡིན། །སླར་ཡང་དོན་
གཞན་ལ་བརྟེན་ནས། །དོན་དེ་ཉིད་ནི་འདས་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་ཅིང་། སྨྲ་བའི་དམ་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བཀའ། །རྣམ་གྲངས་དུ་མ་ཉིད་མཆིས་ཤིང་། །ཟློས་བུ་ཡང་ནི་མ་
མཆིས་ལ། །སྦྱོར་བའི་ལུགས་ཀྱང་རིགས་པ་ལགས། །ཞེས་བསྟོད་པ་བྱེད་པ་ལས་བརྗོད་པས་ན་ཟློས་བུའི་ཉེས་པ་ནི་ག་ལ་ཞིག་ཡིན། ཟློས་བུའི་སྐྱོན་མེད་དུ་ཟིན་ན་ཡང་འདིར་སྐབས་རེ་རེ་ཞིག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོན་རྣམས་སྟོན་པར་ནུས་པ་གློ་བུར་དུ་འདུས་པའི་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟར་ངེས་སམ།

འོན་ཏེ་སྐབས་མ་ལུས་པས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དོན་སྟོན་
པར་འགྱུར། གཞན་ཡང་གཞུང་འདི་དག་ལས་ནི་དོན་མཐུན་དུ་ཟིན་ཀྱང་མིང་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་མི་གདགས་པར་རྣམ་པ་གཞན་དུ་སྟོན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་འདི་ལ་གཟིགས། ཆོས་མངོན་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོ་ཁ་ཅིག་ལས་བསྟན་པ་ནི་དང་པོ་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་དང་། དབུགས་རྔུབ་པ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 73 ~

དང་། འབྱུང་བ་བགྲང་བའི་ཞི་གནས་ལ་བརྟེན་ཏེ། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ལྷག་མཐོང་གི་བདག་ཉིད་བསྒོམ་མོ་
ཞེས་བསྟན་ན་འདིར་རིམ་པ་དེ་ལྟར་མཛད་པའི་དགོས་པ་ཡང་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་གཟིགས་ཤེ་ན།

སྐབས་རེ་རེས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོན་སྟོན་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་

གློ་བུར་དུ་ལྷགས་པའི་འཁོར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཁོ་ན་ལྟར་ངེས་པར་བརྗོད་ཅིང་
སྐབས་མ་ལུས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དོན་བསྒྲུབ་པར་ནུས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་སྨོས་སུ་ཡོད། གཞན་ཡང་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དག་རེ་རེས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་སྟོན་པར་འགྱུར་བས་ན། སློབ་དཔོན་
གྱི་ཞལ་སྔ་ནས། དེ་ལྟར་ན་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ལས་བསྟན་པའི་གོ་རིམས་བསྟན་པ་འདིས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཀྱང་
ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་བདག་གིས་མ་བྲིས་སོ་ཞེས་
འཆད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདིར་དོན་ནི་ཚིག་གི་ཟུར་ཙམ་མམ་དོན་གྱི་

དབང་ཡང་རུང་སྟེ། ངག་རེ་རེ་ལ་ཡང་སྐབས་བརྒྱད་ཅར་གྱི་དོན་རྫོགས་པར་
སྦྱར་ཡང་ཟློས་བུར་ནི་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་དགོས་པའོ། །

དེ་བས་ན་ངེས་པར་ཡང་ངག་རེ་རེ་ལ་དོན་མཐའ་དག་རྣམ་པར་གཞག་པར་བྱའོ་ཞེས་ལྷག་པར་སྟོན་པ་ཡང་མེད་དོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྐབས་དང་པོས་སྐབས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པའི་དབང་ལས་བྱ་བ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་མགོ་སྨོས་པས་གོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །སྔར་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ཐམས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 74 ~

ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱིས་སྐབས་ཐམས་ཅད་བསྡུས་པས་དོན་ཡོངས་སུ་
རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་དབང་པོ་བར་མའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

སྐབས་བརྒྱད་དུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་བ་ནི་དབང་པོ་ཞན་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་

པ་སྟེ། སྐབས་གསུམ་པ་དང་། དྲུག་པ་དང་། བརྒྱད་དུ་བསྟན་པ་ནི་ཡང་དབང་པོའི་བྱེ་བྲག་སྟེ་གསུམ་ཅར་ལ་ཡང་བསྡུས་པ་དང་འབྲིང་དང་རྒྱས་པ་ལ་དགའ་བའི་
མོས་པ་ཐ་དད་པའི་དབང་ཙམ་དུ་བསྟན་པའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞན་ཡང་འདི་ལས་མིང་གཞན་དུ་གདགས་པ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཞིག་གཟིགས་ཞེས་སྨྲས་པ་ནི། གལ་ཏེ་འོ་ན་དེ་ལྟ་ན་གཞུང་གཞན་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་དག་ལས་བསྟན་པ་ལྟར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བསྟན་ཞེས་འདྲི་ན་དེ་ལ་ཡང་ཇི་སྐད་དུ་སྨྲ་བར་བྱེད། དེ་བས་ན་འདི་ནི་དོན་དང་མིང་དང་ཚིག་རྣམས་ལུགས་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་མདོར་བསྡུས་ཏེ་རྣམ་པར་དགྲོལ་བ་ཙམ་དུ་
བརྗོད་པར་འདོད་པས་མ་སྤྲོས་ཏེ། དེ་བས་ན་འདི་ལྟར་འདི་ནི་ལུགས་གཞན་ཁོ་ན་ཡིན་པས་གང་དུ་ཡང་ཐེག་པ་གཞན་ལ་བརྟེན་ནས་སུན་དབྱུང་བ་བརྗོད་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་འཆད་པར་མཛད་པ་ཡང་དོན་འདི་ཉིད་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་གསུང་བར་མཛད་དོ། །

དེ་བས་ན་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པ་དང་བཅས་པ་ལས་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ཞར་ལ་གདགས་པར་མཛད་པ་ནི་གདུལ་བྱ་བློ་བུལ་ལ་རབ་ཏུ་མ་སྦྱངས་པ་དག་ལ་ཡུལ་གཞན་གྱི་སྐད་ཡུལ་གཞན་པ་ལ་ངེས་པའི་
ཚིག་སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པའི་མཐུས་དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་བསླབ་པ་དང་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 75 ~

འདྲ་བར་བསྟན་གྱི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་བཀུར་སྟི་བྱས། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་སྣོད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་རྣམས་ལ་ཇི་སྐད་དུ་གདགས་པ་མཛད་པ་ཁོ་ནས་དོན་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་འགྱུར་བ་ཁོ་ནས་འདི་ལ་ནི་ལོག་པར་ཐ་སྙད་མཛད་པ་ཅི་ཡང་མེད་ཀྱི་སོ་སོ་རང་གི་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་ཟད་དོ། །

གཞན་ཡང་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་འཇུག་པའི་རྣམ་པ་མི་འདྲ་བ་འདིར་བསྟན་པ་ཡང་འཇུག་པ་པོ་རྣམས་ནི་ཁམས་སྣ་ཚོགས་དང་། མོས་པ་སྣ་ཚོགས་སུ་རྣམ་པར་གནས་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཇི་ལྟར་འཇུག་པ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་ཐམས་ཅད་ཀྱང་འཇུག་པར་ངེས་པའོ་ཞེས་ནི་ཅིས་བཞག་པར་ནུས། དེའི་ཕྱིར་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་དང་། དབུགས་རྔུབ་པ་དང་། འབྱུང་བ་དྲན་པ་དག་ནི་ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་དང་པོར་བསྟན་ལ། འདིར་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྐབས་སུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་གསུམ་པ་ལྷག་པའི་བསམ་པས་བསྡུས་པ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བའི་སྐབས་སུ་འདི་ལྟ་སྟེ། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དེ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་མཐའ་ལ་བསྟན་ཅིང་།

དེ་བཞིན་དུ་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོགས་པ་དམིགས་པའི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པར་མཛད་ཀྱི་གཅིག་ཁོ་ནར་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དང་པོ་འབའ་ཞིག་ཏུ་
ངེས་པ་མེད་ལ། ཆོས་མངོན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པ་ལྟར་འདིར་ངེས་པར་བཀག་པ་ཡང་ཅི་ཞིག་ཡོད་དེ། དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་དུ་གཏོགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་
རོ། །གལ་ཏེ་འདི་ནི་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་སྡེའོ་ཞེས་བསྟན་པ་མ་ཡིན་ནམ། དེ་ལྟར་ན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 76 ~

མདོ་གང་དག་ལས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་བསྟན་པ་ཤིན་ཏུ་འདུས་པ་ཆོས་ལྔས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྡུས་ཏེ་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་
དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པར་དགོད་པ་བཅུ་བསྟན་པ་དང་།

བདུད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་ཕུལ་ཉི་ཤུ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་དེ་དག་འདིར་
ཅིའི་ཕྱིར་མ་བསྟན་ཞེ་ན། གལ་ཏེ་དོན་དེ་དག་འདིར་ཚིག་ཏུ་མ་སྨོས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་

ཞེས་འདྲི་ན་ནི་ཁོ་བོས་ཀྱང་སླར་འདྲི་སྟེ་དེ་དག་ཏུ་ཡང་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིའི་ཚིག་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཅིའི་ཕྱིར་སྨོས་པ་མ་མཛད། གལ་ཏེ་དོན་གྱི་དབང་

དུ་བྱས་ཏེའོ་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ནི་ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱུས་བསྡུས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་འབྲས་བུས་བསྡུས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་གྲོགས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་རྣམ་
གྲངས་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་། ཁ་ཅིག་ནི་ཆེད་དུ་མ་བརྩལ་བ་ཡང་ཤུགས་ཀྱིས་འདུ་
བའི་ཕྱིར་རྩོད་པ་དེའི་གནས་མེད་ལ་གཞུང་རྣམས་ཕན་ཚུན་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པས་ལྕགས་སྒྲོག་གིས་འཆིང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་པས་ན་འདི་ལས་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་དེ་དང་དེ་ཉིད་ལ་གཟུང་བར་དགོངས་ཏེ། མ་བསྟན་པས་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་ལ། རྣམ་པ་གཞན་ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཁམས་དང་མོས་པ་སྣ་ཚོགས་པའི་ཕྱིར་རོ་

ཞེས་སྔར་ནན་ཏན་དུ་སྨོས་པར་ཟད་དོ། །

དེ་ལྟར་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལེགས་པར་སྨྲས་པ་ནི་དགེ་མོད་ཀྱི།

རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཞན་ཉེ་བར་གནས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་རེ་རེ་ཡང་ལན་དུ་མར་བསྟན་པ་དེ་དག་བར་དུ་རྣམ་པ་གཞན་གྱིས་ཡོངས་སུ་མ་
བཅད་པ་འདི་མི་བསྟན་པར་འདིའི་དགོས་པ་ཅི་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྔར་སྐྱེ་བོ་མ་ཐོས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 77 ~

པ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱིར་བར་བར་དུ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པར་ཟད་ཅེས་བྱ་བ་དང་། སྔར་
འཇིག་རྟེན་པའི་ལམ་ནས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་རིམ་གྱིས་

འཇུག་པ་དང་། དེ་ལྟར་ཞུགས་ཏེ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་ནི་སྔར་ཇི་ལྟར་ཞུགས་པ་ཁོ་ན་ལ་རབ་ཏུ་ཞེན་པར་རྣལ་འབྱོར་དུ་བྱེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པ་དང་།

སྐབས་རེ་རེའམ་ངག་རེ་རེ་ལ་ཡང་དོན་ཐམས་ཅད་རྫོགས་པར་བསྟན་པས་ཞི་གནས་ལས་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཞུང་གང་དག་ལས་ཞི་གནས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་བསྟན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བསྟན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་བྱེ་བྲག་མེད་པར་རོ་གཅིག་པར་ལྷག་པར་མོས་ཏེ་མཉམ་པར་འཇོག་ཅིང་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་པའི་འདུ་ཤེས་དང་བྲལ་བས་མདོ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཀྱི་

དགའ་བ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དགའ་བ་འཐོབ་པོ་ཞེས་བསྟན་ལ། འཕགས་པ་ཟླ་བ་སྒྲོན་མའི་
མདོ་ལས་ཀྱང་། ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སུ་མདོ་རྣམས་བསྟན་ཀྱང་།
མདོ་གཅིག་གི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་ཐམས་ཅད་གནས་པར་བསྟན་པ་ཡང་དོན་གྱི་

དབང་འདི་ཉིད་ལ་དགོངས་པར་ཟད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་རིམ་པ་འཁྲུགས་པར་བསྟན་པ་ནི་འཁྲུགས་པ་ཡང་ཡིན་པས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བྱ་ལ་ཡང་ན་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་ཉིད་ངེས་པར་གཟུང་གི་འདི་ལ་གོ་རིམས་བཞིན་བསྟན་པ་འདི་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ད་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་འབྲེལ་པའི་གཞུང་གི་དོན་གཞན་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་མི་ཕམ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་འདིས་ཅིའི་ཕྱིར་

གླེང་གཞི་ལེའུར་མ་བསྡུས། དེ་བཞིན་དུ་རྗེ་བཙུན་ཉིད་ཀྱིས་ཞུས་པའི་ལེའུ་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 78 ~

སོགས་པ་ཡང་མ་བསྡུས་ཤེ་ན། དང་པོར་གླེང་གཞིའི་ལེའུ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་ཇི་ལྟར་བྱུང་བར་གྱུར་པའི་འཁོར་འདུས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་ཡིན་པས་རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་སླ་ཞིང་། གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་རང་རང་གིས་རྟོགས་པར་ནུས་བཞིན་དུ་ཡང་བསྟན་པ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་དགོས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་མི་ལྡན་པས་བློ་དང་ལྡན་པ་དག་འབད་པའི་གནས་མ་ཡིན་ནོ། །

དེའི་འོག་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ལེའུ་ལ་སོགས་པའི་ལེའུ་གྲངས་ལྷག་མ་ཆོས་ཉིད་འགྱུར་བ་མེད་པའི་མཐར་ཐུག་པ་ནི་རབ་ཏུ་རྟོགས་པར་དཀའ་བས་ན་ཐོག་མར་བཤད་པའི་དགོངས་པས་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་སྦྱར་བ་བསྟན་ཏེ། དེ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ལེའུ་ནི་མཚན་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབྱེ་བས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་
སྙིང་པོའི་དོན་ཐེག་པ་གཅིག་ཉིད་དང་རིགས་གཅིག་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། སྙིང་པོའི་དོན་ནི་མདོ་སྡེ་ཟབ་མོ་དུ་མ་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་མན་ངག་ལ་

སོགས་པ་ལས་ཀྱང་གསལ་པོར་བསྟན་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་

ཀྱང་དབུ་མ་ཤེས་རབ་ལ་སོགས་པར་གསལ་བར་མཛད་པས་འདིར་བསྟན་མི་དགོས་སོ་ཞེས་དང་པོར་བསྟན་ཏོ། །

དེའི་འོག་ཏུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་པར་རབ་ཏུ་ངུ་བའི་ལེའུ་དང་། འཕགས་པ་ཆོས་འཕགས་ཀྱི་ལེའུ་དག་ནི་སློབ་མ་དང་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་

ཚུལ་བསྟན་པ་སྟེ། གདུལ་བྱ་མ་འོངས་པ་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་བསླབ་པའི་ཆེད་དུ་སྔོན་བྱུང་བ་བསྟན་པ་སྟེ་གོ་བར་སླའོ། །ལེའུ་ཐ་མ་ནི་གཞུང་ཉེ་བར་བསྡུ་བའི་ཚུལ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 79 ~

རྒྱས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་དག་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་མ་སྦྱར་རོ་ཞེས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །དེ་ལྟ་ན་གཞུང་མ་ལུས་པ་སྐབས་ཀྱི་དོན་དུ་མི་བསྡུར་མི་འཐད་པ་ནི་མ་
ཡིན་གྱི། མདོའི་དོན་རྟོགས་དཀའ་བ་ཙམ་ཞིག་སྐབས་ཀྱི་དོན་གྱིས་བསྡུས་པར་
ཟད་དོ། །

དེ་ནི་དེ་ལྟ་ན་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བའི་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པའི་ཚིག་རྣམས་དང་།
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་རིམ་པ་ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེས་སྦྱར་བ་ཡང་དག་པར་མཛད་ལ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་མདོར་བསྡུས་པའི་ཡུམ་བརྒྱད་སྟོང་པ་
དང་ལེགས་པར་སྦྱར་ཞིང་། སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་།

རབ་ཏུ་བསྡུས་པའི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་རྣམས་དང་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་དང་སྦྱར་ཏེ། དེ་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་མ་ལུས་པར་སྦྱར་བར་ནུས་པས་ན་ཡང་འདིར་སྦྱར་བའི་ངལ་བ་ནི་མི་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྦྱར་བའི་གནས་སུ་ཁ་ཅིག་ནི་མན་ངག་གི་ཚིག་དང་མདོའི་ཚིག་སྦྱར་བར་འཐད་པ་ཉིད་དུ་སྣང་ན།

གང་ཡང་ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོས་གནས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་ཏེ་སྦྱིན་
པ་དང་གཏོང་བ་དང་ཡོངས་སུ་ལེན་པ་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་
གཏོང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བསམ་པ་སྟེ། གསེར་བཟང་པོ་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་བར་དུ་

ཡོངས་སུ་མི་འགྱུར་བའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ལ་གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 80 ~

པར་བྱེད་ནུས་པ་མ་ཡིན་པ་དག་རྒྱུ་མཚན་གང་གིས་མན་ངག་གི་ཚིག་དང་སྦྱར་བར་འགྱུར། གཞན་ཡང་དྲོ་བར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བུད་མེད་དུ་ནི་མི་སྐྱེ་བར་བརྗོད་པ་ལ་སོགས་པ་མདོའི་ཚིག་གང་དག་མན་ངག་གི་གཞུང་གིས་མ་བསྡུས་པ་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ།

ཡང་མདོ་སྡེའི་གླེགས་བམ་ཁ་ཅིག་ལས་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་སུ་སྨོས་པ་རྣམས་སྣང་བ་ཡང་གང་དུ་སྦྱར་ཞེ་ན། གང་དང་གང་དུ་མན་ངག་གི་ཚིག་དང་མདོའི་ཚིག་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ལ་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ལྟར་གནས་པ་ནི་འགའ་ཞིག་ཏུ་ཟད་དེ། དེ་དག་ཏུ་ཡང་སྦྱར་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཉིས་ཏེ། ཁ་ཅིག་སྦྱར་བར་རིགས་པ་དག་མ་སྦྱར་བ་ན་དེའི་ལྷག་མ་ནི་དེ་དང་སྦྱར་བར་ཤུགས་ཉིད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། ཤུགས་ནི་འབྲེལ་པ་སྟེ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ལ་གཙོར་
མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་དེ་
ལྟར་སྦྱར་བའི་ལུང་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པ་འདི་ལ་མངའོ་ཞེས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་རྒྱལ་ཚབ་ཏུ་དབང་བསྐུར་བས་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཛོད་གཞན་
གྱིས་བལྟ་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ལ་ཕའི་ལུང་གིས་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་

གང་དུ་རྒྱུ་མཚན་མེད་པ་ལྟར་སྣང་བ་ཡང་། ལ་ལ་ལས་དོན་གཞན་ལས་ཚིག །གཞན་ལས་རྣམ་གྲངས་མིང་གིས་ཏེ། །

ཞེས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་ཐུབ་པ་ཆེན་པོས་དོན་དེ་དང་དེ་སྟོན་པའི་
མཚན་མ་ཙམ་གྱིས་ཚིག་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་ངེས་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། འཇིག་རྟེན་ན་ཡང་རེས་འགའ་ནི་དངོས་པོ་ཁ་ཅིག་ཚིག་དང་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་དང་། རྒྱུ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 81 ~

དང་། འབྲས་བུ་དང་། ལས་ལ་སོགས་པས་ཞིབ་མོར་སྟོན་ཅིང་། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་དངོས་པོ་ལ་ལ་བརྡ་ཙམ་གྱིས་སྟོན་ཅིང་དེས་ཀྱང་དེ་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་
ནོ། །དེ་བས་ན་ཡུམ་རབ་ཏུ་བསྡུས་པ་ལ་སོགས་པའི་ཚིག་ཁ་ཅིག་ལ་ངེས་པ་ཁོ་ནར་རྒྱུ་མཚན་མཐུས་བཙལ་བར་ནི་མི་བྱའི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་གསུང་གི་ཕྱག་རྒྱ་དོན་རྒྱ་ཆེན་པོའི་བྱ་བ་ལ་ཉེ་བར་གནས་པ་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

མདོའི་ཚིག་གང་དག་མན་ངག་ཏུ་མ་བསྡུས་པ་དྲོ་བར་གྱུར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བུད་མེད་དུ་མི་སྐྱེ་བར་མདོ་ལས་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་ཁ་ཅིག་ནི་ཟླས་བསྡུས་པས་རང་གི་སྐབས་དེར་གཏོགས་པར་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཁ་ཅིག་ནི་གཙོ་བོས་ཡན་ལག་བསྡུས་པ་སྟེ་རྒྱལ་པོ་གཤེགས་པར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སྐབས་བརྒྱད་ཀྱི་གཞུང་གི་ཁོངས་སུ་བསྟན་པ་ཡང་གོ་སླ་བས་ན་ཆེད་དུ་བསྡུས་པ་མེད་དེ། དགེ་སློང་རབ་ཏུ་མང་པོ་ལུང་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་རང་གི་བློ་དྲི་མ་མེད་པས་ཅི་རིགས་སུ་རྗེས་སུ་དཔག་གོ། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པར་སྨོས་པ་ལས་ཁ་ཅིག་མདོའི་གླེགས་བམ་ལ་ལ་ལས་མི་སྣང་བ་ནི། གཞུང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་འདི་དག་ནི་འབྲི་བ་ལ་སོགས་པ་དཀའ་བས་འགྲུབ་པར་
འགྱུར་བ་དང་།

ལྔ་བརྒྱ་ཐ་མ་ལ་འགྲོ་བ་རྣམས་ནི་བློའི་སྟོབས་རབ་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར་ལུང་གི་ཚིག་རབ་ཏུ་ཉམས་པར་ཟད་ཀྱི། འདི་ལ་ལོག་པར་བསྟན་པའི་དྲི་མ་ནི་མི་བསམ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཏན་ལ་ཕབ་
པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་ནི་གཞུང་རྣམ་པ་གཉིས་ཀྱི་ཚུལ་བརྗོད་པ་མདོར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 82 ~

བསྡུས་པའོ། །ད་ནི་ཡན་ལག་གཉིས་པའི་དོན་མདོར་བསྡུས་པ་མངོན་པར་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཡང་རེ་ཞིག་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཙོར་
བྱས་པ་དང་། མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པའི་
དབང་དུ་བྱས་པའོ། །

དེ་ལ་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་

ནས་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་དོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་པས་བདག་ཏུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་བོར་ལ་དེས་དབེན་པའི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་ཡང་དག་པར་དམིགས་ཏེ། སྔོན་པོ་དང་དེའི་བློ་དག་ལྷན་ཅིག་དམིགས་པར་ངེས་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་མེད་དོ་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱེད་ཅིང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་
གྱི་སེམས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཡོངས་སུ་མ་བོར་བས་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་སྤངས་ཏེ། གཟུང་བ་མེད་ན་འཛིན་པ་མེད་དོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བསམ་ཞིང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དེ་ཡང་བསལ་ཏེ། གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་འབའ་ཞིག་ཡང་དག་པར་ཡོད་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་ངེས་པར་བྱས་ནས།

དེ་ཡང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་བཞིན་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་སྟེ། ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་ཏུ་དངོས་པོ་དང་དངོས་པོ་མེད་པ་ལ་སོགས་པར་བརྟགས་པའི་ངོ་བོ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ནོ་སྙམ་དུ་བསྒོམས་ཏེ། བསྒོམ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 83 ~

པའི་སྟོབས་གྲུབ་པ་ན་ཁ་ཅིག་ལ་ནོར་བུ་དང་དངུལ་ལ་སོགས་པའི་མཆོག་ཤེས་པ་བཞིན་དུ་འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་སྐྱེས་ན་རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ་། །

དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ཏེ་དུས་ཐམས་ཅད་དུ་ནམ་མཁའ་རྫས་མེད་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་

འཛིན་པ་བཞིན་དུ་བསྐྱེད་དུ་མེད་པ་དང་སྤང་དུ་མེད་པའི་རང་གི་ངོ་བོ་འཛིན་པའི་
ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མའི་ཆོས་ཤེས་པ་ཙམ་གྱི་ངོ་བོ་དང་ཤེས་བྱའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་
གལ་ཏེ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ན་དེའི་ཚེ་གཉེན་པོ་བསྒོམས་པས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་དེ་དག་ལ་ཅུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་གཞན་དག་གི་དངོས་པོར་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་མི་ལྡོག་པས་བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་གང་ཡིན་པ་དང་། ཆོས་
རྣམས་ཀྱང་ཡོད་པར་ཁས་ལེན་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་ཕན་ཚུན་འགལ་བའི་དོན་ཁས་ལེན་པས་ཁོ་བོས་ཡ་མཚན་དུ་བརྩིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་ལོག་པར་རྟོག་པའི་ཕྱོགས་སྨད་པ་དང་བཅས་པར་བརྗོད་པ་འདི་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པའམ། ཡང་ན་སློབ་དཔོན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀ་མ་ལ་ཤཱི་ལའི་ཞལ་སྔ་ནས་རྣམ་པར་སྦྱར་བ། ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བསྒོམ་པའི་
མན་ངག་མདོར་བསྡུས་པ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་མན་ངག་ལ་བརྟེན་ཏེ་བསྒོམ་པར་བྱའོ། །སྙིང་པོའི་དོན་དང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་གཉི་ག་དག་ལ་ཡིད་ལ་
བྱས་པའི་མཐར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་སྦྱར་བའི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 84 ~

བསྟོད་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པར་བསྟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིད་བཏུད་པས་གུས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །

གང་གི་ཚེ་མཉམ་པར་མ་གཞག་པ་དེའི་ཚེ་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་ལུས་པ་བསྡུས་པར་གྱུར་པའི་རིམ་པ་རབ་ཏུ་གསལ་བའི་ཤེས་པ་གཉིད་དང་རྨུགས་པ་ལ་སོགས་པ་བསལ་ཞིང་། ཡིད་ནང་དུ་བསྡུས་པས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་རྣམ་པར་བསམས་ཏེ། དེ་ནས་སྐྱོན་བཞི་བཅུ་རྩ་དྲུག་ལ་སོགས་པ་ནི་རྣམ་པར་སྤང་བར་གོ་ཆ་བགོ་བར་བྱའོ། །ཡོན་ཏན་རྣམས་ཡིད་ལ་དྲན་པས་དབུགས་དབྱུང་བར་བྱའོ། །རྣམ་པ་དང་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ནི་མ་འདྲེས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ནས་དུབ་པ་དང་བྲལ་བ་ན་སླར་ཡང་སྤོང་བའི་འདུ་བྱེད་བརྒྱད་ཀྱིས་

བསམ་གཏན་གྱི་སྐྱོན་རྣམ་པ་ལྔ་སྤངས་ལ་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པར་བྱ་སྟེ། དེ་
ལྟར་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པའི་རིགས་ཀྱི་བུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ནམ་ཡང་མི་
འདོར་བ་དེ་ནི་རིང་པོ་མི་ཐོགས་པར་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྦྱངས་ཏེ་
བདེན་པ་མཐོང་ནས་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་གཅིག་པུའི་གོ་འཕང་ཡང་ཐོབ་པར་འགྱུར་
རོ། །

དེ་ལྟར་ཡང་དག་པར་བརྩོན་པའི་རིགས་ཀྱི་བུའམ་རིགས་ཀྱི་བུ་མོ་དེས།
འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གཙུག་ལག་ལ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བརའགྱུར་ཞིང་ཡིད་འགྱུར་བ་དང་། སེམས་རྣམ་པར་དག་པར་མི་འགྱུར་བའི་གཞུང་ལ་ཀློག་པ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་ཏེ་ཉིན་གཅིག་བཞིན་དུ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
གླེགས་བམ་ཡི་གེ་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཅི་ནུས་སུ་ཀློག་ཅིང་། ལྷ་དང་ཀླུ་ལ་སོགས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 85 ~

པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་རྒྱས་པར་བྱའོ། །རང་གི་ཆོ་ག་དང་འདུལ་བ་དང་བྱ་བའི་
ངེས་པ་གང་ཡིན་པ་རྣམས་ལས་ཀྱང་མི་འདའ་བར་བསྲུང་བར་བྱའོ། །

ད་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱ་བ་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡིད་ལ་སྤྲོ་བར་བྱ་བ་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་མ་རྨོངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྙིང་པོའི་དོན་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་བཏང་བ་ན་ཡང་འདུ་འཛི་དང་བྲལ་བའི་
གནས་སུ་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་དྲང་པོར་བཅས་ཏེ་འདུག་པའམ་ཡང་ཇི་ལྟར་བདེ་བས་
ཀྱང་རུང་སྟེ། སྟན་བདེ་ཞིང་འཇམ་པ་ལ་ཉེ་བར་འདུག་ལ་ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་ཇི་སྙེད་
པ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིར་སྙིང་པོ་བསྡུས་པའོ་ཞེས་བསམས་ཏེ། དེ་ནས་རྒྱལ་
བའི་ཡུམ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ནི་ལམ་དང་འབྲས་བུ་གཉིས་སུ་རྣམ་པར་ཕྱེ་སྟེའོ། །དེ་ལ་དང་པོར་ལམ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ་དེ་ཡང་ཚོགས་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དང་། བསྒོམ་པའི་ལམ་རྣམས་གཅིག་ནས་ཕྱེ་སྟེ་རྟོགས་པར་ཡིད་ལ་བྱའོ། །དེ་ལ་དང་པོ་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནི་མིང་ཐ་དད་པའི་དོན་
གཅིག་རྣམ་པར་དབྱེའོ། །

མིང་ཐ་དད་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་། ལས་

དང་པོ་པའི་ས་དང་། དད་པའི་ས་ཞེས་བསྒྲགས་པའོ། །རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེ་ནི་ཕལ་པ་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱིས་རྣམ་པ་གཉིས་སོ། །ཕལ་པ་ཉེ་
བར་གཟུང་སྟེ་དེ་ཕལ་པར་གཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་བསྟན་པར་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་པ་དང་རབ་ཏུ་སྦྱར་བ་དང་། རྣམ་པའི་དབང་དུ་ནི་
དེ་ཉིད་དངོས་པོ་ལ་ཡོངས་སུ་རྟོག་པའི་ལམ་དང་། རྩོལ་བའི་ལམ་དུ་བསྡུས་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 86 ~

ལས་དབྱེ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པའི་དབྱེ་བ་ལས་ནི་འདུན་པ་དང་། བསམ་པར་བརྗོད་པ་དང་། གདམས་ངག་ལས་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་། དཀོན་མཆོག་གསུམ་དང་མ་ཞེན་པ་དང་། ཡོངས་སུ་མི་ངལ་བ་དང་།

ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དག་བདེན་པའི་ཕྱོགས་ཙམ་པར་བརྗོད་པ་དང་། དམིགས་པ་དང་ཆེད་དུ་བྱ་བ་རྣམས་རིལ་གྱིས་སྦྱར་བ་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་མ་ལུས་པ་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་ལས་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་
དང་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་དང་། བླང་བ་དང་དོར་བར་བྱ་བ་རྣམས་རྟོགས་པ་དང་། དངོས་པོར་འཛིན་པ་ལ་ཅུང་ཟད་གྲོལ་བས་ཚད་མེད་པ་བཞི་སྒྲུབ་པ་དག་དང་དེའི་རྟགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་དེའི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། རྣམ་པ་དང་། མཚན་ཉིད་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་། གདམས་ངག་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་། ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྲིན་ལས་དང་། ཡང་དག་པར་སྦྱར་བ་དང་། རྟགས་དག་སྟེ་རྣམ་པ་དགུས་ཡིད་ལ་བྱའོ། །དེ་ལ་རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནི་མདོ་དེ་དང་དེ་
ལས་རྣམ་པ་དུ་མ་བསྟན་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་།

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཉིད་ནའང་སྟོང་ཉིད་ཐོས། །ནང་གི་དགའ་བ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འབྱུང་། །དགའ་ལས་བྱུང་བའི་མཆི་མས་མིག་ནི་བརླན། །ལུས་ཀྱི་སྤུ་རྣམས་ལྡང་

བའང་འབྱུང་བར་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའོ། །ཕྲིན་ལས་དང་སྦྱར་བ་ནི་བདག་ཅག་ལམ་ཡང་དག་པ་ལ་ཞུགས་ཤིང་ལོག་པའི་ལམ་དུ་མ་ཞུགས་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུའོ། །ཞེས་ཤེས་པས་སྟོན་པ་ལ་དྲིན་དུ་
གཟོ་བས་བཀའ་བཞིན་དུ་བྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་སྟེ། བྱང་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 87 ~

ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ་ཞེས་པ་
ནི། ལུང་གི་དང་པོར་བསྟན་ཅིང་ལན་དུ་མཆོད་པའི་ཚུལ་ཡང་སྔར་དེ་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །

དོན་འདི་ལས་བསམས་ཏེ་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་འཚོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། དེ་
ཕྱིར་ལོག་པར་བསྟན་པ་ཡི། །གྲུབ་མཐར་འཆེ་བའི་བློ་ཅན་ལ། །དེ་ལུགས་རྗེས་འཇུག་སྐྱེ་བོ་རྣམས། །སྙིང་རྗེ་ཉིད་ནི་རབ་ཏུ་སྐྱེ། །བློ་ནོར་ལྡན་པས་ལུགས་གཞན་
ལ། །ཇི་ལྟར་སྙིང་པོ་མེད་མཐོང་བ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་སྐྱོབ་པ་ལ། །གུས་པ་ཤིན་ཏུ་
སྐྱེ་བར་འགྱུར། །ཞེས་བཤད་དོ། །ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

ཏེ། ཡང་མིང་ཐ་དད་པའི་དོན་དང་། ངོ་བོ་བསྟན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་

ལས་རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞིའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་ཉིད་དང་རྣམ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའི་ལམ་ལས་དབྱེ་བ་དང་། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལས་ནི་ལྷག་པའི་བསམ་པ་དང་། གདམས་ངག་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཆེད་དུ་བྱ་བ་ལས་སྔ་མ་ལྟ་བུ་དང་། མཚན་ཉིད་དག་ཀྱང་མ་ལུས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། སྐབས་བཞི་པ་ལས་རང་གི་ངོ་བོ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པས་ལེགས་པར་བཤད་
པ་དང་།

རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། རྟགས་དང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བྱིན་གྱི་བརླབས་

དང་སྦྱར་བ་དག་གིས་བསྟན་ཏེ། དེ་ལ་མིང་ཐ་དད་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་
ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་དང་། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་
ཞེས་གྲགས་སོ། །ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་འདི་ནི་མ་ངེས་པའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 88 ~

ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །

རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་གནས་སྐབས་སུ་རྟོགས་པ་དང་། མོས་པ་ལས་གྱུར་པ་དང་། ལྷག་པར་འདོད་པ་ལས་གྱུར་པ་དང་། འཐོབ་པ་ལས་གྱུར་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །རྟགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་ཚེ་དང་ལུས་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་དང་། བྱིན་གྱི་

བརླབས་ལ་དབང་བ་སྟེ་འབྲས་བུའི་རྟགས་སོ། །རང་བཞིན་གྱིས་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་
ནི་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཐུབ་པའི་དབང་པོའི་བྱིན་
གྱི་བརླབས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བའི་
ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་པོ་དག་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཐར་པའི་ཆ་
དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡང་བསྟན་པའི་ཚུལ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་

ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་དང་། བསྒོམ་པའི་ལམ་ཐ་མལ་པ་དང་། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་དང་། དེ་ཉིད་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་གྱུར་པ་དག་དང་། ཡང་དང་པོ་གཞུང་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་བཅས་པའི་མན་ངག་གི་ལུགས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་པས་ཐོས་པར་འགྱུར་བ་ནི་བདག་གིས་འདིར་བྲི་བར་མི་འཐད་པས་ན།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་རང་གི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་
བྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མགུ་བར་གྱིས་ལ་སྙིང་པོ་བླང་བར་བྱོས་
ཤིག །དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་མི་འཁྲུགས་པའི་སྔོན་གྱི་དམ་བཅས་པ་བསྟན་པ་ལ་

སོགས་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་དང་། སེམས་ཅན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་མེད་པར་ཆོས་
ཀྱི་སྦྱིན་པ་བྱ་བར་བསྟན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ།

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 89 ~

དེར་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་མ་བཤད་དོ་ཞེ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་སེམས་རྣམ་པར་དག་པ་སྟོན་པ་ནི་
དེ་ལྟར་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ། འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུའི་མདོ་ལ་སོགས་པར་ཟང་ཟིང་དང་འབྲེལ་བར་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་

ཕུལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

ཉན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྟག་པར་རབ་ཏུ་ངུ་བས། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཀྱི་འཕགས་པ་མཉེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རང་གི་ཤ་དང་ཁྲག་དང་རྐང་ཡང་
ཡོངས་སུ་བཏང་བའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའོ། །དེ་བས་ན་འདིར་ཆོས་ཉན་པ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བ་དག་གི་ཚུལ་ཅུང་ཟད་ཅིག་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་ཉན་པར་བྱེད་པས་ཆོས་བཅུའི་བདག་ཉིད་དང་ལྡན་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་གཡོ་དང་སྒྱུ་མེད་པས་བསམ་པ་ཐག་པར་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། བརྩོན་འགྲུས་ལྷོད་པ་མེད་པར་སྲན་འཛུག་པས་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ལུས་དང་
སྲོག་ལ་མི་ལྟ་བར་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་།

རྙེད་སྟོབས་དང་བཀུར་སྟི་དང་གྲགས་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི། འགྲོ་བ་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། བདག་འབའ་ཞིག་ལ་ཕན་པའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི། བདག་དང་གཞན་དང་འགྲོ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 90 ~

ཕན་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་མདངས་ཀྱིས་རས་ཆོད་བྱ་
བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི། ཤེས་རབ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། གོབ་ལོབ་ལ་དགའ་བའི་ཕྱིར་མ་ཡིན་གྱི་རབ་ཏུ་བརྟེན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཆོས་

ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་།

བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མ་བཏང་བས་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་སྙིང་བརྩེའི་ཕྱིར་

ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། ཡིད་གཉིས་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་ཐམས་
ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་བཅད་པའི་དོན་དུ་ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་། རློམ་སེམས་མེད་ཅིང་འདོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བར་
ཆོས་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །དེ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཆོས་ཚོལ་བ་ན་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུས་ཉེ་བར་གནས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གིས་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དེས་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་རིམ་གྲོ་དང་བཀུར་སྟི་

དང་བསྙེན་བཀུར་བྱའོ། །

དེ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་རིམ་གྲོ་དང་བཀུར་སྟི་དང་བསྙེན་
བཀུར་བྱེད་པའི་ཚེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པོ་འདི་དག་བསྐྱེད་པར་བྱ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་རིམ་གྲོ་བྱ་བའི་སེམས་དང་། དགྱེས་པར་བྱ་བའི་སེམས་དང་། ཇི་སྐད་བསྒོ་བ་བཞིན་དུ་ནན་ཏན་བྱ་བའི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 91 ~

སེམས་དང་། ཐུགས་མི་འབྱུང་བའི་སེམས་དང་། རྣམ་པར་སྤྱོ་བ་དང་ཡོངས་སུ་འཁོར་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཇི་སྙམ་ཡང་མི་བྱེད་པའི་སེམས་དང་། གཅིག་ཏུ་ངེས་པའི་སེམས་དང་། དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུད་ཀྱི་ཚུལ་གཅིག་ཏུ་གྱུར་པའི་སེམས་དང་།

སྨོན་ལམ་གཅིག་པའི་སེམས་དང་། སྟོན་པའི་སེམས་དང་། སྤྱོད་པ་མཚུངས་པར་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་སེམས་ཏེ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་ཉན་པ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རྣམས་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་པོ་འདི་དག་བསྐྱེད་པའི་ཚེ་ཡོངས་སུ་དག་པ་བཅུ་རབ་ཏུ་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་བསྐྱེད་མ་
ལས། ཆོས་སྨྲ་བ་དང་ཉན་པ་འགལ་བར་གྱུར་པས་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་འགྱུར་བ་

སྲོག་གི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱོགས་ལ་སོགས་པར་འགྲོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ཡང་སློབ་མས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བཀའ་ནི་མི་འགོམ་གྱི་རང་གི་
སྲོག་ལ་ནི་འགོམ་པར་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བྲམ་ཟེ་རྒྱལ་བའི་དྲོད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱིས་

འཕགས་པ་ནོར་བཟངས་མེའི་གཡང་ས་ཆེན་པོར་མཆོང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོ་
བའི་གཏམ་རྒྱུད་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །

ཡང་ཆོས་ཉན་པ་དེས་ཐུན་མོང་དུ་བྱ་བའི་ཆོས་བཅུ་བཞི་ལ་གནས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་དོན་རྒྱས་པའི་མདོ་ལས། ཚེ་དང་ལྡན་པ་དག་ཆོས་ཉན་པར་འདོད་པས་རྣམ་པ་བཅུ་བཞིས་ཆོས་མཉན་པར་བྱ་སྟེ། འདི་ལྟ་སྟེ། དུས་སུ་མཉན་པ་དང་། གུས་པར་མཉན་པ་དང་། མ་རངས་པ་མེད་པར་མཉན་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 92 ~

དང་། བསྒོ་བ་བཞིན་དུ་མཉན་པ་དང་། ཀླན་ཀ་མི་ཚོལ་བ་དང་། ཆོས་ལ་གུས་པར་བྱ་བ་དང་། ཆོས་ལ་མི་བརྙས་པ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བའི་གང་ཟག་ལ་མི་བརྙས་པ་དང་། བདག་ལ་མི་བརྙས་པ་དང་།

རྩེ་གཅིག་པའི་སེམས་དང་། ཀུན་ཤེས་པར་བྱ་བའི་སེམས་དང་། རྣ་བླགས་ཏེ་མཉན་པ་དང་། སེམས་བསྡུས་ཏེ་མཉན་པ་དང་། སེམས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

བསམས་ཏེ་ཆོས་མཉན་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ལེགས་པར་མཉན་པ་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་ཞེ་ན། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་རིང་དུ་
ལྟ་བས་བརྟགས་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡང་དག་པར་ཚུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ལྟ་ན་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིའི་སྙིང་པོ་སྦྱིན་པར་བྱའི། དང་པོ་ཉིད་དུ་ནི་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཡོན་
ཏན་སྟོན་སྲིད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དགོངས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་འདི་ནི་ལེགས་པར་མ་
བསྡམས་པ། །ཕལ་ཆེར་ལེགས་བསྡམས་རྟགས་ཀྱི་རྒྱུ་བྱེད་པས། །ལེགས་པར་
མ་བརྟགས་བར་དུ་མི་དག་གི། །མདོག་གཟུགས་ལན་འགའ་མཐོང་བས་ཡིད་མི་རྟོན། །ར་གན་ཁ་བསྒྱུར་ལྟ་བུ་མི་འཚམ་ཞིང་། །ལྕགས་ཕྱེ་གསེར་གྱིས་གཡོགས་
པ་ཇི་ལྟ་བར། །ཁོང་པ་རབ་གདུག་ཕྱི་རོལ་འཕགས་ཚུལ་གྱིས། །འཇིག་རྟེན་འདི་
ན་འཁོར་དང་བཅས་པ་རྒྱུ། །ཞེས་གསུངས་ལ།

སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་འོག་ནས་འཆད་པ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་དུས་ཡུན་རིང་མོ་ཞིག་ནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡང་དག་པར་མགུ་བར་བྱས་པའི་མན་ངག་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་དང་ལྡན་པ་ཞེས་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །རྒྱུ་མཚན་དེ་ཉིད་ཚད་མར་མཛད་པ་དང་། སློབ་མའི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 93 ~

རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་གཟིགས་ཏེ། རྗེ་བཙུན་བཟང་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་བདག་གིས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ལ་ལོ་བཅུ་བདུན་དུ་བསྙེན་བཀུར་བྱས་པ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མའི་སྙིང་པོ་རབ་ཏུ་བསྡུས་
པའི་མན་ངག་རྨི་ལམ་གྱི་ཆོས་སུ་བསྟན་པ་སྟེ།

རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་སུ་བསྟན་པ་ཡང་ངོ་མཚར་དུ་བྱིན་གྱི་བརླབས་

དང་ལྡན་པས་ཡིད་ཆེས་པར་བྱ་བ་དང་། རྗེ་བཙུན་གྱིས་གསུངས་པའི་བརྟུལ་ཞུགས་མ་རྫོགས་པས་དམ་བཅས་པ་ལ་བརྟེན་པའི་མཐུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལྟར་ཆོས་ཉན་པ་པོའི་ཚུལ་མདོར་བསྟན་ནས། ད་ནི་ཆོས་སྨྲ་བར་བྱེད་པའི་འཇུག་པ་བརྗོད་དེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་དང་པོར་ཆོས་སྨྲ་བ་ནི་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་བསྐྱེད་ཅིང་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་མེད་པར་བྱས་ཏེ་ཆོས་སྦྱིན་པར་
བྱའོ། །དོན་འདི་གཉིས་གཙོ་བོར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྣམ་

པར་འཕྲུལ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཆོས་སྟོན་ཀྱང་ཆོས་ཉན་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་
ཆེན་པོ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ་ཞེས་པ་དང་། ཡང་མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་
གཞན་གྱིས་ཤེས་ཀྱིས་དོགས་ཏེ་ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་བྱེད་པར་
ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གཞན་ཡང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་མཚན་ལས་ཟང་ཟིང་དང་མ་འབྲེལ་པར་
ཆོས་བསྟན་པར་བྱ་སྟེ། སྔར་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་བདུད་ཀྱི་ལས་སུ་གྱུར་པ་སྤང་
བའི་ཕྱིར་དང་། འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འདོད་ཕྱིར་སུ་དག་དམ་ཆོས་སྟོན་བྱེད་པ། །དེ་དག་འདོད་པ་བཏང་བ་ཕྱིར་ལེན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 94 ~

ཏེ། །མྱོས་པ་དེ་དག་ཐར་མེད་རིན་ཆེན་ཆོས། །ཐོབ་པར་གྱུར་ཀྱང་སྤྲང་པོར་རྒྱུ་བར་བྱེད། །ཅེས་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འཁོར་ལ་ཅུང་ཟད་ཙམ་ཡང་བསླང་མི་བྱ། །ཞེས་གསུངས་ཤིང་།

རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ཉིད་ལས་ཀྱང་། ཐ་ན་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་མི་འདོད་དེ་ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འཇུག་གོ། །གཞན་ཡང་འཕགས་པ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། བརྟན་པ་རྣམས་ནི་སྲོག་དང་ལོངས་སྤྱོད་ཚོགས་ཆེན་རྙེད་ཅིང་སྙིང་པོ་

མེད་པ་དག །རབ་དགའི་ཡིད་ཀྱིས་སེམས་ཅན་སྡུག་བསྔལ་རྣམས་ལ་སྦྱིན་
རྣམས་རྒྱ་ཆེན་རྟག་གཏོང་ན། །ཆོས་ཡངས་སྐྱེ་དགུ་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་ཕན་བྱེད་ཚེགས་ཆེན་རྙེད་མིན་ཞིང་། །ཤིན་ཏུ་བཏང་ཡང་ཟད་མེད་འཕེལ་འགྱུར་བ་ལྟ་ལན་ཅིག་མ་ཡིན་སྨོས་ཅི་དགོས། །ཞེས་གསུངས་ལ། ཡང་འཕགས་པ་བྱམས་པས་ཞུས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས་ཀྱང་གསུངས་པ། བྱམས་པ་སུས་སྟོང་གསུམ་
གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་
བདུན་གྱིས་ཡོངས་སུ་བཀང་སྟེ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་
པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་འབུལ་བ་ཕུལ་བ་བས། གང་གིས་སྙིང་རྗེ་
བས་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་བཞག་ན།

བྱམས་པ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་འདི་ལ་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྔ་མ་
དེས་བརྒྱའི་ཆར་ཡང་ཉེ་བར་མི་འགྲོ། སྟོང་གི་ཆ་དང་། འབུམ་གྱི་ཆ་དང་། བྱེ་བའི་
ཆ་དང་། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་འབུམ་གྱི་ཆ་དང་། གྲངས་དང་། ཆ་དང་། བགྲང་བ་དང་།

དཔེ་དང་། རྒྱུར་ཡང་མི་བཟོད་དོ་ཞེས་པ་དང་། གང་གིས་གང་གཱའི་བྱེ་སྙེད་འཇིག་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 95 ~

རྟེན་ཁམས། །དེ་དག་རིན་ཆེན་བྱུར་བུར་བཀང་བྱས་ཏེ། །དགའ་བའི་སེམས་ཀྱིས་

རྒྱལ་ལ་ཕུལ་བ་བས། །གང་གིས་ཚིགས་བཅད་གཅིག་ཅིག་སེམས་ཅན་བྱིན། །རིན་ཆེན་སྦྱིན་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེ་དེས། །སྙིང་རྗེ་སྐྱེས་ནས་ཚིགས་བཅད་
སྦྱིན་པ་ལ། །གང་གཱའི་ཆ་དང་གྲངས་སུ་མི་ཕོད་ན། །ལན་གཉིས་ལན་གསུམ་སེམས་ལ་ག་ལ་ཞིག །ཅེས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ལས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདག་ཉིད་
ཀྱིས་མཉན་པ་དང་བསམས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དག་པས་ནི། ཆེས་གཞན་ལ་བྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསོད་ནམས་དང་ལྡན་པར་རྒྱས་པར་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིགས་པ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་འཇུག་པའི་བྱ་བ་རྣམས་དང་འབྲེལ་བར་ཡང་བྱའོ། །འདི་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་སྨྲ་བ་པོ་དང་། ཉན་པ་པོ་རྣམས་ལ་བདུད་ཀྱི་ལས་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་མདོར་བསྟན་པ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་
བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་རྣམས་
ཀྱི་དོན་མ་ལུས་པར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱས་ནས། ད་ནི་ཡན་ལག་གི་དོན་རྣམས་ལས་རྟོགས་པར་དཀའ་བ་འགའ་ཞིག་བརྗོད་པར་བྱ་མོད་ཀྱི། གང་གིས་
སྔར་བཤད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱིས་ཉེ་བར་བསྟན་
པ་རྙེད་ན་ནི། དེ་ལ་ཐམས་ཅད་དཀའ་བ་མེད་པར་བློས་རྟོགས་པར་ནུས་ལ།

གང་དག་གིས་དེ་མ་རྙེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དཀའ་བས་གནས་ཀྱང་དུས་
ཡུན་རིང་མོས་ཀྱང་ཡུམ་འདིའི་དོན་རིམ་པར་འབྲེལ་པར་འགྱུར་བ་རབ་ཏུ་དཀའ་སྟེ། སྔོན་ཡང་དག་པར་སྦྱངས་པ་དང་། རྗེ་བཙུན་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 96 ~

སོགས་པ་ལྷའི་ཁྱད་པར་དག་ཁོ་ནས་བྱིན་གྱི་བརླབས་པ་དག་ནི་མ་གཏོགས་སོ།
།

དེ་ལྟར་བསྡུས་པའི་དོན་ཀུན་བསྟན་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་རྗེས་སུ་ཐོབ་པར་འདོད་པས་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་
ཉིད་ཐོབ་པར་བྱ་དགོས་པས།

དང་པོ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་སྡུད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པས་རྣམ་པར་བཤད་པའི་སྒོ་ནས་བཤད་པར་བཞེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྟོགས་པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་ན་མེད་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་ཡང་གཞི་ཐམས་ཅད་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཅེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ཡང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

དང་ལམ་དང་གཞི་ཤེས་པ་བསྡུ་བའི་སྒོ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པར་གསུངས་ཏེ། དེའི་རྗེས་ལ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལས་རབ་ཀྱི་

མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར།

རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ནས་ཡང་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་སོ་སོ་བ་དང་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 97 ~

བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བླགས་ནས། བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་
རྟོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེའི་འོག་ཏུ་ནི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་བསྒོམས་པས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལྟར་རྒྱུ་ཐམས་ཅད་བསྟན་ནས།

དེ་ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་
གསུངས་ཏེ་ཞེས་གོ་རིམས་ངེས་པར་མཛད་པའི་རྒྱུ་མཚན་རིམ་གྱིས་སྨོས་པ་
རྣམས་ཅིག་ཅར་བདག་གིས་བཀོད་པ་ནི་ཚེགས་ཆུང་ཞིང་དྲན་པ་ལ་འཛིན་དཀའ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་མདོ་དེ་དང་དེ་དག་ལས་ནི་ལེའུ་གྲངས་རབ་ཏུ་མང་
པོས་བསྟན་པ་མཛད་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་སྐབས་
ཀྱི་དོན་དེ་སྙེད་དུ་མཛད། སྐབས་ཀྱི་དོན་དེ་ཡང་གཅིག་གི་བར་དུ་ནི་བསྡུ་བ་
བསྟན་ན། གལ་ཏེ་དགུ་ལ་སོགས་པར་ཅིའི་ཕྱིར་མི་མཛད་ཅེ་ན། མདོ་དེ་དང་དེར་ལེའུ་གྲངས་དེ་སྙེད་དུ་མཛད་པ་ནི་གདུལ་བྱ་རབ་ཏུ་དམན་པ་རྣམས་ལེའུ་རེ་རེ་ཞིག་ཀྱང་བྲི་བ་དང་། ཀློག་པ་ལ་སོགས་པས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པར་རུང་བ་ཉིད་
ཀྱིས་སྟོན་པ་སྟེ། གཞན་ལས་ཐ་ན་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་ཙམ་ཡང་འཛིན་པར་བྱེད་ན་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཐུ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 98 ~

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བཟུང་བར་གསུངས་ལ། རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ཚང་བར་རྙེད་པ་དང་ཞེས་ཡོན་ཏན་གྱི་གྲངས་སུ་ཡང་བགྲང་བར་མཛད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་བས་ན་
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པར་ནི་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་
རྣམས་ལ་གདུལ་བྱ་རྣམས་མི་རྨོངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐབས་བརྒྱད་ལ་སོགས་
པར་བསྟན་ཏེ། དགུ་ལ་སོགས་པར་བསྡུ་བ་ལ་ནི་དོན་མེད་དེ།

རྒྱས་པའི་དུས་ན་ནི་ཉུང་བར་བྱེད་པ་ཉིད་བསྔགས་ཤིང་། བསྡུས་པ་དབྱེ་བའི་ཚེ་ཡང་རྣམ་པར་རབ་ཏུ་མང་པོ་བསྔགས་པའི་ཕྱིར་དང་། སྐབས་དགུ་ལ་

སོགས་པར་ཕྱེ་ན་ཇི་ལྟར་བརྒྱད་དུ་བསྟན་པ་ལས་ཅི་ཞིག་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་འགྱུར། དེ་བས་ན་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར་སྐབས་ཀྱི་དོན་དགུ་ལ་སོགས་པར་མ་
མཛད་པར་ངེས་སོ། །སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་དངོས་གཙོར་སྟོན་པ་སྟེ་འདུན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་གྲོགས་ལ་དེར་གདགས་ཏེ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་འབྲས་བུ་ལ་དེར་གདགས་ཏེ་བགྲོད་པ་གཅིག་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པའོ། །དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་ལ་འདོད་པར་བྱ་བ་སྟེ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱ་བ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཉིད་དོ། །དམིགས་པར་བྱ་བ་ནི་བསྒྲུབ་པར་བྱ་བའོ་ཞེས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་པ་ནི་འདོད་པ་ཞེས་པས་བསྟན་ཏེ་འོག་ནས་འཆད་པར་བྱེད་པའོ། །ཅིའི་ཕྱིར་འདོད་པར་བྱེད་ཅེ་ན། གཞན་དོན་བྱེད་ཕྱིར་ཞེས་པས་བསྟན་
ཏེ། དེ་ལྟར་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཕན་པར་འདོད་པའི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 99 ~

སེམས་དང་ལྡན་པས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་ལྡན་པས་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་མིང་ཡང་འཐོབ་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་དེ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །སྨོན་པ་ཞེས་པ་ནི་སྨོན་པ་ཙམ་ཏེ་ཚོགས་བསགས་པས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ཆོ་གས་བླང་བ་ཡང་མ་བྱས་པའོ། །

འཇུག་པ་ཞེས་པ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་མཉེས་པར་བྱས་ཏེ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་ལས་བྱུང་བའི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་གཏོགས་པའི་སྒྲུབ་པའི་སྤྱོད་པའོ། །དོན་འདི་ནི་སློབ་དཔོན་ཞི་བ་ལྷའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དེ་མདོར་བསྡུ་ན། །རྣམ་པ་གཉིས་སུ་ཤེས་བྱ་སྟེ། །བྱང་ཆུབ་སྨོན་པའི་སེམས་དང་ནི། །འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཉིད་ཡིན་ནོ། །འགྲོ་བར་འདོད་དང་འགྲོ་བ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར། །དེ་བཞིན་མཁས་པས་འདི་གཉིས་ཀྱི། །བྱེ་བྲག་རིམ་བཞིན་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བཤད་
དོ། །སློབ་དཔོན་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཞབས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི། སོ་སོའི་
སྐྱེ་བོའི་སའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་སྨོན་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ཉིད་དུ་བརྗོད་
ལ། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་ལ་འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་སོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

ཡང་ཁ་ཅིག་ན་རེ། གྲོགས་སྟོབས་རྒྱུ་སྟོབས་རྩ་བའི་སྟོབས། །ཐོས་སྟོབས་དགེ་བ་གོམས་པ་ལས། །མི་བརྟན་པ་དང་བརྟན་འབྱུང་བ། །གཞན་གྱིས་བསྟན་

པའི་སེམས་བསྐྱེད་བཤད། །ཅེས་པ་དང་། རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རབ་བསྟེན་བྱས། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཚོགས་རབ་བསགས། །ཆོས་ལ་མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 100 ~

ནི། །སྐྱེས་ཕྱིར་དེ་ནི་དམ་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པའི་དབང་ལས་ཕྱིར་མི་
ལྡོག་པའི་སར་གནས་པ་དང་། དེ་མ་ཐོབ་པ་ལས་སྨོན་པ་དང་འཇུག་པར་བཞག་སྟེ། ཆོས་ལ་མི་རྟོག་པ་དང་པོ་ཐོབ་པ་ནི་དྲོ་བར་གྱུར་པ་སྟེ། ཟབ་མོའི་དོན་ལ་སོམ་ཉི་མེད། །ཅེས་པ་དང་། རྨི་ལམ་ན་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀུན། །རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་ལྟ་ལ་སོགས། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ད་ནི་འདི་སྙམ་དུ་འདུན་པ་དང་། སྙིང་རྗེ་ཞེས་བྱ་བ་སེམས་ལས་བྱུང་བ་
གཉིས་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་སེམས་སེམས་ཅན་དང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡུལ་ལ་དམིགས་ཏེ་སྐྱེས་པ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན། ཅིའི་
ཕྱིར་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་སེམས་ལས་བྱུང་བ་འདུན་པ་འབའ་ཞིག་ལ་སེམས་བསྐྱེད་པའི་སྒྲར་བསྟན་ཞེས་བསམས་ནས་དྲི་བ་དང་ལན་རྣམས་འབྱུང་བ་ནི་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཉིད་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱའོ། །ལྷག་མ་ནི་གོ་སླའོ། །ཡང་འདོད་
པའི་བདག་ཉིད་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། དེའི་ལན་བསྟན་པ་ནི་འདོད་པ་དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟར་འདོད་པ་ཉིད་ཡིན་གྱི། དངོས་པོ་ཉིད་དུ་ཞེན་པས་
འདོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ།

ཇི་ལྟར་སྒྱུ་མའི་མཁན་པོ་ཞིག །སྤྲུལ་པ་ཐར་པ་བྱ་ཕྱིར་བརྩོན། །དེ་ནི་སྔ་
ནས་དེ་ཤེས་པས། །དེ་ལ་དྲེགས་པ་ཅུང་ཟད་མེད། །དེ་བཞིན་སྲིད་གསུམ་སྒྱུ་འདྲ་
བར། །རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་མཁས་པས་ཤེས། །འགྲོ་བའི་ཆེད་དུ་གོ་བགོས་ཏེ། །འགྲོ་བ་དེ་ལྟར་སྔ་ནས་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི། །འགྲོ་བའི་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 101 ~

ཕན་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱུ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད་པ་ཡང་སྒྱུ་མའི་དཔེ་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལྟར་འདོད་པར་སྟོན་པ་ནི། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་
པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། སྦྱིན་པ་པོ་དང་། ལེན་པ་པོ་ལ་སོགས་པ་མི་དམིགས་པས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་ཞེས་
བསྟན་པའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཡང་གང་གི་དོན་དུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དེ་ནི་གང་ཡིན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་ནི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སྐལ་བ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་ནི་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ལས་ཀྱིས་བྱེད་པ་པོར་བསྟན་པར་འགྱུར་བས་
ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལས་ཅན་དུ་བསྟན་ཏོ། །གཞན་གྱི་དོན་ནི་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པ་
སླར་བརྗོད་པ་ནི། སེར་སྣ་ཅན་ལ་སོགས་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་དགོད་པར་འདོད་པས་ཞེས་པའི་ཚིག་སྔ་མ་དེའི་འབྲས་བུར་ཡང་སྦྱར་བས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་
བསྟན་ཏེ་འདི་ནི་དོན་བསྡུས་པའོ། །ད་ནི་གཞུང་བརྗོད་དེ། ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་དང་གཞན་གྱི་དོན་དག་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་དྲིས་པའི་ལན་དུ།

རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་པ་སྤང་ཞིང་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱ་
བའི་ཕྱིར། ཇི་ལྟར་དྲིས་པ་དེ་དང་དེ་ནི་བླ་མའི་ལུང་གིས་མདོ་ལས་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་བཞིན་དུ་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་མདོ་ལས་ཀྱང་། དེ་དག་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། །ད་ནི་སློབ་དཔོན་གྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 102 ~

ཞལ་སྔ་ནས་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ཞེས་བྱ་བ་དགྲོལ་བར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་གསུམ་ཆར་ལས་ཞེས་སྨོས་ཏེ། དྲིས་པ་དེ་
དག་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་གི་ལྷག་མའོ། །གཞན་དག་ནི་མདོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དེ་དག་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ན། དེ་ནི་མདོ་རབ་ཏུ་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པ་ལས་དེ་ལྟར་ག་ལ་ཞིག་བསྟན།
མི་འགལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་རང་བཟོར་ནི་མ་
བསྟན་གྱི། མདོ་ལས་ཀྱང་དེ་དང་དེ་དག་དེ་ཁོ་ན་སྐད་གསུངས་སོ་ཞེས་ཚིག་ཟུར་
གྱིས་བསྟན་པ་སྟེ། འདི་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་རིལ་ལ་སྦྱར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་དང་དེ་དག་མདོ་ལས་གསུངས་ན། ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་འདིར་སྨོས་དགོས་སོ་ཞེས་འདྲི་བ་སྲིད་པ་ལ་ནི་དེའི་ལན་དུ། གཙུག་ལག་གི་གཞུང་སྐབས་ཀྱི་དོན་སྟོན་པ་
ལྷུར་ལེན་པ་ནི་ཐམས་ཅད་ལས་ཀྱང་གསུངས་མོད་ཀྱི་ཚིག་མངས་སུ་དོགས་ནས་
ཁུངས་ཉིད་དུ་མ་བྲིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཁོ་བོས་དེ་དག་བརྗོད་པར་
མི་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་མོད་ཀྱི་གཞུང་མངས་ན་གདུལ་བྱ་ཕལ་ཆེར་དོན་བསྡུས་
པའི་བློ་རྣམ་པར་འཁྲུགས་པར་འགྱུར་བས་ན་མི་བརྗོད་དེ། དེའི་ཕྱིར་འོག་ནས་
འཆད་པ་ལས་ཀྱང་། གོ་བར་སླ་ཕྱིར་ངག་དང་ནི། །ཚིག་སོགས་སྦྱོར་བ་མ་བྱས་
པར། །ཞེས་སྟོན་ཏེ།

ཇི་ཙམ་དུ་གཟུགས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཅིང་ཚིག་བསྡུས་པ་ནི་མྱུར་དུ་གོ་བ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི།
ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐམས་ཅད་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 103 ~

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་
ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྩོན་པར་བྱའོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདིས་ཡང་དག་པར་
རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སྟེ་མདོར་བསྟན་པའོ། །ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་གནས་པ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་གནས་ཏེ་སྦྱིན་པ་དང་། སྦྱིན་པར་བྱ་བ་དང་། ལེན་པ་པོ་མི་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཡོངས་སུ་བཏང་བ་མེད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་

རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་པའི་བར་དུ་གང་གསུངས་པས་དེ་རྒྱས་
པར་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །ཡང་གཞན་གྱི་དོན་གང་ཡིན་པ་དེ་མདོར་བསྟན་པ་ནི་བྱང་
ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཕྱོགས་བཅུ་རེ་རེ་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རེ་རེ་ན་སེམས་ཅན་གང་དག་ཡོད་པ་དེ་དག་
ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བའི་མཐར་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འདོད་པས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པ་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སོ། །ཡང་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་གནས་པ་རྣམས་དེ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་འདི་ཉིད་ལ་བསླབ་པར་བྱའོ་ཞེས་
བྱ་བའི་ཚིག་གིས་ནི། གཞན་གྱི་དོན་དེ་རྒྱས་པར་བསྟན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་དེ་དག་ལ་སོགས་པ་མདོ་གཙོར་བྱས་པ་གནས་སྐབས་ཁ་ཅིག་ཏུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 104 ~

བསྟན་པ་ཡང་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་རྩེ་མོའི་སྐབས་སུ་བདག་ཉིད་ཀྱང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་། གཞན་ཡང་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ལ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ། སེམས་ཅན་གཞན་གང་དག་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་དེ་དག་གི་ཡང་ལེགས་པ་བརྗོད་ཅིང་མཐུན་པས་དགའ་བར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཚིག་ཟུར་གཉིས་སུ་སྦྱར་བས་འདིར་ཡང་དྲངས་ཏེ།

དེ་བཞིན་དུ་མདོའི་ཁུངས་རྣམས་ནི་ཇི་ལྟར་བདེ་བར་སྦྱར་བ་རིམ་པ་དུ་མ་ཚིག་རེ་རེ་ལ་བརྗོད་ཀྱང་ཉེས་པ་མེད་དེ། དེའི་མཐུ་ནི་གཅིག་པུ་ཞིག་ཏུ་སྟོན་པར་ཡོངས་སུ་ཆད་པ་མ་ཡིན་པས་སོ། །ཁ་ཅིག་མདོའི་དོན་ཁུངས་སུ་དྲངས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པའི་སྒོ་ནས་བརྗོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་འབའ་
ཞིག་ལ་སྦྱོར་བར་བྱེད་དེ། །མདོའི་དོན་ཚིག་ཁུངས་སུ་སྦྱར་བའི་སྐབས་འདིར་སློབ་མ་ལ་བཤད་པ་དང་། མངོན་པར་བརྩོན་པའི་ཚོགས་ལ་བཤད་པའི་བྱེ་བྲག་དག་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེ་དག་ནི་རབ་ཏུ་གྲགས་པ་ཉིད་ཡིན་པས་
འདིར་བསྟན་པ་ལ་རག་ལས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གཞག་གོ། །དེ་ལྟར་སེམས་
བསྐྱེད་པ་དམིགས་པ་དང་རང་གི་ངོ་བོ་དང་བཅས་པ་བརྗོད་ནས། ད་ནི་དེའི་རབ་ཏུ་དབྱེ་བ་ཉི་ཤུ་རྩ་གཉིས་པར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་དག་གིས་བཤད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མི་དབྱེའོ། །

དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཀུན་ཏུ་སྟོན་པར་རུང་བ་
ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ཐ་མ་གསུམ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 105 ~

འོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་དོ་ཞེས་འཆད་པ་མ་ཡིན་ནམ། དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་

བཞུགས་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཐའ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཉིད་ཡིན་ན། འདི་ཇི་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡོན་ཏན་དུ་སྦྱར་བར་བྱ། འཆད་པར་འགྱུར་བ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་ས་བཅུ་པའི་དབང་དུ་
བྱས་ཏེ། ཡང་དེ་ཉིད་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་ངོ་བོ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སོ་སོར་ངེས་པ་དང་ཞེས་སྟོན་ཏོ། །

སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་པ་ཁོ་ནའོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་
པའི་ཚུལ་སྟོན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གཟུགས་ནི་གཉིས་ཏེ། འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་ཁ་ཅིག་ན་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་
གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔར་སྣང་བས་རིམ་གྱིས་ཡང་བྱང་ཆུབ་པར་སྟོན་ཏེ། དོན་འདི་ཉིད་ཉེ་བར་གཟིགས་ནས་
འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། ཡང་དག་སངས་རྒྱས་དེར་སངས་རྒྱས། །སྤྲུལ་པ་རྣམས་ནི་འདིར་སངས་རྒྱ། །ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། མདོ་དེར་
གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་འོག་མིན་ལ་ནི་དེར་ཞེས་གསུངས་ལ། འདོད་པའི་ཁམས་ལ་
ནི་འདིར་ཞེས་གསུངས་ཏེ། བྱིས་པ་རྣམས་ནི་རང་གི་རྟོག་པ་ཙམ་གྱིས་ཉེ་བ་དང་
རིང་བར་འདོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཐ་སྙད་དོ། །

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བཅུའི་དབང་
ཕྱུག་དག་དགའ་ལྡན་ན་བཞུགས་ཤིང་རིམ་གྱིས་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་མངོན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 106 ~

པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཡང་དག་པའམ་སྤྲུལ་པ་སྟོན་ཏེ། དོན་དེའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་གནས་

པའི་ལས་ཏེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་རྣམས་འདོད་པའི་བདེ་བ་བསྟན་པ་དང་། དབང་ཕྱུག་མི་རྟག་པར་བསྟན་པ་དང་།

ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཐམས་ཅད་རྒུད་པར་འགྱུར་བར་བསྟན་པ་དང་། དེ་
དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་ཡང་དག་པར་དགོད་པ་འདི་ནི། དགའ་ལྡན་ན་གནས་
པའི་ལས་དང་པོའ། །གཟུགས་ཀོྱི་ཁམས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་རྣམས་ལ་བསམ་གཏན་དང་།
རྣམ་པར་ཐར་པ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་དང་། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། རྣམ་པར་ལྡང་བ་སྟོན་ཅིང་བསམ་གཏན་དང་བསམ་གཏན་གྱི་ཡན་ལག་དེ་དག་ལ་མངོན་
པར་ཞེན་པ་དང་། སྲིད་པས་བྱུང་བའི་འཇིག་ཚོགས་སུ་ལྟ་བ་དང་། གཏི་མུག་
གིས་ཤས་ཆེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་བསྟན་པ་དང་། གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིན་ཅི་ལོག་ལ་ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྡུག་པར་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པར་ཡོངས་སུ་བསྟན་ཏེ། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་

དགོད་པ་འདི་ནི་དགའ་ལྡན་ན་གནས་པའི་ལས་གཉིས་པའོ། །

ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ན་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་རྣམས་ནི་རྒྱན་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་གནས་ཏེ་ལུས་ལས་འོད་བཀྱེ་ཞིང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་སྣང་བ་ཆེན་
པོས་རྒྱས་པར་བཀང་ནས། སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཇི་ལྟར་དད་པ་བཞིན་དུ་ཆོས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 107 ~

སྣ་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲ་སྐད་རབ་ཏུ་བརྗོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་སྐད་དེ་དག་ཐོས་ནས་སེམས་
དང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགའ་ལྡན་གྱི་ལྷར་བརྟུལ་ཞུགས་མཐུན་པར་སྐྱེ་བར་འགྱུར་
ཞིང་དེ་ལྟར་སྐྱེས་ནས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་དགོད་པ་འདི་ནི་དགའ་ལྡན་ན་
གནས་པའི་ལས་གསུམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྒྱས་པར་གསུངས་ནས། ཡང་དགའ་ལྡན་ནས་འཆི་འཕོ་བ་སྟོན་པའི་ལས་བཅུ་གསུངས་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་མདོ་དེ་ཉིད་ལས་ཤེས་པར་བྱ་བ་སྟེ། གཞུང་མངས་པར་འགྱུར་བས་འཇིགས་པའི་ཕྱིར་

འདིར་མ་བརྗོད་དོ། །

དབྱེ་བ་ཞར་ལ་བརྗོད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དང་པོ་ཉིད་དུ། སེམས་བསྐྱེད་པ་ནི་གཞན་དོན་ཕྱིར། །ཡང་དག་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་འདོད། །ཅེས་བྱ་བའི་དབང་
འདིས་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་གཙོར་སྟོན་ཅིང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་

ཙམ་ལ་རྣམ་པར་དབྱེ་བར་བཞག་པའི་ཕྱིར་འདིར་ཞར་ལ་བསྟན་པ་ཁོ་ནའོ། །

དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྒྱུའི་རང་བཞིན་གྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་རྣམས་རང་རང་གི་ས་མཚམས་གང་ཡིན་པར་མི་
ཉམས་ཤིང་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འབད་པ་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ཡང་དེའི་རྒྱུར་གདམས་ངག་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་ཉིད་དོ་ཞེས་དོན་དུ་གཉེར་བའི་སྒྲ་ནི་ཚིག་ཟུར་གཉིས་སུ་སྦྱར་རོ། །དེས་འཕགས་པའི་ཆོས་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་དང་རྟགས་
མཐུན་པའི་ཕྱིར་རྒྱུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་རྣམས་ཀྱིས་སོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 108 ~

དེ་རྣམས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཆོས་ནི་འབྲས་བུའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྣམས་སོ། །འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

གདམས་ངག་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་ཅེས་སྦྱར་རོ། །གཞན་དག་ནི་དེས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་
དང་། ཡང་རྟགས་མཐུན་པའི་ཕྱིར་དེ་ཉིད་དང་སྤྱིར་སྦྱར་ལ་འཕངས་པའི་ཆོས་ནི་
སེམས་བསྐྱེད་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པའི་བསླབ་པ་ཇི་སྙེད་པ་རྣམས་ཡིན་པས།

དེ་དག་འགྲུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གདམས་ངག་དོན་དུ་གཉེར་བས་ན་ཡོན་
ཏན་ཐོབ་པ་ནི་མི་སྡུག་པ་བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་
བཅས་ཏེ་བསྲུང་བའི་ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདི་ནི་ལེགས་པར་མ་
སྨྲས་ཏེ་དེ་ལྟར་ན་འཆད་པར་བྱེད་པ་ལས་སེམས་བསྐྱེད་པ་དང་པོ་དང་ཐ་མའི་ལས་བསྟན་པའི་རིམ་པས་ལྷག་མ་བར་གྱི་ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ཀྱང་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་དྲངས་ཏེ། དེའི་ཚེ་ཁྱེད་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་ངོ་བོ་ཙམ་ལས་ཁས་མི་ལེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་དེ་དང་དེས་འཕངས་པར་ཁྱེད་སྨྲ་
བ་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཁྱེད་ཀྱིས་ཅི་བྱར་ཡང་མེད་དོ། །དེའི་ཕྱིར་ངེས་པར་

ཚུལ་སྔ་མ་ཁས་བླངས་ཏེ་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པ་ཡོངས་སུ་བསྲུང་བའི་དོན་གྱིས་ཞེས་
བྱ་བ་སྔ་མ་སྔ་མ་མི་ཉམས་པར་བྱ་བའི་དབང་གིས་གོང་མ་གོང་མ་ཡང་མངོན་པར་འཕེལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་ཅེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

འདིར་ཡང་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་ནི་དེ་དོན་དུ་གཉེར་བ་མེད་དེ། རང་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 109 ~

བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པར་ནུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །འོ་ན་མདོ་དག་ལས་དེ་བཞིན་
གཤེགས་པ་འགའ་ཞིག་ཆོས་གསུངས་པའི་གནས་སུ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ཕལ་མོ་ཆེ་ཚོགས་ཏེ། མཇུག་ཏུ་ལེགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གནང་བ་བསྟན་པ་དེར་དེ་དག་གདམས་ངག་ནོད་པ་མ་ཡིན་ན་ཅི་ཞིག་ལ་འདུ་བ་མཛད། ཚུལ་འདི་ལས་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་དེ་ལས་ཇི་ལྟར་ལོག་ཅེ་ན། དེར་ནི་དམ་པའི་ཆོས་ལ་གཅེས་སྤྲས་མཛད་པ་དང་། ཆོས་ལ་བྱས་པ་གཟོ་བ་དང་།

ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཡུན་རིང་དུ་གཞག་པའི་ཕྱིར་དེ་ལྟ་བུ་དག་བསྟན་གྱི། དེ་དག་
ནི་ཡང་གདམས་ངག་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ག་ལ་ཞིག་ཡིན། འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་ནི་དོན་དུ་གཉེར་བར་བྱེད་པ་ནི་ཞེས་བརྗོད་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནམ། ཇི་ལྟར་ན་འདོམས་པ་ནི་བསྟན་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་འདི་ནི་བྱེད་པའི་ལམ་བསྟན་པ་སྟེ། འབྲས་ཅན་གྱི་བྱ་བ་དང་འབྲེལ་པའི་གཏམ་ལ་
མེར་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལ་མེ་ཉིད་བརྗོད་པ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་ལས་
དངོས་པོར་བྱ་བའི་འདྲི་བར་འགྱུར་བས་ཅི་ཞིག་ཕན་པར་བྱེད། ཡང་གཞན་དག་ནི་ཇི་ལྟར་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པའི་གྲགས་པ་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་ངོ་བོས་གནས་སྐབས་ལ་བཞག་པ་ལྟར། འདིར་ཡང་གཞན་འགའ་ཞིག་གིས་འདོམས་པ་ཞེས་ནི་མི་བྱ་སྟེ། དེ་ནི་ལམ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་རང་བཞིན་འབའ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་ཡོངས་སུ་འདོམས་པ་ནི་གདམས་ངག་སྟེ་ཞེས་བྱ་ན་ཉེས་པ་འདིར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །བདག་ཅག་གི་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 110 ~

ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ལས་བསྟན་པའི་ལམ་མ་ལུས་པ་ནི་ཐུན་མོང་ཉིད་དུ་རྗེ་བཙུན་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བར་ངེས་པར་ཁས་བླངས་པར་
བྱ་བ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་འགྱུར་ལ། དེས་ན་འདིར་རང་གི་ཉམས་སུ་བླངས་པའི་བྱ་བ་ལ་གཞན་གྱི་བྱེད་པ་སྦྱར་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་ཅིང་། ཡང་ན་འདོམས་པ་ཡང་དེ་ཡིན་ལ་ཇི་ལྟར་གདམས་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་ཡང་འདིར་གཙོར་གྱུར་པའི་གདམས་ངག་གོ་ཞེས་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་གཞན་གྱིས་བསྟན་པའི་གདམ་ངག་མི་འགོག་པ་ལྟ་ཞིག་ན་
དེ་སྟོན་པ་པོ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དེའི་ཕྱིར་འདིར་མི་བསྟན་པར་མདོ་ལས་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་འབྲེལ་པར་སྟོན་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་དུ་བསྟན་པར་མི་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མངོན་པར་ཤེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཕ་རོལ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་དགེ་བའི་བཤེས་
གཉེན་བསྟེན་པ་དང་ཞེས་པས་དྲོད་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དགེ་
བའི་བཤེས་གཉེན་དང་ཕྲད་པ་ཡང་རབ་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བས་དེ་དང་ཕྲད་པ་ལ་རབ་ཏུ་འབད་པར་རིགས་སོ། །དད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་ནི་དམན་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །སྒྲུབ་པ་ལ་འདོམས་པ་ལ་སོགས་པ་འདི་དག་ལས་དང་པོ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་གདམས་པའོ། །ལྷག་མ་བདེན་པ་ནས་
བརྩམས་ཏེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་ཐུག་པའི་བར་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་གནས་སྐབས་སོ། །ལྷག་མ་གཉིས་ནི་གོ་སླའོ། །

དད་པས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་གང་མིའི་ནང་ནས་མིའི་ནང་དུ་མཚམས་སྦྱོར་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 111 ~

བའོ། །ཆོས་ཀྱིས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་རྣམ་པར་དག་པ་གཞན་
ནམ། དགའ་ལྡན་ནས་འདིར་སྐྱེས་པའོ། །མིའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ནི་བསམ་གཏན་དང་། ཚད་མེད་པ་དང་། སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཐོབ་པ་དག་ཐབས་མཁས་པའི་དབང་གིས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་ཀྱི་རྒྱལ་རིགས་
ཤིང་སཱ་ལ་ཆེན་པོ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་མིའི་ནང་དུ་སླར་ཞིང་སྐྱེའོ། །ལྷའི་རིགས་ནས་རིགས་སུ་སྐྱེ་བ་ནི་ཡང་གཞུང་སྔ་མ་ལྟ་བུས་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་ལྷ་

དག་གི་ནང་ཁོ་ནར་སླར་སྐྱེ་ཞིང་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའོ། །

དེ་ལྟར་ན་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པས་བསྡུས་པ་རྣམ་པ་བཞིའོ། །དད་པས་མོས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐབས་མི་མཁས་པ་དག་འདུ་ཤེས་མེད་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་མངོན་དུ་བྱས་ཏེ། དེར་སྐྱེ་བ་ལྡོག་པར་མི་བྱེད་པར་དེར་མཚམས་སྦྱར་ཏེ་རིང་མོ་ཞིག་གནས་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་སླར་འདིར་མཚམས་སྦྱར་ན། དེ་ནི་དབང་པོ་རྟུལ་བའི་ཕྱིར་ན་དད་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་ལ་ཤེས་རབ་མེད་ཅེས་དགག་
པའོ། །དེ་ནི་དེ་ལྟ་ན་འདུ་ཤེས་མེད་པར་སྐྱེ་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་གང་ཞིག་ཡིན། བདེན་པ་མཐོང་བ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཡོངས་སུ་ཟད་པ་དང་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྣང་བ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། མི་ཁོམ་པ་ཟད་པ་དང་ཞེས་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དད་པའི་ས་པ་
ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། འདིར་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་འཆད་པས་དེ་དང་
འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། འདི་ལ་ནི་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མི་ནུས་པ་ནི་མ་ཡིན་
ཏེ། ཡུལ་ཨོ་དེ་ཤ་པའི་མཁས་པ་ཆེན་པོ་དག་གི་ཞལ་སྔ་ནས།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 112 ~

མགྲིན་གཅིག་ཏུ་འདིར་སློབ་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་ཕལ་ཆེར་བརྗོད་ཀྱི།

གཞན་མེད་པ་མ་ཡིན་པས་ན། མདོ་ལས་ཀྱང་གང་མིའི་ནང་ནས་ཤི་འཕོས་ཏེ་མིར་སྐྱེས་པ་དེ་དག་ནི། ཤཱ་རིའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་མ་
གཏོགས་པ་དབང་པོ་རྟུལ་པོ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཀོང་ཀ་ཎ་པ་དག་གི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་སེམས་ཅན་འདུ་ཤེས་མེད་པ་དག་ནི་གཉིས་ཡིན་ཏེ། མི་ཁོམ་པར་བགྲང་བ་དང་། དེ་ལས་གཞན་པའོ། །

དེ་ལ་ཕྱི་རོལ་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པས་ཁམས་དང་ས་འོག་མ་འོག་མ་དག་
རྣམ་པར་སུན་ཕྱུང་ནས་དེར་སྐྱེས་པ་དེ་དག་ནི་འཆི་འཕོ་བའི་ཚེ་ན་ལོག་པར་ལྟ་བའི་དབང་གིས་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ཆེན་པོར་ལྟུང་བས་མི་ཁོམ་པར་བགྲང་ཞིང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་དག་བརྒྱ་ལམ་ན་ཅི་ཞིག་ལྟར་བཤེས་གཉེན་ངན་པ་ལ་སོགས་པས་དེར་སྐྱེས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཐུའི་དབང་
དང་རང་གི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་དེ་དག་ལྟར་ཉམས་པར་མི་
འགྱུར་བས་ན། འདི་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་མི་ཁོམ་པར་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འདི་ལྟར་བཤད་པ་ལས་ནི་མདོ་གང་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་སྣོད་དུ་འགྱུར་བ་གཅིག་པུ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་སྐྱེ་བར་གཟིགས་ཏེ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ལེགས་པར་བཤད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །

བཾ་གྷ་ལ་པ་དག་གིས་བཤད་པ་ནི་དྲོད་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་ཕལ་ཆེར་ངན་འགྲོ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་པས་དེ་སྐད་བཤད་ཀྱིས་ངེས་པར་ནི་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཁོ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 113 ~

ན་སྟེ། དེས་ན་ངན་འགྲོ་མེད་པས་ཆོས་ཆེན་པོ་ལ་བཟོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་འཆད་
པས་ན་འདི་ནི་དྲོད་དང་རྩེ་མོ་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་དག་གནས་སྨད་པ་དེར་ཡང་ཡུན་ཐུང་བ་དང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་བ་ལ་སོགས་པར་སྦྱར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །རྗེ་བཙུན་
གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་དགོས་པའི་དབང་གིས་བསྟན་པར་ཟད་པས་ན་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་གྱི་བར་དུ་སྦྱར་རོ་ཞེས་གསུང་ངོ་། །

འདི་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་མདོའི་གནས་དེ་དང་དེར་བདག་ཉིད་ཆེན་པོ་རྣམས་ཐ་དད་པར་འཆད་པ་རབ་ཏུ་མང་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་གཞུང་མངས་པས་འཇིགས་པའི་ཕྱིར་བདག་གིས་འདིར་མ་བྲིས་ཏེ། མདོ་མཉན་པ་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་
བྱའོ། །མཐོང་བས་ཐོབ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་གཞུང་དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་བ་ལ་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷ་ཚེ་རིང་པོར་མི་སྐྱེའི། གཞན་གང་ཡང་
རུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེ་བའོ། །འདི་ནི་ཐབས་མཁས་པའི་དབང་གིས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ལ། སྔ་མ་གཉིས་པོ་ནི་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པས་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པས་དེ་སྤོང་ངོ་། །ལན་ཅིག་ཕྱིར་འོང་བ་ནི་བསམ་གཏན་དང་ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཐོས་
པས་དེ་དག་གི་འབྲས་བུ་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པར་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་ཏེ། དེའི་གནས་
པ་མཐར་ཕྱིན་ནས་འཛམ་བུའི་གླིང་འདིར་བབས་ནས་བྱང་ཆུབ་པར་སྟོན་པའོ། །

གཞན་བར་ཆད་གཅིག་པ་ནི་བསམ་གཏན་རྣམས་ནས་ཆོས་མ་འདྲེས་པའི་
བར་གྱིས་ཡོན་ཏན་ཐོབ་ཀྱང་ད་དུང་སངས་རྒྱས་མཆོད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་

གནས་པ་ཚེ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་སྟེ། འཇམ་དཔལ་ཁྱོད་ད་དུང་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ལ་མཆོད་པའི་ལས་ཀྱིས་མ་ཚིམ་མམ་ཞེས་པ་ལྟ་བུའོ། །དད་པ་དང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 114 ~

མཐོང་བས་ཐོབ་པ་འདི་དག་ནི་སྔོན་བཞིན་ནོ། །ཕྱིར་མི་འོང་བ་ནི་ཞིང་མཐའ་ཡས་
པར་འདོད་པ་ལས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། ཡང་ཐེག་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཅན་དང་། ཚེ་
ཚད་མེད་པ་ཅན་དག་ཏུ་འདོད་པ་ལས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་སྟེ། དེ་དག་གིས་སེམས་
ཅན་གདུལ་བའི་དུས་ཉེ་བར་གནས་པ་ཡལ་བར་མི་འདོར་བ་ནི་གང་བོར་བའི་ཁམས་གསུམ་དེ་དག་ཏུ་ཡང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དོན་བྱེད་པ་ཡོད་པར་བསྟན་
པས་ཐེག་པ་དམན་པའི་ཕྱིར་མི་འོང་བ་ལས་བྱེ་བྲག་ཏུ་བྱས་པའོ། །

བར་མ་དོར་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ནི་ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་ཏུ་སྐྱེས་ནས་ལུས་དེ་ཉིད་ཀྱིས་ཚོགས་བསགས་ཏེ་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་རོ། །སྐྱེས་ནས་པ་ནི་སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་དང་། གང་ཚེ་ཚད་མེད་པར་བྱིན་གྱི་རླབས་པའི་ཚེ་གཅིག་
པུ་དེ་ལ་འཚང་རྒྱ་བའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་དཔག་ཏུ་མེད་པ་དག་ཏུ་མངོན་སུམ་པའི་འབད་པས་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་མང་པོ་འདུལ་ཞིང་དེར་ཡང་བདག་ཉིད་རབ་ཏུ་མ་སྨྲས་པར་དོན་བྱེད་པའི་དབང་གིས་ལམ་སྦྱོང་བའོ། །མངོན་པར་འདུ་བྱེད་པ་མེད་པར་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་རང་བཞིན་དང་རྐྱེན་གྱིས་སེམས་དང་པོ་བསྐྱེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའི་ས་ཐོབ་པས་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་བ་སྟེ། འདི་ལྟར་དགེ་སློང་མི་འཁྲུགས་པ་དང་། བྲམ་ཟེ་རྒྱ་མཚོའི་རྡུལ་དང་། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ནམ་མཁའ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །

ཡང་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་སྦྱིན་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་ནས་དེ་ཉིད་ཚངས་རིས་ནས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 115 ~

འོག་མིན་གྱི་བར་དུ་འགྲོ་བ་དེ་ནི་དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་འོག་མིན་མཐར་ཐུག་པར་
འགྲོ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་ཡང་གསུམ་ཡིན་པ་ལས་འཕར་བ་གང་ཡིན་པ་ནི། དང་པོར་བསམ་གཏན་བཞི་རྫོགས་པ་ལས་སླར་རྐྱེན་འགའ་ཞིག་གིས་ཉམས་པ་ན་སླར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ཐོབ་པར་བྱས་ནས། དེ་ཚངས་རིས་སུ་སྐྱེས་ཏེ་དེར་བསམ་གཏན་གོང་མ་རྣམས་ཐོབ་པར་བྱས་ནས་དེ་ཤི་བ་ན་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བ་བླངས་ཏེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རྣམས་སུ་བྱང་ཆུབ་སྟོན་པའོ། །

ཕྱེད་དུ་འཕར་བ་ནི་གཞུང་སྔ་མ་ལྟ་བུ་ལས་ཚངས་རིས་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་གནས་གཙང་མ་འོག་མ་ཞིག་ཏུ་སྐྱེས་ཏེ། དེ་ནས་ཤི་འཕོས་ནས་འོག་མིན་དུ་སྐྱེ་བའོ། །གནས་ཐམས་ཅད་དུ་འཆི་འཕོ་བ་ནི་དགའ་ལྡན་ཁོ་ནར་བསམ་གཏན་དང་པོ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ་ཤི་འཕོས་ནས་དེར་སྐྱེ་ཞིང་རིམ་པ་དེ་ལྟར་གཟུགས་
ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་གནས་རིས་བཅུ་བདུན་ཀུན་ཏུ་ཚེ་འཛིན་པ་དང་། འདོར་བས་འོག་
མིན་དུ་སོང་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འགྲོ་བ་དུ་མ་ཞིག་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །ཡང་ཕྱིར་མི་

འོང་བ་འགའ་ཞིག་གནས་གཙང་མ་མ་ཡིན་པ་གཟུགས་དང་གཟུགས་མེད་པ་ཀུན་གྱི་བསམ་གཏན་གྱི་བདེ་བ་སྒྱུ་མ་ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བར་བྱས་ཏེ། སྲིད་པའི་
རྩེ་མོར་སྐྱེས་ནས་དེ་ནས་ཡང་འགྲོ་བ་མང་པོའི་དོན་བྱེད་པ་དེ་ནི་འདིར་དེའི་འོག་ཏུ་དེ་ཉིད་སྲིད་པའི་རྩེ་མོའི་མཐར་ཐུག་པར་འགྲོ་བ་སྟེ་ཞེས་བྱ་སྟེ།

དེ་ཡང་རྣམ་པ་གཉིས་ཡོད་པ་ལས་གཟུགས་ཀྱི་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་
ནི་འདོད་པའི་ཁམས་འདིར་གཟུགས་ཀྱི་ཁམས་ཀྱི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམས་པས་
སྤང་བར་བྱ་བ་སྤངས་ཏེ་གཟུགས་མེད་པའི་སྐྱེ་མཆེད་ཐོབ་པར་བྱས་ཏེ། འདི་ནས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 116 ~

ཤི་འཕོས་ནས་ཁམས་བར་མ་བོར་ཏེ་ཅིག་ཅར་དུ་དེར་སྐྱེས་ནས་དེ་ནས་ཡང་གདུལ་བྱ་སྨིན་པར་བྱེད་པའོ། །མཐོང་བའི་ཆོས་ལ་ཞི་བ་ལུས་ཀྱི་མངོན་སུམ་དུ་
བྱེད་པ་ནི། ཚེ་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་ལ་རྒྱལ་པོ་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་དང་ལྡན་པར་གནས་ཏེ་དེའི་ཚེ་ཚོགས་ཡོངས་སུ་བསགས་ནས་ཚེ་གཞན་དང་ལུས་གཞན་མི་ལེན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཆོག་ཉིད་དོ། །ཕྱིར་མི་འོང་བ་ནི་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་བཅུའོ། །

དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གནས་

པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་ཅན་རབ་ཏུ་གདུལ་དཀའ་བ་ལོག་པར་ལྟ་བ་རྣམས་འདུལ་ལ། རང་གི་སེམས་ལ་ཡང་དེ་དང་རྨ་མི་འབྱིན་པར་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་དག་སྟེ། འདི་དཀའ་བ་མི་བཟད་པ་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱའོ། །རང་སངས་རྒྱས་ནི་ཤིན་ཏུ་ཐབས་མཁས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགའ་ཞིག་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ན་དཀོན་མཆོག་
གསུམ་གྱི་སྒྲ་མི་གྲག་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེར་སོང་ནས་མངོན་པར་བྱང་
ཆུབ་པ་སྟོན་པས་གདུལ་བྱ་མང་དུ་འདུལ་བ་སྟེ། དེ་ལྟར་ཐ་མར་བསྟན་པ་འདི་གསུམ་ནི་རང་དང་གཞན་དང་གཉི་གའི་དོན་ལས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་མཆོག་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །འདིར་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་པ་ལ་སོགས་པར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྟན་པ་ཡང་སྤྲུལ་པ་པ་དང་།

སྒྲའི་གཞི་ཡོད་པས་གཉིས་ཏེ་དེ་ལ་སྤྲུལ་པ་པ་ནི། ཐེག་པ་རླབས་པོ་ཆེས་ནི་སྐྲག་འགྱུར་ཞིང་། །འདི་ནི་སེམས་ཅན་དམན་ལ་མོས་རིག་ནས། །བྱང་ཆུབ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 117 ~

སེམས་དཔའ་འདི་དག་ཉན་ཐོས་འགྱུར། །རང་རྒྱལ་བྱང་ཆུབ་པར་ཡང་རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །སྒྲའི་གཞི་ཡོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི། སྤྲོས་མེད་རྙོག་པ་མེད་པ་སྟེ། །ཆགས་མེད་དབྱིངས་ནི་སྟོན་པར་བྱེད། །སངས་རྒྱས་ཆོས་རྣམས་མ་ལུས་པར། །རྣམ་པར་མཐོང་ནས་སྟོན་པར་བྱེད། །སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱིས་གང་གསུངས་པ། །ཆོས་དང་རིང་བར་མི་རྟོག་ཅིང་། །ཆོས་དང་ཉེ་བར་མི་རྟོག་སྟེ། །དེས་ན་དེ་དག་འདྲེ་བ་མེད། །སྒྲོགས་ཀྱང་འདྲེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། །སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་ལ་བརྗོད། །སེམས་ཅན་དེ་དག་མཐོང་བ་མེད། །དེས་ན་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་བརྗོད། །ཀུན་དགའ་འདི་ལ་དགོངས་ནས་ནི། །ང་ཡིས་ཉན་ཐོས་ཡོངས་སུ་བསྟན། །གནས་མེད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། །དེ་ལྟར་ཉན་ཐོས་སུ་ཤེས་
ཀྱིས། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། རྐྱེན་རྣམས་འདི་དག་ཤེས་ནས་ནི། །དེ་ནི་གང་ལ་འང་མི་གནས་ཏེ། །རང་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རབ་ཏུ་སྟོན། །ཞེས་གསུངས་ལ།

ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འདི་དག་ལ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པ་ལ་སོགས་པའི་
ཁྱད་པར་གསུམ་གྱི་སྒྲའི་གཞི་ཡོད་པར་ཡང་བསྟན་ཏེ། རྒྱ་ཆེར་ནི་འཕགས་པ་
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་འཁོར་ལོའི་མདོ་ལས་དྲང་བར་བྱའོ། །ཡང་འདིར་གང་གིས་ཉོན་མོངས་པའི་རྣམ་པ་ལས་དྲུག་གམ་བདུན་ནམ་བརྒྱད་ཀྱི་རྣམ་པ་སྤོང་བ་ལས་ནི།
དེ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནས། གང་གིས་སྲིད་

པའི་རྩེ་མོའི་ཉོན་མོངས་པ་བརྒྱད་པ་སྤངས་པ་དེ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པའི་འབྲས་བུ་ལ་ཞུགས་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་བར་གྱིས་སྤངས་པས་དགག་པ་ནི་ཆོས་མངོན་པ་ལས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 118 ~

རབ་ཏུ་གསལ་བ་དང་། འདིར་དེ་ལྟར་སྤངས་པ་གཙོར་མ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་བརྗོད་
པས་ཅི་ཞིག་བྱ།

ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ནི་ངེས་པ་མ་ལུས་པར་རོ། །འབྱེད་པ་ནི་འཇོམས་པའོ། །ཆ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་གོ། །ཨི་ཡ་ནི་ཕན་པ་སྟེ་རྒྱུ་རུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྒྱུའི་སྒོ་ནི་ཐེག་པ་མ་ལུས་པའི་འོ། །འབྲས་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་སོ། །

ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་ངེས་པར་གནས་པ་སྟེ།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པ། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་
པའི་ཚུལ་ལས་སོ། །ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པའི་སྒོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་
དེ་ཡང་ཀུན་རྫོབ་པའི་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པའི་བྱེ་བྲག་དུ་མར་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བའི་མཐུའི་ཆེ་བས་གནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེས་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདིར་ནི་རང་བཞིན་གཅིག་ཉིད་ལས་སྣ་ཚོགས་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པའི་མཐུའི་ཆེ་བ་ཡིན་ལ། སྣ་ཚོགས་ཀྱང་གཅིག་ཁོ་ན་འདི་ལྟར་སྤྲོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བའོ། །

དེ་ལྟར་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བསྟན་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས། ད་ནི་སྒྲུབ་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་རིགས་བསྟན་པ་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། སྒྲུབ་པ་དང་
ལྡན་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་གསུངས་ཏེ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 119 ~

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།

བསྒྲུབ་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་བཞི་པོ་དེ་དག་ཉམས་སུ་ལེན་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲུབ་པ་པོ་རྣམས་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདས་མ་ཐག་ཏུ་ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པ་འབྱུང་བ་སྟེ། དེ་ནི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་གཞན་ཡང་འབྱུང་བས་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་པས་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་དང་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་

བསྡུས་ཏེ། དེ་དག་ནི་འཇུག་པ་དང་ཚོགས་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་རྣམས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་མ་ལུས་པའི་གཞི་རིགས་ཡིན་ན། དེ་ལྟར་ན་དང་པོ་ཁོ་ནར་ཅིས་ན་དེ་མ་བསྟན་ཞེ་ན། སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་རྒྱུས་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྦྱངས་

ཏེ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཐོབ་པ་ནི་རིགས་ལ་གནས་པར་བགྲང་ངོ་ཞེས་རྒྱུ་འབྲས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ན་རེ་དེ་ལྟར་སྦྱར་བ་ནི་མངོན་པར་འདུས་
བྱས་པའི་རིགས་ལ་གསུངས་པ་ཡིན་པས། རང་བཞིན་གྱི་རིགས་ལ་ནི་དང་པོ་ཉིད་དུ་རིགས་བརྗོད་པར་རིགས་མོད་ཀྱི་རིགས་གཉིས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

འདིར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པའི་རྟེན་རིགས་ཡིན་པས་དེ་སྒྲུབ་པ་
རྣམས་ཀྱི་དང་པོར་ནི་བསྟན་ན། སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པའི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདིའི་དོན་ཅི་ཞེ་ན། །དེའི་ཕྱིར་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཡོད་པར་བསྒྲུབ་པ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་དང་། རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དང་། རྟགས་དང་། ཡོན་ཏན་དང་། ཉེས་པ་དང་། ངེས་པའི་ཚིག་དག་གིས་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་དང་པོའི་དབང་དུ་བྱས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 120 ~

ཏེ་དེ་ནི།

ཁམས་རྣམས་དང་ནི་མོས་པ་དང་། །སྒྲུབ་པ་ཐ་དད་དམིགས་པ་དང་། །འབྲས་བུ་ཐ་དད་དམིགས་པའི་ཕྱིར། །རིགས་ཡོད་ཉིད་དུ་ངེས་པར་བརྗོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །གཉིས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཁ་ཅིག་ཏུ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་
རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལྷུར་ལེན་པ།

ནམ་མཁའ་ལྟར་ཡངས་པ། རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་སྟེ། དེ་ལ་གནས་
པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་འདས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན། མ་འོངས་པའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན། ད་ལྟར་བྱུང་བའི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་རིགས་སུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་ལ། འདི་ཉིད་ལས་ཀྱང་།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་དབྱེར་མེད་ཕྱིར། །རིགས་ནི་ཐ་དད་རུང་མ་ཡིན། །ཞེས་
རྒོལ་བ་སྨྲ་བས་སོ། །ཡང་འཇམ་དཔལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་ཡང་དག་པའི་མཐའ་
གཅིག་ཡིན་ན་སྣོད་དང་སྣོད་མེད་པར་ཇི་ལྟར་བརྟག་ཅེས་ཀྱང་གསུངས་པས་སོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རིགས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ངེས་པར་སྐྱེ་མཆེད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཉིད་
ལ་འདོད་པར་མཐོང་སྟེ་ཆོས་མངོན་པ་ལས་ཀྱང་། ཁ་ཅིག་དང་པོ་ནས་དེའི་རིགས། །ཁ་ཅིག་སྦྱངས་པ་ལས་གྱུར་ཏོ། །ཞེས་བཤད་ལ།

ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཡང་འཕགས་པ་ཆོས་བཅུ་པའི་མདོ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 121 ~

ལས། དུ་བ་ལས་ནི་མེར་ཤེས་ཤིང་། །ཆུ་སྐྱར་ལས་ནི་ཆུར་ཤེས་ལྟར། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བློ་ལྡན་པའི། །རིགས་ནི་རྟགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་ཤེས། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།
འདིར་རྟགས་ནི་གང་ལ་སྐྱེ་མཆེད་ཁྱད་པར་ཅན་ཡོད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་
ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་བྱ་བར་དགོངས་ཏེ། གང་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡོད་
པའི་རྟགས་ཞེས་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དེ་ནི་སྤྱི་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལས་འདིར་ནི་
རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཡིན་པར་
བཞེད་ལ། །

འོན་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་ནི་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པར་རིགས་
གཅིག་པུ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་རང་བཞིན་ནམ་སྦྱངས་པ་ལས་སྐྱེ་མཆེད་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པའི་དབང་ལས་ཐ་དད་པར་བཞག་པ་ཙམ་དུ་ཡང་དགོངས་པར་ནི་དཔེས་སྟོན་ཏོ། །གསུམ་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ནི་སྤྱིར་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དང་། རང་
སངས་རྒྱས་དང་། འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་། མ་ངེས་པ་དང་། རིགས་མེད་པ་ཞེས་ལྔར་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས་གསུངས་པ་ཉིད་དེ། འོན་ཀྱང་རིགས་འཆད་པ་ཞེས་པ་འདི་ནི་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་དཀའ་བའི་དབང་ཙམ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་ནི་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མཆོག་
དང་པོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་འཕགས་པ་ཟླ་
བ་སྒྲོན་མའི་མདོ་ལས།

འདི་ན་སྣོད་མིན་སེམས་ཅན་གང་ཡང་མེད། །འགྲོ་བ་འདི་ཀུན་མ་ལུས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 122 ~

སངས་རྒྱས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པ་དག་ཇི་ལྟར་དྲངས། བཞི་པ་རྟགས་ཀྱི་

དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནི། སྦྱོར་བའི་སྔོན་དུ་སྙིང་རྗེ་དང་། །མོས་པ་དང་ནི་བཟོད་པ་
དང་། །དགེ་བ་ཡང་དག་སྤྱོད་པ་ནི། རིགས་ཀྱི་རྟགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ལྔ་པ་དང་དྲུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནི། རིང་མོ་ཞིག་ན་ངན་སོང་དུ། །འགྲོ་ཞིང་མྱུར་དུ་ཐར་བ་དང་། །དེ་ཡང་སྡུག་བསྔལ་ཆུང་ངུ་མྱོང་། །སྐྱོ་བཅས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སྨིན་བྱེད། །ཅེས་པ་དང་། ཉོན་མོངས་གོམས་དང་གྲོགས་ངན་
དང་། །ཕོངས་དང་གཞན་གྱི་དབང་ཉིད་དེ། །མདོར་ན་རིགས་ཀྱི་ཉེས་པ་ནི། །རྣམ་
པ་བཞིར་ནི་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

བདུན་པ་ནི་ངེས་པའི་ཚིག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ནི། ཕྱོགས་སམ་ས་ལ་སྐྱོབ་པ་ནི་གོའི་སྒྲ་སྟེ། རི་འོད་ས་དང་རྡོ་རྗེ་དང་། །མཐོ་རིས་བ་ལང་མཆོག་རྣམས་ལ། །མཁས་པས་གོ་སྒྲ་ཤེས་པར་བྱ། །ཞེས་བརྗོད་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ཡང་སྙིང་

རྗེའི་དབང་གིས་ནི་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་འགྲོ་བ་ངན་པར་ཐིམ་པས་ན་ཀུ་ལའོ། །གཞན་དག་ནི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟེན་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན་

ཀུ་ལ་ཞེས་སྐད་ཀྱི་དབྱིངས་བསྟན་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ངོ་། །མིང་གི་དོན་ནི་ཡོན་
ཏན་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་རིགས་ཉིད་ཅེས་བྱ་སྟེ། འདི་ནི་ས་བོན་དང་ནུས་པའི་མིང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་
བསྡུས་པའི་དོན་གྱི་སྐབས་སུ། སྒྲུབ་པ་ཡི་ནི་རྟེན་གྱུར་པ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་

རང་བཞིན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པ་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་འདིར་འདི་སྐད་སྨོས་སོ། །ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་ཆོས་ནི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་སོགས་པའོ། །

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 123 ~

གཞིར་གྱུར་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཏེ་རྟོགས་པས་དེ་དང་འབྲེལ་པའི་བདག་
ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་ལ་རིགས་ཞེས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི། བདུད་རྩི་ཐོབ་བྱེད་ལམ་ནི་འདི་མིན་
གྱིས། །ལམ་ངན་སྤོངས་ལ་ལམ་ལ་མནོས་ཤིག་ཅེས། །ལྟ་ངན་སེམས་ཅན་མཐོང་ནས་གོ་བྱེད་དེ། །རྒྱུ་དེས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན། བྱང་ཆུབ་ལ་དགོད་པའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའ་ཞེས་བྱའོ། །རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བགྲང་པའི་བཅུ་གསུམ་སྟེ། དེ་ཡང་དང་པོ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱིས་བསྡུས་པ་བཞིའོ། །
ལྔ་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མོ། །དྲུག་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་མོ། །བདུན་པ་དང་དགུ་པ་ནི་དེ་དག་ཉིད་ཀྱི་བྲལ་བ་དང་བྲལ་བའི་ཐོབ་པ་གཉིས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི་ས་འོད་བྱེད་པ་ནས་ས་དྲུག་པའི་བར་རོ། །བཅུ་པ་ནི་ས་བདུན་པའོ། །བཅུ་གཅིག་པ་ནི་ས་མི་གཡོ་བ་ནས་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན་གྱི་བར་རོ། །བཅུ་གཉིས་པ་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་
གིས་ཐོགས་པ་དང་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའོ། །བཅུ་གསུམ་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་རྡོ་རྗེ་
ལྟ་བུའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་ས་པ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་བྱ་བས་ཉེ་བར་གནས་པས་གདུལ་བྱ་ཕལ་མོ་ཆེ་བསྟན་
པ་ལ་དགོད་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེའི་འོག་ཏུ་བསམ་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་
བཞུགས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པའི་སྒོ་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེ་ལ་འགྲོ་བ་འགའ་ཞིག་བསྟན་པ་འདི་ལ་གཞུག་པའི་ཕྱིར་དང་པོར་
དེའི་སྐྲག་པ་སྤང་བའི་ཐབས་ཀྱིས་བདག་དང་གང་ཟག་དང་ཕུང་པོ་དང་ཁམས་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 124 ~

སོགས་པ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་དང་།

ཆོས་ཐམས་ཅད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་ཅིང་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་ལོ་
ཞེས་ཀུན་བརྟགས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དབང་དང་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་
ལ་བརྟེན་ཏེ་གསུངས་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཕུང་པོ་གཅིག་གསུངས་པར་མི་མཛད་ཀྱི།

གདུལ་བྱ་ལ་བརྟེན་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་སྒེ་མོ་བརྒྱད་ཁྲི་བཞི་སྟོང་སྙེད་བསྟན་པ་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྤྱོད་པ་རབ་ཏུ་དཀའ་བ་བསྟེན་ཏེ་ཉོན་མོངས་པ་ལ་གནས་པས་ནི་
བྱང་ཆུབ་དེ་ཐོབ་པོ་ཞེས་བསྟན་པ་དག་གཞུག་པ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། མཚན་ཉིད་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་།

གཉེན་པོ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དང་། སྒྱུར་བ་ལ་ལྡེམ་པོར་དགོངས་པ་དག་དང་། ཡང་། ཚོགས་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་དག་དང་། །འགྲོ་བའི་དོན་ནི་སྤྱོད་པ་
ཡིས། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་སྟེ། །ཞེས་པ་ལ་བརྟེན་ནས་འདས་པའི་དུས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཁ་ཅིག་ཀྱང་ང་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་འགའ་ཞིག་གི་མཚན་ཐོས་པས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་ཞེས་དུས་རིང་མོ་ཞིག་
ན་འགྱུར་བ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ལ་རིམ་གྲོ་བྱ་བ་བྱས་ན་དེ་ནས་གདོད་ཐེག་པ་མཆོག་གི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྟོན་པ་དོན་གཞན་ལ་བརྟེན་པ་དང་། གང་ཟག་འགའ་ཞིག་ལ་དང་པོར་སྦྱིན་པའི་ལེགས་པ་བརྗོད་དེ་དེ་ཡང་ཕྱི་ནས་སྦྱིན་པ་སྨད་པ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་
གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་བརྟེན་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་མཉམ་པ་ཉིད་ལ་དགོངས་པ་དང་།

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 125 ~

དུས་གཞན་ལ་དགོངས་པ་དང་།

དོན་གཞན་ལ་དགོངས་པ་དང་། གང་ཟག་གི་བསམ་པ་ལ་དགོངས་པ་སྟེ་དགོངས་པ་བཞིའོ། །འདི་དག་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་སྣང་བ་ལྟ་བུར་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཞུ་བའི་འོག་ཏུ་ཟ་བ་ལ། །མར་གྱི་ཉིང་ཁུ་སྦྲང་རྩི་དང་། །ཁ་ར་དག་ནི་བདུད་རྩི་
བཞིན། །མ་ཞུ་ཟོས་ལ་དུག་ཏུ་འགྱུར། །དེ་བཞིན་རབ་རྒྱས་བདུད་རྩི་ཡིས། །དགོངས་པའི་ཚིག་ལ་མི་མཁས་ཤིང་། །བྱིས་པའི་བློ་དང་ལྡན་པ་ལ། །མི་བཟད་པ་ཡི་དུག་ཏུ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེ་ལྟར་དགོངས་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་འགྲོ་བའི་དོན་ལ་འབད་པ་ནི་རྟ་འདུལ་སྦྱོང་
བྱེད་པ་ལྟར་ངེས་པར་དུལ་བར་འགྱུར་བས་ན་དེ་དག་ཉིད་ཐེག་པ་གསུམ་གྱི་ལམ་

ལ་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པར་འགོད་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་
རིམས་སོ་ཞེས་བྱའོ། །དོན་འདི་ལ་དགོངས་ཏེ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ནི་སངས་རྒྱས་སུ་བསྟན་པར་མཛད་དོ། །དེའི་འོག་ཏུ་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་པ་

ལ་སོགས་པ་ནི་སྐབས་བདུན་པར་ཞིབ་ཏུ་རྣམ་པར་འབྱེད་པས་ཤེས་པར་འགྱུར་བས་འདིར་མི་བརྗོད་དོ། །གང་དག་ཐ་མར་བསྟན་པ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་

སྦྱོར་བར་བྱེད་པ་ནི་མི་རིགས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་སྔར་སྨོས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་གསུམ་ཞེས་པ་ཇི་ལྟར་དྲངས། ལྷག་མའི་ཚིག་གི་དོན་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེ་སྟེ། རྣམ་པར་བཤད་པའི་རིམ་པ་བཟློག་པ་འདི་ནི་དང་པོར་བཤད་པའི་གཞི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དབྱེ་བར་རིགས་པར་བསམས་ཏེ་དེ་ལྟར་བཤད་པར་ཟད་དོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 126 ~

ཇི་ལྟར་ན་ཉན་ཐོས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་སོགས་པ་རྟོགས་པའི་རིམ་གྱིས་དམིགས་
པ་དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འདིས་ནི་འདི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ་ཉན་ཐོས་དག་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་ལྟར་རིགས་ཐ་དད་པ་དང་དེ་ཆད་པ་ཡོད་པར་མི་འདོད་པས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མ་ངེས་པའི་རིགས་ཅན་དུ་འདོད་པས་ན་དེ་ལྟར་འདོད་པ་ཁྱེད་ཉིད་ཀྱི་ལུགས་ཀྱིས་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་གཅིག་ཡིན་
ཡང་རྐྱེན་གྱིས་བྱས་པའི་རྟོགས་པ་ཐ་དད་པ་ཙམ་གྱིས་རིགས་ཐ་དད་པར་འཐད་
པ་ལྟར་ཁོ་བོ་ཅག་ཀྱང་རིགས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་གཅིག་པུ་ཁོ་ན་
བཞིན་དུ་འདོད་ཀྱང་དེ་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་ལས་རིགས་ཁྱད་པར་ཅན་བཅུ་གསུམ་དུ་འདོད་ཅེས་པ་འདི་ནི་བསྟན་བཅོས་ལས་གྲགས་པའི་དཔེའོ། །

སླར་ཆོས་ཉིད་དུ་ཞེས་པ་ནི་བསྟན་པར་སླ་བ་དང་གོ་བར་སླ་བ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་དཔེའོ། །སྒྲུབ་པའི་རྟེན་དུ་གྱུར་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཞེས་པ་ནི་འདས་མ་ཐག་པ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་པོ་རྣམས་ཀྱིའོ། །

དམིགས་པ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་སྙམ་དུ་ཕྱོགས་སྔ་མ་རྟོག་པ་ལ་དམིགས་པ་གསུངས་ཏེ་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་དམིགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་གང་ཞིག་ཡིན། འདི་ལྟར་ཆོས་མངོན་པ་ལས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཚོགས་ལྔ་དང་། ཡིད་
ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། མིང་ལ་མ་བྱང་བའི་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། བརྡ་ལ་བློ་མ་བྱང་བ་དང་། ལྟ་བ་དང་། ང་རྒྱལ་དང་། དེ་དག་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་ཆོས་རྣམས་བོར་བ་དེ་ལས་གཞན་དག་དང་། གང་དག་བོར་བ་དེ་དག་དང་། ཟག་པ་མེད་པ་དང་། སྐལ་བ་མི་འདྲ་བའི་ཁམས་དང་། ས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 127 ~

རྣམས་དང་། མ་འོངས་པའི་དམིགས་པ་བཞི་གཏན་ལ་མ་ཕེབས་པ་རྣམས་དང་།

གང་བོར་བ་རྣམས་དང་། རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་སྐྱེས་པའི་འཛིན་པ་རྣམས་དང་། དེ་དག་ལས་བཟློག་པའི་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་རྣམས་དང་། ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་

མ་བོར་བ་རྣམས་དང་། དེ་སྤང་བ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཡུལ་ཡོངས་སུ་ཆད་
པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་། ཡུལ་ལ་བཀྲ་བར་མི་འཛིན་པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་བཅས་པ་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་། དངོས་པོ་དང་། ཀུན་བརྟགས་པ་དང་། ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་དང་།

ཐོགས་པ་དང་བཅས་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་ཕྱེ་བའི་དམིགས་པ་བསྟན་ན་འདིར་དེ་དག་ལས་གང་དག་གཟུང་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་ཡུལ་ལ་བཀྲ་བར་མི་འཛིན་པའི་དམིགས་པ་རབ་ཏུ་སྨད་པ་དང་། ཐོགས་པ་མེད་པའི་དམིགས་པ་མཆོག་དག་ནི་འདིར་མི་གཟུང་ངོ་། །ལྷག་མ་བཅུ་ལས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་པོ་བཞི་ནི་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་མ་སྤངས་པས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་དང་ཀུན་བརྟགས་པའི་དམིགས་
པ་དང་ཡང་འབྲེལ་ཞིང་དམིགས་པ་ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱང་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྷག་མ་དགུ་ནི་ལྷག་མའི་དམིགས་པ་བརྒྱད་དང་འབྲེལ་པར་འགྱུར་རོ། །ཡང་གཞན་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་གསུམ་པོ་ནི་ཐོགས་པ་མེད་པའི་དམིགས་པར་འདོད་དོ། །དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་
ལམ་གྱི་བདེན་པ་གཙོར་གྱུར་པ་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ་ཆོས་མངོན་པ་ལས། དགེ་སྦྱོང་ཚུལ་ནི་དྲི་མེད་ལམ། །ཞེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 128 ~

ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ལུས་ཀྱི་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཕན་པའམ་གནོད་པའི་
སེམས་དང་བྲལ་བའི་བཟོ་བྱེད་པའམ་ཁ་ཟས་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །རྣམ་པ་གཉིས་པའི་དབྱེ་བ་བཞི་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞུང་རྩ་བ་ལས་ཟུང་དུ་སྦྱར་བ་
ཕྲག་བཞི་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །ཆོས་ཅན་སྟོབས་བཅུ་སྟེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སྟོབས་བཅུ་ཉིད་ཆོས་ཅན་ཏེ་སྟོབས་རེ་རེ་ལ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པའི་སྟོབས་མངའ་མོད་མདོར་བསྡུ་ན། སྟོབས་བཅུར་བསྟན་ཏོ་ཞེས་མདོ་ལས་གསུངས་པས་ན་རང་གི་ཡན་ལག་ནི་འདིར་ཆོས་སུ་བརྗོད་དོ། །

གཞན་དག་ནི་སངས་རྒྱས་སུ་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ནི་སྟོབས་བཅུ་
ཡིན་པས་འདིར་ཆོས་ཅན་གྱི་སྒྲས་ནི་གཙོ་བོ་བསྟན་ལ་མི་འཇིགས་པ་ལ་སོགས་
པའི་ཡོན་ཏན་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲས་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་འདོད་དོ། །དེ་ལྟ་བུ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་ལྟ་བུ་ནི་དམིགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་རྣམས་སོ། །སོགས་པ་སྨོས་པ་ནི་གྲངས་རྣམ་པ་བཅུ་གཅིག་ཏུ་གཞག་པའི་དམིགས་པ་ནི་ཉེ་བར་མཚོན་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་ནི་རང་དང་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་མ་ལུས་པ་ལ་དམིགས་པར་རིགས་པས་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བསྟན་ཏེ། རྒྱལ་སྲས་རྣམས་
ཀྱིས་མི་བསླབ་པ། །དེ་ནི་འགའ་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །རྟོག་པ་ཇི་ལྟ་བུས་རིམ་གྱིས་དམིགས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་མི་འདྲ་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་ན་སྔར་དམིགས་པ་བཅུ་གཉིས་ལས་ཅི་རིགས་སུ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ཏེ།
ལས་དང་པོ་པ་རྣམས་ནི་མངོན་པར་ཞེན་པས་དམིགས་ལ། ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་
དེ་ལས་བཟློག་པར་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ་དེ་ནི་རྟོགས་པ་ཇི་ལྟ་བའི་དོན་ཏོ། །

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 129 ~

གཞན་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བཅུ་གསུམ་པོ་དེ་དག་ཀུན་ཀྱང་དགེ་བ་ལ་དང་པོར་དམིགས་ཤིང་། རིམ་གྱིས་ཐ་མར་སྟོབས་བཅུ་ལ་དམིགས་པའི་
བར་དུ་དམིགས་པ་ནི་རྟོགས་པའི་རིམ་པའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

ཆེད་དུ་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་དག་དོན་ཅི་ཞིག་གི་ཆེད་དུ་དམིགས་པ་དེ་ལྟ་བུ་ལ་དམིགས་པ་སྒྲུབ་པར་བྱེད་ཅེ་ན་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་རོ། །དེའི་ལན་དུ་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་རིམ་གྱི་རིམ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་

མཆོག་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་བྱའོ་ཞེས་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཕྱིར་སེམས་དཔའ་ཆེ་བ་
ཉིད་དེ། དེ་དག་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་རིམ་པས་དམིགས་ཞེས་བྱ་
བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་མིའི་མཆོག་ཏུ་གྱུར་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཆོག་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གང་ཞེ་ན། དེ་ནི་
རང་རང་གི་སངས་མ་རྒྱས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་དགོངས་པས་ཉེས་པ་མེད་དོ། །དམིགས་པ་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དེ་དག་མཐོང་ནས་དམིགས་པས་ན་དང་པོ་ནི་དམིགས་པ་འབྱུང་ལ་དེ་ནས་ནི་ཆེད་དུ་བྱ་བ་དེའི་མཐུས་འབྱུང་བས་ན། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེའི་ཞལ་སྔ་ནས་མདའ་ལྟོང་དུ་གཞུག་པ་དང་འབེན་ལ་ཕོག་པའི་དཔེ་དང་དུས་ཉེ་བ་དང་རིང་བའི་དབང་གིས་འདི་གཉིས་བསྟན་པ་མཛད་དོ། །དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་གང་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་པ་ལ་དེའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་སྔར་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བའི་མིང་ཙམ་ཞིག་ལན་མང་དུ་བྱུང་བས་ན། ད་ནི་དེའི་ངོ་བོ་མིང་ཅན་སྟོན་ཅིག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 130 ~

དེའི་ལན་དུ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཡུལ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། འདིར་དོན་ནི་འདི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་

དྲིས་པའི་སྒྲུབ་པའི་ངོ་བོ་དེ་ནི་མདོར་ན་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ་ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། གོམས་པའི་མཐུ་མ་ཐོབ་པའི་ཕྱིར་སྒོ་དུ་མ་ནས་སྤྱོད་པའི་སྒྲུབ་པ་བཞི་ནི་སྐབས་དང་པོ་
གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དེའི་ངོ་བོར་བཞག་ལ་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པའི་མཐུས་
དགེ་བ་སྒྲུབ་པ་ཇི་སྙེད་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྟེན་དང་ལྡན་པར་བསྡུས་ཏེ།
བསྒྲུབ་པར་ནུས་པའི་སྒྲུབ་པ་དྲུག་ནི་སྐབས་ལྷག་མ་བཞི་རྣམས་ཀྱིས་སྒྲུབ་
པའོ། །དེ་ལ་རྗེ་བཙུན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པས་སྒྲུབ་པ་གཉི་ག་བསྟན་
ལ། ལྷག་མ་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་སྒྲུབ་པ་དང་པོའ་ཞོེས་དགོངས་པས་དུས་གཅིག་གི་ཚུལ་གྱིས་སྟོན་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱའོ། །

ཡང་གཞན་དག་ནི་སྐབས་བདུན་པར་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་གཅིག་གིས་ཀྱང་
མ་ལུས་པར་སྒྲུབ་པར་ནུས་པས་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་པར་རིགས་སོ་ཞེས་བྱ་བར་འདོད་དོ། །དེ་ལ་གོ་ཆ་ལ་སོགས་པའི་སྒྲུབ་པ་དང་པོ་རྣམ་པ་གསུམ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་འཇུག་པ་དང་། ཞུགས་པ་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་གྱུར་པ་དང་། འབྲས་བུ་ཐོབ་པ་མངོན་དུ་བྱེད་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། སྒྲུབ་པ་ཐ་མ་ནི་མ་ལུས་པ་གཅིག་ཏུ་དབྱེར་མེད་པས་སྒྲུབ་ཅིང་སྔ་ཕྱིའི་ཆར་ཡང་མི་ལྟ་བར་སྒོམ་པའོ་ཞེས་བྱ་བར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ།
དེ་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་ལ་མཁྱེན་པའི་དང་པོར་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 131 ~

གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་གོ་ཆ་དང་སྦྱོར་བ་དང་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱ་བ་དག་ལས་འདིར་ནི་གོ་ཆའི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་

ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། གོ་ཆ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་དག་ཏུ་

སྒྲུབ་པར་སེམས་ཀྱིས་སྲན་བཙུགས་པས་དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱིས་མི་

ཕུགས་པས་ན་གོ་ཆ་དང་ཆོས་མཐུན་ཏེ། དེ་བས་ན་གོ་ཆ་བརྟན་པར་གྱོན་པ་ལ་ཐམས་ཅད་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དེ་དང་པོར་བསྟན་ཏེ།

དགོས་པ་བསྒྲུབ་ལ་མཁས་རྣམས་སྲན་ཐུབ་པས། །དཀའ་བ་རྣམས་ཀྱང་དཀའ་བ་མེད་པར་རྒལ། །ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་དེ་ནི་དུ་ཞེ་ན། དྲུག་ཚན་དྲུག་གིས་ཇི་བཞིན་བཤད། །ཅེས་བྱ་བའི་བཀའ་ལུང་འདིས་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་མདོ་དང་མཐུན་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་བསྟན་པ་གང་དག་
བསྡུས་པ་ནི་རབ་ཏུ་ཕྱེ་ན་གོ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་ཞེས་བསྟན་པའི་ཚེ་རྒྱུ་དང་རྒྱུར་བྱས་པ་དག་གིས་དབྱེ་བས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །བསྟན་པ་གང་རབ་ཏུ་རྒྱས་པ་དེ་དག་ནི་བསྡུས་པ་གོ་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་ན་གཟུགས་གང་ཇི་སྙེད་པ་ནི་ཕུང་པོ་ལྔ་པའོ་ཕུང་པོའ་ཞོེས་པའམ། ཇི་ལྟར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་མདོའི་ལེའུ་རབ་ཏུ་མང་པོ་དག་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེའི་
ཞལ་སྔ་ནས་ལེའུ་བརྒྱད་དུ་གདགས་པ་མཛད་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདིར་ཡང་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་དྲུག་ཏུ་བསྡུས་ན་གོ་སླ་བར་དགོངས་པས་གོ་ཆའི་སྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་དྲུག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་འགའ་ཞིག་མེད་པར་ནི་བསྡུ་བར་མི་རིགས་པས་ན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་དང་ཆོས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 132 ~

མཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། སྦྱིན་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་

ཅར་དེའི་ཚེ་དེའི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་ཞིང་དེའི་ཉམས་སུ་ལེན་པ་ལས་ཕྱེ་བར་ཟད་པས་ན་རྒྱུ་གཅིག་ལས་འབྱུང་བར་འདྲ་བས་ན་ཆེས་མཐུན་པའོ། །གཞན་དག་ནི་གདུལ་བྱ་ཆོས་ཀྱི་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ལ་མི་རྨོངས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར། བཅོམ་ལྡན་འདས་
ཀྱིས་དེ་ལྟ་དེ་ལྟར་གདགས་པ་མཛད་པས་མིང་གི་ཆོས་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རང་གི་ངོ་བོ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཁོ་ནར་ཟད་དེ། གལ་ཏེ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་
པར་ཡོངས་སུ་བསྔོས་ན་དེས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པར་ག་ལ་འགྱུར་ཞེས་འདོད་དོ། །

འཇུག་པའི་སྒྲུབ་པ་ཞེས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་འཇུག་པ་ཐོབ་ནས་སྒྲུབ་ཅེས་པའི་དོན་ཏེ་དེའི་འོག་ཏུ་ནི་འདུན་པ་ཙམ་གྱི་སྤྱོད་པའོ། །དོན་འདི་ཉིད་ལས་དགོངས་ཏེ་སློབ་དཔོན་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་སྨོན་པའི་བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་སེམས་ནི་འཇིག་རྟེན་པ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡིན་ལ། འཇུག་པ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
སེམས་ནི་ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལས་བརྩམས་ཏེའོ་ཞེས་བཤད་དོ། །མི་དམིགས་པ་དང་ལྡན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ནང་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པར་མི་དམིགས་ཤིང་རྟག་པ་དང་། བདེ་བ་དང་། བདག་དང་། ཞི་བ་དང་། སྟོང་པ་ཉིད་དང་། མཚན་མ་དང་། སྨོན་པ་དང་། དུས་དང་། ཁམས་དང་། ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་། འདུས་བྱས་ཀྱི་ཁམས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་ཁམས་རྣམས་གང་དུ་ཡང་མི་
དམིགས་ཤིང་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེས་ཀྱང་མི་དམིགས་པའོ། །

ཆེད་དུ་བྱ་བ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་

ཆོས་རྣམས་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ། མི་སློབ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 133 ~

པའི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆེད་དུ་སྔར་ཡུན་རིང་དུ་འདྲིས་པར་བྱ་བ་རྣམས་བསྒོམ་
པའོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་འབྲས་བུ་ལ་དམིགས་ཏེ་འཇུག་པའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལྟར་འཇུག་པ་བྱས་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་བསྐྱེད་པ་ལའོ། །

ཚོགས་ཀྱི་ལམ་སྐྱེ་བས་ཞེས་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་འབྱུང་བ་སྟེ། འདིར་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུའི་ཚོགས་རྫོགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཚོགས་ཏེ། དངོས་སུ་ན་
ཆོས་དུ་མའི་དོན་ཏོ། །དེས་ན་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་བར་

དུ་ཚོགས་ཡིན་མོད། བསྒོམ་པའི་ལམ་འདིར་ནུས་པ་མཐུ་ཅན་གྱིས་ཆོས་རྒྱས་པ་
ལ་དམིགས་པས་ན་འདི་ལ་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་ཚོགས་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཚོགས་ལ་སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ཤུར་གསུངས་པ་ལ། ཁ་ཅིག་ནི་འདིར་
ནི་ལམ་གྱི་སྐབས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་གཙོར་སྟོན་པ་ནི་འབྲས་བུའི་ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་
ལ་སོགས་པ་གཙོར་མ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་དེ་དག་ཀྱང་འདིར་དྲངས་ཏེ་བརྗོད་པར་རིགས་ཏེ། སྟོང་པ་ཉིད་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ནི་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མེ་ལོང་ལྟ་བུ་དང་བཅས་པའི་
བྱེ་བྲག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

སའི་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་སའི་ཚོགས་དེ་ནི་རྒྱས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་ན་སའི་ངེས་པའི་ཚིག་དང་། སའི་དབྱེ་བ་དང་། རང་བཞིན་དང་། ཤས་ཆེ་ཆུང་གི་ཆོས་དང་། ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་དང་། ས་དེ་དག་ཐོབ་པའི་ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་དང་། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དང་། ས་དེ་དག་
གི་རྟགས་དང་། འབྲས་བུ་རྣམས་བརྗོད་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ། །དེ་ལ་ངེས་པའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 134 ~

ཚིག་ནི་སྤྱི་དང་སོ་སོ་བས་གཉིས་ཏེ། རེ་ཞིག་སྤྱིའི་དབང་དུ་མཛད་ནས་ནི། །དགེ་བ་བསྒྲུབ་པ་སྣ་ཚོགས་ལ། །དགའ་བས་རྟག་པར་ཐམས་ཅད་དུ། །གནས་ཕྱིར་བྱང་

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡི། །ས་རྣམས་གནས་པ་ཡིན་པར་འདོད། །འབྱུང་པོ་དཔག་མེད་འཇིགས་མེད་ཕྱིར། །དཔག་ཏུ་མེད་པ་དེ་དག་ལ། །ཕྱི་ཕྱིར་གོང་དུ་འགྲོ་ལྡན་
ཕྱིར། །དེ་དག་ཉིད་ནི་སར་འདོད་དོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སོ་སོ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་རིམ་པ་བཞིན་དུ། བྱང་ཆུབ་ལ་ནི་ཉེ་བ་དང་། །སེམས་ཅན་དོན་སྒྲུབ་མཐོང་བ་ལ། །རབ་ཏུ་དགའ་བ་སྐྱེ་འགྱུར་ཏེ། །དེ་
ཕྱིར་དགའ་བ་ཞེས་བརྗོད་དོ། །འཆལ་ཚུལ་རྩོལ་བའི་དྲི་བྲལ་ཕྱིར། །དྲི་མ་མེད་
པའི་ས་ཞེས་བྱ། །ཆོས་ཀྱི་སྣང་བ་ཆེན་པོ་ནི། །བྱེད་པའི་ཕྱིར་ན་འོད་བྱེད་
པའོ། །འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཆོས། །རབ་ཏུ་ཤེས་སྲེག་མེ་ལྟ་བུ། །དེ་དང་ལྡན་ཕྱིར་ས་དེ་ནི། །གཉིས་པོ་སྲེག་པས་འོད་འཕྲོ་ཅན། །སེམས་ཅན་ཡོངས་
སུ་སྨིན་བྱེད་ཅིང་། །རང་གི་སེམས་ཀྱང་བསྲུང་བའི་ཕྱིར། །བློ་ལྡན་རྣམས་ཀྱིས་

བསྲུང་དཀའ་བ། །དེ་ཕྱིར་སྦྱང་བར་དཀའ་ཞེས་བྱ། །ཤེས་རབ་ཕ་རོལ་ཕྱིན་བསྟན་

ནས། །འཁོར་བ་དང་ནི་མྱ་ངན་འདས། །གཉིས་འདིར་མངོན་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར། །མངོན་དུ་གྱུར་པ་ཞེས་བཤད་དོ། །བགྲོད་གཅིག་ལམ་དང་འབྲེལ་པའི་
ཕྱིར། །རིང་དུ་སོང་བའི་སར་འདོད་དོ། །འདུ་ཤེས་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཡོའི་
ཕྱིར། །མི་གཡོ་བ་ཞེས་ངེས་པར་བརྗོད། །སོ་སོ་ཡང་དག་རིག་བློ་བཟང་། །ས་དེ་ལེགས་པའི་བློ་གྲོས་ཡིན། །སྤྲིན་བཞིན་གཉིས་ཀྱིས་ནམ་མཁའི་ཆོས། །ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར་ན་ཆོས་ཀྱི་སྤྲིན། །

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 135 ~

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གཞུང་གང་དག་ཏུ་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ལ་སའི་དབྱེ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་སློབ་པས་བསྡུས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདིར་ངེས་པའི་ཚིག་གིས་བསྟན་པའི་བཅུ་པོ་རྣམས་སོ། །གཞན་དུ་དད་པའི་ས་ལ་སོགས་པ་མང་ཞིག་འབྱུང་བ་ནི་འདིར་སྐབས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་མི་དབྱེའོ། །ས་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་ཡེ་ཤེས་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ངོ་བོ་
ཉིད་དོ། །ས་གང་ཞིག་ལ་ཆོས་གང་ཞིག་ཤས་ཆེ་ཞེ་ན།

ཁ་ཅིག་ན་རེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཅུ་དངོས་པོར་མི་དམིགས་པས་ནི་ས་སོ་
སོར་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། བསམ་དང་ཕན་པའི་དངོས་ཉིད་དང་། །ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་རྣམས་ནི་ས་དེ་དང་དེ་ལ་ཤས་ཆེར་རྒྱས་པར་སྤྱོད་པའི་ཆོས་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་མདོ་དང་མཐུན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་ལ། གཞན་དག་ན་རེ་དེ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ་འཆད་པར་བྱེད་པའི་སའི་ཚོགས་འདི་དག་མ་ཐོབ་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་གྱི། ཐོབ་པ་ལ་ཤས་ཆེ་བ་
ཞིག་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་ས་དགུ་པའི་ཚོགས་བསྟན་པར། ངེས་འབྱུང་བྱང་ཆུབ་ཤིང་རྣམས་ཀྱི། །ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་པ་འདི་མི་འཐད་པར་འགྱུར་ཏེ།
དེ་དག་ནི་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ཏེ། དེས་
ན་སློབ་དཔོན་གྱིས་ཀྱང་དེ་དག་ནི་ས་དེ་ཐོབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་གསལ་པོར་
བསྟན་ཏོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

དེ་ལས་ས་གང་ལ་ཆོས་གང་ཞིག་གིས་ཤས་ཆེ་བ་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

བཅུ་རིམ་པ་བཞིན་དང་། ཆོས་གང་གིས་ས་དེ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཆོས་དེ་ཉིད་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 136 ~

ཡང་ཤས་ཆེར་སློབ་ཅིང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ལས། དེ་ལ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་སྦྱིན་པ་དང་ངག་སྙན་པ་གཉིས་ཀྱི་ཤས་ཆེ་བས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་དེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་དང་སྦྱར་
རོ། །ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བ་ནི་ཞར་ལ་བརྗོད་ཟིན་ཏོ། །

ལུས་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་རྒྱལ་པོ་དང་། འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོ་ཉིད་དང་། ལྷའི་དབང་པོ་བརྒྱ་བྱིན་ཉིད་དང་། འཐབ་བྲལ་དང་། དགའ་ལྡན་དང་། འཕྲུལ་དགའ་དང་། གཞན་འཕྲུལ་དབང་བྱོད་ཀྱི་

བདག་པོ་རྣམས་དང་། སྟོང་གི་བདག་པོ་ཚངས་པ་དང་། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་བདག་པོ་ཚངས་པ་ཆེན་པོ་དང་ལྷའི་བུ་དབང་ཕྱུག་ཆེན་པོ་རྣམས་སུ་ཕལ་ཆེར་འགྱུར་བས་སེར་སྣ་དང་། འཆལ་བའི་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་། འདོད་པའི་འདོད་
ཆགས་དང་། འཇིག་ཚོགས་ལ་ལྟ་བ་དང་། མུ་སྟེགས་བྱེད་ཀྱི་གནས་དང་། ང་

རྒྱལ་རྣམ་པར་འཇོམས་ཤིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པའོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ས་དང་
པོ་ལ་ནི་སངས་རྒྱས་བརྒྱའི་ཞལ་མཐོང་བ་དང་། ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་བསྐྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་སྐད་ཅིག་
གཅིག་ལའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སྦྱར་ཏེ་གྲངས་བསྒྱུར་བ་སྟོང་དང་། བརྒྱ་སྟོང་དང་། ཁྲག་ཁྲིག་
དང་། ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བརྒྱ་དང་། ཁྲག་ཁྲིག་ཕྲག་བརྒྱ་སྟོང་དང་། བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་

ཕྲག་བརྒྱ་སྟོང་དང་། སྟོང་གསུམ་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྙེད་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 137 ~

དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་གྲངས་མེད་པ་བརྒྱ་སྟོང་ཕྲག་བཅུ་ཚང་བའི་རྡུལ་ཤིན་
ཏུ་ཕྲ་བ་སྙེད་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་
ཕྲག་བཅུའི་རྡུལ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བ་སྙེད་ཅེས་བསྒྱུར་ཏེ། ས་འདི་དག་གི་ཡོན་ཏན་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་ཕལ་ཆེར་ནི་འཕགས་པ་ས་བཅུའི་ལེའུར་བལྟ་བར་རིགས་སོ། །

དེ་ལ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་ཐུན་མོང་ཉིད་དུ་གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རིགས་བཞི་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་སོ། །བྱེ་བྲག་ཏུ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་དེ་ལ་ས་དང་པོ་ལ་ནི་གང་ཟག་དང་ཆོས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ངན་སོང་བའི་ཉོན་མོངས་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་ནི་ལྟུང་བ་ཕྲ་མོའི་འཁྲུལ་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ལས་ཀྱི་འགྲོ་བ་སྣ་ཚོགས་ལ་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་
གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་ནི་འདོད་པའི་འདོད་ཆགས་ཀྱི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཐོས་པའི་གཟུངས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་ཤིན་
ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །བཞི་པ་ལ་ནི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སྲེད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཆོས་ལ་སྲེད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །

ལྔ་པ་ལ་ནི་འཁོར་བ་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིད་
ལ་བྱེད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལ་ཕྱིར་ཕྱོགས་པ་དང་
མངོན་དུ་ཕྱོགས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །དྲུག་པ་ལ་ནི་འདུ་བྱེད་འབྱུང་བ་མངོན་སུམ་དུ་འགྱུར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 138 ~

བའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མ་མང་དུ་འབྱུང་བའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །བདུན་པ་ལ་ནི་མཚན་མ་ཕྲ་མོ་འབྱུང་བའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། རབ་ཏུ་མཚན་མ་མེད་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །

བརྒྱད་པ་ལ་ནི་མཚན་མ་མེད་པའི་སྒྲིབ་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། མཚན་མ་དག་ལ་དབང་བའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །དགུ་པ་ལ་ནི་ཆོས་སྟོན་པ་ཚད་མེད་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་ཚིག་དང་ཡི་གེ་
ཚད་མེད་པ་དང་། གོང་ནས་གོང་དུ་ཤེས་རབ་དང་། སྤོབས་པ་དང་། གཟུངས་ཀྱི་

དབང་གིས་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། སྤོབས་པ་ལ་དབང་བའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ། །ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་མངོན་པར་ཤེས་པ་ཆེན་པོའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། གསང་བ་ཕྲ་མོ་ལ་འཇུག་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། དེའི་གནས་ངན་ལེན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་དང་། ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ནི་ཤེས་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་རབ་ཏུ་ཕྲ་བའི་ཆགས་
པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་། ཐོགས་པའི་ཤིན་ཏུ་རྨོངས་པ་དང་།

དེའི་གནས་ངན་ལེན་དུ་གྱུར་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་ཏེ། ཐ་མ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྒྲིབ་པ་འདི་ཡང་ས་བཅུ་པ་ཉིད་ལ་ལྡན་པའི་
ཕྱིར་སྤོང་བ་མ་ཡིན་ཡང་དེར་བསྡུ་བར་བྱའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་སྒྲིབ་པ་ས་

བཅུ་པ་ཉིད་ལ་རྣམ་པར་གཞག་པར་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ཅན་མ་ཡིན་པའི་མི་ཤེས་པ་རབ་ཏུ་ཕྲ་བའི་གནས་སྐབས་དང་། ཉོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་ནི་སངས་རྒྱས་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 139 ~

ཀྱི་སའི་སྒྲིབ་པའོ་ཞེས་སྔོན་གྱི་སློབ་དཔོན་ཁ་ཅིག་གིས་བསྟན་པ་ལས་ཀྱང་དོན་
གྱིས་ན་འདིར་འགྱུར་རོ། །

ས་རྣམས་ཀྱི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་བྱེ་བྲག་ཅན་འདི་ནི་བདག་གི་ས་ལ་
འཇུག་པ་ལས། ཡན་ལག་བཅུ་གཅིག་རྫོགས་གྱུར་པས། །རབ་ཏུ་དགའ་སོགས་ས་བཅུ་གཅིག །རྨོངས་གཉིས་གནས་ངན་ལེན་གཅིག་སྟེ། །མི་མཐུན་ཕྱོགས་དེ་ཐ་དད་དོ། །ཞེས་བཤད་པའི་ལུགས་ཀྱིས་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ལུང་གིས་བཤད་པའོ། །ས་དེ་དག་ཐོབ་པའི་རྟགས་ནི་རྨི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་ན་རྨི་ལམ་དྲོ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་
ན་མེད་དེ་དེར་གཉིད་ལ་སོགས་པའི་སྒྲིབ་པ་ལྔ་ཟད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ན་ཇི་
ལྟར་དེ་དག་གི་རྟགས་རྨི་ལམ་དུ་ངེས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་
ཀྱང་གཉིད་དེ་ནི་རྣམ་པ་གཉིས་ཏེ། རང་དབང་མེད་པ་ཉོན་མོངས་པའི་བདག་ཉིད་དང་། དེ་ལས་བཟློག་པ་ཉིད་དོ། །སྦྱོར་བའི་ལམ་ཉིད་དུ་དང་པོ་བཅོམ་ཡང་ཆེད་དུ་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་ལུས་རྒྱས་པར་བྱེད་པ་དགེ་བར་བགྲང་བའི་གཉིད་ནི་ས་དེ་དང་དེ་དག་ལ་ཡང་ངེས་པར་ཡོད་པས་ན་འདི་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །

གཞན་དག་ནི་གློ་བུར་བའི་ཤེས་པའི་སྣང་བ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུར་བྱུང་བ་ནི་ས་དེ་དང་དེ་དག་ལ་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྨི་ལམ་ལྟར་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རྨི་ལམ་གྱི་མིང་

གིས་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདིར་ལུང་དང་འགལ་བར་བསྒྲུབས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། ལུང་གི་ཚིག་འདི་དགོས་པ་མེད་པར་སྒྲ་གཞན་གྱིས་སྟོན་པར་མི་མཛད་དོ། །དེ་
ལ་མཚན་མ་རྣམས་ནི་ས་དང་པོ་ལ་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 140 ~

ཁམས་གཏེར་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་གིས་ཡོངས་སུ་གང་བར་མཐོང་བའོ། །ས་གཉིས་པ་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་ཡིན་པ་
ལག་མཐིལ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་ལ་རིན་པོ་ཆེ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་
ལེགས་པར་བརྒྱན་པར་མཐོང་བའོ། །

ས་གསུམ་པ་ལ་ནི་བདག་ཉིད་དཔའ་ཞིང་ལག་ཆ་དང་གོ་ཆ་སྲ་བ་ཐོགས་ནས་ཕས་ཀྱི་རྒོལ་བ་ཐམས་ཅད་འདུལ་བར་མཐོང་བའོ། །ས་བཞི་པ་ལ་ནི་ཕྱོགས་
བཞི་ནས་རླུང་གི་དཀྱིལ་འཁོར་བཞིས་ཐམས་ཅད་དང་ལྡན་པའི་དཀྱིལ་འཁོར་
ཆེན་པོ་ལ་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་མངོན་པར་འཐོར་བར་མཐོང་བའོ། །ས་ལྔ་པ་ལ་
ནི་རྒྱན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་བུད་མེད་ཀྱི་མགོ་ལ་མེ་ཏོག་ཙམ་པ་ཀའི་
ཕྲེང་བ་འདོགས་པར་མཐོང་བའོ། །ས་དྲུག་པ་ལ་ནི་ཐེམ་སྐས་བཞི་དང་ལྡན་པའི་
རྫིང་གསེར་གྱི་བྱེ་མ་བདལ་བ་དངས་ཤིང་རྙོག་པ་མེད་པ་ལ་ཆུ་ཡན་ལག་བརྒྱད་
དང་ལྡན་པས་ཡོངས་སུ་གང་བ་མེ་ཏོག་ཨུཏྤ་ལ་དང་། ཀུ་མུ་ད་དང་། པད་མ་དཀར་པོས་བརྒྱན་པའི་ཆུ་མཐོང་ནས་དེ་ལ་བདག་ཉིད་རྩེ་དགའ་ཡོངས་སུ་ལོངས་སྤྱོད་པར་མཐོང་ངོ་། །ས་བདུན་པ་ལ་ནི་ངོས་གཡས་གཡོན་གཉིས་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བའི་གཡང་ས་མཐོང་སྟེ། བདག་ཉིད་མ་སྨས་མ་ཉམས་པར་དེ་ནས་སླར་ལྡོག་པར་མཐོང་བའོ། །

ས་བརྒྱད་པ་ལ་ནི་ཕྲག་པ་གཉིས་ན་རི་དྭགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་སེང་གེ་རལ་པ་
ཅན་ཅོད་པན་ཐོགས་པ་གཅན་གཟན་ཕྲ་མོ་ཐམས་ཅད་སྐྲག་པར་བྱེད་ཅིང་གནས་པར་མཐོང་བའོ། །ས་དགུ་པ་ལ་ནི་འཁོར་ལོས་སྒྱུར་བའི་རྒྱལ་པོར་མཐོང་སྟེ་སྐྱེ་བོ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 141 ~

བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་བསྐོར་ཅིང་མདུན་གྱིས་བལྟས་ཏེ་
མགོ་བོའི་སྟེང་ན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པས་སྤྲས་པའི་གདུགས་དཀར་པོ་འཛིན་པ་མཐོང་བའོ། །

ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་མཐོང་སྟེ། སྐུ་མདོག་གསེར་ལྟ་བུ་འོད་འདོམ་གང་བ་ཚངས་པ་བྱེ་བ་ཁྲག་ཁྲིག་བརྒྱ་སྟོང་དུ་མས་ཡོངས་སུ་
བསྐོར་ཅིང་མདུན་གྱིས་བལྟས་ནས་ཆོས་སྟོན་པར་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ། འདི་
ནི་བདག་གིས་འཕགས་པ་བློ་གྲོས་མི་ཟད་པས་ཞུས་པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་བསྡུས་ཏེ་བཀོད་པའོ། །གང་གིས་གནས་སྐབས་མ་ཡིན་པར་མཚན་མ་འདི་དག་མཐོང་བར་གྱུར་པ་ནི་སྔགས་ཀྱི་མཐུ་འམ། བདུད་ཀྱི་བྱིན་
གྱི་རླབས་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ས་འདི་དག་གི་འབྲས་བུ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་འོད་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ལ། དེ་ལ་གཞན་དུ་ཡང་ས་ཕྱི་མ་ཕྱི་མ་རྣམས་ནི་དེ་ལས་
སྔ་མ་སྔ་མར་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུར་རིག་པར་བྱའོ། །ཉི་མ་ལ་སོགས་པ་
ལས་སྐྱེས་པ་དང་ཞེས་པ་ནི་ཇི་ལྟར་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས་ཉི་མ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་བུ་རམ་ཤིང་པའི་སྔོན་བྱུང་བ་འཕགས་པ་མཽད་གལ་གྱི་བུས་ཤཱཀྱ་

རྣམས་ལ་བཤད་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། མའི་མངལ་དུ་མ་བཙས་པས་ན་དང་པོའི་རིགས་བཙུན་པར་གྲགས་པའོ། །

གཞན་དག་ནི་ཉི་མ་དང་གསེར་དང་ནོར་བུ་ལ་སོགས་པའི་འོད་ལྟ་བུའི་སྐུ་མདོག་ཅན་དུ་སྐྱེས་པ་ཞེས་འདོད་ཅིང་དེ་ལྟར་བྱས་ནས། ཁྱོད་སྐུ་གསེར་མདོག་འོད་གསལ་བའི། །ཚད་ནི་དམིགས་སུ་མ་མཆིས་ཏེ། །སྐད་ཅིག་མདོག་གསེར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 142 ~

བཙོད་ཀ་དང་། །མྱུར་བར་ཤེལ་འོད་འདྲ་བར་གདའ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པའི་མདོའི་ཚིག་རྣམས་ཀྱང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

སྨོན་ལམ་ཤེས་པས་གནས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ད་དུང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་

ཆེན་པོ་མ་ཐོབ་ཏུ་ཟིན་ཀྱང་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ནི་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་ནས་

བབས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་གྱིས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་ཤེས་པས་གནས་པའོ། །དེ་ལྟ་ན་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ལས། སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ནི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་ཡང་མངོན་པར་རྫོགས་
པར་འཚང་རྒྱ་བར་གསུངས་པས་དེ་དག་ཀྱང་ཇི་ལྟར་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སར་མི་བགྲང་ཞེ་ན། དེ་ནི་བདེན་མོད་ཀྱི་འོན་ཀྱང་ས་དེ་དང་དེའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
འཚང་རྒྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་ཉུང་བ་སྔར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྒྱ་ལ་སོགས་པས་
དམན་པའི་ཕྱིར་འདི་དང་ག་ལ་ཞིག་མཉམ། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འགའ་ཞིག་ལོགས་ན་ཡོད་པར་རྟོག་པ་སྲིད་པ་དགག་པའི་ཕྱིར་གཟུང་འཛིན་གྱི་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་
ལམ་གཉིས་ཁོ་ན་གཉེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ལས་གཞན་ནི་འདིར་མི་བཙལ་ལོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་བར་སྐབས་ཀྱི་ཚིགས་སུ་བཅད་པ་གཅིག་གིས་དེ་བསྟན་
ཏོ། །

དེ་ལྟར་སྔར་ཚོགས་ཀྱི་སྒྲུབ་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ན། མཐོང་བའི་ལམ་འདིར་ཅི་ཞིག་འབྲེལ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་སྒྲུབ་པ་བཞི་ལམ་བཞིར་བསྟན་པ་ནི་རེ་ཞིག་ཤས་ཆེ་བའི་དབང་དུ་བྱས། དེ་དག་རེ་རེ་ཡང་ཐམས་ཅད་དུ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 143 ~

མི་འགྲོ་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་ན་ཉེས་པ་མེད་དོ། །གཞན་དག་ནི་འདིར་གཉེན་པོར་བགྲང་བ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་མོད་ཀྱི། མཐོང་བའི་ལམ་ཡང་སྤྱིར་གཉེན་པོ་
ཡིན་པར་ཞར་ལ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

གནས་སྐབས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལམ་དེ་དག་ལ་ཡང་མཉམ་པར་
གཞག་པའི་གནས་སྐབས་ན་གཉེན་པོའི་མིང་ཐོབ་ཀྱི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་

ཅིག་མ་བརྒྱད་པ་ལྟ་བུ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དམིགས་པ་བརྒྱད་པས་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་གཉེན་པོར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེའི་ཞལ་སྔ་ནས་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བརྒྱད་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་དགོངས་པ་མཐའ་ཡས་མཛད་པ་ཡིན་ཏེ། གཞན་དུ་ན་སྐད་ཅིག་མ་དགུ་པ་ལ་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པའི་
འགོག་པར་ལྟུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་ཟག་པ་མེད་པ་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཁོ་ན་
གཉེན་པོར་གཞག་གོ། །ཇི་སྐད་དུ་བཤད་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ཇི་སྐད་བཤད་པ་ནི་གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་མཐར་ཐུག་པའི་གནས་སྐབས་དང་པོ་འདིར་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ནི་བདུན་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་འདིའི་རྒྱུ་ཡིན་པས་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་ཞིང་། ཁ་ཅིག་ནི་འདི་ཉིད་ཀྱི་དངོས་པོ་སྟེ་སེམས་བསྐྱེད་པ་བཅུ་དགུ་པ་ལ་སོགས་
པའོ། །དེ་ལྟར་དེ་དག་མ་ལུས་པ་སྔར་སྦྱངས་པ་དང་ཕྱིས་འཐོབ་པ་ལ་དམིགས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 144 ~

ནས་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་འབྱུང་བས་ན་ངེས་པར་འབྱུང་བ་སྟེ་ཚུལ་འདི་ནི་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཅར་ལ་སྦྱར་རོ། །

གཞན་དག་ནི་ཚེ་དང་ལྡན་པ་ཤཱ་རིའི་བུ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་
འཇིག་རྟེན་པ་ཡང་ཡོད། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་ཡང་ཡོད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་མདོའི་ཚིག་གིས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ཁུངས་སུ་བྱས་ཏེ། རྣམ་པ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ཅི་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ནི་བདེན་པ་རྣམ་པ་བཞི་ལ་དམིགས་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་གིས་བསྡུས་པར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དང་། མ་སྐྱེས་པ་དང་། མ་འགགས་པ་དང་། གཟོད་མ་ནས་ཞི་བ་དང་། རང་བཞིན་གྱིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་བསྡུས་པར་འདོད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

འདིར་ནི་གཉེན་པོ་དང་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་གཉིས་ཀྱི་ཆར་དབྱེ་བ་མེད་པས་ན་
མཁྱེན་པ་དང་མི་མཁྱེན་པ་དང་། དག་པ་དང་། བཟང་བ་དང་། ངན་ཅིང་མི་གཙང་བ་ལ་སོགས་པའི་མཁྱེན་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་མི་མངར་ཟིན་ཀྱང་།

ཡིད་བཞིན་གྱི་ནོར་བུ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མི་རྟོག་བཞིན་དུ་འགྲོ་བ་རྣམས་
ཀྱིས་མངོན་པར་འདོད་པ་འགྲུབ་པས་ན་གཞན་གྱི་ཤེས་པའི་སྣང་བའི་དབང་ཙམ་
ལས་དེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། མཁའ་ལྡིང་གྲུབ་པ་ཇི་ལྟ་བུར། །མཆོད་སྡོང་བསྒྲུབས་ནས་འདས་གྱུར་ནས། །དེ་འདས་ཡུན་རིང་ལོན་ན་ཡང་། །དུག་ལ་སོགས་པ་སེལ་བ་ལྟར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །ཡང་གཞན་དག་ནི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་བག་ཆགས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 145 ~

མ་ལུས་པ་སྤངས་པས་ན། མི་ཤེས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ལག་མཐིལ་གྱི་ཤིང་ཏོག་ལྟར་མ་ལུས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟར་བཀྲ་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་སྒྲ་ཇི་བཞིན་པར་ངེས་པར་ཁས་བླང་ངོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

ཡང་གཞན་དག་ནི་ཤེས་བྱའི་མཆོག་ནི་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ་དེའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཤེས་བྱའི་གནས་དང་མཚན་ཉིད་ལ་སོགས་པ་བཅུ་མཁྱེན་པས་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའོ་ཞེས་གསུངས་པར་འདོད་དོ། །འདིར་ཡང་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་ལ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མངའ་འམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་ཞེས་པ་ལས་གྱུར་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཁ་ཅིག་ནི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་མངའ་བར་གྱུར་པའི་ཚེ་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་བས་ན། ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་མེད་པ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཙམ་ཞིག་ནི་རང་རིག་པར་འགྱུར་བ་སྟེ་འདི་ཙམ་ཞིག་གོ་ཞེས་སྔར་བསྟན་པའི་ཕྱོགས་གསུམ་པ་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་བསྐལ་པ་དུ་མར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་བརྫུན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་གོམས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལ་སྣང་བ་རྣམས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཏེ་ཇི་སྐད་དུ།

འདི་ལྟར་མཐོང་དང་ཐོས་པ་ཀུན། །འདི་ལ་དགག་པར་བྱ་མེད་ཀྱི། །གང་
ཕྱིར་སྡུག་བསྔལ་རྒྱུར་འགྱུར་བ། །བདེན་པ་ཉིད་དུ་རྟོག་པ་བཟློག །ཅེས་བཤད་པས་ན། ངེས་པར་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་མེད་ན་ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་བརྗོད་ཅེས་ཟེར་རོ། །ལ་ལ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་
ཙམ་ལ་དམིགས་ནས་བརྗོད་དུ་མེད་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཡོད་ཅེས་འདོད་པས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 146 ~

ཕྱོགས་གཞན་དག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །ཧ་ཅང་སྤྲོས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ་འདི་ནི་ཉེ་བར་གཞག་པའོ། །

ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་ལྷུར་བླང་བར་བྱ་སྟེ་དང་པོ་ནི་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལས་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔ་བསྟན་ཏེ། དེ་ནས་ནི་འདིར་བསྒྲུབ་པ་རྣམ་པ་བརྒྱད་དོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་བཞི་པར་རྣམ་པ་དག་གི་ནང་དུ་སྤོང་བའི་ལམ་སྟེ་མ་ལུས་པར་སྤོང་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་བསྡུའོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་ལྔ་པར་དམིགས་པ་དང་དབང་དང་རྣམ་པ་དང་ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལྷུར་བླངས་
ཏེ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ནས་ནི་སྐབས་བདུན་པར་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་བཞིར་ཕྱེ་སྟེ་བརྗོད་དོ། །དེ་ནས་ནི་ཡང་སྐབས་བརྒྱད་པར་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་
ལས།

བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་ལས་རྣམས་ནི། །ཆུད་མི་ཟ་དང་བདེན་མཐོང་
དང་། །ཕྱིན་ཅི་ལོག་ནི་སྤོང་བ་དང་། །དེ་གཞི་མེད་པའི་ཚུལ་དང་
ནི། །རྣམ་པར་བྱང་དང་ཚོགས་དང་ནི། །འདུས་བྱས་འདུས་མ་བྱས་
པ་ལ། །ཐ་དད་ཡོངས་སུ་མི་ཤེས་དང་། །

ཞེས་རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་ཏེ། འདི་དག་སོ་སོ་དང་བསྡུས་པས་ཁོང་དུ་
ཆུད་པར་བྱ་བ་ནི་འདིར་མན་ངག་གོ། །ཐམས་ཅད་མི་དམིགས་པ་ཉིད་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པའི་ཆོས་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར་མི་དམིགས་པའི་རང་བཞིན་ཁོ་ནས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་བྱེད་ཅེས་སམ། དེ་ལྟར་བྱོས་ཤིག་ཅེས་ཚིག་ཟུར་གྱིས་

ན་གདམས་པ་སྟེ། ཚིག་འདི་ནི་བྱུང་བ་དང་འབྱུང་བར་འགྱུར་བ་རིལ་ལ་སྦྱར་བར་

སྐབས་དང་པོའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 147 ~

ཤེས་པར་བྱའོ། །ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ནི་སྔར་བསྟན་ཏོ། །མན་ངག་གི་
བསྟན་བཅོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཤེས་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་མྱུར་དུ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱེད་པའི་གཞུང་ལུགས་སོ། །ཨ་བྷི་ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་སོ། །སཾ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པར་ངེས་པ་ཉིད་དུ་བརྗོད་པའོ། །ཨི་ཡ་ནི་འགྲོ་བའི་དོན་ཏོ། །

དེས་ན་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པས་ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བར་ངེས་པར་འགྲོ་བས་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་ལམ་འདི་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། །གཞན་དག་ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པར་གྱུར་ན་དུས་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ལས་མི་འདའ་བར་འབྲས་བུ་འབྱིན་པས་ན་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་དུས་ཅན་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །རྒྱན་གྱི་དོན་ནི་
བཤད་ཟིན་ཏོ། །སྐབས་ནི་ལེའུ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དང་པོ་ནི་གཉིས་པ་ལ་ལྟོས་པའམ། ཡང་ན་མཆོག་གི་དོན་ཏེ། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ནི་སྐབས་མ་ལུས་པའི་ལུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲེལ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་ཙམ་གྱིའོ། །སྐབས་དང་
པོའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 148 ~

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་དང་པོའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་རྣམ་པར་བཀྲོལ་ནས། ད་ནི་སྐབས་གཉིས་པ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་རྟོགས་
པ་ནི་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་མེད་ན་མེད་པས་ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་གསུངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ནི་དེའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་
བར་དགོངས་སོ། །ང་རྒྱལ་བཅོམ་པའི་རྒྱུད་ཁོ་ན་ལ་སྐྱེའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་ང་རྒྱལ་དང་ཞུམ་པ་གཉི་ག་བསལ་བ་ལ་ལམ་སྐྱེའི་གང་ཡང་རུང་བ་ཅིག་དང་ལྡན་པ་ལ་མ་ཡིན་པ་ནི་མངོན་པར་འབྱུང་བའི་མདོ་ལས་རྒྱལ་པོ་ཟས་གཙང་མའི་ལམ་ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ལྷ་རྣམས་ཞུམ་པ་མེད་ཅིང་ང་རྒྱལ་དང་ལྡན་པས་དེ་སྤང་བར་མཛད་པའོ། །ཚིག་
ཟུར་གྱིས་རྟེན་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོ་ལས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ནི། ལྷ་རྣམས་རུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། །ཞེས་སྨོས་པས་དངོས་
ཁོ་ནར་བསྟན་ཏོ། །

མདོ་ལས་ནི་དངོས་སུ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་མཐུ་ཆེ་བ་བསམ་གྱིས་མི་

ཁྱབ་པ་བཅུ་ལས་འོད་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བསྟན་ཅིང་ཟུར་གྱིས་རྟེན་བསྟན་
པའོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཞི་བའི་དབྱིངས་ནས་ལངས་ཏེའོ། །ཅིག་ཤོས་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ད་ལྟ་ཉིད་ནས་སོ། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པ་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 149 ~

ཐམས་ཅད་དུ་སྤངས་པ་མ་ཡིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་དངོས་སུའོ། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཏུ་ཐུགས་བསྐྱེད་པ་ལས་འཁྲུངས་པ་རྣམས་ཀྱང་ཤཱཀྱའི་བུ་མོ་ས་འཚོ་མ་བདག་གིར་མཛད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཐབས་ལ་མཁས་པས་འགྲོ་བའི་དོན་དུ་ཉོན་མོངས་པ་མ་སྤངས་པ་ལྟ་བུར་སྟོན་པས་ན་འདི་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེ་ལྟར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེད་དུའམ་འདི་ལོགས་སུ་བསྒོམ་པའི་འཐད་པ་ནི་མི་དགོས་
ཀྱི། རང་གི་ལམ་ལ་དེ་དག་གི་ཡོན་ཏན་རྫོགས་པར་ཤེས་པར་བྱ་བའི་དོན་ཏེ།

ཤཱ་རིའི་བུ་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཤེས་པ་དང་སྤོང་བ་གང་ཡིན་
པ་དེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པའོ་ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །དེ་ལ་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ལ་བཟོད་པ་ཐོབ་པ་ཡང་གཉིས་ཏེ། ཆོག་པར་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་དང་ས་མི་གཡོ་བའོ། །ཚད་མར་གྱུར་པའི་སྐྱེས་བུས་མ་གཟིགས་པའི་རྒྱུ་འཐད་པ་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་ལུང་གི་ཚད་མ་སྟོན་ཏེ། ང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོ་ལ་འདུག་པས་ནི་ཆོས་གང་ཡང་སྐྱེ་
བའམ་འགག་པ་མ་མཐོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་གཞུང་གིས་སོ། །བདེན་པའི་དམིགས་པ་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་སྐྱེའོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་སྐྱེས་བུ་ལ་བསྣུན་པའི་མཚོན་ཆ་ནི་དང་པོར་གོ་ཆ་ཕུགས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འདོད་པའི་སྐྱེས་བུ་ལ་ཕིགས་པའི་དཔེས་སོ། །

ལུང་ལས་ཉན་ཐོས་རྣམས་ནི་གཞན་གྱིས་བསྟན་པ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་
བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་བྱང་ཆུབ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 150 ~

སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལས། ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་གྲོལ་སྒྲ་ཕྱིར་འགྲོ། །ཞེས་
གསུངས་པ་ལྟ་བུ་སྟེ། དོན་འདི་ཉིད་ཀྱི་དབང་གིས་སློབ་མ་ཞེས་འདི་དག་བརྗོད་དེ་ངེས་པར་སློབ་དཔོན་དགོས་པས་སོ། །གཞན་དག་ཀྱང་བརྗོད་པ་དང་བཅས་པའི་ཆོས་བསྟན་པས་དགེ་བ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་འབྱུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་དག་ཐོས་པ་སྒྲོགས་པར་བྱེད་པས་ན་ཐོས་སྒྲོགས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །

སྔོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྐལ་པ་བརྒྱའི་བར་དུ་སྟེ། བསེ་རུ་བསྐལ་པ་བརྒྱ་ཡི་རྒྱུས། །ཞེས་བཤད་པས་སོ། །རང་གིས་བྱང་ཆུབ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྐྱེན་གྱི་མཐུས་ཏེ་རང་རྒྱལ་བ་རྣམས་ནི་རྐྱེན་གྱི་འདུ་ཤེས་ཅན་ཞེས་གསུངས་
པས་སོ། །སྤངས་པ་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་གྱུར་པ་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྣམས་རང་

བཞིན་མེད་པར་ཤེས་པ་ནི་མེ་དང་ཆུ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དང་ཡང་དུ་འཇིག་པས་རྟོགས་པར་སླ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འདི་ཙམ་ལས་ནི་ཆོས་ཀྱི་ཕྱོགས་གཅིག་ལ་བདག་
མེད་པར་རྟོགས་པར་བསྟན་ཏོ། །བཏགས་པའི་ཆོས་ཉིད་མི་འགལ་བར་རབ་ཏུ་སྟོན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་བཏགས་པ་ཡང་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་རབ་ཏུ་མ་
འདས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་ཉེ་བར་མཚོན་པ་ལྷུར་ལེན་པའི་གཞུང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལས་དེ་དག་རྣམ་པའོ་ཞེས་མ་སྨོས་ཀྱི། ལམ་ཤེས་ཉིད་ཀྱིས་སྐད་

ཅིག་མ། །ཞེས་སྨོས་པས་ན། མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ལ་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པའི་དོན་ནི་མ་བཤད་ཀྱི། མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཅུ་དྲུག་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པར་
ཉེ་བར་མཚོན་པ་ཉི་ཚེར་མཛད་པར་ཟད་དེ། རྣམ་པའི་དབྱེ་བ་ནི་རྣམ་པ་ཀུན་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 151 ~

མངོན་པར་རྫོགས་པའི་སྐབས་སུ་སྟོན་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་དུ་སེམས་ཏེ། བཤད་པ་
ནི་སྔར།
དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །མ་བཤད་པ་ནི་འོག་ཉིད་ནས། །
གཟུགས་རྟག་མ་ཡིན་མི་རྟག་མིན། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་འཆད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་བཞིན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ་ཞེས་པ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་དོན་ཙམ་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ་ཞེས་སོ། །

བསྒོམ་པའི་གོ་རིམས་ལ་སོགས་པ་མ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གལ་
ཏེ་དེ་དག་ཟེར་བ་ལྟར་སྐད་ཅིག་མའི་ཁྱད་པར་ཙམ་དུ་ཟད་ན་དེའི་ཚེ་མཐོང་བའི་ལམ་རིམ་གྱིས་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཡེ་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་བ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་
བྱ་བའི་སྒྲས་བསྡུས་པ་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་དུས་ན་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་རིམ་པ་ཡང་མ་བསྟན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །སྐྱོན་གཞན་ཡང་།
དམིགས་པ་དང་ནི་རྣམ་པ་དང་། །
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་པ་ནི་དངོས་སུ་ཡང་ཁྱེད་ཀྱི་དེ་ལུང་དང་
འགལ་ལོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་རྣམ་པར་རིག་པ་བཅུ་དྲུག་དང་ཆེ་འབྲིང་ཡིན་གྱི་སྐད་ཅིག་གི་ཆོས་ནི་མ་ཡིན་ནོ། །གདུལ་བྱ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཉུང་བ་ཉིད་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་འདི་འབྱེད་པའི་རྒྱུ་གང་ཡིན་ཞེས་རྩོད་པས་མང་དུ་སྨྲ་བ་དགག་པའམ། གདུལ་བྱ་གང་དག་ལམ་འདིའི་བྱེད་རྒྱུ་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 152 ~

གནས་པར་བརྗོད་དུ་རུང་བ་དེ་དག་ནི་ཆེས་ཉུང་སྟེ་རབ་ཏུ་དཀོན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པས་ལམ་འདི་རྙེད་དཀའ་བར་བསྟན་པའོ། །

ཡང་གདུལ་བྱ་རྣམས་འབྲས་བུ་ལ་གཞོལ་བར་ཞུགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲས་བུ་སྟེ་བསྒོམ་པའི་ལམ་གང་ཡིན་པ་ལ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པས་དེར་གཞོལ་བ་ཉིད་དུ་ཞུགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ནི་དང་པོར་བྱེད་པ་དྲུག་པོ་འདི་དག་དེར་གཞོལ་ཞིང་འཇུག་པར་བྱའོ་ཞེས་ལམ་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་བསྟན་པས་དེ་དག་ལ་གདམས་པའོ། །ཟག་པ་དང་བཅས་པ་དང་ཟག་པ་མེད་པའི་བྱེ་བྲག་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་དང་དེ་དང་བྲལ་བ་གཙོར་གྱུར་པའོ། །འདིར་བསྡུས་པའི་དོན་ནི་མོས་པ་དང་བསྔོ་བ་དང་། རྗེས་སུ་ཡི་རང་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དག་ནི་དག་པ་འཇིག་རྟེན་པའི་གནས་སྐབས་རྗེས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་སྦྱོར་བ་ཡིན་
ལ། མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

དེ་དག་ཀྱང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་ལྡན་པས་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་བསྒྲུབ་པ་ནི་རྣམ་པར་དག་པའོ། །གཞན་དག་གིས་ནི་ས་དྲི་མ་མེད་པ་ནས་ཇི་སྲིད་ས་བདུན་པའི་བར་དུ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་རྣམས་ཡིན་ལ། ས་བརྒྱད་པ་ལ་སོགས་པར་ནི་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་པ་དཀྱུས་
མ་གང་ཡིན་པ་ནི་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས།

དེ་ནི་རྒྱུན་ཆགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །ཆུང་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོ་
དང་། །ཆུང་ངུའི་ཆུང་སོགས་དབྱེ་བ་ཡིས། །དེ་ནི་རྣམ་པ་དགུར་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 153 ~

བཞེད་དོ། །

ཞེས་བསྟན་པ་ཡིན་ནོ། །རྣམ་པར་དག་པ་ནི་དངོས་སུ་ན་བསྒོམ་པའི་ལམ་
གྱི་འབྲས་བུ་དང་རྒྱུའི་དུས་མངོན་སུམ་པ་དང་རིང་བ་དག་གི་བྱེ་བྲག་བཤད་པར་ཟད་དོ། །དེ་ལྟར་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཏུ་གཏོགས་པ་བསྟན་ཅིང་རྣམ་
པ་ལ་སོགས་པ་ནི་གཞན་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་ཇི་ལྟར་ཡང་རུང་སྟེ་ས་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་དགུ་དགུར་ནི་བརྗོད་དོ། །

མོས་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིར་མོས་པའི་རྒྱུ་ནི་ལུང་རྣམ་པར་དག་པ་དང་རིགས་པ་ཇི་ལྟ་བའོ། །འདིའི་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ངེས་པར་བྱས་པའི་དངོས་པོ་ལ་དེ་ཁོ་ན་ལྟར་འཛིན་པའོ། །འདི་ལས་ཐེ་ཚོམ་ཟློག་པ་སྟེ་མོས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་གཞན་གྱིས་འཕྲོག་པར་མི་ནུས་པས་
སོ། །རྣམ་པར་དབྱེ་བ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན།

རང་ཉིད་ཀྱི་དོན་དུ་ཡུམ་ལ་མོས་པ་དང་། གཞན་གྱི་དོན་དུ་དང་། གཉི་གའི་
དོན་དུ་ཡུམ་འདི་ལ་རབ་ཏུ་མོས་པ་སྟེ། དང་པོ་ནི་འདི་ལྟར་འགྲོ་བ་ནི་བདག་བདེ་བ་འདོད་ཅེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན། རང་གི་ཆེད་དུ་འབད་པ་མེད་པར་འབྱུང་སྟེ། འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས་རབ་ཏུ་གོམས་པས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་དང་པོར་སེམས་དེ་བྱུང་བ་ན་རང་དང་གཞན་མཉམ་པའམ། རང་དང་གཞན་དུ་བརྗེ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གཉེན་པོ་སེམས་ཅན་མགུ་བར་བྱ་
བའི་རིམ་པ་དྲན་པ་ལ་སོགས་པས་རང་གི་དོན་དུ་དམིགས་པ་བཟློག་སྟེ། དེ་ཉིད་
གཞན་གྱི་ཕྱིར་སྦྱོར་བར་བྱེད་ལ་དེའི་ཡང་ཕྱི་མའི་སེམས་ལ་ནི་དངོས་པོའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 154 ~

སྟོབས་ཀྱིས་མགུལ་ནས་སྦྲེལ་བ་ལྟར་རང་དང་གཞན་གཉི་གའི་དོན་འགྲུབ་པར་
ཤེས་པ་ངེས་པ་ཅན་སྐྱེའི་སྔ་མ་ལྟར་རེ་རེ་ཞིག་ལ་ཞེན་པ་ནི་མེད་པས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་འདིར་རང་གི་དོན་དུས་རིང་དུ་སོང་བའི་བར་དུའོ། །ས་མི་གཡོ་བ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ཏེ་ས་དེ་ལ་རང་གི་དོན་དུ་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ལ་
གནས་པ་ལས་གཞན་གྱི་དོན་ཁོ་ནར་སླར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་

བསླང་བའི་ཕྱིར་རོ། །ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་རང་དང་གཞན་གཉི་གའི་དོན་ཏེ་ས་འདི་ལ་
གནས་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་འདིས་ན་སངས་རྒྱས་ཞེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་
རོ། །གྲངས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་བརྩི་བའི་ཕྱིར་ནི་དང་པོ་རང་གི་དོན་དུ་མོས་པ་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་གླེགས་བམ་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་བྲིས་ཏེ་བཅངས་པ་ཙམ་གྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་གདུང་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་དུ་
བཅུག་སྟེ་མཆོད་པ་བྱས་པ་བས་ཆེས་བསོད་ནམས་མང་དུ་འཛིན་ཞེས་བྱའོ། །

ཆུང་ངུའི་འབྲིང་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བྲལ་ན། བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་བྱང་ཆུབ་ཏུ་སེམས་བསྐྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐུས་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། སླར་ལྡོག་པའི་ཕྱིར་འདིའི་མཐུ་ཆེ་བ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་བསྟན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་རྒྱལ་པོ་གསེར་མདོག་གི་མདོ་ལས། བསྐལ་པ་བརྒྱར་སྤྱོད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སླར་ལྡོག་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་ནི་གང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཐོབ་པར་འདོད་ན་འདི་ལ་བསླབས་ཏེ། །སངས་རྒྱས་རྗེ་བཙུན་བཞུགས་སམ་གྲོངས་ཀྱང་རུང་འདི་ཉིད་སྟོན་པའི་མཛད་པས་ཉེ་བར་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 155 ~

གནས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་འདིའི་མཐུ་ལ་མོས་པའོ། །འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་ནི་རིན་པོ་ཆེ་
སྣ་བདུན་གྱི་མཆོད་རྟེན་གྱི་དཔེ་ཉེ་བར་བཟུང་སྟེའོ། །འབྲིང་གི་འབྲིང་ནི་དེ་ལྟ་བུས་འཛམ་བུའི་གླིང་བྱུར་བུར་བཀང་བའི་དཔེས་སོ། །འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་ནི་དེ་ལྟ་བུས་
གླིང་བཞི་པའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་བཀང་བའི་དཔེས་སོ། །

ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་ནི་དེ་ཉིད་ཀྱིས་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་

དཔེར་བཟུང་བས་སོ། །ཆེན་པོའི་འབྲིང་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་དཔེར་སྦྱར་བས་སོ། །ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དཔེར་བཟུང་བས་སོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་མོས་པ་
ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་ན་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་པ་དེ་དག་ལས་སེམས་ཅན་རེ་རེས་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ལས་བྱས་པའི་མཆོད་རྟེན་བྱས་ཏེ་མཆོད་པའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །

ཆུང་ངུའི་འབྲིང་ནི་ལྷ་མ་ཡིན་གྱི་གཡུལ་བཟློག་པ་ལ་སོགས་པའི་མཐོང་
བའི་ཆོས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་མང་པོས་སོ། །ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པས་མ་ཟིན་པའི་འཇུག་པ་གང་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་མ་ཡིན་པར་བསྟན་
པས་སོ། །འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་ནི་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་འདི་འཛིན་པ་དང་འཆང་བ་ལ་
སོགས་པ་དང་ལྡན་པ་ནི་ཉི་ཚེ་བའི་ཐེག་པ་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་

ཀྱི་ཕུང་པོ་ལ་སོགས་པ་ཚད་མེད་པ་བསྐྱེད་པར་བསྟན་པས་སོ། །འབྲིང་གི་འབྲིང་

ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་ལྡན་པའི་ཆོས་འཆད་པ་དེ་ལ་ལྷའི་བུ་
རྣམས་སྤོབས་པ་ཉེ་བར་སྒྲུབ་པ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པས་སོ། །འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 156 ~

ནི་དེ་ལ་ཕ་མ་དང་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དབེན་ཞིང་ཡིད་དུ་འོང་
བར་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གང་བསྟན་པའོ། །ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་ནི་སྤོབས་པ་མི་འཕྲོགས་པ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱི་སེམས་མི་འཕྲོགས་པའི་
བར་དུ་གང་གསུངས་པས་སོ། །

ཆེན་པོའི་འབྲིང་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་གང་གནས་པའི་
ལྷའི་བུ་རྣམས་གནས་དེར་དོང་ཞིང་གླེགས་བམ་དུ་བྱས་པ་འདི་བཀླགས་པ་དང་། གཟུང་བ་དང་། བཅང་བ་དང་། ཀུན་ཆུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་གནས་པས་དེ་དག་ལ་
ཆོས་ཀྱི་སྦྱིན་པ་འདི་གནས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སེམས་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་པ་ལ་སོགས་པ་གང་གསུངས་པས་སོ། །ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནི་དེར་ལྷའི་ཚོགས་ཐམས་ཅད་འོངས་པས་མོས་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་དང་ལྡན་པར་འགྱུར་བ་དང་། ལུས་ལས་སུ་རུང་བ་ཐོབ་པ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རྣམས་བཀག་པ་བསྟན་པས་སོ། །

གཞན་གྱི་དོན་ལ་མོས་པ་ལ་ཡང་ཆུང་ངུའི་ཆུང་ངུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་
གླེགས་བམ་གཟུང་བ་བྱས་པ་དང་མཆོད་པ་ཙམ་གྱིས་མཐུ་བསྟན་པས་སོ། །ཆུང་
ངུའི་འབྲིང་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་གིས་བྱུར་བུར་
བཀང་བའི་དཔེས་བསྟན་པས་སོ། །ཆུང་ངུའི་ཆེན་པོ་ནི་ནམ་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པའི་བར་དུ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་སའི་འཇིགས་པ་མེད་པ་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་ས་བརྒྱད་པ་འདི་དག་གིས་འཇིགས་པ་དང་བཅས་པར་བསྟན་པ་ཅི་ཞེ་ན། མོས་པ་རྣམ་པ་གསུམ་གྱི་ས་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 157 ~

མཚམས་བརྗོད་པ་ཁོ་ནར་ཟད་དོ། །འབྲིང་གི་ཆུང་ངུ་ནི་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་
པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་གིས་བྱུར་བུར་
བཀང་བའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །

འབྲིང་གི་འབྲིང་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ན་སངས་རྒྱས་

རྣམས་མདོ་སྡེ་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་གསུངས་པ་དང་། ཡང་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་གང་དག་ཆོས་འཆད་པ་དེ་དག་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་པས་སོ། །འབྲིང་གི་ཆེན་པོ་ནི་ཡུམ་འདི་ལ་བརྟེན་པ་ནི་རྒྱལ་པོའི་སྐྱེས་བུའི་དཔེ་ཉེ་བར་བཟུང་བས་སོ། །ཆེན་པོའི་ཆུང་ངུ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་གང་

གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཅིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་གིས་བྱུར་བུར་བཀང་བའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །

ཆེན་པོའི་འབྲིང་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཕགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ཉིད་
དུ་འདི་བསྟན་པས་སོ། །ཆེན་པོའི་ཆེན་པོ་ནི་ཤིང་རྣམས་ལོ་མ་དང་དབྱིབས་དང་ཁ་དོག་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་ཀྱང་གྲིབ་མ་ལ་བྱེ་བྲག་མེད་པར་བསྟན་པའི་དཔེས་
བརྗོད་དོ། །མོས་པ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་ཆུང་ངུ་ནས་བརྩམས་པའི་རིམ་པ་འདིས་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་དེ་ལས་བཟློག་སྟེ་ཆེན་པོ་ནས་བགྲང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །ཅི་འདིར་རང་ཁོ་ནའི་ཕྱིར་མོས་པ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་དམ། ཡང་ན་
རང་གི་ཕྱིར་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ཁོ་ན་ལ་མོས་པ་བརྗོད་ཅེ་ན། ཕྱོགས་གཉི་ག་ལྟར་མི་
བསམ་གྱི་རང་ལ་སོགས་པའི་ཕྱིར་ཡུམ་ཁོ་ན་ལ་མོས་ཞེས་བརྗོད་དོ། །རང་གི་
དོན་དུ་མོས་པ་ན་ཡང་གཞན་གྱི་ནི་མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ། ལྷག་མ་གཞན་གྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 158 ~

དོན་དུ་མོས་པ་ན་ཡང་རང་གི་དོན་གྱིས་ག་ལ་ཞིག་དབེན། ཉི་གའི་ཕྱིར་མོས་པ་ན་
ཡང་རེ་རེ་ལ་ཁྱབ་པ་ནི་མི་འདོར་ཏེ། སྤྱི་ནི་བྱེ་བྲག་ལ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བསྟོད་པ་དང་བཀུར་བ་དང་བསྔགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་དག་ནི་ངག་སྙན་པ་ངོ་བསྟོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ནི་མ་ཡིན་གྱི། ལེགས་པར་ཞུགས་པའི་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་དེ་ལ་ཐུགས་དགྱེས་པས་གནས་པ་ཁོ་ན་བསྟོད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡིན་ཏེ། འདི་ཡང་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཡང་དག་པར་སྦྱོང་བའི་དུས་ན་གནས་སྐབས་
ཐམས་ཅད་དུ་ཡང་འབྱུང་བ་ནི། ལས་དང་པོ་པའི་ས་ཉིད་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་ཡང་དག་པར་ལེན་པ་གྲུབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་དེའི་ཚེ་དེ་ལ་དགེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱལ་བ་སྲས་དང་བཅས་རྣམས་ཀྱིས། །དགེ་བའི་ཐུགས་ཀྱིས་རྟག་པར་

ཡང་། །བུ་སྡུག་འདྲ་བར་དགོངས་པ་ཡིན། །ཞེས་བཤད་དེ། དེ་རྒྱས་པར་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སའི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་ལེའུར་བལྟའོ། །

ཚུལ་འདིས་ན་ཐམས་ཅད་དུ་ལྡན་ཡང་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པ་

ནི་འདིར་ཡོན་ཏན་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་
ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་བསྟན་པས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་

རིག་བྱེད་ལས། ཡི་གེ་ཨོཾ་ལྡན་ཕྱེད་དང་བཞི། །ཚད་དུ་བྱས་པས་སྙན་པ་བརྗོད། །འདི་ནི་བསྟོད་པ་སྨྲ་བ་དང་། །སྒྲ་ཡི་ཚངས་པའང་འདི་ཉིད་དེ། །བཀུར་བའང་དེ་ལྟར་བརྗོད་པར་བྱ། །ཡི་གེ་དང་ལྡན་ཚད་སྔོན་བཞིན། །སྙན་སྨྲ་སྙན་ཚིག་རིག་བྱེད་དེ། །དེ་ནི་བསྔགས་པར་འདོད་པའོ། །ཞེས་བྱ་བ་སྨྲས་པ་བསལ་ཏེ་དགུ་ཚན་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྟོད་པའི་དགུ་ཚན་དང་། བཀུར་བའི་དགུ་ཚན་དང་།

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 159 ~

བསྔགས་པའི་དགུ་ཚན་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རང་གི་དོན་དུ་མོས་པ་ལ་ནི་བསྟོད་པའོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་དུ་མོས་པ་ལ་ནི་བཀུར་བའོ། །གཞན་གྱི་དོན་དུ་
མོས་པ་ནི་བསྔགས་པའོ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །

དེ་ལ་དགུ་ཚན་དང་པོའི་དང་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་
བྱེ་མ་སྙེད་ཅིག་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྐུ་གདུང་གིས་བཀང་བའི་དཔེས་བསྟན་ཏོ། །གཉིས་པ་ནི་ཡུམ་འདི་གཞན་གྱི་ཐད་དུ་སོང་སྟེ་བསྟན་པའི་ཆེ་བ་བརྗོད་པས་
སོ། །གསུམ་པ་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་བཞག་པ་དང་། འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་དེ་དག་གི་དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པའི་
དཔེས་བསྟན་ཏོ། །བཞི་པ་ནི་སེམས་ཅན་གཅིག་ཅིག་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་བཀོད་པ་བསྟན་པས་སོ། །ལྔ་པ་ནི་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་བཀོད་པས་སོ། །དྲུག་པ་ནི་འབྲས་བུ་བཞི་པ་ལ་བཀོད་པས་སོ། །

བདུན་པ་ནི་རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་

གི་སེམས་ཅན་མ་ལུས་པ་འབྲས་བུ་དང་པོ་ལ་བཀོད་པ་བས། སེམས་ཅན་གཅིག་ཅིག་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞག་པ་མཆོག་ཏུ་བསྟན་པས་སོ། །དགུ་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་གཉིས་པ་ལ་བཀོད་པས་ཞེས་བསྟན་པས་སོ། །བཀུར་བའི་དགུ་ཚན་གྱི་དང་པོ་ནི་འཛམ་བུའི་
གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་འབྲས་བུ་གསུམ་པ་ལ་བཀོད་པའི་དཔེས་སོ། །གཉིས་པ་ནི་འབྲས་བུ་བཞི་པ་ལ་བཀོད་པས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་རང་བྱང་ཆུབ་ལ་བཀོད་པས་སོ། །བཞི་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 160 ~

དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལ་བཀོད་པ་བས་གླེགས་བམ་དུ་གྱུར་པ་ཞིག་གཞན་
ལ་བྱིན་ནམ། ཚུལ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལ་བྱེད་ན་བསོད་ནམས་ཆེ་བར་བསྟན་ཏོ། །ལྔ་པ་ནི་གཉིས་སུ་མེད་པའི་དོན་ཇི་ལྟ་བར་བསྟན་པའི་ཆེ་བ་བསྟན་པས་སོ། །དྲུག་པ་ནི་ཡུམ་འདི་ནི་དོན་དང་ལྡན་ཡི་གེ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་ལ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱེད་པ་ནི་བསོད་ནམས་མང་པོ་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པས་སོ། །

བདུན་པ་ནི་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་རྣམས་ལ་

ཇི་སྲིད་འཚོའི་བར་དུ་བདེ་བའི་ཡོ་བྱད་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་རིམ་གྲོ་བྱས་པ་བས་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་ཡི་གེ་དང་དོན་མ་ནོར་བར་གཞན་ལ་བསྟན་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བར་བསྟན་པས་སོ། །བརྒྱད་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལྟར་སྣང་བས་བསྐལ་པ་ཚད་མེད་གྲངས་མེད་པར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྤྱད་པ་བས་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་གཞན་ལ་བསྟན་པ་ཆེས་བསོད་ནམས་མང་
དུ་འཕེལ་བར་བསྟན་པས་སོ། །

དགུ་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་ལ་སོགས་པ་ཕྱོགས་བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེ་ཞིང་
གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཡོད་
པ་རྒྱུན་ཏུ་ཞུགས་པའི་འབྲས་བུ་ལ་བཀོད་པ་བས། སེམས་ཅན་གཅིག་ཅིག་ཕྱིར་

མི་ལྡོག་པ་དམ་པ་ལ་བཞག་ན་འདི་ཉིད་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་དུ་འཕེལ་བར་གསུངས་པས་སོ། །བསྔགས་པའི་དགུ་ཚན་ལས་དང་པོ་ནི་ཕྱིར་འོང་བའི་དཔེས་
སོ། །གཉིས་པ་ནི་ཕྱིར་མི་འོང་བའི་དཔེས་སོ། །གསུམ་པ་ནི་དགྲ་བཅོམ་པའི་དཔེས་སོ། །བཞི་པ་ནི་རང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་དཔེས་སོ། །ལྔ་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་གི་

སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 161 ~

སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཅིག་བླ་ན་མེད་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་ལ་བསྐུལ་བ་བས། སེམས་ཅན་གཅིག་ཅིག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་བཀོད་པ་བསོད་ནམས་ཆེས་མང་བའི་དཔེས་སོ། །དྲུག་པ་ནི་གླིང་བཞི་པའི་སེམས་ཅན་དཔེ་དེ་ལྟར་ཉེ་བར་བཟུང་བས་སོ། །བདུན་པ་ནི་སྟོང་སྤྱི་ཕུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་དཔེ་དེ་ལྟར་
ཉེ་བར་བརྗོད་པས་སོ། །

བརྒྱད་པ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ་བར་མ་དང་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་འཇིག་
རྟེན་གྱི་ཁམས་དང་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་སེམས་ཅན་རྣམས་
དཔེ་སྔ་མ་དང་སྦྱར་བས་སོ། །དགུ་པ་ནི་འཛམ་བུའི་གླིང་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཕྱོགས་
བཅུའི་ཕྱོགས་རེ་རེ་ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་ཀྱི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཀྱི་

སེམས་ཅན་འདི་དག་མ་ལུས་པ་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་བཀོད་པ་བས་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་གང་ཞིག་མྱུར་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྒྱལ་

བའི་ཡུམ་འདི་སྟོན་པར་བྱེད་ན་ཆེས་དེ་ཉིད་བསོད་ནམས་མང་བར་བསྟན་པས་སོ། །

བསྔོ་བ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དགེ་བ་འདི་དག་འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་ཡུལ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་སུ་སྦྱར་བ་དང་། ཚོགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་པོ་འདི་དག་གིས་བདག་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བསྔོ་བར་བྱ་བ་བཅུ་གཉིས་སུ་
ཡང་སྦྱར་རོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླའོ། །སྐབས་གཉིས་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 162 ~

སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་གཉིས་པ་རྣམ་པར་བཤད་པར་བྱས་ནས། ད་ནི་ཡང་སྐབས་གསུམ་པ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་གསུངས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། འདིར་གཞི་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་ཏེ། དེ་མེད་པར་ལམ་ལེགས་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་མེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཉེན་པོ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ལྟོས་ཏེ། འཇོག་པ་ཉིད་དུ་བྱེད་ན། གང་གི་ཚེ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་མེད་ན་འདི་གང་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་ག་ལ་ཞིག་ཤེས་པར་འགྱུར་ཞེས་དགོངས་པ་སྟེ། དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་དཔལ་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་།

འདི་མན་ཆད་ནི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ། བྱང་ཆུབ་གཞན་ཤེས་པར་བྱས་ནས་སྤང་བར་བྱ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་བྱས་
ན་ལྔ་པ་འདི་ཡང་རྒྱུ་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་ཏོ། །ལུགས་ལས་ཞེས་པ་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་བཞེད་པ་ལས་ཏེ། དེ་ནི་ཐམས་ཅད་ཀྱི་འདོད་པར་བྱ་བ་བའི་ཕྱིར་

ལུགས་སོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་པར་འབྱུང་བ་གང་། །ཞེས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཉིད་ཤེས་པ་ནི་དེའི་རང་བཞིན་ནོ། །ཁྱོད་ནི་ཞེས་པ་ནི་རྗེ་བཙུན་སངས་རྒྱས་སོ། །སྟོང་པར་བཞེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ། འདི་གང་གིས་སྟོང་ཞེ་ན། ཀུན་རྫོབ་འདི་དག་ཀུན་རྫོབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་སྟེ་དེ་ལྟར་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་ནི་རྟག་ཏུ་ཀུན་

སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 163 ~

རྫོབ་ཀྱིས་སྟོང་པ་ཡིན་པས་ཅིར་ཡང་བརྗོད་དུ་མེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱོགས་འདི་ལས་ནི་འཕགས་པ་ནམ་མཁའ་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལས། སྤངས་པ་མེད་པའི་རང་བཞིན་
སྟོང་པ་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ཡང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདིར་སྟོང་པ་ཉིད་ནི་གསུམ་སྟེ། ཀུན་བརྟགས་པས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་དང་། ཐམས་ཅད་ཀྱིས་

སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཇི་ལྟར་ཞེ་ན། བདག་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དག་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ངན་པ་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་ཁོ་ན་ཡིན་གྱི་དེ་དག་ནི་ནམ་ཡང་མི་
དམིགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལྟར་ངན་པར་རྟོག་པ་དེས་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི་འཕགས་
པ་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་འཕགས་པར་བྱེད་པ་རྣམས་
སོ། །འདི་ནི་མ་དག་པར་གྱུར་པའི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་ཇི་སྙེད་པ་ནི་
གཞན་གྱི་དབང་ཞེས་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་ལ་སོགས་པས་བསྟན་ཏེ། དེས་གང་
ཞིག་སྟོང་པ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རྣམས་ཏེ། མ་བརྟགས་གཅིག་པུ་ཉམས་དགའ་ཞིང་། །སྐྱེ་དང་འཇིག་པའི་ཆོས་ཅན་ཡང་། །དོན་བྱེད་པ་དག་ནུས་རྣམས་
ཀྱི། །རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡིན་རྟོགས། །ཞེས་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་དག་ཁམས་གསུམ་པ་འདི་དག་ནི་སེམས་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། འདི་ནི་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ་ཚུ་རོལ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་པ་ག་ལ་ཞིག་ཤེས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ཙམ་གྱིས་ང་

དང་ང་ཡིར་འཛིན་པ་ཉི་ཚེས་སྤྱོད་ལ། དེ་ཡང་སེམས་ཙམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །དེ་བས་ན་དེར་ནི་གཞན་གྱི་དབང་གིས་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་དེ་སྐད་གསུངས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 164 ~

སོ། །དེ་ལྟར་ན་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཆགས་པའི་རྒྱུ་བཅུ་བརྗོད་པའི་ཚེ་ཁ་ཅིག་
ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བསྟན་ཏོ། །དེ་ཉི་ཚེར་མ་ཟད་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་པར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་གཞན་གྱི་དབང་གིས་སྟོང་པ་ཉིད་འདི་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དེ། བྱང་ཆུབ་
ཀྱི་སེམས་དང་པོ་རྟོགས་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་འཛིན་པར་བྱེད་དོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་དེ་ལ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་
མངོན་པར་བརྗོད་པ་ལ་རྟོག་པ་ངན་པའི་གནས་མེད་དོ་ཞེས་བསྟན་པ་ཡང་རྒྱུ་མཚན་འདི་ཉིད་དུ་ཟད་དེ། གཞན་དུ་ན་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྟོན་པ་ལྟར་སྣང་ན་ཇི་ལྟར་
གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་ཉེས་པར་མི་འགྱུར། ནང་གི་ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ནི་ཕྱི་རོལ་ལྟར་སྣང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡང་བདག་ཉིད་ལ་བདག་ཉིད་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ཉེས་པར་འགྱུར་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་
ཡང་སྣང་བའི་ཚོགས་རྣམས་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་
དོན་མེད་པར་རྟོགས་པར་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར། དེ་བས་ན་སློབ་དཔོན་སྐལ་ལྡན་ལ་སོགས་པས་ཀུན་རྫོབ་པ་གཙོར་བརྗོད་པ་ཡིན་ལ། གཞན་དག་གིས་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་བརྗོད་པས་ཕྱོགས་རེ་རེར་འཛིན་པ་བཀག་པ་ཁོ་ནར་ཟད་པས་སྟོང་པ་ཉིད་གཉིས་པོ་དབུ་མ་ཆེན་པོ་ལས་བསྟན་པ་ནི་རེ་རེར་ཡང་འགོག་པར་ག་ལ་མཛད་ཅེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །

སྟོང་པ་ཉིད་གསུམ་པ་ནི་གནས་སྐབས་གཞན་དུ་བསྟན་ཏོ། །ཐམས་ཅད་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདིས་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟ་བ་

སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 165 ~

ཡིད་ལ་བྱས་ཏེ། འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱི་བསམ་པ་བོར་ནས་དྲིས་པར་ཟད་ཅེས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ཀྱི་དོན་ནི་གོ་བར་སླ་བས་བདག་གིས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །སྐབས་གསུམ་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 166 ~

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་གསུམ་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས། ད་ནི་སྐབས་བཞི་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་དོན་དགྲོལ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་
ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། འདིར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་བརྒྱད་ཅར་བསྡུས་པའི་སྐབས་གསུམ་པོ་འདི་དག་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་བསྡུས་པ་དང་རྒྱས་པར་ཡོངས་སུ་
ཤེས་པར་བྱེད་པས་སོ། །ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དབང་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒོམས་པས་རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པས་རང་དབང་
ཐོབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་དག་ནི་མི་བརྟན་པས་ན་ཡོན་
ཏན་རང་དབང་མ་ཡིན་ལ། བསྒོམ་པ་ལས་ནི་རང་དབང་དུ་འགྱུར་བས་སོ། །

དེ་ལྟར་ཤེས་རབ་གསུམ་ཅར་འབྲེལ་པར་བྱ་བར་རིགས་སོ་ཞེས་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས་ནི་འཕགས་པ་མི་ཕམ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། གལ་ཏེ་ཐོས་པ་ཙམ་གྱིས་

དོན། །མཐོང་འགྱུར་བསྒོམ་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །གལ་ཏེ་བསྒོམས་པས་དོན་མཐོང་འགྱུར། །དེ་ཚེ་ཐོས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ལ། ཡང་གཞན་ལས་ཀྱང་། ཐོག་མ་ཉན་འདོད་བླ་མ་བསྙེན་བཀུར་བཟོད་དང་དེས་བྱས་ཤིང་། །རང་བཞིན་མེད་པའི་ཆོས་ལ་རབ་རྟོག་བསམ་གཏན་བསྙེན་བྱེད་པ། །བདེ་གཤེགས་ཉིད་ནི་རྟོགས་འགྱུར་འགྲོ་བ་རྣམས་བསྒོམ་སེམས་ཚིམ་བྱེད། །ཆོས་ཉིད་འདི་འདྲའི་སྤྱོད་པས་མྱུར་དུ་བདེ་གཤེགས་ཐོབ་པར་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 167 ~

འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟར་བསྒོམས་པས་འདྲིས་པར་བྱ་དགོས་པའི་
ཕྱིར་ན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་དེ་བསྟན་ཞེས་སྦྱར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་འདི་བསྟན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ། སྔར་ཇི་ལྟར་ཐོས་པ་ལ་སོགས་པ་བྱས་པའི་སྐབས་གསུམ་ཉིད་གོམས་པར་བྱས་པས་ཅི་ཞིག་མི་ནུས་ཤེ་ན། དེའི་
ཕྱིར་ཡང་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དང་། ལམ་དང་། གཞི་ཞེས་པ་བསྡུས་པའི་སྒོ་ནས་སྒོམ་པར་བྱེད་ཅེས་སྦྱར་ཏེ། འདི་སྐད་དུ་བསྟན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཐོས་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མིང་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པས་རབ་ཏུ་སྤྲོས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་རྒྱུད་འཁྲུག་པར་བྱེད་པའོ། །བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ནི་མིང་དོན་དང་འབྲེལ་ཅིང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཅུང་ཟད་བསྡུས་པའོ། །བསྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ནི་དོན་འབའ་ཞིག་ལ་དམིགས་པས་ཤིན་ཏུ་ཞི་ཞིང་སྤྲོས་པ་བསྡུས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཡིན་པས་ན་སྐབས་སྔ་མ་དག་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་པ་སྐབས་འདི་ཡིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རིམ་པ་གཞན་དུ་བསྟན་པ་ཡིན་ལ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུམ་ཡང་བསྒོམ་པ་གོང་ནས་གོང་དུ་ཁྱད་པར་ཞུགས་པའི་དབང་གིས་རིམ་གྱིས་

བསྡུས་ཏེ་བསྟན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །
རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྣམ་པ་ནི་བྱེ་བྲག་སྟེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་སོགས་པ་ལ་ཆོས་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཡོད་
པར་སྟོན་པའོ། །ཀུན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཅར་
གྱིའོ། །གཞན་དག་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པ་ཀུན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 168 ~

ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དེ་དེ་ནི་དངོས་སུ་མ་བསྟན་པས་སོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་ནི་མངོན་དུ་ཕྱོགས་ཏེའོ། །སམ་ནི་རྫོགས་པར་རམ། ཡང་ན་ཡང་དག་པར་རོ། །རྟོགས་པས་ནི་བསྒོམས་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའོ། །

ད་ནི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དུ་ཞིག་ཡོད། རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་ཡིན། རྣམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་གཞག །ཅེས་རྟོག་པ་ལ། གཞི་དང་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་འཛིན་
པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། སོགས་པ་སྨོས་པ་ནི་བདེ་བ་དང་། གཙང་བ་དང་། བདག་ལ་སོགས་པ་བསྡུའོ། །དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཏེ་བྱིས་པ་རྣམས་སྲིད་པར་འཁྱམས་པའི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་ཡང་འདི་ཉིད་ཡིན་པས་ན་
འདི་ནི་འཁོར་བའི་གཞི་འམ་རྒྱུའོ། །ད་ནི་གཞི་དེ་ཇི་ལྟར་གཟུང་བ་ལྟར་མེད་པར་ཤེས་པའི་སྒོ་ནས་གཞི་ཤེས་པར་བསྟན་པ་ནི། གཉེན་པོའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་
མི་རྟག་པ་ལ་སོགས་པར་དམིགས་པ་དང་ཞེས་སྨོས་ཏེ། དེའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་རོ། །

ཡེ་ཤེས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ལམ་དང་

འབྲས་བུ་མ་ལུས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་རྟོགས་པའི་གནས་སྐབས་ལ་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་ཟད་པས་ན་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་སྟེ། དེའི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་དང་ཞེས་ཀྱང་སྦྱར་རོ། །རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ནི་ཡོན་ཏན་
སྨོས་པའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནས་འདིར་ཡང་རྣམ་པ་ཞེས་སྨོས་ཏེ། རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲུག་པ་མང་པོའི་ཚིག་ཅན་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 169 ~

རྣམ་པ་ནི་གསུམ་ཞེས་བསྟན་ནས། ད་ནི་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ཅི་ཞིག་ལ་བྱ་བ་དེ་སྟོན་པས། རྣམ་པ་ཉིད་དུ་གཞག་པ་ནི་མཚན་ཉིད་དེ་ཞེས་སྨོས་ཏེ།

དང་པོར་རེ་ཞིག་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེ་བྲག་དུ་མ་ལ་བྱའོ་ཞེས་བསྟན་ཅིང་། དེའི་འོག་ཏུ་བྱེ་བྲག་དེ་དག་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པ་སྲིད་པས་

དེ་དགག་པར་ནི། ཆོས་ཅན་མཚན་གཞི་གཅིག་གཅིག་གི་མཚན་ཉིད་དོ་ཞེས་ཐ་དད་པ་སྤོང་བར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་གང་ཟག་ལ་བདག་མེད་པར་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་མཚན་གཞི་དེའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལམ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདག་མེད་པ་རྣམ་པ་གཉི་ག་རྟོགས་
པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་མཚན་གཞིར་གྱུར་པ་དེའི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་པོ་རྣམས་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཤེས་བྱའི་དཀྱིལ་འཁོར་མ་ལུས་པ་ལ་སྐད་ཅིག་གིས་མཁྱེན་
པའི་མཚན་གཞི་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ནི་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་མ་ལུས་པའི་ཡོན་ཏན་ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་ཅིང་འཇུག་པ་ཞི་བས་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཞན་དག་ནི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་ལས་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང་ལམ་ཤེས་པས་བསྡུས་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་དང་། རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་པོ་རྣམས་ནི་ཐེག་པ་ཐམས་ཅད་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་

མཁྱེན་པའི་རྒྱུའི་རྣམ་པར་གཞག་གི་དངོས་སུ་ན་ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་དང་ལམ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 170 ~

ཤེས་པའི་རྣམ་པར་གོང་དུ་དྲངས་ཏེ་བརྩིའོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདིར་ནི་སྤྱིར་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་སྦྱར་བའོ། །ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་ཉན་ཐོས་རྣམས་
ཀྱི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་སྨོས་པ་ནི་དེ་དག་གི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །

རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཅོ་ལྔ་སྨོས་པ་ནི་དེ་དག་གི་བསྒོམ་པའི་
ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལམ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་སྨོས་པ་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་རྣམ་པ་བརྒྱ་རྩ་བཅུ་ནི་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་གཅིག་པུ་དེའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཡང་སྐབས་དེར་བསྟན་པའི་ཐམས་ཅད་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བདུན་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་དང་སྦྱོར་བའི་ལམ་དང་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་མཚན་གཞི་རྣམས་ཀྱི་
མཚན་ཉིད་དོ། །ལམ་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་བཞི་ནི་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་དང་། མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་དགུ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་དང་
བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དག་ནི་བདེན་པ་མཐོང་ནས་བསམ་གཏན་ལ་སོགས་པའི་ཡན་ལག་ཟད་ནས་དེ་དག་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པའི་རིགས་པས་སོ། །

སྤོང་བའི་ལམ་གྱི་རྣམ་པ་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ནི་འབྲས་བུའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་སྔོན་བཞིན་ཏེ། འདི་ནི་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་ནི་མཚན་ཉིད་དུ་བསྟན་པའོ། །གལ་ཏེ་རྣམ་པའི་རང་བཞིན་མཚན་ཉིད་ཡིན་ན་འདི་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 171 ~

དག་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན། འོག་ནས་མཚན་ཉིད་དགུ་བཅུ་རྩ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་མཚན་ཉིད་རྣམས་དང་འདི་ལ་ཁྱད་པར་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན།

འདི་བསྟན་པའི་དགོས་པ་ནི་དང་པོར་རེ་ཞིག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་དག་ལ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་ཕྱིན་པས་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་
བསྒོམ་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་བཅུ་བཞི་ཡོད་པར་ཤེས་པར་བྱས་པས་ཡིད་སྤྲོ་བར་བྱས་ལ། ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་ཡོན་ཏན་ཐོབ་པར་འདོད་པས་སྐྱོན་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་རྣམས་ཇི་ལྟར་རིགས་པར་སྤངས་ཏེ། དེ་ནས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་རྣམས་ཤེས་པར་བྱས་པས་དེ་དག་ལས་སྤང་བ་དང་བླང་བ་དང་ཐོབ་པར་འགྱུར་བར་ཡིད་ལ་བྱས་ལ། ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བསྐྱེད་དེ་སྦྱོར་བ་རྣམ་པ་ཉི་ཤུས་བསྟན་པ་དང་བཅས་པའི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་ལ། དེ་ནས་རྣམ་པ་བརྒྱ་བདུན་ཅུ་རྩ་གསུམ་བསྒོམ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་རིམ་པ་འདིས་ནི་རྣམ་པ་བསྟན་པས་ནི་མཐོང་བ་དང་བསྒོམ་པའི་ལམ་དག་ཇི་ལྟར་བསྒོམ་པ་གཙོར་བསྟན་ཏེ་འདི་ནི་དགོས་པའོ། །

དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་རྣམ་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ཡིན་ལ། འོག་ནས་འཆད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་མཚན་ཉིད་ཇི་ལྟ་བུ་ཡིན་པ་ཙམ་ཞིག་སྟོན་གྱི་བསྒོམ་པའི་རིམ་པ་ནི་གཙོར་མ་གྱུར་པས་ཁྱད་པར་ནི་
ཡོད་ལ། ཡང་བདག་གིས་གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་འདིར་རྣམ་པ་རྣམས་མཚན་ཉིད་དང་མཚན་གཞིར་ཕྱེ་སྟེ་བསྟན་ཀྱང་། དང་པོར་རིམ་པ་ནི་འདིར་རྣམ་པ་ཇི་སྙེད་ཡོད་པ་བསྟན་ལ། འོག་ནས་ནི་མཚན་གཞི་དང་མཚན་ཉིད་དུ་སྟོན་པས་ན་བསྟན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 172 ~

པའི་ལུགས་ཐ་དད་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཅེས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱའོ། །

དེ་ལྟར་རང་བཞིན་བསྟན་ནས་ད་ནི་རྣམ་པ་དེ་དག་གང་གིས་བཞག་སྙམ་པ་ལ། ཇི་ལྟར་ཕྱེ་བ་དེས་གཞག་གི་འདི་ལ་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ནི་མེད་ཅེས་བསྟན་པའི་
ཕྱིར། དེ་དག་ཀྱང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བྱེ་བྲག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། གསུམ་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མཚན་སྟོན་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་རྒྱུ་མཚན་དེས་ན་རྣམ་པ་གསུམ་ཁོ་ནར་བཞེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། འདིས་ནི་གྲངས་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཡང་བསྟན་པར་དགོངས་པའོ། །མེད་པ་ནི་རྟག་པའི་རང་བཞིན་མེད་པས་སོ། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་གཅིག་ལས་ལྷག་པར་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། གང་སྐྱེ་བས་འཕེལ་བ་མེད་པ་ནི་བྱུང་མ་ཐག་ཏུ་འཇིག་པས་ན་ཆུའི་ཆུ་བུར་ལྟ་བུའོ་ཞེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེས་ན་མེད་པ་ནི་རྟག་པ་མེད་པས་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་བའི་སྡུག་བསྔལ་ཉིད་དོ། །མི་སྐྱེ་བ་ནི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྡུག་བསྔལ་སྐད་ཅིག་རེ་རེ་འཇིག་
པའོ། །དབེན་པ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་གཙང་བ་ལ་སོགས་པས་སོ། །

མི་བརྫི་བ་ནི་བདག་མེད་པའི་ཕྱིར་བདག་གི་མེད་པར་རྟོགས་པས་མི་བརྫི་བ་སྟེ། དེ་བཞིན་དུ་གཞན་ལ་ཡང་ཅི་རིགས་སུ་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི་
དེ་བཞིན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་བྱུང་བ་གང་ཡང་དེ་བཞིན་ཉིད་མི་སྟོན་པ་ནི་འགའ་ཡང་མི་སྲིད་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཁ་ཅིག་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་
གིས་སྟོན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ནི་གདུལ་བྱ་དམན་པ་དག་རྗེས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་ཐེག་པ་
གསུམ་གྱིས་སྟོན་ཏོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ཐེག་པ་ལྔས་སྟོན་པ་ནི་གདུལ་བྱ་སྐྲག་པ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 173 ~

སྤང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་སའི་སྙིང་པོ་འཁོར་ལོ་བཅུ་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་།

བད་ཀན་ནད་ལ་འོ་མ་འཐུང་བཅུག་བཞིན། །དེ་ཕྱིར་དུག་ཏུ་འགྱུར་གྱི་ནད་

མི་སེལ། །དེ་བཞིན་སྣོད་མིན་ཉན་ཐོས་ཐེག་པ་དག །ཐེག་ཆེན་བཤད་པ་ཐོས་ན་རྨོངས་འགྱུར་ཞིང་། །ཆད་པར་ལྟ་ལ་ངན་སོང་ལྷུང་འགྱུར་བས། །དེས་ནི་དབང་པོ་བརྟགས་ཏེ་ཆོས་བསྟན་ཏོ། །ཞེས་གསུངས་ཏེ་རྒྱ་ཆེར་ནི་ཐེག་པ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པ་འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་པད་མ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བཤད་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་དེ་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་
པ་ཡིན་ཏེ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དེ་གང་ཞེ་ན། དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པའོ་ཞེས་བསྟན་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་སུ་བསྟན་ཏོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་
ནི་འདུས་བྱས་དང་། འདུས་མ་བྱས་རྣམས་སོ། །དེ་དག་ལ་མངའ་སྒྱུར་བ་ནི་སྤང་བ་དང་། མངོན་དུ་བྱ་བ་དང་། བསྟན་པ་དང་བཅས་པ་དང་། སྐྱེད་པ་དང་། དགག་པ་དང་། བསྐལ་པ་སྐད་ཅིག་ཏུ་བྱ་བ་དང་། སྐད་ཅིག་བསྐལ་པ་ཙམ་དུ་བྱིན་གྱིས་

བརླབས་པ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་ལྟར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་སྒྱུར་བ་དེ་ནི་རང་བྱུང་གི་མཐུའོ། །དེ་ལ་རང་བྱུང་གང་ཞེ་ན། རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་སོ། །

དེ་ཡང་གཉིས་ཏེ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པས་ཐོབ་པའི་རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སོ། །དེ་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།
ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། འཇིག་རྟེན་ཁམས་རྣམས་ལ་ལ་
དག །བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་ཚིག་གྱུར་ཀྱང་། །ནམ་མཁའ་འཇིག་པར་འགྱུར་བ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 174 ~

མེད། །རང་བྱུང་ཡེ་ཤེས་དེ་བཞིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ཇི་ལྟར་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་དང་རྐྱེན་གྱི་རྣམ་པས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། རྣམ་པར་མི་
རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་དག་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལས། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ནི་གང་ཡང་མ་ཡིན་
ནོ། །ཡེ་ཤེས་ཀྱང་གང་གི་ཡུལ་ཡང་མ་ཡིན་ནོ། །ཡེ་ཤེས་ནི་ཡུལ་མེད་པའོ། །གལ་ཏེ་ཡེ་ཤེས་ལ་ཡུལ་ཡོད་ན་མི་ཤེས་པར་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུང་པས། ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་རྣམ་པར་དག་པ་དེ་ཉིད་ཡེ་ཤེས་སུ་འདོད་དེ། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཤིན་ཏུ་འདུས་ཆོས་ལྔས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་བསྡུས་ཏེ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་
འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྲིད་པ་ཐ་མ་པས་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དུས་རིང་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་རབ་ཏུ་མཉེས་པར་བྱས་པའི་གདམས་ངག་རབ་ཏུ་བསྟན་པ་ཐོས་པས་ཚེ་དེ་ལ་སློབ་དཔོན་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པས་ན་གཞན་ལ་རག་མ་ལུས་པའི་
ཕྱིར་རང་བྱུང་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། ཉེར་འགྲོ་ང་ནི་སངས་རྒྱས་ཏེ། །ང་ལ་སློབ་དཔོན་སུ་ཡང་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་རང་བྱུང་དང་པོ་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་དེ་བཞིན་ཉིད་སངས་རྒྱས་ཐམས་
ཅད་ཀྱིས་གསུངས་པའོ། །འདི་ནི་རང་བྱུང་གཉིས་པ་བཟུང་སྟེ། བསྐལ་པ་མང་པོར་གོམས་པའི་མཐུ་ལས་རང་འབྱུང་ཡང་འཐོབ་ལ་དེ་བཞིན་དུ་གོམས་པའི་མཐུ་ལས་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་དབང་སྒྱུར་བ་ནི། གོམས་ཏེ་སླ་བར་མ་གྱུར་པའི། །དངོས་དེ་གང་ཡང་ཡོད་མ་ཡིན། །ཞེས་ཇི་སྐད་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡུན་དེ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 175 ~

སྲིད་དུ་བསོད་ནམས་བསགས་པའི་མཐུ་ལས་ཀྱང་དབང་སྒྱུར་བར་འགྱུར་བ་ནི། བསོད་ནམས་ལྡན་པའི་མི་ཡི་བསམ་པ་རྣམས་ཀྱང་འགྲུབ། །ཅེས་གསུངས་ལ།

རྒྱས་པར་ནི་གཞོན་ནུ་བསོད་ནམས་སྟོབས་ཀྱི་རྟོགས་པ་བརྗོད་པའི་མདོ་
ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །གཞན་ཡང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངའ་སྒྱུར་བའི་གཙོ་བོ་ནི།
ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པའི། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་ཏེ། །ཞེས་བྱ་བ་དང་། དངོས་གཅིག་དངོས་པོ་ཀུན་གྱི་ངོ་བོ་ཉིད། །དངོས་ཀུན་དངོས་པོ་
གཅིག་གི་ངོ་བོ་ཉིད། །གང་གིས་དངོས་གཅིག་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རྟོགས། །དེ་ཡིས་དངོས་ཀུན་དེ་བཞིན་ཉིད་དུ་རྟོགས། །ཞེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་གང་གིས་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཤེས་ན་དེའི་མཐུས་ཇི་ལྟར་འདོད་པ་ཙམ་ལ་རག་ལས་པ་འདི་ཉིད་ཡིན་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་དམིགས་ཏེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཐོབ་པས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དབང་སྒྱུར་བའི་མཐུའི་སྒོ་ནས་ནི་རང་བྱུང་དུ་བཞག་ལ་དེ་ཉིད་སྣ་ཚོགས་མ་འདྲེས་པར་མཁྱེན་པའི་སྒོ་ནས་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་སངས་རྒྱས་ཉིད་
ཀྱི་རྣམ་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ་ཁྱད་པར་ནི་འདི་ཙམ་དུ་ཟད་དོ། །

ཁ་ཅིག་ནི་རང་བྱུང་གི་རྒྱུ་དང་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ནི་འབྲས་བུ་དང་ཆོས་ཅན་དེའི་ཆོས་ཉིད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཞིང་དེའི་ལུང་ནི། རིགས་ཀྱི་བུ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་ནས་ཏིང་ངེ་འཛིན་སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་རྣམ་པར་སངས་རྒྱས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ལ་སྙོམས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 176 ~

པར་ཞུགས་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་ཅན་རྣམས་ཇི་སྙེད་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་སྐུ་ཀུན་ཏུ་གནས་

པའོ། །སྐུ་ཇི་སྙེད་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་གསུང་དང་ཐུགས་ཀུན་ཏུ་གནས་སོ་ཞེས་གསུངས་
པའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

ཉན་ཐོས་དང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ལམ་ཐམས་ཅད་བསྒོམ་པར་བྱ་བ་ཡིན་
ཞེས་སྔར་བསྟན་པས་ན། ཐམས་ཅད་ཤེས་པ་ཉིད་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔས་འདྲིས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་བསྒོམ་པ་ན་ཟག་པ་དང་བཅས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་ཆེད་དུ་ཉོན་
མོངས་པ་མི་སྤོང་གི་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ཉན་ཐོས་
དང་རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་བསྒོམ་པའི་ཚེ་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་
ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་མདའ་དུག་ཅན་དང་འདྲ་བར་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ནི་གོ་
རིམས་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་བསྟན་པའོ། །ཉོན་མོངས་པ་ཤིན་ཏུ་མ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འོད་སྲུངས་གྲོང་ཁྱེར་ཆེན་པོའི་ཕྱག་དར་དང་ལྗན་ལྗིན་

དང་མི་གཙང་བ་རྣམས་ནི་བུ་རམ་ཤིང་གི་ཞིང་དང་། འབྲས་ཀྱི་ཞིང་དང་། ཏིལ་གྱི་
ཞིང་དག་ལ་ཕན་པར་བྱེད་དོ། །

འོད་སྲུངས་དེ་བཞིན་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་
ཡང་བྱང་ཆུབ་ལ་ཕན་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་གསུངས་པའི་དགོངས་པ་མཐོང་ནས་མི་སྤོང་བ་སྟེ། གཞན་ཡང་། ཐབས་ཆེན་དག་དང་ལྡན་པ་ལ། །ཉོན་མོངས་བྱང་ཆུབ་ཡན་ལག་འགྱུར། །ཞེས་བསྟན་ཏེ། ཡན་ལག་གི་དོན་ནི་རྒྱུའི་དོན་ཏོ། །ཟག་པ་ནི་ཉོན་མོངས་པའི་མིང་གི་བྱེ་བྲག་སྟེ་འདི་དག་གིས་ཁམས་དེ་དང་དེར་ཟག་ཅིང་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 177 ~

ལྟུང་བར་བྱེད་པས་ན་ཟག་པ་སྟེ་ཟག་པ་ནི་ལྟུང་བའི་མིང་གི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཀུན་ཏུ་སྦྱོར་བ་དང་། འཆིང་བ་དང་། བག་ལ་ཉལ་བ་དང་། ཉེ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་དང་། ཀུན་ནས་དཀྲིས་པ་དང་། ཆུ་བོ་དང་། སྦྱོར་བ་དང་། ཉེ་བར་ལེན་
པ་དང་། མདུད་པ་དང་། སྒྲིབ་པ་དང་། ཐ་བ་དང་། དྲི་མ་དང་། ཟུག་རྔུ་དང་། ལྕི་

ཡང་དང་། ཉེས་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ཕོངས་པ་དང་། ཡོངས་སུ་གདུང་བ་དང་། འཁྲུག་པ་དང་། འཐབ་པ་དང་། རིམས་ནད་དང་། ནགས་སྦྱོར་དང་། གགས་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་བརྗོད་པར་བྱ་བ་རྣམས་སོ། །

སྦྱོར་བ་ཁྱད་པར་ཅན་དག་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞིའོ། །ཁྱད་པར་ཅན་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་གྱུར་པ་རྒྱུ་དང་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་ལ་སོགས་པས་ཁྱད་པར་དུ་འགྱུར་བའམ། ཡང་ན་སྔར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་སྐབས་སུ་སྦྱོར་བ་བསྟན་
པ་རྣམས་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པས་ན་མཆོག་མ་ཡིན་ལ། འདིར་ནི་བསྒོམ་པའི་བྱ་བ་བྱས་པས་ན་མཆོག་ཅེས་བྱ་བར་གདགས་སོ། །འདིར་ཡང་སྦྱོར་བ་ནི་ཉི་ཤུ་ཞེས་བསྡུས་ཏེ། བསྟན་པ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་བཞི་ཆར་གྱི་ཐུན་མོང་དུ་སྦྱར་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཤེས་པར་
བྱའོ། །ཚིག་གི་དོན་ནི་གོ་སླའོ། །

ཡོན་ཏན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡོན་ཏན་འདི་དག་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བརྩམས་ཏེ་ལྡན་མོད་ཀྱི་ལེགས་པར་འབྱོར་པ་ནི་དྲོད་ཐོབ་པ་ཡན་ཆད་ལ་སྦྱར་
བར་བྱ་སྟེ། ཚིག་གི་དོན་ནི་གོ་སླ་བས་མ་ཕྱེའོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 178 ~

བར་ཆད་བྱེད་པ་སྐྱོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཕལ་པའི་བར་དུ་ལྡན་པར་གཞག་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སྐྱོན་འདི་དག་ནི་ཕལ་
ཆེར་ལས་དང་པོ་པའི་ས་དང་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་རྣམ་པར་གཞག་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཡོན་ཏན་རིམ་གྱིས་ལམ་གོང་མ་གོང་མ་ལ་ལྡན་ལ། སྐྱོན་ནི་ལམ་འོག་མ་འོག་མ་
ལ་ལྡན་པར་རིག་པར་བྱའོ། །

ད་ནི་འདི་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་མཛོད་ཀྱིས་ཞུས་པའི་མདོ་ལས། བདུད་ཀྱི་ལས་རབ་ཏུ་རིག་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་།

དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་མན་ངག་གིས་བསྡུས་སོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལ་ཤེས་
རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་ཡོངས་སུ་འཛིན་པའི་སྐབས་དང་།
སྐབས་འདིར་མདོ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །གང་ལུང་གཞན་ལས་ལེགས་པར་བསྡུས་པ་དེ་ནི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་གདམས་ངག་

སྟེ། དེ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་དེ། བཅུ་
གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་མངོན་པར་ཆགས་པའི་ཕྱིར་ཕུང་པོའི་བདུད་དང་། གླགས་སུ་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཉོན་མོངས་པའི་བདུད་དང་། སྒྲིབ་པའི་ཕྱིར་ལས་ཀྱི་བདུད་དང་།
སློང་བའི་ཕྱིར་སེམས་ཀྱི་བདུད་དང་།

སྐྱེས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱེད་པས་ཐེ་ཚོམ་གྱི་བདུད་དང་། གཡོ་བ་དང་རློམ་
པར་འགྱུར་བ་དང་བག་མེད་པར་སྤྱོད་པས་ལྷའི་བུའི་བདུད་དང་། དེ་ལ་ཞེན་པའི་
ཕྱིར་དགེ་བའི་རྩ་བའི་བདུད་དང་། རོ་མྱོང་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཏིང་ངེ་འཛིན་གྱི་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 179 ~

བདུད་དང་། གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཕྱིར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་གྱི་བདུད་དང་། སྨོན་
ལམ་མངོན་པར་མི་བསྒྲུབ་པས། ཆོས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བདུད་དོ། །ཀྱེ་
རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་དེ་དག་
ཡོངས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བརྩོན་པར་བྱ་བ་དག་གོ་ཞེས་
གསུངས་པ་ལ།

ཡང་དེ་ཉིད་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཏེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

ཉམས་པར་བྱེད་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་བརྩམས་པ་ཐམས་ཅད་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་

སོ། །སེམས་མི་མཉམ་པའི་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་

བ་ལ་ཡོངས་སུ་འཁྲུགས་པ་དང་། ངན་སེམས་དང་ལྡན་པ་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་དང་། ལེ་ལོ་ཅན་ཡོངས་སུ་གཏོང་བ་དང་། སེམས་འཁྲུགས་པ་ལ་བརྙས་པ་དང་། ཤེས་རབ་འཆལ་པ་ཅན་སྨོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱི་དཔེ་
མཁྱུད་བྱེད་པ་དང་། བཅབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྣོད་ལ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་དང་། ཟང་
ཟིང་དང་འབྲེལ་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །སྣོད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་
རྒྱ་ཆེན་པོ་སྟོན་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་མི་ཐོས་པ་དང་ཐོས་ནས་ལོག་པར་འཇུག་པ་དང་།
ལོག་པར་ཞུགས་ནས་ལེ་ལོ་བྱེད་པ་དང་། ལེ་ལོ་བྱས་ནས་སེམས་ཞུམ་པར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཞུམ་པར་གྱུར་ནས་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་ཡངས་པ་དང་ལྡན་པའི་
སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བའི་ཆོས་མི་འབྱུང་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །སྡིག་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 180 ~

པའི་གྲོགས་པོ་ལ་བརྟེན་པ་དང་། དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་འདོད་པ་དང་། སྐྱེ་བའི་སྐྱེ་མཆེད་ལ་
མངོན་པར་མི་དགའ་བ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བ་དང་། སེམས་ཉེ་བར་ཞི་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཞེ་སྡང་བའི་བསམ་པ་དང་། མི་སྙན་པ་བརྗོད་པ་དང་། ཐོབ་པའི་གེགས་བྱེད་པ་དང་། འཁྲུལ་པའི་སྐྱོན་ཚོལ་བ་དང་། མི་བདེ་བའི་མིག་གིས་ལྟ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་དང་། མ་ཐོས་པའི་
མདོ་སྡེ་ཐོས་ནས་སྨོད་པ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བ་གཞན་གྱིས་བཤད་པ་ཉན་པར་མི་
དགའ་ཞིང་བརྙས་ཏེ། ཁྱད་དུ་གསོད་པ་དང་། བདག་བསྟོད་པ་དང་གཞན་སྨོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པ་ཚོལ་ཞིང་ཡི་གེ་སྣ་ཚོགས་དང་།
འབྲུ་སྣ་ཚོགས་སུ་རང་བཟོར་བྱས་པའི་རང་བཟོ་ལ་དགའ་བ་དང་། ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་གཏམ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། ཟབ་མོའི་གཏམ་འཆབ་ཅིང་སྦེད་
པ་དང་། གཏམ་སྣ་ཚོགས་རྣམ་པར་བརྗོད་པ་དང་། སྣོད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཟབ་མོའི་ཆོས་སྟོན་པ་དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ལམ་མི་ཚོལ་བ་དང་། ལམ་ངན་པའི་རྒྱུད་ལ་
གནས་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

གྲོལ་བ་དང་། རྒལ་བ་དང་། དབུགས་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་ཅིང་བསྙེན་པ་དང་
བཀུར་བ་དང་། རིམ་གྲོ་བྱེད་ཀྱི་མ་གྲོལ་བ་དང་། མ་བརྒལ་བ་དང་། དབུགས་མ་
ཕྱིན་པ་ལ་ནི་མི་བརྟེན་མི་བསྙེན་བཀུར་བར་མི་བྱེད། རིམ་གྲོར་མི་བྱེད་ཡོངས་སུ་
སྨིན་པར་མི་བྱེད་པ་དང་། མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་དུ་ལྷུང་སྟེ། སུ་ལའང་མི་འདུད་ཅིང་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 181 ~

ང་རྒྱལ་ཡོངས་སུ་འཕེལ་བར་བྱེད་པ་དང་། སེམས་ཅན་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་དང་། ཆོས་
ཀྱི་ཡེ་ཤེས་མི་ཚོལ་བ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་གཏེར་མི་བསྲུང་བ་དང་། སེམས་རྟག་ཏུ་
བསླང་བ་དང་། མགུ་དཀའ་ཞིང་གསོལ་བ་གདབ་པར་དཀའ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་

སོ། །

ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་

བདུད་ཀྱི་ལས་ཏེ། དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཤིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཚོལ་བར་འགྱུར་བ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་དེ་ཉིད་
ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཏེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་སེམས་ཞུམ་པར་གྱུར་པ་ནི་བདུད་
ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །བསམ་པ་འཁྲུགས་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །རྒྱ་
ཆུང་ངུས་མགུ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །གཅིག་ལ་མི་བཟོད་པ་ནི་
བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །སྨོན་ལམ་ལས་ལྷག་པར་མི་དམིགས་པ་ནི་བདུད་
ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །ཉོན་མོངས་པ་རྣམ་པར་བཟློག་པ་དང་ཞི་བ་འདོད་པ་ནི་
བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །འཁོར་བའི་རྒྱུན་གཅོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་

རླབས་སོ། །སྤྱོད་པ་ལས་ཕྱིར་བཟློག་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་སོ། །

སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་

སོ། །ཆོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་ཞིང་དམ་པའི་ཆོས་སྤོང་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་

སོ། །ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་དེ་དག་ནི་བདུད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་ཏེ། དེ་དག་
ཡོངས་སུ་སྤངས་ཤིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་བླ་ན་མེད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 182 ~

པ་ཐོབ་པར་འགྱུར་བ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ལྷའི་བུ་ཉི་ཤུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་ཕུལ་ཉི་ཤུ་ཡིན་ནོ། །

ཉི་ཤུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟ་སྟེ། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་འདོད་ཅིང་འཁོར་བས་སྐྲག་པ་རྣམས་ལ་བསྙེན་པ་དང་བརྟེན་པ་དང་བསྙེན་བཀུར་བྱེད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་སེམས་ཅན་ཡལ་བར་
འདོར་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །འདུས་མ་བྱས་ལ་སོ་སོར་རྟོག་ཅིང་འདུས་བྱས་
ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བས་ཡོངས་སུ་སྐྱོ་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བསམ་གཏན་
བསྐྱེད་ཅིང་བསམ་གཏན་ལས་རྣམ་པར་ལྡོག་པ་ཚོལ་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་

སོ། །ཆོས་སྟོན་ཀྱང་ཆོས་ཉན་པ་རྣམས་ལ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་མི་བསྐྱེད་པ་ཡང་བདུད་
ཀྱི་ལས་སོ། །ཡོན་ཏན་དང་ལྡན་པ་དང་སྦྱིན་གནས་ཚོལ་ཞིང་ཚུལ་ཁྲིམས་འཆལ་

བ་རྣམས་ལ་ཁོང་ཁྲོ་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

གཏམ་སྟོན་ཅིང་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་གཏམ་འཆབ་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཟབ་
མོའི་གཏམ་འཆབ་ཅིང་གཏམ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྟོན་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ཤེས་ཀྱང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་
ལམ་ཡོངས་སུ་མི་ཚོལ་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །རབ་ཏུ་བརྩོན་པའི་བསྔགས་
པ་བརྗོད་ཀྱང་སེམས་ཅན་མི་བརྩོན་པ་རྣམས་མངོན་པར་མི་སྦྱོར་བ་ཡང་བདུད་
ཀྱི་ལས་སོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་སོགས་ཀྱང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་མངོན་དུ་མི་བྱེད་པ་
ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ལྷག་མཐོང་གི་རྣལ་འབྱོར་དང་ལྡན་པར་གནས་ཀྱང་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 183 ~

སེམས་ཅན་རྣམས་ལྷག་མཐོང་ཡང་དག་པར་འཛིན་དུ་མི་འཇུག་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཉོན་མོངས་པ་མ་ལུས་པ་ཟད་པ་ཚོལ་ཞིང་འཁོར་བའི་རྒྱུན་གྱི་ཉོན་
མོངས་པ་རྣམས་ལ་སྨོད་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱིས་རྣམ་པར་དཔྱོད་ཅིང་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་ལ་དམིགས་པ་མི་
འཛིན་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །ཐབས་དང་མི་ལྡན་པར་དགེ་བ་སྤྱོད་པ་ཐམས་
ཅད་ཀྱང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་མི་ཚོལ་གྱི་འཇིག་
རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གསང་ཚིག་འཛིན་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །མང་དུ་ཐོས་
ཀྱང་གཞན་གྱིས་ཤེས་ཀྱི་དོགས་ཏེ་ཆོས་ལ་སློབ་དཔོན་གྱིས་དཔེ་མཁྱུད་བྱེད་པ་
ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །འཇིག་རྟེན་པའི་དགོས་པ་ཞལ་ཏ་བྱེད་ཅིང་མང་དུ་ཐོས་
པ་མི་ཚོལ་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆོས་སྨྲ་བར་ཐེག་
པ་ཆེན་པོ་ལ་ཡང་དག་པར་ཞུགས་པ་སྐལ་བ་མཉམ་པ་རྣམས་མི་བསྙེན་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་པ་དེ་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་ལ་ཡང་དག་པར་
ཞུགས་པ་སྐལ་བ་མི་མཉམ་པ་ལ་དགའ་བའང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

གང་གི་ཚེ་བརྒྱ་བྱིན་ནམ། ཚངས་པའམ། འཇིག་རྟེན་སྐྱོང་བ་འམ། རྒྱལ་པོའམ། ཚོང་དཔོན་ནམ། ཁྱིམ་བདག་གི་ལོངས་སྤྱོད་དང་། ནོར་དང་། རིན་པོ་ཆེ་
དང་། དབང་ཕྱུག་གི་ཆེ་བ་ཉིད་དུ་གྱུར་པ་དེའི་ཚེ་ཆོས་ཀྱི་ཆེ་བ་ཉིད་དང་ལྡན་པ་
རྣམས་ལ་མི་བསྙེན་བསྙེན་བཀུར་མི་བྱེད་པ་འདི་དག་ནི་ལྷའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ལས་ཡང་དག་ཕུལ་ཉི་ཤུའོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །ཡང་
འཕགས་པ་ཀླུའི་རྒྱལ་པོ་མ་དྲོས་པས་ཞུས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 184 ~

ལས་ཀྱང་བླ་མ་རྣམས་ལ་མི་གུས་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བདག་བརྗོད་པས་
མངོན་པའི་ང་རྒྱལ་བྱེད་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་
སྣོད་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ལམ་འདོར་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

འཇིག་རྟེན་པ་དང་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་པའི་གསང་ཚིག་དང་ཉན་ཐོས་དང་
རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཐེག་པ་དང་ལྡན་པའི་མདོ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་

སོ། །ཐབས་དང་བྲལ་བའི་ཤེས་རབ་དང་། ཤེས་རབ་དང་བྲལ་བའི་ཐབས་དང་། ཐོས་པ་ཉུང་བས་བསམ་གཏན་རྙེད་པ་དང་། མང་དུ་ཐོས་ཀྱང་བདག་བསྟོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་བྲལ་བས་སྐྱེ་བ་ཡོངས་སུ་འཛིན་པ་དང་།
དགེ་བའི་རྩ་བ་བསགས་ཀྱང་ཐེག་པ་ཆུང་ངུ་འདོད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །དམ་
པའི་ཆོས་མི་བསྲུང་བ་དང་། སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་བདུད་
ཀྱི་ལས་སོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་ཞེ་སྡང་བ་དང་། ཆོས་སྨྲ་བའི་བསྔགས་པ་མི་བརྗོད་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །དགེ་བའི་རྩ་བ་ཡང་དག་པར་བླངས་པ་
འདོར་བ་དང་། མི་དགེ་བའི་སེམས་དང་དུ་ལེན་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །

དགོན་པ་ལ་གནས་ཀྱང་འདོད་པ་དང་། གནོད་སེམས་དང་འཚེ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། འཁོར་གྱི་ཚོགས་ཀྱི་ནང་དུ་ཞུགས་ཀྱང་རྙེད་པ་དང་བཀུར་སྟིས་

བསྐོར་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །སྣོད་མ་ཡིན་པ་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་སྣོད་དུ་གྱུར་
པ་ཁྱད་དུ་གསོད་པ་ཡང་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ། །བདུད་ཀྱི་ལས་འདི་ལྟ་བུ་འདི་དག་
ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པ་དང་། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ལ་གཡེང་བ་ཡང་བདུད་ཀྱི་

ལས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །མདོར་བསྡུས་ན་འཕགས་པ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 185 ~

འཇམ་དཔལ་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པའི་མདོ་ལས། མདོར་ན་ཇི་ཙམ་དུ་གཡོ་བ་དང་རློམ་པ་དང་སྤྲོས་པ་དང་གཉིས་སུ་རྟོག་པ་དེ་ཙམ་དུ་བདུད་ཀྱི་ལས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པའི་དོན་གྱི་དབང་དུ་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་དེ་ཉིད་ལས་ལྷའི་བུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བདུད་ཀྱི་ལས་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ལས་བྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་པས་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བའི་དུས་ན་བདུད་ཀྱི་ལས་རྣམས་འབྱུང་བར་རིག་པར་བྱའོ། །དེ་དག་རིག་པར་གྱུར་
ནས་བཟློག་པར་བྱ་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ་ལས། ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་

བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། བཅུ་གང་ཞེ་ན། འདི་ལྟར་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་
བསྙེན་བཀུར་བའི་ཕྱིར་ང་རྒྱལ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྤོང་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་

བཟློག་པའོ། །བདག་ལ་མི་བསྟོད་མི་བསྔགས་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་
པའོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཟབ་མོ་ལ་མོས་ཤིང་མི་སྤོང་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་

བཟློག་པའོ། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སེམས་ཡོངས་སུ་ཉམས་པར་མི་བྱེད་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །ཆོས་ཟབ་མོའི་ཚུལ་ལ་བརྩོན་ཞིང་བག་ཡོད་པར་
གནས་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡེ་སྣོད་ལ་གནས་ཤིང་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་ཚོལ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །ཡང་དང་ཡང་ཉན་ཅིང་ཡང་དག་པའི་
གཏམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་བ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །འཇིག་རྟེན་གྱི་

ཁམས་ཐམས་ཅད་ན་བཞུགས་པའི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཐམས་ཅད་ལ་སྐྱབས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 186 ~

དང་དཔུང་གཉེན་ཚོལ་བའི་འདུ་ཤེས་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །སྒྲུབ་པ་ལ་
སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱིན་གྱི་རླབས་རྗེས་སུ་དྲན་ཞིང་མོས་པ་ཡང་དག་
པར་ལེན་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པའོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་གྲོགས་
ཐམས་ཅད་ཀྱི་དགེ་བའི་རྩ་བ་དང་མི་གཉིས་པར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པ་ནི་བདུད་ཀྱི་
ལས་བཟློག་པའོ། །ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་བཅུ་པོ་འདི་དག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་བདུད་ཀྱི་ལས་བཟློག་པ་སྟེ། དེ་དག་གིས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདུད་
ཀྱི་ལས་ཐམས་ཅད་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་བ་དག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །རང་གི་གཞུང་གི་ཚིག་གི་དོན་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །

ད་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་ཞུགས་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ལས་བརྩམས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ཇི་སྙེད་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་རྣམས་དགྲོལ་བའི་ཕྱིར་སྐྱོན་གྱི་

འོག་ཏུ་དེ་དག་གི་མཚན་ཉིད་གསུངས་ཏེ་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་དེ་དག་གི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྦྱོར་བ་པོའམ། ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་པོ་དེ་དག་གིས་ཞེས་བྱའོ། །མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་དོ། །རྣམ་པར་དབྱེ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་བུམ་པ་ལ་སོགས་པ་དག་དུང་ལ་སོགས་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་གཅིག་པུ་ཡང་དཔག་ཏུ་མེད་པར་ལྡོག་པའི་དབང་གིས་བརྗོད་པ་སྟེ།

ཇི་སྐད་དུ་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་ལས། གང་ཕྱིར་དངོས་ཀུན་རང་བཞིན་
གྱིས། །རང་རང་ངོ་བོ་ལ་གནས་ཕྱིར། །མཐུན་དངོས་གཞན་གྱི་དངོས་དག་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 187 ~

ལས། །ལྡོག་པ་ལ་ནི་བརྟེན་པ་ཅན། །ཞེས་བསྟན་ཅིང་། ཆོས་ཚུལ་ཟབ་མོ་རྒྱ་མཚོ་ལྟ་བུའི་ཕ་རོལ་གཟིགས། །ཞེས་བསྟོད་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལ་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི། འདི་དག་ནི་དགོས་པ་ཉེ་
བར་གྱུར་པའི་དབང་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་ཙམ་གྱིས་ཕྱེ་བར་ཟད་པས་ན་
དངོས་པོ་ལ་མི་ལྡན་པས་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འགྲང་ངོ་ཞེས་འཆད་ཅིང་། སློབ་དཔོན་
གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། སྔར་དོན་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་སྦྱོར་བ་ལ་ལྡོག་པ་ལ་ལྟོས་པས་ཉེ་བར་བསྐྱེད་པའི་ཐ་དད་པའི་ངོ་བོར་དབྱེར་བཟོད་པ་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་པའོ། །གཞན་དག་ནི་གལ་ཏེ་རིགས་པའི་ལམ་དུ་འཇུག་པ་ཞིག་ན་དེའི་ཚེ་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཀྱང་སྒྲའི་སྤྱིའི་རྣམ་པ་མིང་ཙམ་དུ་ཟད་ཅིང་བརྟགས་པ་ཙམ་ཞིག་སྙིང་པོར་གྱུར་པ་ཁོ་ནའོ། །མངོན་པར་ཞེན་པ་སྟུག་པོ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡོད་པ་ལྟར་
གནས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་ནི་ཇི་སྙེད་དུ་བཏགས་པ་དེ་སྙེད་ཀྱི་ནུས་པའི་མཚན་ཉིད་དངོས་པོ་རེ་རེ་ལ་ཡང་ལྡན་ཞེས་ཟེར་
རོ། །

རང་གི་མཚན་ཉིད་ནི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡན་ལག་མེ་ལ་སོགས་པའི་ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་འཇིག་རྟེན་རྣམས་ན་རིགས་པས་མ་བཅོམ་པའི་ཚེ། གཞན་ལ་མི་ལྟོས་པར་དོན་བྱེད་པར་སྣང་བའི་དངོས་པོ་རགས་པ་རྣམས་སོ། །འདིར་ནི་རང་བཞིན་གྱི་མཚན་ཉིད་བཟུང་ངོ་། །དེ་ཡང་མཚོན་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཤེས་པ་དང་། ཁྱད་པར་དང་བྱེད་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་ལ་ཤེས་པའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་ཐ་དད་པ་གསུམ་ཆར་ཡང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 188 ~

རྒྱལ་བའི་ཡུམ་འདི་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་བསྐྱེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་ཆར་གྱི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་བདག་ཉིད་ཀྱི་ཆེ་བ་ཤེས་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ན། དེའི་ཚེ་གཞི་ཐམས་ཅད་ཤེས་
པར་གྱུར་པ་ཁོ་ནས་ཆོག་པས་ལམ་ཐམས་ཅད་ཤེས་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྙམ་པ་ལ། ཤེས་པར་བྱེད་པར་མཚུངས་སུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་དག་གི་ཁྱད་པར་ནི་འདི་དང་འདི་ལྟ་བུའོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི་ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཁྱད་པར་གྱི་མཚན་
ཉིད་དེས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱེད་སྙམ་པ་ལ་ནི་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་ཏོ། །ངོ་བོ་ཉིད་མཚོན་པར་བྱ་བའི་མཚན་ཉིད་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་དེ་གསུམ་གྱི་རང་

བཞིན་གཞན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་བ་ལ་གཙོ་བོར་མ་གྱུར་པའི་རང་བཞིན་དུ་ཟད་དོ། །བསྡུས་པའི་དོན་ནི་འདི་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་ཅིང་གང་དག་བདག་གིས་རེ་རེ་ནས་མ་ཕྱེ་བའི་དོན་རྣམས་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེའི་ཞལ་སྔ་ནས་རྣམ་པར་སྦྱར་བ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་མདོ་བར་མའི་དབང་མཛད་པ་ལས་རྒྱས་པར་བསྟན་པ་ལས་ཤེས་པར་གྱིས་ཤིག །

ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཐར་པ་ནི་ལས་དང་ཉོན་མོངས་པ་ཆེས་རགས་པ་མི་ཁོམ་པ་བརྒྱད་དུ་འཕེན་པར་བྱེད་པ་ལ་སོགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། དེ་ལས་ཐར་པས་ན་དྲོད་ལ་སོགས་པ་སྦྱོར་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ། དོན་འདི་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས། དེ་ལ་འདིར་ཐར་པ་ནི་བྲལ་བའི་ཁྱད་པར་ཡིན་ལ་དེའི་ཆ་ལ་ཕན་པས་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཞེས་བྱའོ་ཞེས་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 189 ~

བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་ཆོས་མངོན་པ་ལས། ཐར་པ་བླ་ན་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་བརྗོད་
པ་ནི་འདིར་མི་སྦྱར་རོ། །

དེའི་ཆ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཕྱོགས་གཅིག་ཙམ་གྱིས་ཕན་འདོགས་ཀྱི། དངོས་
སུ་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ཐོབ་ནས་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་སློབ་པས་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་

ལམ་སྤྱི་དང་ཁྱད་པར་དག་གི་མཚམས་སུ་རང་གི་ལམ་མ་ཐོབ་ཀྱང་། དེའི་ཁོངས་སུ་བསླན་པས་བསྟན་པ་ལམ་འོག་མ་དག་ལས་ཁྱད་དུ་ཞུགས་པའི་མཚམས་སྦྱོར་
གྱི་ངོ་བོ་དག་ཡོད་དོ་ཞེས་བཤད་པའོ། །ཨི་ཡ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །འདིའི་དབྱེ་བ་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཆེན་པོ་དང་
འབྲིང་དང་ཆུང་ངུ་ཞེས་གསུངས་ལ་ལམ་འདི་མཚོན་པར་འགྱུར་བའི་རྟགས་ཀྱང་སེམས་མི་འཇུག་པ་དང་། མི་འགོང་བ་དང་ཡིད་ལ་འགྱོད་པར་འགྱུར་བ་མེད་པ་ཞེས་གསུངས་སོ། །གཞན་ཡང་ལམ་འདི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཁ་ཅིག་འཆད་དོ། །གཞན་དག་ནི་འདི་དག་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་ཕལ་ཆེ་བ་ཡིན་གྱི་བསྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱང་མེད་ཅེས་ངེས་པར་མི་
དགག་གོ་ཞེས་འཆད་དོ། །

འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་དུ་བཞེད་པའི་ཕྱིར། འདི་རྣམས་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་རང་བཞིན་ཅན་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཐོག་མ་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 190 ~

ཞེས་བརྗོད་ཅིང་སྦྱོར་བའི་ལམ་དུ་ནི་དེ་ལྟར་ངེས་པར་གདགས་པ་མཛད་པས་སོ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་རྣམ་པར་གཞག་གམ་ཅི་མ་ཡིན་ཞེ་ན། རེ་ཞིག་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་།
བྱང་ཆུབ་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ས་
ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དང་། རྩོལ་བ་མེད་པ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་དག་གོ། །

དེ་ལ་དང་པོ་ནི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་དུ་བྱས་པ་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནས་བཟོད་པའི་བར་རོ། །གཉིས་པ་ནི་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་དྲོད་ནས་བརྩམས་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་ས་དང་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་དོ། །བཞི་པ་ནི་ས་མི་གཡོ་བ་ལའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ནི་ཐེག་པ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་

བྱང་ཆུབ་ལས་མི་ལྡོག་པར་ངེས་པ་མ་ཡིན་པས་ན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ཞེས་མི་བརྗོད་དོ། །ཐེག་པ་ཆེན་པོ་འདིར་ནི་དྲོ་བར་གྱུར་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེས་པར་གྱུར་པའི་ཚེ་ཕན་ཆད་དུ་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ལས་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་རྨི་ལམ་ན་ཡང་མི་
འདོད་པར་སྟོན་པར་འགྱུར་རོ། །འོ་ན་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་

བྱས་ཏེ། ཆོས་མངོན་པ་ལ་སོགས་པར་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དེ་དག་གི་
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་གཞག་གམ་ཅི་སྟེ་མ་ཡིན་ཞེ་ན།

ཁ་ཅིག་ན་རེ་དེ་དག་ནི་ཤེས་རབ་དང་སྙིང་རྗེ་ཆུང་བ་དང་། སྦྱངས་པ་ཡུན་
ཐུང་བའི་དབང་གིས་ན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་སྐྱེས་སུ་ཟིན་ཀྱང་ངེས་པར་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་ངེས་པ་མེད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཞན་དག་ནི་དེ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 191 ~

དག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། ཡང་རང་གི་མངོན་པར་འདོད་པའི་ཆེད་དུ་བསྒྲུབ་པའི་བྱང་ཆུབ་ལས་ནི་སླར་ལྡོག་པར་མི་འགྱུར་གྱི། དུས་རིང་ཞིག་གིས་དེ་ཐོབ་པས་ན་རིང་དུ་ཐོགས་པའི་དབང་ཙམ་ལས་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་མི་བཞག་གོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདིར་ནི་ཕྱིར་ལྡོག་པ་དང་མི་ལྡོག་པ་ལ་བརྩམས་ཏེ།

གླེངས་པར་ཟད་ན་དུས་ཉེ་བ་དང་རིང་བའི་རྩོད་པ་སུ་ཞིག་བྱེད། དེ་ལྟར་ན་དྲོད་བསྐྱེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དང་ཉན་ཐོས་དབང་པོ་རྟུལ་ཞིང་ཉོན་མོངས་པ་མང་བ་ལ་སོགས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པ་བུལ་ལ་དཀའ་བ་ལ་སོགས་པ་
ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནོ། །འོ་ན་ཅི་ཞེ་ན། རང་གི་རྒྱུད་ངེས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གཙོ་བོར་མཛད་པ་ཞིག་ན་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་འདི་ཡང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བརྗོད་མོད་ཀྱི། རང་གི་རྟོགས་པ་དང་འཚམ་པར་
གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་འདི་ལ་མེད་པས་ན་དེའི་ཕྱིར་

དང་། རང་ཡང་དངོས་པོར་ངེས་ཀྱང་རང་ངེས་པར་བྱེད་པའི་རྟགས་བཟུང་སླ་བ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་གདགས་པའི་གཞིར་མ་གྱུར་པས་ན་འདི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་
པའོ་ཞེས་གང་དུ་ཡང་མ་གསུངས་ཏེ། འཕགས་པ་འདོད་ཆགས་དང་བྲལ་བར་གྱུར་པ་དེ་དག་ལ་ཡང་དྲོད་ལ་སོགས་པའི་རྟགས་ཅི་རིགས་སུ་རང་དང་གཞན་ངེས་པར་འབྱེད་པ་དག་འབྱུང་བར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

རང་གི་རྒྱུད་ལ་བསྐྱེད་པར་མཁས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གཞན་གྱི་དོན་ལ་
དམིགས་པ་རབ་ཏུ་སྲབ་པ་སྟེ། དྲོད་མ་རྙེད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ནི་སེམས་ཅན་ལ་དམིགས་པར་བྱེད་མོད་ཀྱི། ད་དུང་བདག་དང་གཞན་མཉམ་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 192 ~

དང་བདག་དང་གཞན་བརྗེ་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ཡང་འདི་
ཕྱིར་མི་ལྡོག་པ་ག་ལ་ཡིན། རང་བཞིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་རིགས་དང་རྐྱེན་གཉི་གས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཁ་ཅིག་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ཕལ་པའི་དུས་ཉིད་ན་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་གྱུར་པས་ན་རང་གི་རྒྱུད་ལས་ལུང་བསྟན་པ་གསུངས་ཏེ། འོན་ཀྱང་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པར་བརྗོད་པས་སུ་ཞིག་ཡིད་ཆེས་བྱེད་པར་ནུས། ནི་ཞེས་
བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བཟུང་བའོ། །

དབང་པོའི་ངོ་བོ་ཉིད་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དབང་བྱེད་པའི་དོན་གྱིས་

དབང་པོར་བརྗོད་པ་ཡིན་ན། ལམ་འདིར་ནི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མ་དད་པ་དང་། ལེ་ལོ་ལ་སོགས་པ་གཞོམ་པར་ངེས་པར་དབང་བྱེད་པར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་མཐུ་ཆེ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཐམས་ཅད་
ཀྱིས་བླ་ན་མེད་པའི་བྱང་ཆུབ་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་བར་ཆད་མེད་པར་འཐོབ་པ་མ་ཡིན་གྱི་ཞེས་དགག་གི་རིམ་གྱིས་ནི་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་ཐམས་
ཅད་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་འགྱུར་བར་སྔར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་དག་ཉིད་དབང་
པོ་རྟུལ་པོས་རྟོགས་པར་དཀའ་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མ་པ་དག་གིས་རྟོགས་པར་དཀའ་བར་བརྗོད་པ་འདི་ཉིད་ལ་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་བདག་ནི་རིགས་ཆད་པས་ས་བོན་ཚིག་པ་ལྟ་བུ་ཞེས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ལ་

སྐུར་པ་སྨྲ་བར་བྱེད་དོ། །

ཆོས་ཉིད་ཡིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་མེད་བཞིན་དུ་དངོས་པོ་སྒྱུ་མ་
ལྟ་བུ་རྣམས་ཀྱི་ནུས་པ་སྒྱུ་མ་ཙམ་ཞིག་རིགས་པའི་ཁུར་མི་ཐེག་པར་དེ་ལྟར་གྲུབ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 193 ~

པར་ཟད་དེ། འདི་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེས་སུས་ཀྱང་དཔྱད་དུ་ནི་མེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། །འདིས་ནི་འཐད་པ་བསྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་རྟོག་གེ་བཀག་པའོ། །

ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པར་འབྱུང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་འདི་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་

ཆེན་པོ་གསུམ་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། རེ་ཞིག་དྲོད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མཉམ་
པ་ནི་ཆུང་ངུའོ། །བྱམས་པ་དང་ཕན་པ་དང་། ཁོང་ཁྲོ་བ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་འཚེ་བའི་སེམས་མེད་པའི་རྣམ་པ་ལྔ་ནི་འབྲིང་ངོ་། །ཕ་དང་མའི་སེམས་དང་། སྤུན་
དང་སྲིང་མོའི་སེམས་དང་། བུ་དང་བུ་མོའི་སེམས་དང་། བཤེས་དང་གྲོགས་ཀྱི་

སེམས་དང་། གཉེན་དང་སྣག་གི་གཉེན་མཚམས་ཀྱི་སེམས་རྣམས་ནི་ཆེན་
པོའོ། །རྩེ་མོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་མི་དགེ་བ་དང་དགེ་བ་ལ་གྲངས་བཞིན་དུ་ཉམས་པ་དང་། ལེན་པའི་སྒོ་ནས་ལྡོག་པ་དང་ཞུགས་པའི་བདག་ཉིད་ཅན་དེའི་སྒོ་ནས་རྣམ་པ་གཞན་རྣམས་སྡིག་པ་ལས་ལྡོག་པ་དང་། དགེ་བ་ལ་གནས་པ་དག་ལ་
སྦྱོར་བའི་རྣམ་པ་གཉིས་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་

ངོ་། །གཞན་དག་ཉིད་དེ་ལྟར་ཞུགས་པ་རྣམས་ལ་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆེན་པོའ། །ོབཟོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྦྱོར་བ་དང་བསྔགས་པ་བརྗོད་པ་དང་མཐུན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམས་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་
པོར་སྦྱར་རོ། །འཇིག་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྨིན་པར་བྱེད་པ་
དང་། གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ལམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་གསུམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 194 ~

པ་དེ་དག་རིམ་པ་བཞིན་དུ་ཆུང་ངུ་དང་འབྲིང་དང་ཆེན་པོར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ་
ལྟར་ན་འདིར་ཞེས་བྱ་བས་སྔར་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རིམ་གྱིས་རྒྱུད་ལ་ལམ་བསྐྱེད་པའམ། ཐོས་པ་དང་བསམ་པའི་ཤེས་པའི་
ཤེས་རབ་གཙོ་བོར་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དེ་དག་དེ་ཡང་རྗེས་སུ་མཐུན་པ་དང་། ཁྱད་པར་ཅན་དང་། རབ་ཏུ་རྟོགས་པ་དང་། གཞན་དུ་ཡོངས་སུ་བསྒྱུར་བ་དང་། ཚེ་གཅིག་པ་དང་། སྟན་གཅིག་པ་སྟེ། རྣམ་པ་དྲུག་ཅེས་བརྗོད་པར་བྱ་ལ། འདིར་ནི་དབྱེའོ་ཞེས་དགོངས་པའི་ཕྱིར་འདིར་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །

གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་རྣམ་པ་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རབ་ཏུ་སྲབ་ཅིང་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
མེད་དོ། །རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རང་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཏེ་དེ་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ནི་ཇི་ལྟར་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཚེ་ནི་དངོས་པོ་གཉིས་སུ་མི་འཛིན་པས་ན་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཉིད་མེད་པ་ལྟར་དེ་ལས་ལངས་པ་ན་ཡང་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་དུ་ཟིན་ཀྱང་གཉིས་སུ་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ན་དེ་རང་གི་རྒྱུད་དང་མཐུན་པའི་
འབྲས་བུར་བརྗོད་དོ། །

རྣལ་འབྱོར་པ་རྣམས་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་མཐོང་བ་རྣམས་ཀྱིའོ། །ཐ་
སྙད་རྣམས་ནི་བྱ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བདག་ཉིད་རྣམས་ཏེ་དེ་རྣམས་ནི་དུས་དང་ཡུལ་ཐམས་ཅད་དུ་རང་གིས་མཉམ་པར་གཞག་པའི་དུས་ན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 195 ~

ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བའི་རང་བཞིན་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ཁོ་ན་ཡིན་ཏེ། འདི་ནི་བཟང་ངོ་། །འདི་ནི་ངན་པའོ། །

བདག་གིས་ཆོས་འདིའི་ཕྱིར་ཆོས་སྨྲ་བ་འདི་ལ་ལུས་འདི་འབུལ་ཞིང་སྲོག་
ནི་བཏང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་དེ། བརྡ་ལ་བློ་བྱང་བ་དག་གིས་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པར་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ན་སྣང་བ་ཙམ་ཞིག་ཡོད་ཀྱང་དེ་ལ་ཇི་ལྟར་ཡང་མི་རྩོལ་བར་གནས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ན་འོ་ན་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ཐོབ་པ་ནི་སྐད་ཅིག་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་བརྒྱ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་འགྲུབ་པར་འགྱུར་ཞེ་ན། དེའི་ཕྱིར་སེམས་ཅན་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་མ་གཏོགས་པར་ནི་དེ་ལྟར་ངེས་པའོ་ཞེས་ཚིག་ཐ་མ་ཁོང་ནས་དབྱུང་སྟེ་དེས་ན་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་གདུལ་བའི་དགོས་པའི་དབང་ཉེ་བར་གནས་པ་ན་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་སྒྱུ་
མ་ཙམ་དུ་འདི་ལ་ཆོས་ཉིད་འདི་ལྟ་བུ་ཞིག་བདག་གིས་བསྟན་ཏོ་སྙམ་པ་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བར་འགྱུར་ཏེ། དགོས་པའི་དབང་དུ་རྒྱལ་བ་རྣམས། །ང་དང་ང་ཡི་གསུངས་པ་ལྟར། །ཞེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

འགྲོ་བ་འགའ་ཞིག་འདུལ་བའི་ཕྲིན་ལས་མི་མཛད་པའི་ཚེ་ན་ནི་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར་རང་དང་མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་ཙམ་ཞིག་ལ་གནས་ཀྱི་དོན་མཛད་པའི་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཅི་ཡང་མི་མངའ་བས་དེ་དག་ཀྱང་ཉེ་བར་བརྟགས་ནས་བཤད་དེ། བཏགས་པ་ནི་འདིར་དོན་མཛད་པའི་གནས་སྐབས་དེ་མི་མཛད་པའི་དུས་ལ་ཡང་འབྲས་བུས་རྒྱུ་ལ་བཏགས་ཏེ་བརྗོད་དོ། །བཏགས་པའི་དགོས་པ་ནི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 196 ~

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ལ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པས་ཆོས་ཉིད་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་དང་མཐུན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་དག་ནི་དོན་མཛད་པ་དང་མི་མཛད་པའི་གནས་སྐབས་གཉིས་སུ་ནི་མི་དབྱེའི་དོན་མཛད་པར་སྣང་བའི་ཚེ་ན་ཡང་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པ་ལས་མ་ཉམས་མོད་ཀྱི། དོན་གང་དང་གང་ཞིག་མཛད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་རྣམས་སུ་ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཇམ་དཔལ་སྒྲ་སྐད་ཐམས་ཅད་ཀྱི་བརྡ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་དེ། ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་ན་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སྒྲ་སྐད་དང་། བརྗོད་པ་དང་བརྡ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་ཤིང་ཡི་གེ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཡི་གེ་གཅིག་སྟོན་པ་དང་། ཡི་གེ་གཅིག་གིས་ཡི་གེ་ཐམས་
ཅད་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །འཇམ་དཔལ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བ་བསོད་
ནམས་དང་དགེ་བའི་རྩ་བ་ཐམས་ཅད་སོགས་ཤིང་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་བའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཡོད་དེ། དེ་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ཐོབ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཅང་མི་སྨྲ་བར་སྙོམས་པར་ཞུགས་ཏེ། ཡི་གེ་གཅིག་ཙམ་ཡང་མི་བརྗོད་པར་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་དང་།

ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་དང་། དགེ་འདུན་གྱི་སྒྲ་དང་། ཉན་ཐོས་ཀྱི་སྒྲ་དང་། རང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སྒྲ་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྒྲ་དང་། ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྒྲ་ཐོས་
པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ལྟར་
གང་ཡང་རུང་སྟེ་ཕྱོགས་གཉི་ག་ལ་བཏགས་པར་བསྟན་པ་ཡོད་པས་བཏགས་པའི་དགོས་པ་བསྟན་པ་ནི་དེ་ལྟ་མ་ཡིན་ན་རྣལ་འབྱོར་པའི་རྒྱུད་ལ་སོ་སོ་རང་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 197 ~

གིས་རིག་པས་སྐད་ཅིག་མ་རྣམས་ཇི་ལྟར་གཞན་ཡིད་ཆེས་པར་བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་དག་ཡིན་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། བཏགས་པ་ཙམ་གྱིས་ཀྱང་དེའི་ཡོན་ཏན་
མ་བསྟན་ན་སུ་ཞིག་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་ཡིད་ཆེས་ནས་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

འཇུག་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

བསྒོམ་པའི་ལམ་ཟབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ནི་ཟབ་པ་དང་། རྒྱ་ཆེ་བ་ཡིན་ལ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པའི་གཉེན་པོར་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གོམས་པར་བྱེད་པས་ན་ཟབ་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་ན་ཟབ་པ་ལ་རབ་ཏུ་གོམས་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས་ན་ས་བརྒྱད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་བསྐུལ་
བའི་མཐར་ཐུག་པ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་རབ་ཏུ་ཟབ་པའི་སྟོང་པ་ཉིད་ཆེན་པོ་མངོན་དུ་བྱེད་པས་ན་སྔར་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡང་གཟུགས་མེད་ལ། སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་གཟུགས་ལས་གཞན་པ་ཡང་མ་ཡིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་བསྟན་ཏེ། གཉེན་པོའི་སྟོབས་ཀྱི་བློ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཇི་ལྟ་བར་འགྱུར་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་ཚིག་གོ། །པ་རི་ནི་གོང་དུའོ། །མཐོང་བའི་དོན་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རིམ་གྱིས་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དོན་དེ་ལའོ། །སེམས་པ་ནི་ཐོས་པའི་
ཤེས་རབ་ཀྱིས་སམ་སྦྱོར་བའི་དུས་ནའོ། །འཇམ་པ་ནི་བསམ་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་སམ་དངོས་ཀྱིས་སོ། །

ངེས་པར་རྟོགས་པ་ནི་བསྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་སམ་རྗེས་ལས་བྱུང་བས་
སོ། །དེ་རྣམ་པ་དུ་ཞིག་ཅེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་དང་པོ་ལམ་ཤེས་པའི་སྐབས་སུ་ཕྱེ་བའི་བསྒོམ་པའི་ལམ་དེ་དག་རེ་རེ་ལ་ཡང་རྣམ་པར་དག་པ་དགུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 198 ~

དགུར་བསྟན་ཅིང་དེ་ལས་མང་བ་ནི་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་དེ་དང་དེ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་འགེགས་པར་བྱའོ། །

ཇི་ལྟར་དེ་བཞིན་ཉིད་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པས་ནི་གཞན་གྱི་དོན་མངོན་སུམ་དུ་གྲུབ་པར་སྣང་བ་ལྟར་རང་གི་དོན་
ཡང་དོན་དམ་པར་རང་བཞིན་མེད་བཞིན་དུ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་འགྲུབ་པར་ཅིས་ན་མི་འགྱུར་ཞེས་བསྟན་པའོ། །རྒྱུ་མེད་པར་འཇིག་པ་ཡིན་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་ཕ་རོལ་ལ་སོགས་པས་གནོད་པ་མ་བྱས་ཀྱང་རུང་སྟེ། འཇིག་པའི་བྱེད་པ་པོ་མེད་པར་རང་གི་ངང་གིས་འཇིག་པ་ཡིན་ཏེ། འདུས་བྱས་ཐམས་ཅད་སྐད་ཅིག་མ། །མི་གནས་བྱ་བ་ག་ལ་ཡོད། །བྱ་བ་བྱུང་བ་ཉིད་ཡིན་པས། །བྱེད་པ་ཞེས་སུ་དེ་ལ་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །སྐད་ཅིག་མ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་དེའི་རྒྱུ་
མཚན་དུ་སྦྱར་རོ། །དེས་ན་གསུམ་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འདིར་སློབ་དཔོན་ཟླ་བ་གྲགས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ནི་སྐད་ཅིག་མའི་མི་རྟག་པ་མེད་མོད་ཀྱི། གདུལ་བྱའི་ཡིད་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་བསྟན་ཏེ་
མི་རྟག་པ་ནི་རྒྱུན་ཆད་པའི་མི་རྟག་པ་འབའ་ཞིག་གོ་ཞེས་གསུངས་སོ། །

མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལ་སོགས་པའི་ལུགས་ཀྱིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དེ་ལྡན་པར་བསྟན་ཏེ། རང་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་ཙམ་ལས་དེ་དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་རང་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་བརྗོད་པས་དེ་དག་འཐད་པར་འགྱུར་རོ། །ཕྱོགས་འདིས་ཀྱང་རྒོལ་བ་དེ་ནི་མི་གནོད་ཅེས་ལན་དང་པོར་བརྗོད་པའོ། །གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ཀྱང་ལན་གཉིས་པ་སྟོན་ཏེ་དངོས་པོར་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 199 ~

མངོན་པར་ཞེན་པ་རབ་ཏུ་མ་སྤངས་པ་ཁྱེད་རང་གི་གྲུབ་པའི་མཐའ་སྟེ། རིགས་པ་དང་ལུང་གིས་རབ་ཏུ་བསྟན་པར་རང་གི་འདོད་པ་གྲུབ་པ་ནི་དེ་ནས་ཕར་ཡང་འགྲོར་མེད་པས་ན་མཐའོ། །

དེ་ཙམ་དུ་ཁྱེད་ཀྱིས་གཏན་ལ་ཕབ་པའི་འདོད་པ་སྟོན་པའི་གཞུང་ལས་ནི།
འཇིག་རྟེན་སྣ་ཚོགས་ལས་ལས་སྐྱེས། །ཞེས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ན་རང་གི་ལས་
ཀྱིས་རང་ཤི་ན་དེ་ལ་གསོད་པ་པོ་ལ་སྡིག་པར་ཇི་ལྟར་འགྱུར་ཞེས་འདྲི་བ་འདི་
ཁྱེད་ལ་ཁོ་བོ་ཅག་གི་ཟླའི་ཤུགས་ཀྱིས་དྲིས་པ་ན་ཁྱེད་ལ་ཡང་ཁོ་བོ་ཅག་དང་
མཚུངས་པར་གནོད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་དུལ་བ་ལྷའི་ཞལ་སྔ་
ནས་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་ཁོ་ནས་ཕ་རོལ་པོ་ཆོམས་པར་འགྱུར་བས་དེ་ལ་ཉེས་པ་གཞན་ནི་མི་བརྗོད་དོ་ཞེས་བསྟན་ཏེ་འདི་ཡང་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཆོས་ཁ་ཅིག་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་མངོན་སུམ་ལ་སོགས་པས་གནོད་པ་ལྟ་བུར་སྣང་ཡང་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཁས་བླང་བར་བྱ་བ་ཡོད་དེ། ཚ་བས་ཚིག་
པ་ལ་སླར་ཚ་བས་གདུང་བ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དོན་དམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱེད་ཀྱི་དོན་དམ་པ་ངེས་པར་ཡོད་ཅིང་དོན་
བྱེད་པའི་དབང་དུ་བྱས་སུ་ཟིན་ཀྱང་རང་གི་ལས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ལ་དཔྱད་པར་ཟད་

པས་ན་གང་ཟག་གཞན་དུ་བགྲང་བར་སུས་ཀྱང་སུ་ཡང་བསད་པ་ཡང་མེད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཀླན་ཀ་ཁྱེད་ལ་ཡང་འབྱུང་ཞེས་སྦྱར་རོ། །དེ་དང་དེ་ལ་ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་དག་ཏུ་གང་དོན་དམ་པར་མེད་པ་དེ་དག་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་དེ་ཞེས་རྩོད་པ་སྨྲ་བའི་ལན་བཏབ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 200 ~

པའི་གནས་སྐབས་དེ་དང་དེ་དག་ཏུ་ཞིབ་ཏུ་བསྟན་གྱིས་དེར་ལྟོས་ཤིག་ཅེས་
བྱའོ། །ཕྱོགས་གཞན་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རིགས་པ་གཞན་ཡང་དེ་དག་བསྟན་ཞེས་བྱའོ། །དཔེ་མ་གྲུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་པར་འདོད་པ་ཡིན་ལ་རྨི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ལ་སོགས་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་རྨི་ལམ་ལ་
སོགས་པ་འདྲ་ཞེས་འདོད་པས་དཔེ་མ་གྲུབ་ལ། གལ་ཏེ་ཀུན་རྫོབ་པ་ཉིད་དུ་ཞེས་ཟེར་ན་ཡང་གཉིད་ལོག་པའི་ཚེ་སེམས་གཉིད་ཀྱིས་མཐུ་ཉམས་པ་དང་། གཉིད་མ་ལོག་པའི་ཚེ་མ་ཉམས་པ་ནི་ནུས་པ་ག་ལ་མཉམ་པས་ན་དཔེ་མ་གྲུབ་པའོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་བྱ་དགོས་པས་ཐབས་ལ་མཁས་པས་གསུངས་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཐབས་མཁས་པ་བཅུ་པོ་འདི་སངས་རྒྱས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཆོས་སུ་བསྟན་ཏམ་འོན་ཏེ་མ་ཡིན། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་རྟགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདི་ཇི་ལྟར་རུང་བར་འགྱུར། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་
ན་ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཞེས་སྨོས་པར་མི་རིགས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་
དཔའི་བྱ་བ་བྱ་དགོས་པས་ཞེས་སྨོས་པར་རིགས་སོ་ཞེ་ན། འདི་ནི་སྔར་ས་བཅུ་པ་ལ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལ་སངས་རྒྱས་ཞེས་བྱ་བར་བརྗོད་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་
ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན། ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་བསྐུར་བའི་ས་ལ་གནས་པ་དང་། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་སངས་རྒྱས་སུ་སྣང་བའི་དབང་དུ་བྱས་པའི་མཛད་པ་ཡིན་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམ་པ་བཅུ་ནི་ཐབས་ལ་མཁས་པ་རྣམ་པ་
བཅུ་སྟེ། དེ་དག་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་མཆོག་དེ་དག་གིས་དམིགས་པར་བྱ་བ་

སྐབས་བཞི་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གས

~ 201 ~

ཡིན་པས་ན་ཡུལ་ཏེ། མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བ་ནི་དཀའ་ཐུབ་སྤྱོད་པ་ལ་སོགས་པ་ལུས་དང་ངག་དང་སེམས་ཀྱིས་ཅི་རིགས་སུ་ཉམས་སུ་བླང་བའོ། །དུས་དང་དུས་
མ་ཡིན་པ་ཤེས་པའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སེམས་ཅན་འདུལ་བར་འགྱུར་བ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའི་དུས་ཡིན་ལ། གལ་ཏེ་དེ་དག་མི་འདུལ་ན་དོན་མེད་པས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་དུས་མ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལྟར་ཤེས་པའི་སྦྱོར་བ་སྟེ་ཤེས་ནས་མངོན་སུམ་དུ་བྱ་བའམ་མི་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བ་ནི་ཐབས་མཁས་པ་ཡིན་ནོ། །དེས་ན་ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངེས་པར་བཟུང་བའོ། །སྐབས་བཞི་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 202 ~

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་བཞི་པ་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས་ད་ནི་སྐབས་ལྔ་པ་བསྟན་པ་དབྱེ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པ་ལས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། རབ་ཀྱིས་མཐར་ཕྱིན་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་གོ་སླ་
བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྟགས་ལ་སོགས་པ་བསྙད་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་
པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རབ་ཀྱིས་མཐར་ཕྱིན་པ་ནི་འོག་ནས་འཆད་པའི་
ཚུལ་གྱིས་ས་མི་གཡོ་བ་ཐོབ་པར་གྱུར་ཕྱིན་ཅད་དོ། །དེ་ནས་བརྩམས་ཏེ་སྔར་ཇི་
ལྟར་ཉམས་སུ་མྱོང་བའི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཡང་འདྲིས་པར་བྱེད་པའི་ཚེ་རྟགས་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་དང་ལྡན་པ་ལ་སོགས་པའི་རྟོགས་པ་འབྱུང་ངོ་ཞེས་སྐབས་ཐ་དད་པ་གཅིག་ཏུ་བསྟན་པ་ནི་བསླབ་པའི་ཚེས་མཚམས་གང་དུ་འདི་དག་སྦྱར་བ་གོ་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།

དགོས་པ་དེ་གཟིགས་ནས་སྔར་བསྟན་ཟིན་པའི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཡང་རྟགས་ལ་སོགས་པར་བསྙད་པ་སྟེ། མིང་གཞན་དུ་བཏགས་པས་དེ་དག་སྔོན་དུ་འགྲོ་བའི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་འདིར་རྩེ་མོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དང་པོ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་དུས་དང་། ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་སྔར་
ཇི་ལྟར་བསྐྱེད་པ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཆོས་དག་པས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་

སྐབས་འདིས་བསྡུས་པའི་དོན་ཀུན་རྩེ་མོར་གཞག་གོ། །ཡང་ན་རྩེ་མོ་ནི་སྐབས་འདིར་བསྟན་པའི་དྲོད་ལ་བྱ་སྟེ་འདིར་བསྟན་པའི་དྲོད་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་མཐོང་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 203 ~

བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ན་རྩེ་མོའ། །དོེ་ལྟར་ན་རྩེ་མོ་ལ་
སོགས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ནི་རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའོ། །དེ་ལ་རྟགས་ནི་ཕྱི་དང་ནང་གི་རྟགས་བཅུ་གཉིས་བསྟན་པ་དང་ལྡན་པས་རྟགས་ཏེ། དེས་བསྟན་པའི་དོན་གྱིས་རྟགས་ཅན་ལ་རྟགས་སུ་བསྟན་པའོ། །

རྣམ་པར་འཕེལ་བ་ནི་ཇི་སྐད་སྨོས་པའི་བསོད་ནམས་བཅུ་དྲུག་གིས་འཕེལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ངེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་ཉམས་སུ་མྱོང་བ་མི་གསལ་བ་རྣམས་འདིར་རབ་ཏུ་གསལ་བར་མཐོང་བས་ན་མཐོང་བ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པ་ནི་ངེས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་

ན་བསྟན་པ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །

སེམས་ཀུན་ཏུ་གནས་པ་ནི་འགའ་ཞིག་ངེས་པར་གཏན་ལ་ཕེབས་པས་མཐོང་བའི་དོན་ལ་ཐེ་ཚོམ་མེད་པ་དེ་ནི་དེ་ཉིད་ལ་སེམས་རྩེ་གཅིག་པའི་ཚུལ་
གྱིས་ཀུན་ནས་གནས་ཀྱི་དམིགས་པ་གཞན་མི་ཚོལ་བས་ན་སེམས་ཀུན་ཏུ་
གནས་པའོ། །ཚིག་གི་དོན་ནི་གོ་སླའོ། །

ད་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་རྣམས་རེ་རེ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཞི་བཞི་དང་ལྡན་པར་བསྟན་པ་དང་། གཉེན་པོའི་ཚོགས་ཀྱང་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་པོ་གཉིས་སུ་བསྡུས་པ་ཁམས་ཀྱིས་ཕྱེ་ན་ཁམས་རེ་རེ་ན་སུམ་
ཅུ་རྩ་དྲུག་ཏུ་ཡོད་པས་སྤྱིར་ཁམས་གསུམ་ཆར་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཚེ་རྣམ་
པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་བགྲང་བ་དེ་དག་འདིར་སྤོང་བས་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 204 ~

མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་སྨོས་ཏེ། སྔར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཉོན་མོངས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའོ་ཞེས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་

མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་གཉིས་སོ། །

དེ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡང་རྣམ་པ་བཞི་སྟེ། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
འདོད་ཆགས་ལ་སོགས་པ་དང་། གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ལ་སོགས་པ་ངན་འགྲོའི་གཉེན་པོར་གྱུར་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པར་ཐར་པའི་སྒོ་སྟོང་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་དང་། འཐོབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྐུ་
གསུམ་གྱིས་བསྡུས་པ་རྣམས་ཏེ། འདི་དག་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ལ་
འཇུག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་གཟུངས་ལས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །དེ་དག་ལ་འདིར་དང་པོ་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉི་ག་ཡང་གཉེན་པོ་ལ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། དེ་ཁོ་ནའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། འཐོབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་སུ་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །

དེ་ཉིད་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་གཉིས་ཀྱང་དེ་དང་འདྲ་བ་ཉིད་ལས་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐ་མ་ནི་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རྒྱུ་ལས་
བྱུང་བའི་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟེ། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་འདོད་
ཆགས་ལ་སོགས་པ་ནི་ལམ་དྲུག་ཏུ་བསྐལ་པ་དུ་མ་ཞིག་ཏུ་ཟིལ་གྱིས་མནན་ཏེ།
དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པར་དེ་དག་རབ་ཏུ་བསྲབ་པའི་ཕྱིར་གཅིག་ཏུ་འབད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པས་ན་དེ་དག་ལ་མ་སྨོས་སོ། །ཡང་བསྒོམ་པའི་ལམ་
གྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་བཞི་ཡང་གཉེན་པོ་དང་དེ་ཁོ་ན་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 205 ~

དང་ཐོབ་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་དབང་དུ་བྱས་པར་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མ་ཡིན་པའི་རྒྱུ་མཚན་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །

དེ་ལ་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ལམ་གཉི་གའི་སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི་དེ་དག་རགས་པས་ཤེས་པར་སླ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ལམ་གཉི་གས་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་སེམས་དང་སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྤོང་བ་ནི་དེ་དག་
ཕྲ་བའི་ཕྱིར་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱིས་སྤོང་བར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྦྱོར་བའི་གནས་
སྐབས་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལྟ་བུའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་ལ་དེ་དག་ཀྱང་གནས་སྐབས་གཉིས་པོ་དེ་
དེར་གཅིག་ནས་ཕྱེ་སྟེ་སྤོང་ངམ་འོན་ཏེ་བསྡོམས་ཏེ་སྤོང་ཞེ་ན། སྦྱོར་བའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་གཅིག་ནས་ཕྱེ་སྟེ་སྤོང་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ནི་བསྡོམས་ཏེ་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །

འདིར་སྤང་བར་བྱ་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་དེ་དག་སྔར་མཉམ་པར་མ་བཞག་པ་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་བསྒོམ་པའི་རིམ་པས་ལེགས་པར་ཡིད་ལ་བྱས་ལ། དེ་ནས་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པ་ནི་དེ་དག་རེ་རེ་ཡང་གཅིག་དང་
དུ་མ་ལ་སོགས་པས་དབེན་ཞིང་། ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་བདག་དང་ཕུང་པོ་ནས་བརྩམས་ཏེ་ཡང་དག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་དག་པར་མ་གྲུབ་པར་བསྒོམས་
པས་རིམ་གྱིས་སྤོང་བ་དང་། ཇི་ལྟར་ཡིད་ལ་བྱས་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་
ལྕུག་མ་བཀྲམ་པ་གཏུབས་པའི་དཔེས་དུས་གཅིག་ཏུ་བསྒོམས་པས་གཞོམ་པར་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 206 ~

བྱའོ། །དེ་བཞིན་དུ་ཁམས་རེ་རེ་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་དྲུག་ཡོད་པ་ནི་དེ་དག་ཏུ་སྐྱེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བདེན་པ་མ་མཐོང་བ་རྣམས་དང་། བདེན་པ་མཐོང་བའི་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་རྒྱུའི་སྒོ་ནས་དེ་དག་ལ་དེ་ལྟར་ལྡན་པར་བསྟན་པས་ཚུལ་སྔ་མས་ཁམས་དེ་དང་དེར་དེ་དག་རང་རང་གིས་
ཁམས་ཀྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་དང་།

ཁམས་གཅིག་པོ་གང་ཡང་རུང་བ་དག་ཏུ་ལམ་བསྒོམས་པས་ཀྱང་རིམ་
གྱིས་སམ་སྡོམ་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པ་ཁོ་ནས་དེ་དག་སྤོང་བར་
བྱེད་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་ན་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཡིད་ལ་བྱེད་
པའི་དུས་སུ་ནི་རྒྱལ་པོའི་ལྟ་བ་པོས་ཉེས་པ་བྱེད་པ་རྣམས་ངེས་པར་བཟུང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་པོའི་དོན་གྱི་ཉེར་བསྡོགས་ཀྱི་དུས་སུ་ནི་ཉེས་པ་བྱས་པའི་མི་
རྣམས་གཤེད་མའི་ལག་ཏུ་ཁྲིད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །དེའི་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་དེ་དག་ལ་ཡན་ལག་བཅད་པ་དང་། མིག་དགག་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །སྙིང་པོའི་བསྒོམ་པའི་རབ་ཀྱི་མཐའ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་
ནི་དེ་དག་མགོ་བཅད་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་
སླར་མི་སྐྱེ་བའི་ཆོས་ཅན་དུ་གྱུར་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ནི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱི་བསྡུས་པའི་དོན་ཅིག་ཅར་བསྟན་པའོ། །
ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་འོག་ཏུ་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་བཞི་ཆར་དུ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་སྤོང་བ་ལ་རབ་ཏུ་
གོམས་པར་བྱས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་ལམ་དུ་དུས་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 207 ~

ཅི་རིགས་པར་དབང་པོ་ལ་སོགས་པ་དང་རྗེས་སུ་མཐུན་པར་འཛིན་པ་རང་བཞིན་མེད་པར་གོམས་པར་བྱས་ཏེ། དེ་ལྟར་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རབ་ཏུ་ཉམས་སྨད་པས་སྐྱེས་བུ་ལུས་བཀྲུ་སྨན་གྱིས་སྦྱངས་པ་ལྟར་བྱས་

ནས་མཐོང་བའི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་སྨན་བཅུད་ཀྱིས་ལེན་ལྟ་བུ་རྒྱུད་ལ་སྐྱེད་
ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

དེ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ལའོ། །འདིར་ཁ་ཅིག་ན་རེ་མཐོང་བའི་ལམ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཁོ་ནའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ན་གཅིག་གི་ཚིག་ཅན་དུ་མཛད་དོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་ཅེ་ན། མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པ་ལ་བརྟེན་པར་ཟད་དེ་གང་དག་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མེད་པ་དེ་དག་ནི་སྐད་ཅིག་མར་ངེས་ཏེ་མངོན་སུམ་གྱི་ཚད་མ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པར་
གྱུར་པ་ན་ནི། ངེས་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །འདིས་ནི་
ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཏུ་སྨྲས་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྟོགས་པའི་རྒྱུ་ལས་ནི་བསྐལ་པ་དུ་
མ་ཞིག་ཏུ་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ཡང་
ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དེས་བསྡུས་པའི་ཉེར་བསྡོགས་དང་དངོས་དང་དེའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པས་ཅིག་ཅར་དུ་ཞིང་བརྒྱ་སྦྱོང་ཞིང་།

ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྒྱ་ལ་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ལ་སོགས་པས་མང་དུ་ཡོད་པས་ན་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཏུ་ག་ལ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་ཁ་ཅིག་གིས་
རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤང་བའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ཡུམ་འདིའི་སྙིང་པོ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 208 ~

ལ་ལན་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་དུ་ཡང་སྙོམས་པར་འཇུག་པའོ་ཞེས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །བརྡ་སྤྲོད་པའི་རིགས་པ་རྣམས་ནི་དོན་གྱི་ཤུགས་ཀྱིས་ཁ་ཅིག་ཏུ་མ་ངེས་པར་འགྱུར་
ཏེ། དྲུག་པ་འདི་ནི་བཞི་པར་སྦྱར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་བརྗོད་པ་ལྟ་བུའོ། །

དེ་ལྟར་ན་མཐོང་བའི་ལམ་དེ་ལ་དུས་ཇི་སྙེད་ཅིག་ཐོགས་ཤེ་ན། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཤེས་རབ་དང་བརྩོན་འགྲུས་དང་དད་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བས་ནི་གཅིག་ཏུ་འཆད་པ་ཅི་ཡང་མེད་དེ། དེ་བཞིན་དུ་སྤྱིའི་དུས་བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་གསུམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་དུས་ཀྱང་ངེས་པར་ནི་ནམ་ཡང་མི་འགྱུར་རོ། །གཉེན་པོ་རྣམ་པ་བཞི་ནི་དེ་དང་དེ་སྤོང་བའི་གཉེན་པོ་ཞེས་བཟློག་པས་གདགས་སོ། །གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་ནི་ཡུལ་འདོགས་པར་
སྲིད་པ་དགག་པར་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་འཆད་དོ། །ཉོན་མོངས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་
ཏོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པར་གཅིག་མོད་ཇི་ལྟར་དགུ་ཡིན་སྙམ་པ་ལ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་
བས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ལྔ་པ་འདི་ནི་རྒྱུ་མཚན་དུ་སྦྱར་བའོ། །

དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དངོས་པོ་ནི་
མིང་ཅན་ཏེ་ཇི་ལྟར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཡུལ་ལོ། །མ་འབྲེལ་པ་ནི་གལ་ཏེ་དངོས་པོ་དེ་དག་བརྟགས་པ་ལྟར་ཡོད་ན་དེའི་ཚེ་འབྲེལ་པར་ཡང་འགྱུར་བ་ལྟ་ཞིག་ན། དེ་དག་མེད་པའི་ཕྱིར་མ་འབྲེལ་ཏེ་དེས་ནི་མ་འབྲེལ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་རྣམ་པར་
རྟོག་པ་བཞི་མེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་ཟད་ཅེས་སྟོན་པའོ། །འཇུག་པ་ཉིད་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་
བ་ནི་སྐྱེས་བུ་འགའ་ཞིག་ངྷ་དུ་ར་ཟོས་པའི་རྒྱུས་ནམ་མཁའ་ལ་གསེར་གྱི་ཁབ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 209 ~

ལེན་པའི་ཕྱིར་འཇུག་པ་ལྟ་བུར་གཞི་མེད་པར་འཇུག་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་བར་ཆད་

མེད་པའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་ཅི་ལོག་གཞི་མེད་པ་སྤང་བའི་ཡེ་ཤེས་
ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་སྐྱེས་བུ་རྫས་སུ་ཡོད་པར་འཛིན་པ་དང་། འཕགས་པའི་གང་ཟག་ཡུལ་དུ་བྱས་ཏེ་དེ་ལ་བཏགས་པར་ཡོད་པར་འཛིན་པ་ཞེས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པར་སྦྱར་རོ། །དེ་ལ་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དེ་དག་ནི་སྐྱེས་བུ་ཞེས་བྱ་སྟེ་འཇིག་རྟེན་ལ་གྲགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བའོ། །དེ་དག་རྫས་སུ་ཡོད་པ་ནི་ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་དོན་བྱ་བ་ལ་མཐུ་དང་ལྡན་པ་ཟླ་བ་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ནོ། །འཛིན་པ་ནི་འདི་ནི་བདེན་ཏེ་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར་དང་། ལུང་ལས་ཀྱང་འགྲོ་བའི་ལས་ཀྱང་རང་བཞིན་དང་དབྱེ་བ་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ་སྙམ་པའོ། །འཕགས་པའི་གང་ཟག་ནི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡིན་ལ། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་དགེ་སློང་དག་ཆོས་ལྔ་པོ་འདི་དག་ནི་བཏགས་པ་ཙམ་སྟེ་ལྔ་གང་ཞེ་ན། འདས་པ་དང་། མ་འོངས་པ་དང་། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། སོ་སོར་མ་བརྟགས་པའི་འགོག་པ་དང་། གང་ཟག་རྣམས་ཏེ། འདི་དག་ནི་མིང་ཙམ་མོ་ཞེས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །

དེ་ལྟར་འཛིན་པ་ནི་འདི་ནི་བདེན་ཏེ་འདི་ནི་མིང་ཙམ་དུ་ཡོད་པར་གྲགས་པས་གྲུབ་ཅིང་མིང་ཙམ་པོ་དེ་མེད་ན་སུ་ཞིག་ལམ་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་ཅེས་མིང་ཙམ་
གྱི་ཞེན་པས་འཕགས་པའི་གང་ཟག་རྣམས་ཡོད་པར་རྗེས་སུ་དཔོག་པར་ཡང་བྱེད་པའོ། །དེ་དག་ཇི་ལྟར་ན་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་ཡིན་པར་འགྱུར་སྙམ་དུ་ཁ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 210 ~

ཅིག་རྟོགས་པར་སྲིད་པ་ལ། གང་གི་ཚེ་དེ་དག་གི་ཡུལ་གྱི་དངོས་པོར་གྱུར་པ་
གཟུང་བའི་དོན་སོ་སོའི་སྐྱེ་བོ་དང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་དེ་དག་བློས་བཏགས་པ་དེ་བཞིན་དུ་གཟུང་བར་བྱ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་ངོ་བོར་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གཏན་ཚིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ།

དང་པོ་ཕྱག་འཚལ་བའི་དོན་དགྲོལ་བའི་སྐབས་སུ་གཅིག་དང་དུ་མ་ལ་སོགས་པའི་ཚད་མས་དངོས་པོ་རྣམས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སྙིང་

པོའི་དོན་བསྒོམས་པས་འཁོར་བ་དང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གཉི་ག་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ན་དེ་དག་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཡུལ་ཅན་རྣམས་ལྟ་ག་ལ་ཞིག་འགྲུབ་ཅེས་དགོངས་པའོ། །ཁ་ཅིག་འདིར། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་རང་བཞིན་མེད། །དེ་དག་གང་གིས་འཛིན་པར་འདོད། །དེ་ལྟར་དེ་དག་འཛིན་པ་ཡི། །ངོ་བོས་སྟོང་པའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདིས་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཅྭ་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་ཡིན་ལ་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བཅྭ་བརྒྱད་ནི་ཡུལ་ཅན་ནོ་ཞེས་རྣམ་པར་རྟོག་པའི་རིགས་གཉིས་ཡུལ་དང་ཡུལ་ཅན་དུ་སྦྱོར་བ་དེ་དག་གིས་ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་དེ།

དེ་དགག་པའི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་གཟུང་བར་བྱའོ་ཞེས་
གཟུང་བར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཞེས་སྔར་སྨོས་པ་མཛད་པའོ། །གལ་ཏེ་འཕགས་པའི་གང་ཟག་བཏགས་པར་ཡོད་པ་ཙམ་དུ་རྟོག་པ་ཡང་སྐྱོན་ཡིན་ན། མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ། །གང་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་ལས་ཆེས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་ཆོས་འགའ་ཞིག་ཡོད་ན་དེ་ཡང་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུ་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའོ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 211 ~

ཞེས་གསུངས་པ་ཇི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ་ནི་མཉམ་པར་མ་བཞག་པའི་ཤེས་པ་མངོན་པར་ཞེན་པ་རབ་ཏུ་སྲབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་སྟེ། མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཚེ་ནི་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡང་རྟོག་པ་དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་
ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་པས་སོ། །

ཇི་ལྟར་རྣམ་པ་དགུ་ཡིན་ཞེ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་ནི་སྔར་བསྟན་པའི་དབང་ལྟར་གཞི་རེ་རེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམ་པར་འབྱུང་བ་བསྟན་ཏེ་གོ་སླའོ། །རྒྱུ་གང་ཡིན་པ་དེ་དག་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྒྱུ་དང་པོ་ནི་འགྲོ་བ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་ལ་སོགས་པ་ལ་སྦྱོར་
བའོ། །གཉིས་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱེས་པ་དེ་དག་བསྒོམ་པའི་ལམ་གྱིས་འཕེལ་

བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟོན་པའོ། །གསུམ་པ་ནི་ངེས་
པར་བྱང་ཆུབ་པར་འགྱུར་ཞིང་དེ་ནས་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་མང་པོ་གང་ཡང་བྱང་ཆུབ་པར་བྱེད་པའི་རྒྱུར་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་གྱི་དོན་བསྒོམ་པའོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ་ནི་
སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་རྒྱུ་སྟེ་དེ་ཡིད་ལ་བྱས་པས་བདག་གཅིག་པུ་བྱང་
ཆུབ་ཐོབ་པར་མ་ཟད་ཀྱི། རང་བས་ཆེས་མང་བའི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱང་
བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་བྱེད་པར་འགྱུར་ཞེས་སྦྱར་རོ། །

མཐོང་བའི་ལམ་འདི་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བསྟན་པ་ནི་རྒྱུའི་གཙོ་བོ་སྟེ། བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་དེས་ངེས་པར་བྱས་ལ། དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེའི་ཆེད་ཙམ་དུ་གྱུར་པས་སོ། །རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་དག་དོན་དམ་པར་ཡོད་པར་འཐད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 212 ~

པའི་དངོས་པོ་མེད་དེ། ཚད་མ་ལ་སོགས་པས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྦྱར་ཏེ།
སོགས་པ་ཞེས་པས་ནི་ངེས་པའི་དོན་དང་ལྡན་པའི་ལུང་བསྡུ་བར་བྱའོ། །གཞན་དག་ནི་ཚད་མ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་ཡིན་ལ་སོགས་པ་ཞེས་པས་ནི། རིགས་པ་ལྷག་མ་གསུམ་དང་ལུང་བཟུང་ངོ་ཞེས་འདོད་དོ། །
ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ལ་སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སྐུ་བཞི་ཆར་བཟུང་སྟེ། དེ་དག་ནི་
མ་ལུས་པར་ཡང་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་གྱི་བདག་

ཉིད་དོ། །ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་གི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བའམ་དེ་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་ཏུ་
སྟོན་པའོ། །གང་གི་ཕྱིར་དེ་ལྟར་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྔར་ཆོས་ཀྱི་

དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་རྣམས་ནམ་མཁའ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་བ་དང་འགག་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་རམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་འདི་ཁོ་ནའི་དབང་གིས་ཞེས་སྟོན་པ་སྟེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལ་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ཀྱི་ལྟ་བ་འདི་
མི་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །གཅིག་དང་དུ་མའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཐད་པ་སྒྲུབ་པའི་རིགས་པ་དེ་ལྟ་ཡིན་པ་གང་ཡིན་པ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བརྗོད་པའི་
ཚེ་ནི་རིགས་པ་འདིས་ཁྱེད་ལ་གནོད་པར་འགྱུར་བ་དེའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་སྟེ།

ཁ་ཅིག་ནི་རྒྱུ་དང་འབྲས་བུ་ཞེས་བྱ་བ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཚད་མས་ཡིན་ལ། སོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྡོ་རྗེ་གཟེགས་མ་ལྟ་བུ་དང་། མཐའ་བཞི་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་དག་བསྡུའོ་ཞེས་འདོད་དོ། །གང་དག་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འགགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་དང་། རྣམ་པར་རིག་པ་ཙམ་དུ་སྨྲ་བ་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་ནི་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་བཞིན་དུ་མ་གཏོགས་པས་ན་ཟད་པ་ལ་ཟད་དོ་སྙམ་པ་ལ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 213 ~

སོགས་པའི་ཤེས་པ་ངེས་པར་འབྱུང་བས་སོ། །རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་རྣམས་ནི། ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད། །ཅེས་བྱ་བས་དག་པའི་གཞི་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པ་དོན་དམ་པའི་དངོས་པོར་ཁས་ལེན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པ་ལ་ནི་དོན་དམ་པར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ནི་སྐྲའི་རྩེ་མོས་བསྟན་པར་བྱ་བ་ཙམ་ཡང་མ་མཐོང་བས་ན། ཡང་དག་པར་ཟད་པ་དང་མི་སྐྱེ་བ་ནི་འདི་ལ་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་ཟད་པས་དེ་འགོག་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་ལ་མ་སྐྱེས་པ་རྣམས་ནི་སླར་སྐྱེ་བའི་གེགས་བྱེད་པའི་དབང་གིས་འགོག་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱེས་པ་དང་མ་སྐྱེས་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་གནོད་པའི་འགོག་པ་དེ་དག་དང་བྲལ་ཏེ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་མི་རྒྱུ་བ་ནི་ཁོ་བོ་ཅག་དབུ་མ་པའི་དོན་དམ་པར་བཞག་པ་དེ་བཞིན་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོའི་

རང་བཞིན་ཡིན་ན། ཁྱེད་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་ཁྱེད་ལ་
དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རྟོགས་པའི་ལྟ་བ་མེད་ཅིང་དེ་མེད་པའི་རྒྱུས་ན་ཁྱེད་ཀྱི་

མཐོང་བའི་ལམ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལ་དོན་དམ་པའི་ལྡན་པའི་དངོས་པོར་ལོག་
པར་མངོན་པར་ཞེན་པ་དེའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཟད་ཅིང་ཅི་ཞིག་སྐྱེ་ཞེས་སྦྱར་
རོ། །

དེའི་དབང་ལས། གཞན་གྱི་མར་འདོད་གང་ཡིན་པ། །དེ་ཉིད་གཞན་གྱི་ཆུང་

མ་སྟེ། །ཁྱེད་ཀྱི་དོན་དམ་གང་ཡིན་པ། །དེ་ནི་ཁོ་བོས་ཀུན་རྫོབ་འདོད། །ཅེས་
བསྟན་ཏོ། །དེ་ལ་སྐྱེ་བ་དང་འཇིག་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 214 ~

སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པའི་རིགས་པ་ཡིད་ལ་བྱ་བ་འདི་ནི་དབུ་མའི་བསྟན་བཅོས་ལས་གསལ་བས་བདག་གིས་འདིར་མི་བསམ་མོ། །ནོར་བུ་དང་དངུལ་ཞེས་སྨོས་པ་ནི་ཡེ་ཤེས་དེའི་དམིགས་པ་དག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བར་སྟོན་པའི་དཔེའོ། །

སོགས་པ་ཞེས་དཔེ་དུ་མ་སྨོས་པ་ནི་ནོར་བུ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་དག་པ་དུ་མ་ཞིག་སྐྱེས་བུ་མིག་དག་པས་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་མཐོང་ལ། དེ་དག་བླངས་པས་ཕན་པ་བྱེད་པ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་སྐྱེས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དེའི་དམིགས་པའི་ཡུལ་དུ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པ་ལག་མཐིལ་གྱི་ཤིང་
ཐོག་ལྟར་གསལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་གིས་གནོད་པ་ཡང་མི་བྱེད་ཅིང་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་ལ་ཡང་ཕན་འདོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་སློབ་དཔོན་རྒན་པོ་ཁ་ཅིག་གི་ཞལ་སྔ་ནས། ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་
གང་ཞེ་ན། གང་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་མ་ཐོབ་པ་རྣམས་ཀྱི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པས་
བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ཞེ་ན། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པ་
གཉིས་ཡུལ་དང་བཅས་པ་དག་གོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

འཁྲུལ་པའི་མཚན་མ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འཁྲུལ་པ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་། སྐུར་པ་འདེབས་པ་སྟེ། དེའི་མཚན་མ་ནི་བདེན་པར་འཛིན་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་མ་ཤེས་པ་འཁྲུལ་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་རྣམས་ཏེ་མཐའ་དག་ནི་རིགས་ཐམས་ཅད་དོ། །སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རགས་པ་རྣམས་ཏེ། ཕྲ་བ་མཐའ་དག་སྤངས་པ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་འོད་གང་ཡིན་པའོ། །ད་ནི་དཔེའི་སྒོ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 215 ~

ནས་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། གང་ཞིག་རྒྱུ་དང་རྐྱེན་ཚོགས་པའི་མཐུའི་དབང་གིས་རབ་ཏུ་གསལ་བར་ནི་སྣང་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་ལ་རྟ་དང་གླང་པོ་ཆེ་དང་གྲུ་
དང་ཁྱིམ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ལས་བྱུང་བ་མེད་པ་དེ་དག་ནི་
སྒྱུ་མའོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་བདག་ཉིད་དུ་སྣང་བའི་བློ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་གང་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་པ་རི་མོར་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་འདི་དག་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་
ཡང་མ་འདྲེས་པར་མཐོང་ལ། དེས་དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ཚེ་ཉིད་ནི་ཡོད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་དང་། མེད་པའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པར་གང་དུ་ཡང་མི་འཛིན་ཅིང་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བའི་ཆོས་ཉིད་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པའི་མཐའ་དང་བྲལ་བ་རབ་ཏུ་ཟབ་པ་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་སྐྱེ་ལ། དེ་ཡང་དོན་དམ་པར་ནི་རང་བཞིན་མེད་པ་ཉིད་དོ། །དེ་བཞིན་ཉིད་ལ་བརྗོད་པར་མི་ནུས་པས་ན་སོ་སོ་རང་གིས་རིག་པར་མི་ནུས་སོ། །མེད་པ་ཡང་མ་ཡིན་ལ་གཞན་ལ་བརྗོད་པར་ཡང་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་ཐ་སྙད་གདགས་པར་དཀའ་བས་ན། ཅི་ཞིག་ལྟར་ཡང་དག་པར་
སྐྱེས་ན་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་སྐྱེས་བུ་མིག་བཙུམས་པས་གཟུགས་རྣམས་
མི་མཐོང་བ་ལྟར་ཅི་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་མ་ཡིན་གྱི་སྣ་
ཚོགས་མཐོང་ཡང་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་།

སྐུར་པ་འདེབས་པ་མེད་པ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་སྟེ། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་དང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 216 ~

རབ་ཏུ་མཐུན་པར་སྐྱེས་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་མཐོང་བའི་ལམ་འདི་གཅིག་པུ་ཡང་བྱང་
ཆུབ་ཆེན་པོའི་རྒྱུར་གྱུར་པ་བསྔགས་པ་མཛད་དོ། །

དེ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་རྒྱུན་དང་། བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་
རེས་འགའི་ཚེ་ནི་སྙིང་པོའི་དོན་བསྒོམ་པ་ན་བློ་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ཁོ་ན་དང་
མཐུན་པར་སྐྱེ་བས་སྣ་ཚོགས་འདི་དག་རྡུལ་ཕྲ་རབ་ཙམ་ཡང་མི་སྣང་ལ། མེད་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་དེའི་ཚེ་མི་རྟོག་པར་འགྱུར་ཏེ། ས་བརྒྱད་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐུལ་བ་ལས་སྟོན་པ་ལྟ་བུའོ། །རེས་འགའ་ཡང་དེའི་ཡེ་ཤེས་རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རང་བཞིན་གྱི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བསྡུས་པ་མེད་ཀྱང་རང་
གི་ངོ་བོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྟུག་པོ་ལྡན་ཞིང་གཉེན་པོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་མང་པོས་གླགས་པ་འབྱུང་བ་ནི་རེས་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །དེ་ནས་ས་
བརྒྱད་པ་ལ་ནི་སྣང་བ་མེད་པའོ། །དེ་ནས་གཞན་གཉིས་ལ་ནི་སྣང་བ་དང་བཅས་པའོ། །དེ་ནས་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལས་བརྩམས་ཏེ་དང་པོའི་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་
མཐུན་པའི་འབྲས་བུ་སྐབས་བདུན་པ་ནས་བསྟན་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེ་བ་དང་དེ་ལ་གནས་པར་འགྱུར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས་ཅི་ཡང་མཐོང་བ་མེད་པ་ནི་དོན་དམ་པ་མཐོང་བའོ་ཞེས་གསུངས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། འདི་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་དང་བར་
ཆད་མེད་པའི་ལམ་ལ་སོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྒྲོ་འདོགས་པ་དང་སྐུར་པ་འདེབས་པ་དང་ལྡན་པ་ཅིར་ཡང་མི་མཐོང་བ་ནི་དོན་དམ་པ་མཐོང་བའོ་ཞེས་བྱ་བས་མ་ཡིན་པར་དགག་པ་བཟུང་སྟེ། བྲམ་ཟེ་མ་མཐོང་ཞེས་བྱ་བས་རྒྱལ་པོ་ལ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 217 ~

སོགས་པ་མཐོང་བ་ནི་མི་འགེགས་པ་བཞིན་ནོ། །འོན་ཀྱང་འདི་ནི་དོན་དམ་པའི་དེའི་བདག་ཉིད་མཐོང་བ་ཞེས་བྱའོ། །ས་མི་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་མེད་པར་དགག་པ་ཁོ་ན་སྟེ། སྒྲ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དེ་ནི་མཐོང་བ་སྐྲའི་རྩེ་མོས་གཟུང་བར་བྱ་བ་ཙམ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

རྣལ་འབྱོར་པས་ཤེས་བྱའི་སྒྲིབ་པ་ཡང་དག་པར་སྤོང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡེ་
ཤེས་འདི་གཉིས་ཀས་སོ། །དེ་དག་ལ་ཆུང་ཟད་ཀྱང་མི་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱ་དོན་དམ་པར་རང་གྲུབ་པས་རི་
མནྡ་ར་བ་སྐྱོད་ཅིང་བཅོམ་པས་རི་འབིགས་བྱེད་ལ་ཅི་ཞིག་ཏུ་འགྱུར། ཁོ་བོ་ཅག་ནི་དོན་དམ་པར་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སུ་བསྡུས་པར་འདོད་པས་དེ་
རྟོགས་པའི་ཚེ་ན་གཅིག་གིས་ཐམས་ཅད་གཡོ་བ་ལ་སོགས་པར་འདོད་ལ། དེ་མ་རྟོགས་པའི་བར་དུ་ནི་ཇི་ཙམ་གྲགས་པ་ཙམ་ཞིག་ཁས་ལེན་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པ་རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་དག་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཞེས་བྱ་བས་ནི་སྣང་བ་མི་གསལ་ཞེས་སྟོན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་
ཕྱིར་རང་བཞིན་མེད་སྨྲ་ཡི། །སྣང་བ་བསལ་ཕྱིར་མ་ཡིན་ནོ། །

ཞེས་བཤད་པ་ལྟ་བུའོ། །འོ་ན་སྣ་ཚོགས་འདི་ཇི་ལྟ་བུར་དངོས་པོར་ལྷུང་བར་མི་འགྱུར་རམ་སྙམ་པ་ལ། འདི་ཉིད་ལ་རང་བཞིན་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོར་བརྟག་པར་བྱ་སྟེ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། འདི་ནི་མདོ་ལས་པི་ཝང་གི་སྒྲ་ཚོལ་བའི་དཔེས་བསྟན་ཏེ། གལ་ཏེ་པི་ཝང་རྒྱུད་སྦྲེང་བ་ལ་སོགས་པའི་འབད་པ་མེད་པར་ཡང་སྒྲ་མི་འབྱུང་ལ་པི་ཝང་གི་སྦུབས་ལ་སོགས་པ་བཤིག་པ་ལས་ཀྱང་སྒྲའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 218 ~

དངོས་པོ་མི་རྙེད་ཀྱི་སླར་རྒྱུན་ཆད་པར་འགྱུར་རོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྲིད་པ་དང་ཞི་བ་
གང་དུ་ཡང་མི་ལྷུང་བ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་རབ་ཏུ་ཟབ་པ་དེ་ནི་
གཟུགས་ལ་སོགས་པ་འདི་ཁོ་ན་ཡང་མ་ཡིན་ལ།

འདི་དག་སྤངས་ཏེ་སྣང་བ་མེད་པར་འགྱུར་བ་ཡང་ཞི་བའི་དབྱིངས་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པས་རབ་ཏུ་སྤངས་པས་དེའི་ཕྱིར་འདི་དག་གི་རང་བཞིན་འདི་དག་དང་། གཞན་ཉིད་དང་འདི་ཉིད་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པ་ཙམ་ཞིག་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་སྒྱུ་མའི་གླང་པོས་སྒྱུ་མའི་གླང་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པར་བྱས་པ་ལྟ་བུར་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པས་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེས་སྨོས་ཏེ། དོན་འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས། སྒྱུ་མའི་རྒྱལ་པོས་སྒྱུ་མ་ཡི། །རྒྱལ་པོ་གཞན་ཞིག་ཕམ་པ་ལྟར། །གང་དག་གིས་ནི་ཆོས་མཐོང་བ། །རྒྱལ་སྲས་དེ་དག་ང་རྒྱལ་མེད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །སྡུག་བསྔལ་ལ་ཆོས་ཤེས་པའི་བཟོད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ངེས་པར་བཟུང་བ་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་དེ་ཤས་ཆེར་གྱུར་པ་ཞེས་བྱའོ། །རྣམ་པ་སུམ་ཅུ་རྩ་དྲུག་ཅན་ནི་རྟོག་པ་དེ་སྙེད་ཅིག་གི་གཉེན་པོར་གྱུར་པས་སོ། །སྐྱེས་པ་ནི་བློ་དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་བདག་ཉིད་དོ། །

རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་འདིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་དང་པོ་རྣམས་ཀྱི་

མཐོང་བའི་ལམ་གྱིས་ནི་འདི་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་སྙེད་བདེ་བླག་ཏུ་སྤོང་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། སྐབས་འོག་མ་དག་ཏུ་ནི་དེ་དག་སྤང་བ་ལ་གཅིག་ཏུ་འབད་པར་བྱ་མི་དགོས་པས་ན་འདིར་དེ་དག་སྤོང་བར་བྱེད་དོ། །བག་ཆགས་ཀྱི་ཉོན་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 219 ~

མོངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་རྒྱུ་སྟེ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་སྔོན་དུ་རྒྱུ་བཅོམ་པས་བག་ལ་ཉལ་བཅོམ་པར་འགྱུར་ཏེ། དཔེར་ན་ཤིང་ཏ་ལའི་རྩེ་མོ་བཅད་པའི་མཐུས་རྩ་བའི་ཆ་མྱུར་དུ་སྐམ་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདིར་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དངོས་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་མཐུ་
ཡིན་ཏེ། གང་དུ་བུད་མེད་ལ་སོགས་པ་དང་འབྲེལ་པ་རང་བཞིན་གྱིས་རྣམ་པར་

རྟོག་པ་དག་ནི་ཕལ་ཆེར་བག་ལ་ཉལ་བ་མ་བཅོམ་ན་མངོན་དུ་རྒྱུ་འབྱུང་བ་ནི་རྒྱ་མཚོའི་བྱ་གནམ་ལ་འཕུར་བའི་གྲིབ་མ་རྗེས་སུ་འབྲང་བའི་ཚུལ་དང་། ཤིང་ནྱ་གྲོ་
དྷའི་རྩ་བ་ལས་ཆེར་འཕེལ་བ་ལྟ་བུའོ། །རྟེན་ཅིང་འབྲེལ་བར་འབྱུང་བ་ནི་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ནི་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའོ། །དེ་ལ་དམིགས་པས་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ལ་གོམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །ཏིང་ངེ་འཛིན་སེང་གེ་རྣམ་པར་བསྒྱིངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་

དང་པོའི་མཚན་ཉིད་སྔར་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་དེ་ལ་ཡང་སྙོམས་པར་ཞུགས་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་དུས་ཕྱིས་ཏེ་རྒྱུན་གྱིས་བསྡུས་པའི་མཐོང་བའི་ལམ་མཉམ་པར་མ་
བཞག་པའི་དུས་ནའོ། །དེ་ལྟར་ན་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་དང་སྣང་བ་མེད་པ་དང་། རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་གསུམ་པོ་དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་སྟེ།

དང་པོ་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྒྱུ་མཐུན་པའོ། །གཉིས་པ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤངས་པའོ། །ཡང་སྣང་བ་དང་བཅས་པས་ནི་ཞི་བའི་དབྱིངས་སུ་མི་ལྟུང་བར་བྱེད་པའོ། །རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པ་ནི་དངོས་པོ་ཀུན་རྫོབ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 220 ~

པའི་རང་བཞིན་ཀུན་རྫོབ་པ་ལ་གོམས་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་མོད་ཀྱི་དུས་རིང་ཞིག་ཏུ་དངོས་པོ་རྣམས་རང་བཞིན་
མེད་པར་མོས་པར་བྱས་པའི་དབང་གིས་ན་བརྡ་ལ་བློ་བྱང་བའི་སྐྱེས་བུས་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པའི་ནང་དུ་གཟུགས་བརྙན་མཐོང་བ་ལྟར་མངོན་པར་ཞེན་པ་ཤིན་ཏུ་སྲབ་པས་ཁ་ཅིག་གིས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པར་བཞག་ཅིངས་དེ་དག་ཏུ་ཉོན་མོངས་པ་ཡང་མི་རྒྱུ་བ་ཉིད་དོ། །

རྟེན་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་རྟེན་ཡང་ཡིན་ལ་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཡང་ཡིན་པས་ན་རྟེན་བསྒོམ་པའི་ལམ་སྟེ་གཞི་མཐུན་པའི་བསྡུ་བའོ། །དེ་ལ་དེ་གང་གི་རྟེན་ཡིན་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་མ་ལུས་པ་རང་ལས་ཐ་མི་དད་པ་རྣམས་ཀྱི་རྟེན་
ཏེ་འཆད་པར་འགྱུར་བ་ལས། ཡམས་ནད་འདི་རྣམས་ཟད་ནས་ནི། །ཡུན་རིང་ལོན་
ནས་དབུགས་ཕྱིན་ལྟར། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་ཡི། །བདེ་བསྒྲུབ་ཡོན་ཏན་ཕུན་
ཚོགས་ཀུན། །རྒྱ་མཚོ་ཆེ་ལ་ཆུ་བོ་བཞིན། །འབྲས་བུ་མཆོག་གིས་སྤ་བ་ཡི། །སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་དེ་ལ་ནི། །རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་སྟེན་པར་བྱེད། །ཅེས་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་ཡང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤོང་བར་བྱེད་པ་ནི་སྔར་ལམ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་སུ་བསྡོམ་པའི་ལམ་རྣམ་པ་གཉིས་བསྙད་པ་ལ། ཟག་པ་མེད་པའི་བསྒོམ་པའི་ལམ་དང་དང་པོར་མངོན་པར་བསྒྲུབ་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པ་ཡིན་ལ་དེ་ཡང་སྣང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཡིན་ནོ། །

དེའི་རྟེན་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་བཅས་པའི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཐོད་རྒལ་གྱི་

སྙོམས་པར་འཇུག་པ་འདི་ཡིན་པས་ན་རྟེན་སྒྲུབ་པ་སྔོན་དུ་འགྲོ་བ་ཡིན་པ་གོ་སླ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 221 ~

བས་ཞེས་སྨོས་པ་ཡིན་ནོ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ལ་གནས་པ་རྣམས་སོ། །ནི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དམིགས་ཀྱིས་བཟུང་བ་སྟེ།
དེའི་ཕྱིར་ཉན་ཐོས་རྣམས་ལ་ནི་ཐོད་རྒལ་གྱི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་ཡོད་ཀྱང་
ཐབས་དང་ཤེས་རབ་ཆེན་པོས་བྱིན་གྱིས་མ་བརླབས་པས་ན་རྣམ་པར་རྟོག་པ་
བརྒྱ་རྩ་བརྒྱད་སྤོང་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་ཉིད་མེད་དོ་ཞེས་སྟོན་པའོ། །

འདོད་པ་ན་སྤྱོད་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བའི་རགས་པ་དང་ཐ་བ་ངན་པ་དང་རྩིག་པ་སྟུག་པོ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་པར་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ལྟ་བའམ་ཡང་ན་སེམས་ཅན་དམྱལ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་ལྟར་གནས་པ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་དྲན་པའོ། །བྱུང་བ་ལ་ནི་འདས་པ་སྟེ་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་སུ་དམིགས་པ་དང་རྣམ་པ་བསྟན་པའི་ལུགས་སོ། །ཡང་དག་པར་སྐྱེ་བའི་རྒྱུ་ནི། བྱང་ཆུབ་ལ་གཞན་སྟོན་པ་དང་། །དེ་ཡི་རྒྱུ་ནི་ཡོངས་གཏོད་དང་། །དེ་འཐོབ་བར་ཆད་མེད་པའི་རྒྱུ། །བསོད་ནམས་མང་པོའི་མཚན་ཉིད་དོ། །ཞེས་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །མ་འོངས་པ་ནི་ཉེ་བར་གྱུར་པ་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཏེ། དེ་མེད་པ་ནི་དེ་སྐྱེད་པར་ནུས་པའི་བསྒོམ་པའི་ལམ་མེད་པའོ། །

ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་དེའི་ཐེག་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་ཞེས་
བྱ་བ་ལ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་རིགས་ཅན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྐྱེན་འགའ་ཞིག་གིས་དེ་ལ་དགའ་
བས་དེའི་ལམ་དུ་ཞུགས་པ་ཡིན་གྱི། རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམས་སྨྲ་བ་ལྟར་དང་
པོ་ནས་དེ་དག་གི་རིགས་ཅན་ཡིན་ཞེས་ནི་མི་བརྗོད་ཀྱི། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 222 ~

དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དཔལ་མཆོག་དང་པོ་ལས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཀུན་ཏུ་
བཟང་པོ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ནི་དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྙིང་པོ་ཅན་ནོ་ཞེས་
གསུངས་ལ།

འཕགས་པ་ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། འདི་ན་སྣོད་མིན་སེམས་ཅན་འགའ་ཡང་མེད། །འགྲོ་བ་འདི་རྣམས་མ་ལུས་སངས་རྒྱས་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །འོན་ཀྱང་འགའ་ཞིག་ལམ་དེར་ཞུགས་ན། དམན་པ་ལ་གོམས་པ་ནི་སྒྲུབ་པར་སླ་བའི་ཕྱིར་ཕྱིས་དུས་རིང་དུ་ཡང་དེ་ལ་འདུན་པ་འབྱུང་སྟེ། དོན་འདི་ལས་
དགོངས་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱམས་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། ཉན་ཐོས་མ་ངེས་རྣམ་གཉིས་ཏེ། །ཐེག་དོན་མཐོང་དང་མ་མཐོང་བའོ། །དོན་མཐོང་འདོད་ཆགས་བྲལ་བ་དང་། །འདོད་ཆགས་བྲལ་མིན་འདི་དམན་པའོ། །འདི་གཉིས་འཕགས་པའི་ལམ་ཐོབ་པ། །སྲེད་པ་དག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། །བསམ་གྱིས་

མི་ཁྱབ་སྒྱུར་བ་ཡི། །སྐྱེ་བ་དང་ནི་ཡང་དག་ལྡན། །གཅིག་ནི་སྨོན་ལམ་དབང་གིས་ནི། །སྐྱེ་བ་རབ་ཏུ་སྒྱུར་བར་བྱེད། །ཅིག་ཤོས་ཕྱིར་མི་འོང་བ་དང་། །ལྡན་ཕྱིར་སྤྲུལ་

པ་རབ་ཏུ་བསྒྲུབ། །དེ་གཉིས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ནི། །རང་སེམས་ཀུན་ཏུ་འབྱུང་ལྡན་པས། །མྱ་ངན་འདས་ལ་མངོན་དགའི་ཕྱིར། །རྟོགས་པ་བུལ་བ་ཡིན་པར་
འདོད། །དོན་བྱས་མ་ཡིན་དེ་སངས་རྒྱས། །མེད་པར་སྐྱེས་ནས་སྤྲུལ་དོན་གཉེར། །བསམ་གཏན་དོན་བརྩོན་དེར་བརྟེན་ནས། །བྱང་ཆུབ་དམ་པ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་ཏེ།

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 223 ~

འདིར་རྟོགས་པ་བུལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ཁུངས་ཉིད་དུ་འདོད་པར་བྱའི་མ་ལུས་པ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་དག་གི་ངོར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
བཞིན་དུ་ཆོས་མངོན་པ་ལས། གཉིས་སློབ་རིགས་ལས་བཟློག་ནས་ནི། །སངས་རྒྱས་སུ་འགྱུར་གཞན་གསུམ་ཡང་། །སྟོན་དང་བསེ་རུ་བྱང་ཆུབ་པར། །བསམ་གཏན་མཐའ་རྟེན་གཅིག་ལ་ཀུན། །ཞེས་པ་ཡང་མི་འདོད་དོ། །

འདིར་ནི་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཐེག་པ་གཉིས་པོ་དག་ཀྱང་
ནི། །ཐེག་པ་ཆེན་པོར་འབྱུང་བས་ན། །སྲིད་པའི་ལམ་གྱིས་དུབ་པ་རྣམས། །ངལ་

སོའི་དོན་ཏེ་དེ་ཉིད་མིན། །ཉན་ཐོས་དེ་དག་ཇི་སྲིད་དུ། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་

མ་བསྐུལ་བ། །དེ་སྲིད་ཡེ་ཤེས་ལུས་གཅིག་གིས། །ཏིང་འཛིན་དྲེགས་པས་མྱོས་
ཏེ་གནས། །བསྐུལ་ནས་སྣ་ཚོགས་གཟུགས་ཀྱིས་ནི། །སེམས་ཅན་དོན་ལ་དགའ་བྱེད་ཅིང་། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཉེར་འཕེལ་ནས། །སངས་རྒྱས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པར་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་ཞིང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་བསླབ་པ་རབ་ཏུ་དབྱེ་བའི་ལེའུ་ལས་ཀྱང་། བྱེ་བྲག་མེད་པ་ཁོ་ནར་ཉན་ཐོས་རྣམས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་སྐྱེ་བ་བསྒྱུར་བར་བསྟན་ཏོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་
སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །

བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པའི་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ། འདི་ཡང་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་བསྐྱེད་པའི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ་མངོན་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་ལྔས་བསྟན་ནོ། །རིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ཤེས་རབ་དང་ཐབས་དང་། སློབ་མ་རྣམས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 224 ~

པའི་ཆོས་དང་། གཞན་གྱི་དོན་གྱི་གོ་རིམས་དག་གིས་བསྟན་ཏོ། །ཐེག་པ་གཞན་
གྱིས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་བས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ངེས་པར་འབྱུང་བའི་སྒྲུབ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་བསྟན་ཏོ། །

བསྒོམཔའི་ལམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་རྣམ་པར་དག་པས་བསྟན་ཏོ། །རྣམ་
པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྤོང་བའི་ལམ་དུ་བཏགས་པ་བདེན་པ་བཞིས་བསྡུས་པ་ཉོན་མོངས་པ་དང་མི་ལྡན་པའི་མཚན་ཉིད་བཞིར་བསྟན་ཏོ། །བསོད་ནམས་ཀྱི་

ཚོགས་ཆེན་པོའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་འདིར་བསྟན་ཏེ། །དམིགས་པ་དང་བདག་པོ་དང་། རྣམ་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དང་། ལོག་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ཀྱང་འདིར་བསྟན་ཏོ། །ས་མཚམས་དང་མཚན་ཉིད་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྐབས་བདུན་པར་སྟོན་
པར་འགྱུར་རོ། །ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་ཕྲིན་ལས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་
ཕྲིན་ལས་ལས། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་། ལས་ཆུད་མི་ཟ་བ་ལ་སོགས་པའི་
རྣམ་པ་བརྒྱད་ཀྱིས་སྟོན་པར་འགྱུར་ཏེ། འདི་དག་དང་གཞན་ཡང་ཡོན་ཏན་ལ་
སོགས་པ་མཐའ་དག་གིས་འདིར་གཏན་ལ་དབབ་པར་བྱའོ། །སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་
ཆེན་པོའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཞེས་བྱ་བ་ལན་མང་ཞིག་སྨོས་པ་འདིའི་ཚད་ནི། །

གླིང་བཞི་པ་དང་ཉི་ཟླ་དང་། །རི་རབ་དང་ནི་འདོད་ལྷ་དང་། །ཚངས་པའི་འཇིག་རྟེན་སྟོང་ལ་ནི། །སྟོང་ནི་སྤྱི་ཕུད་ཡིན་པར་འདོད། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གཉིས་པ། །བར་མའི་འཇིག་རྟེན་ཁམས་ཡིན་ནོ། །དེ་སྟོང་ལ་ནི་སྟོང་གསུམ་མོ། །མཉམ་དུ་འཇིག་ཅིང་འབྱུང་བ་ཡིན། །ཞེས་ཇི་སྐད་བསྟན་པའོ། །ཡང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་
རྒྱ་ཆེན་པོ་ཤེས་པར་འདོད་པ་དག་གིས་ནི་གླིང་བཞི་པ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་ནི་སྟོང་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 225 ~

གསུམ་མོ། །སྟོང་གསུམ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་ནི་རབ་འབྱམ་གྱི་མཚམས་སྦྱོར་བའོ། །དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་ནི་རབ་འབྱམ་གྱི་རྒྱུད་གཅིག་གོ། །དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་ནི་རབ་འབྱམ་གྱི་རྒྱུད་བར་མ་གཅིག་གོ། །

དེ་བྱེ་བ་ཕྲག་བརྒྱ་ལ་ནི་མེ་ཏོག་གི་གཞིའི་སྙིང་པོའི་རྒྱན་བཀོད་པ་གཅིག་
སྟེ། འདི་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དེའི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ངོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱ་ཞིང་། དེ་ཡང་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་གངས་ཆེན་མཚོའི་ཕྱག་གི་མཐིལ་གྱི་རྡུལ་ཕྲ་རབ་གཅིག་ལ་གནས་ཏེ། །འདི་ལྟ་བུའི་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་དེ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུའོ་ཞེས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དམིགས་པའི་རྐྱེན་ནི་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་
བའི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ལ་དམིགས་པས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་དེ་སྐྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ངོ་བོ་ཉིད་མེད་པ་དེ་རི་བོང་གི་རྭ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་མིང་ཙམ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཤིན་ཏུ་མེད་པར་གྱུར་ན་ནི་དེའི་ཕྱིར་དེ་
དམིགས་པའི་རྐྱེན་དུ་ཡང་ཇི་ལྟར་ཞིག་འགྱུར།

ཤིན་ཏུ་མེད་པ་གང་ཡིན་པ་ནི་ནུས་པ་མ་ལུས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར་

དམིགས་པར་ག་ལ་ཞིག་གཞག །གལ་ཏེ་འོ་ན་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བར་
གྱུར་པ་ཞིག་འདིའི་དམིགས་པར་རྣམ་པར་གཞག་ན་འོ་ན་དེ་ཉིད་དངོས་པོར་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ནམ། དེའི་ཚེ་ཇི་ལྟར་ན་ཆོས་ཐམས་ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་དམིགས་པ་ཡིན་ཞེ་ན། བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཐ་སྙད་ཙམ་ཞིག་ཏུ་རང་བཞིན་གྱིས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 226 ~

འོད་གསལ་བ་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི། རང་གི་རང་བཞིན་བརྗོད་པར་ནི་དེ་སུས་ཀྱང་ནམ་
ཡང་མི་ནུས་ཤིང་ཡོད་པ་དང་མེད་པ་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་གང་དུ་ཡང་མ་གྲུབ་པས་ན་འཕགས་པ་སོ་སོ་རང་གི་རིག་པའི་སྤྱོད་ཡུལ་ཞེས་བསྒྲགས་པའོ། །

བདག་པོའི་རྐྱེན་ནི་དྲན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ས་དང་པོ་རབ་ཏུ་དགའ་བ་
ལ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སེམས་དང་པོ་བདེན་པ་རྣམ་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པའི་རང་བཞིན་
གྱི་ཡེ་ཤེས་དེ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འདྲིས་པར་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དེ་མ་བརྗེད་པ་ནི་འདི་སྐྱེད་པར་བྱེད་པས་བདག་པོའི་རྐྱེན་ཏེ། བདག་པོའི་སྒྲ་ནི་གཙོ་བོའི་དོན་སྟོན་པའོ། །རྣམ་པ་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་ཞི་བ་ཉིན་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། རྣམ་པ་ནི་ཁ་ཅིག་ཏུ་རང་བཞིན་གཅིག་ཐ་དད་པར་སྣང་བ་ལ་བྱ་བར་མཐོང་སྟེ། མེའི་རྣམ་པ་གང་ཞེ་ན། ཟླུམ་པོ་དང་གྲུ་བཞི་དང་འཕྲོ་བ་དང་། འཁྱིལ་བ་ལ་སོགས་པའོ་ཞེས་བྱ་
བ་ལྟ་བུའོ། །ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། རྣམ་པ་དམན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་ལས་འདིར་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་ལ་རྣམ་པ་ཞེས་འདོད་དེ། འདིའི་རང་བཞིན་ནི་རང་གི་ངོ་བོའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་དང་། རྗེས་སུ་དྲན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་སོགས་པ་ཞི་བ་ཉིད་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་ཞི་ན་སྣང་བ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་དུ་འགྱུར་ཞིང་དེ་ལྟར་ནི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གལ་ཏེ་ཞི་བའི་རྣམ་པ་མ་ཡིན་ན་ཡང་དངོས་པོར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བར་མ་གྱུར་པ་འདིས་སངས་རྒྱས་ཉིད་དེ་མ་ཐག་ཏུ་ག་ལ་ཞིག་སྐྱེད་ཅེས་བདེན་པ་གཉིས་འགལ་བར་འགྱུར་བས་ན། གནས་འདི་ལ་ནི་གཏིང་དཔག་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་

སྐབས་ལྔ་བའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 227 ~

སོགས་པ་སྨོས་སོ། །ཟབ་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་བྱིས་པ་གང་དག་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པར་མི་ཤེས་པ་དག་འཇིགས་པའི་གནས་སུ་གྱུར་པ་དང་། གཏིང་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་ཕྱིར་རོ། །བློའི་ནོར་ཅན་རྣམས་ཀྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་
པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པ་ཁོང་དུ་ཆུད་པ་རྣམས་གྱིས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

ལོག་པར་རྟོག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་བསྡུ་ན། ཇི་སྲིད་དུ་དོན་དམ་པའི་
བདེན་པ་འབའ་ཞིག་འདོད་པས་ཀུན་རྫོབ་པའི་རང་བཞིན་སྤོང་བ་དང་། གང་དག་ཀུན་རྫོབ་པ་འདོད་པས་རང་བཞིན་མེད་པར་སུན་འབྱིན་ཞིང་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པའི་དོན་འདི་མི་སྤྱོད་པ་ཐམས་ཅད་ལོག་པར་རྟོག་པ་སྟེ། དེ་ལས་ཕྱེ་བས་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་དྲུག་ཏུ་འགྱུར་བའོ། །འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཀྱི་

ཁམས་དག་ཐ་དད་པའི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཉིད་ཀྱིས་བདེན་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་
དམིགས་པ་འཐད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལ་སོགས་པས་ནི་བདེན་པ་རེ་རེ་ཞིག་བཟུང་བས་འགལ་བར་འདོད་པ་རྣམས་སེལ་ཏེ་གོ་སླའོ། །

དེ་བས་ན་ཀུན་རྫོབ་དང་དོན་དམ་པའི་སྒོ་ཅན་གྱི་ཀླན་ཀ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་
སོགས་པ་ནི་གང་དག་བདེན་པ་རེ་རེ་ཞིག་ཚད་མར་བྱས་ནས་ཅིག་ཤོས་སུན་ཕྱུང་ནས། ཡང་དེའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཀླན་ཀ་ཚོལ་བ་རྣམས་སོ། །བདེན་པ་གཉི་ག་ལ་ལ་བརྟེན་པའི་ཐབས་མཁས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་གཅིག་ཅིག་འདིའི་ཡུལ་ཡིན་ཞེས་མི་སྨྲ་བའི་ཐབས་ཀྱིས་སོ། །རྣམ་པ་སྟོང་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཐབས་དེ་ལ་བརྟེན་པ་
ལས་ནི་ལན་མི་ཟད་པའི་དོན་ཏེ། སྟོང་ནི་མི་ཟད་པ་མཚོན་པ་གཞན་གྱི་དོན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 228 ~

ཏོ། །ངེས་པར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡང་དག་པར་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་དང་གཞན་གཉི་ག་ལའོ། །བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པ་ལ་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་དང་། དེ་ཁོ་ན་ཡིད་ལ་བྱ་བའི་སྒོ་ནས་སོ། །སྐབས་ལྔ་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 229 ~

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་ལྔ་པའི་དོན་རྣམ་པར་ཕྱེ་ནས། ད་ནི་སྐབས་དྲུག་པ་སྟོན་པར་མཛད་པ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། ད་ནི་ས་བཅུ་པའི་བར་གྱིས་ཐོབ་པར་གཞག་གོ། །དེ་ལ་ས་བཅུ་པ་ནི་གནས་
སྐབས་གསུམ་དུ་དབྱེ་བར་བྱ་སྟེ། རྩེ་མོའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོངས་སུ་སྤྱོད་ཅིང་རྣམ་པ་ཀུན་མངོན་པར་རྫོགས་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་གསུངས་པའི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བ་ལ་སོགས་པ་བྱེད་པ། འོག་མིན་དུ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ལུས་སྐྱེས་པ། དབང་བསྐུར་བའི་ས་ལ་གནས་པ་ནི་གནས་སྐབས་གཅིག་སྟེ། འདིའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་
བསྟོད་པ་ལས་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ལྟ་
བུའོ། །དེ་ནས་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་ངོ་བོ་དགའ་ལྡན་དུ་སྐྱེས་པ་ནི་གནས་སྐབས་གཉིས་པ་སྟེ།

གནས་སྐབས་འདི་དང་སྲིད་པ་ཐ་མ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་བདུད་
བཏུལ་བའི་བར་དུ་ནི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་ལ་སྤྱོད་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ནས་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་དེར་སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་ནི་གནས་སྐབས་གསུམ་པ་སྟེ། དེར་ནི་སྐབས་བདུན་པ་བསྟན་པའི་དོན་རྫོགས་པར་མཛད་པའོ། །འདི་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དབང་དུ་བྱས་པའོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པའི་དབང་དུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 230 ~

བྱས་ཏེ་ནི། འོག་མིན་དེ་ཉིད་དུ་སྐབས་སྔ་མ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་ནས་
མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བར་འགྱུར་རོ། །

སོ་སོ་དང་བསྡུས་པ་ཉིད་དུ་རྟོགས་པའི་དོན་རྣམས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སོ་སོའི་དོན་རྣམས་ནི་སྐབས་རེ་རེས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་དང་། ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་
པའི་གནས་སྐབས་རེ་རེ་ལ་ཡང་རང་བཞིན་ཇི་སྙེད་ཡོད་ཅེས་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་ཏེ། དེའི་རྗེས་ཀྱི་ངོ་བོར་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པའོ། །བསྡུས་པ་
ཉིད་ཀྱི་དོན་ནི་སྙིང་པོའི་དོན་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་

རང་བཞིན་ཏེ། དོན་དེ་ནི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པར་མཛད་
ནས་སོ། །དེ་ལྟར་ན་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་བཀླགས་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡིད་ཀྱིས་

བཀླགས་ནས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། བསྐལ་པ་གྲངས་མེད་པ་དང་པོ་ནི་འཇིག་རྟེན་ཆོས་ཀྱི་མཆོག་གི་བར་དུའོ། །གཉིས་པ་ནི་ས་མི་གཡོ་བའི་བར་དུའོ། །གསུམ་པ་
ནི་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་དེ་སྲིད་དུ་གོམས་པར་བྱ་བ་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་
བཀླགས་པའོ། །

འོན་ཀྱང་ད་དུང་དེ་ལ་གོམས་པར་བྱ་བར་མ་ཟད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།

བརྟན་པོར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྒོམ་པར་བྱེད་པས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། བརྟན་
པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པས་ཆེད་དུ་འབད་པ་
མི་དགོས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་རོ། །རྣམ་པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྟེ་སྔོན་
བསྒོམས་པ་དག་པས་ཆེས་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་བྱ་
བའི་ཡིད་དེའི་སྐལ་བ་ཅན་དུ་བྱེད་པའམ། དེའི་དངོས་པོར་བྱེད་པའོ། །

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 231 ~

མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དང་པོའི་ཚོགས་ཀྱི་
ལམ་ཕལ་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ས་བཅུ་པ་དབང་བསྐུར་བའི་ས་ལ་གནས་པའི་བར་དུ་
རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཇི་སྙེད་ཅིག་བརྩམས་པ་དེ་དག་ལ་རབ་ཏུ་འདྲིས་པས་
སླར་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་ན་འདི་མཐར་གྱིས་པ་སྟེ། དོན་འདི་ནི་འཕགས་པ་སྡོང་
པོ་བཀོད་པ་ལས་འཕགས་པ་མི་ཕམ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས། ཚོང་དཔོན་གྱི་བུ་ནོར་
བཟངས་ལ་རང་གི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཇི་ལྟ་བ་ཁང་བཟངས་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལ་གཟུགས་བརྙན་གྱི་ཚུལ་དུ་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ལྟར་དེ་
ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་དེ་ཉིད་ནི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་སྟེ། དུས་ཇི་ལྟ་བའི་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ལ་མངོན་དུ་ཕྱོགས་པའི་ཕྱིར་

རོ། །གཞུང་ཡང་དེ་བརྗོད་པས་དེའི་མིང་བཏགས་པ་སྟེ་འབྲས་བུ་ནི་དེ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་གདགས་སོ། །

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་ཇི་ལྟ་ཞེ་ན། ཐབས་དང་། སྟོབས་དང་། སྨོན་ལམ་དང་། ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་བཞི་པོ་འདི་རྣམས་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ནང་དུ་འདུས་པར་འགྱུར་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ལ་
སོགས་པ་རྣམས་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོར་བསྔོས་པའི་མཐུས་ཆུང་ངུ་ཙམ་ཡང་འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་དུ་མི་ཟད་པར་བྱེད་པའི་ཐབས་ནི་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། དེ་ནི་
ཤེས་རབ་ཀྱི་ཁྱད་པར་རོ། །ཡང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དངོས་པོ་ངན་པའམ་ཉུང་ངུ་
ཞིག་ན་ཡང་འཕགས་པ་ནམ་མཁའི་མཛོད་ཀྱི་མདོ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 232 ~

འབྲངས་ཏེ། མང་ཞིང་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྤྲུལ་ཏེ།

ཕན་འདོགས་པས་འདི་ནི་སྟོབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་
སེམས་དཔའ་རྟག་པར་རབ་ཏུ་ངུ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཁྲག་རྣམས་བརྒྱ་བྱིན་གྱིས་

ཙནྡན་གྱི་ཆུར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པ་ལྟ་བུའོ། །འདི་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་
ཕྱིན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། །གང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ལེགས་པར་སྤྱད་པ་རྣམས་བློས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། དངོས་པོ་དམན་པ་རྣམས་ཀྱང་ཁྱད་དུ་མི་གསོད་པར་བདག་དགེ་བའི་ལས་འདིས་སངས་རྒྱས་ནས་འཇིག་རྟེན་གྱི་འདྲེན་པར་གྱུར་
ཅིག །དེ་མ་ཐོབ་ཀྱི་བར་དུ་ཡང་རིགས་དང་ལོངས་སྤྱོད་ལ་སོགས་པ་འདི་དང་
འདི་ལྟ་བུར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་སྨོན་ལམ་འདེབས་པས་དེའི་ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་ལྟར་འགྲུབ་སྟེ། ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་རྐྱེན་བཞིན་ཏེ། །འདུས་པའི་རྩ་ལ་རབ་ཏུ་གནས། །བདག་གིས་སྨོན་ལམ་འདི་བཏབ་པས། །དེ་དང་འདྲ་བའི་འབྲས་བུ་འཐོབ། །ཅེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

འདི་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཁྱད་པར་རོ། །དེ་དེ་ལྟར་སྨོན་
ལམ་གྱི་འབྲས་བུ་གྲུབ་པ་སྤྱོད་པ་ན་ཡང་ཚེ་གཞན་དང་གཞན་དེ་དག་ཏུ་དེ་ལྟ་བུའི་གོ་འཕང་ལས་མི་ཉམས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། ཇི་ལྟར་འཐོབ་པའི་བདེན་
པ་རྣམས་ལེགས་པར་སྤྱོད་པའི་འབྲས་བུར་འདོད་ཀྱི་རྒྱུ་མེད་པ་དང་མི་མཐུན་
པའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ་ལ་སོགས་པར་མི་འདོད་པ་འདི་ནི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

སྟེ། དེ་ཡང་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བྱེ་བྲག་གོ། །འདིར་ཉེ་བར་བསྡུ་བའི་
དབང་དུ་གསུངས་ཀྱི་མདོར་ན་ལེགས་པའི་ལས་ཇི་སྙེད་པ་ནི་ཤེས་རབ་ལ་བརྟེན་

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 233 ~

པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །

གཞན་ཡང་འཕགས་པ་དགོངས་པ་ངེས་པར་འགྲེལ་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་གི་ནང་དུ་བསྡུ་བའི་ཚུལ་རྣམས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ་
འདིར་སྦྱར་བ་ལ་ཉེས་པ་མེད་དོ། །ལྔ་པ་འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་
རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་དྲུག་ཅེས་བྱ་བ་ལ། འདིར་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་དྲུག་འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལ་འཁོར་
གསུམ་ནི་སྦྱིན་པ་དང་ལེན་པ་དང་རྫས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ཏེ། འདི་དག་ནི་གཙོ་བོས་ཡོངས་སུ་དག་པར་མ་བྱས་ན་སྲིད་པའི་བདེ་བ་ཙམ་ལས་
བགྲོད་པར་མི་ནུས་པའི་ཕྱིར་རྒྱལ་པོའི་ཕྱག་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་དམག་གི་དཔུང་ལྟ་
བུའོ། །དེ་དག་གི་གཙོ་བོ་ནི་གང་གིས་དེ་དག་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

ཞེས་བྱ་བའི་གྲངས་སུ་གཏོགས་པར་བྱེད་པ་ཡུམ་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་

སྟེ་འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་ལྟ་བུའོ། །

དེའི་ཕྱིར་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ། དམུས་ལོང་དམིགས་བུ་མེད་པ་བྱེ་བ་
ཁྲག་ཁྲིག་རྣམས། །ལམ་ཡང་མི་ཤེས་གྲོང་ཁྱེར་འཇུག་པར་ག་ལ་འགྱུར། །དེ་བཞིན་མིག་མེད་ཕ་རོལ་ཕྱིན་ལྔ་འདི་དག་ཀྱང་། །དམིགས་བུ་མེད་པས་བྱང་ཆུབ་
རེག་པར་ནུས་མ་ཡིན། །ཞེས་སོ། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ས་བཅུ་ཡང་དག་པར་སྒྲུབ་པར་བྱེད་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་དག་ལ་འགའ་ཞིག་མ་ཚང་ཡང་ས་བཅུ་པའི་དབང་ཕྱུག་ཏུ་མི་འགྱུར་བས་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 234 ~

སུ་རྫོགས་པས་ཞེས་སྨོས་ཏེ། གསུམ་པ་ནི་རྒྱུ་མཚན་དུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །དེ་ཡང་ས་རེ་རེ་ལ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རེ་རེ་ཞིག་ཤས་ཆེ་བར་ཟད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་ཚུལ་སྤྱད་
པའི་ཚེ་ནི་ས་རེ་རེ་ལ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ཅར་སྦྱར་བར་བྱའོ། །འདིས་ནི་
གང་དག་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐུ་འབའ་ཞིག་གིས་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱའོ་ཞེས་སྨྲ་བ་དེ་དག་ཀྱང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ། སྨྲ་བའི་མཆོག་ནི་གང་ཡང་རུང་། །ཆོས་གཅིག་གིས་ནི་འབྱུང་བ་མེད། །གང་ཡང་འབྱུང་བ་ཡོད་མིན་ཏེ། །འབྱུང་བར་ཡང་དག་མི་འགྱུར་རོ། །ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །

དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་བཞི་དང་། ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་བཞི་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་བཞི་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་ནི་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་དང་ཞེས་བསྟན་པ་དང་སྦྱར་ཏེ། དེ་དག་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་ནི་སློབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་གྲུབ་པ་ནི། ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་ལ་གཞག་པར་དགོངས་པས་ན་སྔོན་ལས་གཞན་དུ་བསྟན་ཏོ། །བྱང་
ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་རྣམ་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ནི། དྲན་པ་ཡང་དག་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་

ལག་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་དང་སྦྱར་རོ། །འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ལ་སོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་ནི་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཞེས་སྨོས་པ་དང་རབ་ཏུ་སྦྱར་རོ། །

དེ་ལྟར་ན་ཇི་ལྟར་སྦྱར་བ་དེ་དག་ནི་གོ་རིམས་བཞིན་དུ་ཚིག་གཞན་དུ་བསྟན་པས་རང་གི་དོན་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་རྗོད་པར་བྱེད་པ་སྟེ། དེ་ལྟར་

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 235 ~

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ལམ་རྣམ་པ་གསུམ་པོ་འདི་དག་གིས་
དྲན་པར་བྱའོ། །ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ལམ་གྱི་བདག་ཉིད་མ་ཡིན་ནམ། སངས་རྒྱས་ནི་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་ཡིན་ན་ཇི་ལྟར་ལམ་དྲན་པས་དེ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།

འདི་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ་འོག་ནས་ལམ་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་
སུ་འཆད་པས་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དང་། སངས་

རྒྱས་དེ་དང་པོ་ལམ་ཇི་ལྟ་བུ་བརྙེས་པས་བྱང་ཆུབ་པས་བྱང་ཆུབ་པར་གྱུར་པ་ལམ་དང་བཅས་པར་དྲན་པ་ནི་གཅིག་ཏུ་རབ་ཏུ་དང་བར་འགྱུར་བའི་རྒྱུ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དངོས་པོར་འཛིན་པས་དེ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྲིད་པས་དེ་
དགག་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་
པར་བྱའོ་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། གང་གིས་ང་ལ་སྒྲར་ཤེས་ཤིང་། །གང་གིས་ང་ལ་གཟུགས་སུ་མཐོང་། །ལོག་པར་སྤོང་བར་ཞུགས་པ་སྟེ། །སྐྱེ་བོ་དེ་ཡིས་ང་མི་མཐོང་། །སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ། །ཆོས་ཉིད་དུ་ནི་སངས་རྒྱས་
བལྟ། །ཆོས་ཉིད་ཤེས་པར་བྱ་མིན་པས། །དེ་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་མི་ནུས། །

ཞེས་གསུངས་པ་དང་ཡང་མི་འགལ་ལ། དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་དང་། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་དགྲ་བཅོམ་པ་ཡང་དག་པར་རྫོགས་པའི་སངས་རྒྱས་རིག་པ་དང་ཞབས་སུ་ལྡན་པ། བདེ་བར་གཤེགས་པ། འཇིག་རྟེན་མཁྱེན་པ། སྐྱེས་བུ་འདུལ་བའི་ཁ་ལོ་སྒྱུར་བ་བླ་ན་མེད་པ། ལྷ་དང་མི་རྣམས་ཀྱི་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཤིན་ཏུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 236 ~

རྣམ་པར་དག་པའི་བློ་མངའ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་འཕགས་པ་ཟླ་བ་སྒྲོན་མེའི་མདོ་ལས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡང་དྲན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། འདི་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་མྱུར་དུ་སངས་རྒྱས་དང་ཕྲད་པར་འགྱུར་བའི་རྒྱུར་ཡང་རིག་པར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། དེ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྦྱོར་བའི་དོན་ཏོ། །དགེ་བ་དང་མི་དགེ་བ་དང་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པའི་ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དགེ་བ་རྣམས་ནི་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཆོས་ནི་ལེགས་པར་གསུངས་པ། འདི་མཐོང་བ་ལ་
དོན་ཡོད་པ། མཁས་པ་རྣམས་ཀྱི་རང་གིས་རིག་པར་བྱ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པ་དྲན་པར་བྱའོ། །མི་དགེ་བ་རྣམས་ནི་མི་དགེ་བ་རང་གི་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པ་

མེད་པ་དང་། དེའི་རང་བཞིན་མ་ཤེས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྤང་བར་དྲན་པར་བྱའོ། །ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ནི་དེ་དག་ལ་མི་འཇུག་ཅིང་དགེ་བར་གྱུར་པ་རྣམས་ལ་འཇུག་པར་དྲན་པར་བྱའོ། །

ཡང་ན་ཆོས་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཕྱེ་བ་ནི་རང་གི་བློའི་འཇུག་པའི་དབང་ཙམ་ལ་རག་ལས་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་རྣམས་ལ་དེ་ལྟར་རང་གྲུབ་པ་ནི་མེད་པས་སེམས་
རྣམ་པར་རིག་པའི་མཐའ་ལས་ནི་ལུང་དུ་མ་བསྟན་པ་རྣམས་ཀྱང་དགེ་བར་འགྱུར་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་རིགས་པ་དང་བཟོ་ལ་སོགས་པ་གུས་པར་བྱས་ཏེ་བྱིན་པས་བྱིན་པ་རི་དྭགས་ཨེ་ནེ་ཡའི་ལྟ་བུ་ཉིད་དང་ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཨེ་ནེ་ཡ་ནི་བསེ་ཁ་སྒོའ། །ོ

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 237 ~

ཡང་སྡིག་པ་སྲབ་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་རྙེད་པ་རྣམས་ལ་
བདེ་བ་ཉེ་བར་སྟོན་པའི་སླད་དུ་དབུལ་ལོ་ཞེས་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་དངོས་པོ་
རྣམས་ནི་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་བ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་བདེན་གྱི་ལྷག་མའི་སྣང་བ་
རྣམས་ནི་མ་ངེས་པར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱའོ། །ཆོས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྟོགས་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ལ་ཕན་འདོགས་པས་
ན་ངན་སོང་ལ་སོགས་པར་ལྷུང་བ་ལས་འཛིན་པའི་ཕྱིར་རམ། ཡང་ན་རང་གི་མཚན་ཉིད་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ངེས་པའི་ཚིག་གི་ཚུལ་གྱིས་ཆོས་སོ། །སྔ་མ་བཞིན་
དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱའོ་ཞེས་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལ་སྔ་མ་བཞིན་དུ་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་དོན་གཉིས་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། སྔར་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐབས་སུ་གདམས་ངག་བསྟན་པ་ལས།

དབང་པོ་རྟུལ་དང་རྣོན་པོ་དང་། །
ཅེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་སྙེགས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཕྱིར་མི་

ལྡོག་པའི་དགེ་འདུན་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །དེ་ལས་གཞན་པ་ནི་དོན་དམ་པར་དྲན་པ་མེད་པའི་མཚན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཡང་སྙེགས་པར་བྱེད་དོ། །དེ་ལ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི་ཐུན་མོང་དུ་དྲན་པར་བྱ་བ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་ཉན་ཐོས་ཀྱི་

དགེ་འདུན་ནི་ལེགས་པར་ཞུགས་པ། མཐུན་པར་ཞུགས་པ། དྲང་པོར་ཞུགས་པ་ཕྱག་འཚལ་བའི་འོས་སུ་གྱུར་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ལུང་གིས་སོ། །ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པ་ནི་ཕྱིར་མི་ལྡོག་པའི་ས་རབ་ཏུ་བརྙེས་པ། ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོའི་སྲས་བཞིན་འཛུམ་ཞིང་གསོང་པོར་སྨྲ་བ། སེམས་ཅན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 238 ~

ཐམས་ཅད་ཀྱི་བྱ་བ་ཅི་ཡོད་ཅེས་སེམས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་
པའི་སྡེར་གཏོགས་པའི་མདོ་སྡེ་དང་། དེ་ལས་ཇི་སྐད་དུ་གསུངས་པ་ལྟར་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱའོ། །

དེ་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །ཚུལ་
ཁྲིམས་ཀྱི་སྡོམ་པ་དང་། དགེ་བའི་ཆོས་སྡུད་པ་དང་། སེམས་ཅན་གྱི་དོན་བྱེད་
པའི་ཚུལ་ཁྲིམས་རྣམས་ཏེ། དེ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི་འདི་ལྟ་སྟེ། ཚུལ་
ཁྲིམས་ནི་འགྱོད་པ་མེད་པས་རྒྱུད་བསིལ་བར་བྱེད་པའོ། །མཐོ་རིས་ཀྱི་ལམ་དུ་

གྱུར་པའོ། །ཇི་ལྟར་སྨོན་པའི་འབྲས་བུ་སྒྲུབ་པའོ། །འགྱོད་པ་མེད་པས་ཏིང་ངེ་འཛིན་བསྐྱེད་པའོ། །ལྷ་དང་མིའི་སྦྱིན་པ་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བའོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་སོ། །གཏོང་བ་ནི་སེར་སྣ་སྤངས་པས་སེམས་ལ་ཀུན་ཏུ་འཛིན་པ་མེད་ཅིང་རང་གི་ལུས་དང་སྲོག་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་སྟེ། དེའི་ཡོན་ཏན་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི། སྦྱིན་པ་ནི་མཛའ་བཤེས་འཕེལ་བར་བྱེད་པའོ། །ཚེ་རབས་སུ་རབ་ཏུ་བདེ་བའི་རྒྱུར་གྱུར་པའོ། །ཕ་མ་དང་བླ་མ་ལ་མཆོད་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་གྱུར་པའོ། །

གཞན་ལ་རག་མ་ལས་པའི་གཙོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པ་སྟེ། རྒྱ་ཆེར་ནི་འཕགས་པ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མདོ་ལ་སོགས་པ་ལས་ཤེས་
པར་བྱའོ། །ལྷ་ནི་རྒྱལ་ཆེན་རིགས་བཞི་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི་དེ་དག་ནི་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ལས་ཁྱད་པར་ཅན་ལས་གྲུབ་པ་སྟེ། རྣམ་རྟོག་དགེ་ལས་བྱུང་བ་ཡི། །ལས་དགེ་འབྲས་བུ་ལྷ་རྣམས་ཏེ། །རབ་ཏུ་དང་བའི་ཡིད་

སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 239 ~

ཀྱིས་ནི། །མཛེས་པའི་ལྷ་རྣམས་མངོན་པར་གྲུབ། །ཅེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་ཀྱང་སེམས་ཅན་རྣམས་ཡིད་རབ་ཏུ་དང་བར་བྱས་ཏེ། ལྷར་སྐྱེ་བར་བྱ་བ་ལ་དགོད་ཅིང་རིམ་གྱིས་ཐེག་པ་གསུམ་གྱིས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་
ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་དགོད་པར་བྱའོ་ཞེས་རྗེས་སུ་དྲན་པ་དང་། གཞན་ཡང་འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་དབང་ཕྱུག་དང་། རྗེ་བཙུན་ལྷ་མོ་སྐུལ་བྱེད་མ་དང་། རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མ་ལ་སོགས་ཏེ། མདོ་གང་དང་གང་དག་ལས་མཆོག་ཏུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་ལྷག་པའི་ལྷ་དེའི་ཡོན་ཏན་ཇི་སྐད་བསྟན་པ་རྣམས་རྗེས་སུ་དྲན་པར་བྱ་བ་ནི་འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས། དེ་ནས་ཁོ་མོ་སྔོན་ཡོངས་སུ་བསྟེན་པའི་ལྷ་མོ་ཞིག་གིས་བསྐུལ་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་འཐོབ་པའོ། །གཟུགས་ལ་སོགས་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་རྣམ་པར་བྱང་བས་བསྡུས་པ་རྣམས་སོ། །

དངོས་པོ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་

བཞིན་དུའོ། །ཁོང་དུ་ཆུད་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པ་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སོ། །རྟོགས་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པས་སོ། །ཡང་ན་དེ་དག་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་དོན་དང་སྙིང་པོའི་དོན་ལ་སྦྱར་རོ། །ཡང་ན་རྣམ་གྲངས་ཀྱིས་བསྟན་
པའོ། །གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་བར་བཞེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སྐབས་འདིར་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དང་། རྗེས་སུ་དྲན་པ་དྲུག་དང་། ཆོས་ཐམས་
ཅད་དངོས་པོ་མེད་པར་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་ཞིག་བསྟན་པ་ནི་སྔར་རྣམ་པར་གཡེང་བ་སྤང་བའི་ཕྱིར། ངག་རེ་རེས་ཀྱང་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 240 ~

དོན་མ་ལུས་པ་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ་ཞེས་བཤད་པའི་ཚུལ་གྱིས་ན་བྱང་ཆུབ་

སེམས་དཔའ་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྲིད་པ་ཐ་མ་པ་དེ་ནི་རྣམ་པ་བཅུ་
གསུམ་པོ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་བཤད་པ་དང་། འཆད་པར་འགྱུར་བའི་རིམ་པ་ཐམས་ཅད་ཡིད་ལ་རབ་ཏུ་གོམས་པར་བྱེད་དེ། ཁ་ཅིག་ན་རེ་མཐར་གྱིས་པའི་བྱ་

བ་འདི་ནི་དབང་བསྐུར་བའི་ས་དང་ས་དགུ་པ་ལ་སོགས་པ་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་དོ་ཞེས་ཟེར་བ་ནི་མི་འཐད་དོ། །འདི་ནི་སྐབས་འོག་མ་བར་ཆད་མེད་པའི་ལམ་དང་ཅིས་ཀྱང་བར་དུ་མ་ཆོད་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྐབས་དྲུག་པའི་འགྲེལ་བཤད་
རྫོགས་སོ།། །།

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 241 ~

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

ད་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་དང་། སྲིད་པའི་མཐའ་མར་ཡང་ཤིན་ཏུ་
གོམས་པར་བྱས་པ་དབང་བསྐུར་བའི་ས་ལ་སོགས་པར་ཡང་ཅི་རིགས་ཀྱིས་

གོམས་པར་བྱས་པས། ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པ་ལ་རབ་ཏུ་ལས་སུ་རུང་བར་

གྱུར་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོའི་

མཆོག་དམ་པ་ལ་འདུག་པར་གྱུར་པ་སྟེ། སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་
ཀྱིས་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་སྐྱེད་པར་བྱེད་པ་དེ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་
མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པ་ནི་སྔར་ཇི་ལྟར་བསླབས་པའི་དོན་དེ་དག་ཉིད་ཤིན་ཏུ་གོམས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་གིས་བསྒོམས་པས། སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ།

འདིར་སྐད་ཅིག་མ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་འདི་ཇི་ལྟར་བལྟ་བར་བྱ། ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་འདུས་བྱས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་མྱུར་དུ་འགྲོ་བའི་སྐད་ཅིག་མ་སེ་གོལ་གཏོགས་པ་
གཅིག་ལ་ཡང་དེ་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཞིག་འགག་ཅེས་གྲུབ་པའི་མཐའ་ལས་བསྟན་ཏེ། དེའི་ཡུན་ལ་ཡང་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དེ་སུམ་བརྒྱ་དང་དྲུག་
ཅུ་རྩ་བརྒྱད་འགྲོ་བར་འདོད་དེ། སྐད་ཅིག་མ་འདིའི་ངོ་བོར་བྱ་བ་འམ། ཡང་ན་གདགས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལ་སོགས་པ་ལས་དུས་རྣམས་ཀྱི་མཐར་རྣམ་པར་

གཞག་པའི་སྐད་ཅིག་མ་ཇི་སྐད་བསྟན་པའི་དབང་དུ་འདི་བྱའམ། གལ་ཏེ་ཞིག་ན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 242 ~

སྐྱེས་བུའི་མངོན་པར་འདོད་པའི་དོན་གྲུབ་པའི་དུས་སྐད་ཅིག་མ་དེ་ལ་བདག་གི་བྱ་བ་རྫོགས་སོ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐད་ཅིག་མ་འདི་བཟུང་ངོ་། །དེ་ལ་དང་པོ་དང་བར་མའི་དབང་དུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན་ནི་ཧ་ཅང་ཡང་དུས་ཡུན་ཐུང་བས་ཇི་ལྟར་དེ་རྫོགས་པར་ནུས། ཐ་མ་ལྟར་བྱས་ན་ནི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འདིའི་དུས་ངེས་པ་མེད་དེ་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་དེར་ཡང་ཡུན་ཇི་སྲིད་ཅིག་བཞུགས་པར་འགྱུར་ཞེ་ན།

འདིར་སྔར་ཉིད་བདག་གིས་དུས་རྣམས་ནི་རིང་ཐུང་དུ་གྱུར་པ་བསམ་པའི་དབང་ལས་རང་གྲུབ་པ་མེད་ཅེས་བསྟན་ཟིན་པས་འདི་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བསྐྱེད་པའི་མི་ཆའོ། །འོན་ཀྱང་ཕྱོགས་གསུམ་པ་ལ་བརྟེན་པར་བྱ་སྟེ། བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་ནི་ངེས་པར་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་དེར་སྐྱེད་པར་བྱེད་ཀྱི།

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་འགའ་ཞིག་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་དེར་ཞུགས་པ་ལས་ཏིང་ངེ་
འཛིན་དེ་མ་བསྐྱེད་པར་སླར་ལྡང་བ་ནི་མི་སྲིད་ཅེས་གསུངས་ལ། སྙིང་པོ་བྱང་
ཆུབ་དེར་ཡང་དུས་ཇི་སྲིད་ཅིག་གིས་ཏིང་ངེ་འཛིན་དེ་བསྐྱེད་པ་ནི་རང་བཞིན་བརྩན་པར་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་བཞེད་པ་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་དང་།

དུས་ལ་མངའ་བརྙེས་པས་སྐད་ཅིག་མ་ཕྱོགས་དང་པོའི་ཡུན་གྱིས་ཀྱང་དེ་
བརྙེས་པ་ལ་གནོད་པ་མེད་མོད་ཀྱི། གདུལ་བར་བྱ་བའི་དབང་གིས་གཅིག་ཁོ་ནར་
ངེས་པ་མེད་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་དམ་པའི་ཆོས་པདྨ་དཀར་པོ་ཞེས་བྱ་བའི་མདོ་ལས། བཅོམ་ལྡན་འདས་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོ་ཞེས་བྱ་བ་དེ་བཙུན་མོའི་འཁོར་ནས་མངོན་པར་བྱུང་སྟེ། སྲས་བཅུ་དྲུག་སྤངས་ནས་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞུགས་ཏེ། བདུད་བཅོམ་ནས་དེའི་འོག་ཏུ་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 243 ~

རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་མངོན་དུ་བྱ་བའི་ཕྱིར། བར་གྱི་བསྐལ་པ་
ལྔ་བཅུར་སྐྱིལ་མོ་ཀྲུང་མ་བཤིག་པར་བཞུགས་པ་ལས། དེ་ནས་གདོད་མངོན་
པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་སོ་ཞེས་གསུངས་ལ། བདག་ཅག་གི་རྗེ་བཙུན་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞུགས་པའི་ཞག་དེ་ཉིད་ཀྱི་ཐོ་

རངས་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་བརྙེས་པས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་བསྟན་ཏོ། །

དེ་བཞིན་དུ། ཁྱོད་ཀྱི་དང་པོར་ལྷའི་བུ་ཡི། །བདུད་ཀྱི་མེ་ཏོག་རྒྱལ་མཚན་
བསྙལ། །དེ་ནས་ཉོན་མོངས་བདུད་ཀྱི་ནི། །ང་རྒྱལ་རྒྱལ་མཚན་མཐོན་པོ་
གཏིབ། །ཁྱོད་ཀྱིས་བྱང་ཆུབ་མ་བརྙེས་པར། །འདོད་ཁམས་དབང་ཕྱུག་ལས་རྒྱལ་
ཏེ། །བྱང་ཆུབ་བར་ཆད་མེད་ལམ་ལ། །ཁམས་གསུམ་དབང་ཕྱུག་ལས་རྒྱལ་ལོ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་ཡང་གདུལ་བར་བྱ་བའི་སྣང་བ་དང་འཚམ་པར་བརྗོད་ཀྱི། རང་གི་རང་བཞིན་ནི་ཅི་ཁྱོད་བྱང་ཆུབ་པ་དང་དུས་གཅིག་ཁོ་ནར་
བདུད་ཐམས་ཅད་ངེས་པར་བཅོམ་པ་ལགས་སམ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་རྗེས་སུ་འབྲང་བར་བྱའོ། །

དེ་ཡང་མཚན་ཉིད་ཀྱིས་རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་པས་དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ། རྣམ་པ་བཞི་པོ་འདི་དག་སྐད་ཅིག་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་དམ། འོན་ཏེ་རིམ་
གྱིས་བྱེད། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པའི་དོན་ཇི་ལྟར་དྲང་བར་བྱ། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མིང་ཇི་ལྟར་རུང་སྟེ། སྐད་ཅིག་མ་བཞི་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པར་ཇི་ལྟར་མི་འགྱུར་ཞེ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 244 ~

ན། དེ་ནི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཕྱོགས་དང་པོ་ལྟར་ན་ཡང་དང་པོ་དང་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་གྲངས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་རིམ་པ་སྨོས་པར་ཟད་ཀྱི། དོན་གྱི་དབང་

དུ་བྱས་པའི་ཚེ་ནི་དང་པོ་ལ་སོགས་པར་མི་རྗོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན་ཡང་ཉེས་པ་མེད་དེ། བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་སྐད་

ཅིག་གཅིག་ཁོ་ན་ལ་དུས་ལ་དབང་ཐོབ་པ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་བཞིའི་སྐབས་
སུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ན། དེ་འདོད་ན་སྐད་ཅིག་ཀྱང་བསྐལ་པ་ཙམ་དུ་བྱིན་གྱིས་

རློབ་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་ཇི་སྐད་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་སྐད་
ཅིག་མ་བཞིའི་རིམ་པས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ལ་སྐྱོན་མེད་ཅིང་བཅོམ་ལྡན་འདས་མངོན་པར་ཤེས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆེན་པོའི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་འདི་བར་གྱི་བསྐལ་པ་ལྔ་བཅུར་བསྒོམ་
པ་ཞིག་ན། དེའི་ཚེ་འདི་ཡང་ཇི་ལྟར་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་ཞེ་ན། རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ལ་སོགས་པ་སྐབས་དང་པོ་ལྔར་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་ལ་སོགས་པ་སྔར་མ་མཐོང་བ་དང་།

མཐོང་བའི་དོན་རྣམས་ལ་རེ་རེ་ལ་ཡང་དུས་རིང་ཞིག་ཏུ་སྒོམ་པར་བྱེད་པ་ན་རང་རང་གི་གནས་སྐབས་པ་ཡིན་གྱི། མཐར་གྱིས་བའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་མ་
ཡིན་ལ། མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་སྐབས་སུ་ནི་པདྨ་འདབ་མ་བརྒྱ་འབིགས་པའི་རབ་ཏུ་མྱུར་བའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྔར་ཇི་ལྟར་མཐོང་བའི་ལམ་འབྲས་
བུ་དང་བཅས་པ་རྣམས་རིམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཚུལ་ལས་རིམ་པ་སྔ་མ་ལ་སོགས་པ་སྤངས་ཏེ། དེ་མ་ཐག་པའི་འཇུག་པས་རིམ་པ་འོག་མ་ཡང་དྲན་པའི་སྦྱོར་བས་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 245 ~

ཡིད་ལ་བྱེད་ཀྱི། རིམ་པ་རེ་རེ་ལ་ཡུན་རིང་དུ་མི་གནས་པས་ན་མཐར་གྱིས་པ་སྟེ།
རབ་ཏུ་མྱུར་བའི་རིམ་གྱིས་རྟོགས་པ་ནི་མཐར་གྱིས་པའོ། །

སྐབས་བདུན་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི་སྐྱེས་བུ་རྩིག་པ་ལ་མཆོང་བའི་དཔེས་ནི་དེ་ལྟར་རིམ་གྱིས་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་ནི་གཉི་ག་ལྟར་མ་ཡིན་གྱི། སྔར་ཇི་
ལྟར་ཡིད་ལ་བྱས་པའི་དོན་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྡུས་ཏེ། དེ་དག་གི་སྤྱིའི་མཚན་ཉིད་གཅིག་ཏུ་བར་མ་ཆད་པས་བཞི་ཆར་དུས་གཅིག་ལ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅིང་དུས་རིང་ཞིག་ཐོགས་པ་ལྟ་ཞིག་ན་ཡང་ཡིད་ལ་བྱེད་པ་གཅིག་ཉིད་ལ་ཡང་ནས་ཡང་དུ་གཏོད་ཀྱི་སྔོན་བཞིན་དུ་རིམ་གྱིས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་འདི་ནི་མཐར་གྱིས་

པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་ལས་མཚན་ཉིད་གཞན་དུ་གྲུབ་བོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་

ཡིན་པའི་ཟག་པ་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། ས་
དང་པོ་ལ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་། ས་བརྒྱད་པ་ལ་མཚན་མ་མེད་པར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་
ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྟེ། དེ་དག་ཏུ་ཆོས་ཐམས་ཅད་གནས་
སྐབས་སྔ་མ་ལས་མི་འདྲ་བར་སྨིན་པས་ན་རྣམ་པར་སྨིན་པའོ། །

དེ་ལྟར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གང་དག་མཐོང་བའི་ལམ་
རྒྱུད་ལ་མ་བསྐྱེད་པ་དེ་དག་གི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པས་བསྡུས་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་སྣང་བ་དེ་ཐམས་ཅད་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པ་ཞེས་བྱའོ། །ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་དེ་དག་གི་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་དུ་
ཟིན་ཀྱང་། ཆོས་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་ཟག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱིས་པས་བྱང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 246 ~

ཆུབ་མི་ཤེས་ཀྱང་། །དེ་དག་དེ་ལ་རྣམ་པར་གནས། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་
གྱིས་སོ། །འདིར་ཟག་པ་ནི་རྟོག་པ་དང་ཉོན་མོངས་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྦྱར་རོ། །

གཉིས་པ་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་ཟག་པ་མེད་
པར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་གསུམ་གྱིས་བསྡུས་
པ་འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་པའི་ཆོས་ཇི་སྙེད་པ་གནས་པར་
གྱུར་པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་སྨིན་པ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་
གནས་སྐབས་ཟག་པ་མེད་པ་ཁོ་ནར་གནས་པའོ། །རྣམ་པར་སྨིན་པ་ནི་གནས་
ཡོངས་སུ་གྱུར་པའོ་ཞེས་བརྗོད་ན་གནས་གྱུར་པ་ཅི་ཞེ་ན། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་

སྣང་བ་རྣམ་པར་དག་པ་ལྟར་གྱུར་པ་ཡིན་གྱི། གང་དག་གིས། འགོག་དང་འདུ་ཤེས་མེད་སྙོམས་འཇུག །འདུ་ཤེས་མེད་པ་པ་ལས་འབྱུང་། །མིག་ལ་ལྟོས་བཞིན་རྒྱུ་རྐྱེན་ལྟོས། །ཆད་ནས་ཡང་འབྱུང་འཁོར་འཇུག་ལྡོག །ཅེས་བྱ་བ་དང་། ལེན་དང་བཟོད་དང་གསལ་བ་དང་། །ས་བོན་དང་ནི་ལས་རྣམས་དང་། །ལུས་ཀྱིས་

མྱོང་དང་སེམས་མེད་པའི། །སྙོམས་འཇུག་དེ་བཞིན་འཆི་མི་འཐད། །

ཅེས་བྱ་བའི་རིགས་པས་ཀུན་གཞིའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡོད་པར་འདོད་ཅིང་དེ་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པ་དང་། མ་གྱུར་པ་ལས་རྣམ་པར་སྨིན་པ་
དང་། རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པར་བརྗོད་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རྣམ་པར་
ཤེས་པ་དེ་ནི་ཡུལ་གང་ཞིག་འཛིན་པར་བྱེད་པ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ལ་སོགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་ཡང་མ་མཐོང་ལ། བརྒྱལ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚེ་དེ་དག་རྒྱུན་ཆད་པ་ན་ཡང་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་རྟག་པ་དང་ཆད་པ་ལ་སོགས་པའི་ལྟ་བ་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 247 ~

ལས་བཟློག་པའི་ཕྱིར། བདག་དང་ཀུན་གཞི་ལ་སོགས་པ་ནི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
དགོངས་པའི་གཞིར་བཞག་ནས་དེ་ཉིད་ལ་དེ་ལྟར་བསྟན་ཅིང་བརྟགས་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་གསང་བའི་བདག་པོ་དེ་ལ་འཁོར་བ་ཐོག་མ་མེད་པ་ནས།

བྱིས་པའི་སྐྱེ་བོ་རྣམས་ངར་འཛིན་པ་དང་ང་ཡིར་འཛིན་པར་མངོན་པར་ཞེན་པས་བདག་གི་ཁྱད་པར་གྲངས་མེད་པ་རབ་ཏུ་བརྟགས་ཏེ། གསང་བ་པའི་བདག་པོ་དེ་དག་བདག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་མ་དཔྱད་པར་བདག་གོ་ཞེས་ངར་འཛིན་པ་ཀུན་ནས་སློང་ངོ་། །གཞན་དག་ནི་དུས་ལས་བྱུང་བ་དང་འཛིན་པ་པོས་སྤྲུལ་པ་དང་ངེས་པར་འབྱུང་བ་དང་འདི་ལྟ་སྟེ། དབང་ཕྱུག་དང་། འབྱིན་པ་པོ་དང་། དུས་དང་། གཙོ་བོ་དང་། བྱེད་པ་པོ་དང་། བྱེད་པ་པོ་མ་ཡིན་པ་དང་། རྣལ་འབྱོར་དང་། ཚད་མ་དང་། དག་པ་དང་། མ་དག་པ་དང་། ནང་གི་བདག་དང་། སྐྱེས་བུ་དང་། ཁྱབ་བདག་དང་། སྲོག་དང་། གང་ཟག་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་། ཀུན་གཞི་དང་། ཤེས་པ་པོ་དང་། མཐོང་བ་པོ་དང་། གཟུང་བ་དང་། འཛིན་པ་དང་། ཤེས་པ་དང་། ཤེས་བྱ་དང་། ཤེས་པར་བྱ་བ་དང་། ཤེད་ལས་སྐྱེས་དང་། ཤེད་བུ་དང་། བརྗོད་པར་བྱ་བ་དང་། རྗོད་པར་བྱེད་པ་དང་།

བརྗོད་པར་བྱ་བ་མ་ཡིན་པར་རྟོག་སྟེ། གསང་བའི་བདག་པོ་བདག་གི་ཁྱད་པར་དེ་ལྟ་བུ་ལ་སོགས་པ་རྣལ་འབྱོར་པ་དག་གིས་ཐར་པ་འདོད་པས་སྔོན་བརྟགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་དང་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཆོས་དེ་དག་གཉི་ག་ཡང་བྱེ་བྲག་མེད་པར་མཚན་ཉིད་མེད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་མཚན་ཉིད་མེད་པར་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 248 ~

མཚན་ཉིད་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་རང་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རང་བཞིན་སྲ་བ་དང་།
གྲང་བ་དང་། རིག་པ་དང་། བེམས་པོ་ལ་སོགས་པ་སོ་སོ་རང་གི་མཚན་ཉིད་མ་ལུས་པའོ། །དེ་མེད་པར་དོན་དམ་པར་རིགས་པའི་མཐུ་མི་ཐེག་པས་ན་མེད་ཅེས་བརྗོད་ཀྱི། རི་བོང་གི་རྭ་ལྟ་བུ་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། མ་བརྟགས་ན་ཉམས་དགའ་བའི་ངོ་བོ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་དེ་དག་རང་རང་གི་མཚན་ཉིད་དུ་ཡོད་པ་ནི་མངོན་སུམ་དུ་གྱུར་པའི་
ཕྱིར་རོ། །

དེ་ལྟར་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དེ་དག་ཀྱང་མཚན་གཞི་ཐ་དད་པ་སྲ་བ་དང་། ཚ་བ་ལ་སོགས་པ་ཐ་དད་པ་ལྟར། རང་རང་གི་ཡོད་པའི་མཚན་ཉིད་ལས་ལོག་པ་ཙམ་དུ་གནས་སོ་སྙམ་དུ་རྟོགས་ལ། དོན་དམ་པ་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་སྤྱིའི་མཚན་
ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནི་མི་བསམ་པར་སྟོན་པ་བཞི་པ་གཉིས་སུ་མེད་པའི་
མཚན་ཉིད་དུ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། གཟུགས་ཀྱི་སྟོང་པ་ཉིད་དང་ཚོར་བ་ལ་སོགས་
པའི་སྟོང་པ་ཉིད་གང་དག་ཡིན་པ་དེ་དག་ནི་གཉིས་སུ་མེད་ཅིང་གཉིས་སུ་བྱར་མེད་དེ་སོ་སོ་མ་ཡིན་ཐ་མི་དད་པར་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །རྟོགས་པ་ཞེས་བཞི་ཆར་གྱི་མཐར་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་བསྟན་པ་ནི་རྟོགས་པ་དེ་
དག་རེ་རེ་ཡང་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་དང་། རྣམ་པར་བྱང་བའི་དངོས་པོ་མ་ལུས་པར་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

དེ་བཞིན་དུ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་སྨོས་པ་ཡང་རྟོགས་པ་དེ་དག་བཞི་ཆར་ཡང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་
ལ་མངོན་སུམ་དུ་བྱེད་པར་སྟོན་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 249 ~

ཆུབ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལ། སམ་ནི་རྫོགས་པའི་དོན་སྟོན་པ་སྟེ་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཅེས་སྨོས་པས་སོ། །དེ་ནས་ནི་མངོན་དུ་བྱང་ཆུབ་པ་སྟེ་མངོན་དུ་རྟོགས་པར་བྱེད་ཅེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །

འདི་སྐད་དུ་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་བསྐལ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱང་མ་ལུས་པར་པདྨའི་འདབ་མ་ལྟར་མ་འདྲེས་པར་རང་གི་མཚན་ཉིད་དང་། ལས་སམ་རྒྱུ་ལ་སོགས་པར་ཤེས་པ་ལ་གོམས་པར་བྱས་ལ། དེ་དག་གི་རང་བཞིན་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆོས་ཉིད་ལ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པར་བྱས་པ་ལ་གོམས་པའི་མཐུ་མཐར་ཐུག་པའི་རྟོགས་པ་འདི་སྐྱེ་བ་ན་ཀུན་རྫོབ་
ཀྱི་བདེན་པ་དང་། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་ཉིད་དུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་

ཡུལ་དུ་བྱས་ནས་ཕན་ཚུན་འགལ་བར་སྣང་བ་དག་མི་འགལ་བར་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་དེ་ཉིད་དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཕྱིར་ཡང་སྟེ་ཇི་སྐད་དུ། འོ་ན་དེ་
ནི་རྟོགས་གྱུར་པས། །དེ་ཡི་རང་བཞིན་མངོན་སུམ་ཕྱིར། །མི་མཁས་རྣམས་ཀྱང་
དངོས་རྣམས་ཀྱི། །དངོས་པོ་འདི་འདྲ་ཅི་མི་རྟོགས། །མ་ཡིན་ཐོག་མེད་རྒྱུད་ལྕི་

བར། །དངོས་པོར་སྒྲོ་བཏགས་དབང་བྱས་པས། །དེ་ཕྱིར་སྲོག་ཆགས་ཐམས་ཅད་
ཀྱིས། །མངོན་སུམ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་གཅོད་བྱེད་པ། །ཤེས་རབ་བྱེད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཀྱིས། །རྗེས་སུ་དཔོགས་ན་ཤེས་པར་
བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་དབང་རྣམས་མངོན་སུམ་གསལ། །

ཞེས་བྱ་བ་ལས་གླེངས་ཏེ། ཐོག་མ་མེད་པའི་སྲིད་པར་སྐྱེས་པ་དངོས་པོ་ལ་
མངོན་པར་ཞེན་པའི་དུག་གིས་དཀྲུགས་པའི་བློ་ཅན་དག་གིས་མངོན་སུམ་ཙམ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 250 ~

དུ་རྟོགས་པས་རྣམ་པ་རྣམས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་མི་ནུས་ཏེ། འདྲ་བ་གཅིག་ནས་གཅིག་ཏུ་བརྒྱུད་པ་དམིགས་པས་བློ་སྣང་བ་དག་གིས་སྐད་ཅིག་མ་མི་རྟོགས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བཤད་ཅིང་དེ་ལས་ཀྱང་བརྩམས་ཏེ། འདིས་ནི་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་

སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པ་དབེན་པ་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་ཅེས་བྱ་ན།

སྟོང་པ་ཉིད་སྒྲོ་བཏགས་པའི་རྣམ་པས་བསྒྲིབས་པའི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

དངོས་པོའི་རང་བཞིན་བཟུང་བཞིན་དུ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ངེས་པར་མི་འགྱུར་
ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གཟུང་མོད་ཀྱི་ཐ་སྙད་གདགས་སུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་མ་བཟུང་བ་དང་

འདྲ་བ་ཉིད་ཡིན་པས་འདི་ནི་དམིགས་པའི་རིག་བྱར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་བློའི་འཇུག་པའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ནི་
ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ལས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཡིན་ཏེ། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་
སོགས་པའི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཡེ་ཤེས་ལ་ཀུན་རྫོབ་རྣམས་མི་སྣང་བའི་ཕྱིར་

རོ། །ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་དེ་ཡང་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་སོ་རྣམ་པར་དབེན་
པ་སྟེ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཤེས་པ་ལ་ནི་ཀུན་རྫོབ་འབའ་ཞིག་སྣང་བའི་ཕྱིར་རོ། །

ཤེས་རབ་དང་ཐབས་གཉི་ག་ལ་གོམས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་སྙིང་པོ་བྱང་ཆུབ་ལ་བཞུགས་པ་དང་། ཐུབ་པའི་དབང་པོ་
རྣམས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རབ་འབྱམ་གྱིས་ནི་གཉི་ག་ལྟར་སྣང་བ་རྣམ་པར་
བཏང་སྟེ། བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་པར་སྣང་བའི་དབང་གིས་སྲིད་པ་དང་།

ཞི་བ་གཉི་གར་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་གྲུབ་སྟེ། དོན་འདི་ལ་སྦྱར་བའི་ཕྱིར་ནི་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་ལེའུ་ལས། ས་མི་གཡོ་བ་ལ་གནས་པའི་བྱང་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 251 ~

ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཡང་དག་པར་བསྐུལ་བའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ།

དེ་དག་ས་བདུན་ཤེས་རབ་ཐབས་ཀྱིས་རབ་སྦྱངས་ཤིང་། །ཤིན་ཏུ་ཚོགས་
བསགས་སྨོན་ལམ་ཆེན་པོ་རབ་ཏུ་བཏབ། །མི་ཡི་དམ་པས་བྱིན་རླབས་དགེ་བའི་རྩལ་ལྡན་ཞིང་། །ཡེ་ཤེས་མངོན་འདོད་མཁས་པ་བརྒྱད་པ་ཡོངས་སུ་གནོན། །བསོད་ནམས་ཡེ་ཤེས་ཉེར་བསགས་སྙིང་རྗེ་བྱམས་ལྡན་ཞིང་། །ཚད་
མེད་སེམས་ཀྱི་རྗེས་སོང་མཁའ་དང་འདྲ་བའི་བློ། །དྲང་སྲོང་ཆེན་པོ་ཆོས་ཐོས་
རྟོགས་པའི་སྟོབས་ལྡན་པ། །མི་སྐྱེ་བ་ཡི་བཟོད་པ་ཕྲ་ཞིང་ཞི་བ་རབ་ཏུ་ཐོབ། །སྔ་ནས་མ་སྐྱེས་མི་སྐྱེ་མཚན་ཉིད་མེད་པ་དང་། །མ་བྱུང་འཇིག་པ་མེད་ཅིང་རྒྱུ་བ་མེད་པ་དང་། །དངོས་པོ་སྐྱེ་འཇིག་མེད་ཅིང་དེ་ཉིད་རྟོག་མེད་པ། །ཡིད་དང་སེམས་
ཀྱི་རྒྱུ་བ་མེད་ཅིང་ནམ་མཁའ་འདྲ། །དེ་དང་འདི་འདྲའི་བཟོད་ལྡན་སྤྲོས་པ་མེད་གྱུར་པའི། །མཁས་པའི་ཟབ་སྤྱོད་ཞི་བའི་གནས་རབ་ཐོབ་པ་ཡིན། །དགྲ་བཅོམ་རང་རྒྱལ་འགྲོ་བ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་པར་དཀའ། །མཚན་མ་སྣ་ཚོགས་འཛིན་པའི་
འདུ་ཤེས་རྣམ་པར་བསལ། །

དེ་ལྟར་གནས་པའི་ཡིད་དང་སེམས་ནི་རྟོག་པ་མེད། །དགེ་སློང་འགོག་དང་ལྡན་ལྟར་རྣམ་པར་རྟོག་མི་འཐོབ། །རྨི་ལམ་ཆུས་ཁྱེར་གཉིད་སད་བཞིན་དུ་རྩོལ་དང་བྲལ། །ཚངས་པའི་གནས་ཀྱི་འདོད་པ་ཇི་བཞིན་ཉིད་ཀྱང་མེད། །སྔོན་གྱི་བྱིན་
གྱིས་བརླབས་ཀྱིས་བདེ་གཤེགས་བསྐུལ་བ་མཛད། །འདི་ནི་བདེ་གཤེགས་
དབང་བསྐུར་བཟོད་པ་དམ་པ་སྟེ། །ངེད་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་སྟོབས་སྤངས་སངས་རྒྱས་
ཆོས་ཀྱི་རྣམས། །དེ་དག་ཁྱོད་ལ་མེད་ཀྱིས་དེ་ལ་བརྩོན་འགྲུས་རྩོམས། །ཅི་ཕན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 252 ~

ཁྱོད་ཀྱི་ཉོན་མོངས་འབར་བ་ཀུན་ཞི་ཡང་། །འཇིག་རྟེན་ཉོན་མོངས་མེས་ཚིག་དེ་དག་མི་ལྟ་འམ། །སེམས་ཅན་ཕྱིར་སྤྱད་པ་ཡི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་སོམས། །འགྲོ་བ་
མཐར་གྱུར་ཡེ་ཤེས་དོན་ཞུགས་ཤེས་རབ་ཀྱིས། །ཆོས་ཉིད་དེ་བཞིན་ཉིད་འདི་མི་
རྟོག་རྟག་ཏུ་འདུག །ས་འདི་རྒྱལ་བ་ཉན་ཐོས་རང་རྒྱལ་ཀུན་གྱིས་ཏེ། །འདིས་ནི་
འཇིག་རྟེན་དག་ཏུ་སྟོབས་བཅུ་མི་བརྗོད་དོ། །

གཞན་དུ་ཡེ་ཤེས་ཡངས་པ་དུས་གསུམ་ཚད་ཀྱིས་བརྗོད། །དེ་ལྟར་དེ་ལ་
མཚུངས་མེད་ལྷ་དང་མིས་མཆོད་པ། །ཡེ་ཤེས་སྒོ་མོ་རྣམ་མང་ཉེ་བར་བསྒྲུབ་པར་མཛད། །རྒྱལ་བའི་ཆོས་སྒྲུབ་ཕ་རོལ་མཐའ་ཡས་ཞུགས་མཛད་པ། །དེ་ལ་སྔོན་གྱི་བྱང་ཆུབ་སྤྱོད་པ་ཆར་མི་འགྲོ། །ཁྱུ་མཆོག་འདི་དག་ཡེ་ཤེས་ས་མཆོག་འདི་ཐོབ་ནས། །ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་སྐད་ཅིག་གཅིག་གིས་རྒྱས་འགེངས་པ། །ཡེ་ཤེས་ཤུགས་དང་ལྡན་ཞིང་མངོན་ཤེས་མཆོག་ཐོབ་པས། །རྒྱ་མཚོ་ཆེར་ཕྱིན་གྲུ་ཆེན་
རླུང་གིས་ཁྱེར་བ་བཞིན། །ཆེད་དུ་བསྐྱོད་སེམས་བྲལ་ཞིང་ཡེ་ཤེས་ལས་ལ་གནས། །ཞིང་རྣམས་འབྱུང་ཞིང་གནས་པ་རྣམ་པར་སྤྱོད་པར་བྱེད། །ཁམས་རྣམས་བཞི་པོ་ཁ་དོག་ཐ་དད་ཡངས་པ་དང་། །ཕྲ་ཞིང་ཆེ་དང་རྣམ་པར་ཆེ་ལ་ཡང་དག་འཇུག །སྟོང་གསུམ་ཤིན་ཏུ་རྡུལ་ཕྲ་ཀུན་ལ་འཇུག་བྱེད་དེ། །

ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་གང་དག་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་

ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་སྣང་བ་དང་བཅས་པའི་ཡེ་ཤེས་མི་འདོད་ཅིང་། རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ཙམ་ཞིག་འདོད་པ་ཡང་ཇི་ལྟར་རྣལ་འབྱོར་སྤྱོད་པ་པ་རྣམ་པ་མེད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས། མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་རྒྱུ་བ་ལ། །དོན་ཀུན་སྣང་བ་མེད་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 253 ~

ཕྱིར་ཡང་། །དོན་མེད་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ། །དེ་མེད་པས་ན་རྣམ་རིག་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་དང་། དོན་ནི་དོན་དུ་གྲུབ་གྱུར་ན། །མི་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མེད་པར་འགྱུར། །དེ་མེད་པས་ན་སངས་རྒྱས་ཉིད། །ཐོབ་པར་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་བསྟན་པ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ། །

དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་རབ་ཏུ་ཞི་
བ་དེ་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཆེད་དུ་མངོན་སུམ་དུ་མི་མཛད་ཀྱི། བདེན་པ་གཉིས་སུ་
དབྱེར་མེད་ཅིང་ཕ་རོལ་གྱི་དོན་དང་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཉིས་གང་དུ་ཡང་རྟག་ཏུ་
མེད་མོད་ཀྱི། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུ་རླབས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པར་རི་
མོར་བྲིས་པ་ལྟ་བུ་རྣམ་པ་མ་ལུས་པ་གསལ་བར་གྱུར་པས་བཞུགས་པར་ངེས་སོ། །གང་ཡང་། ས་ལ་གཟུགས་རྣམས་ཡོད་པ་དང་། །ལྷ་ཡུལ་གནས་པའི་ཁྱིམ་

རྣམས་ནི། །རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་གང་སྣང་བ། །དེ་དག་ཀུན་གཞི་སྣང་བ་ཡིན། །ཀུན་གཞི་ཀུན་དུ་ལག་པ་སྟེ། །ཀུན་དུ་ཁ་མིག་མགོ་བོ་ཡང་། །ཅིག་ཅར་རམ་ནི་རིམ་
གྱིས་ནི། །ས་རྣམས་ཁྱབ་པར་རབ་ཏུ་གནས། །བྱིས་པ་རྣམ་པར་མྱོས་བྱེད་དེ། །རང་གི་སྙིང་ལ་གང་གནས་པ། །དེ་ནི་དེ་ལ་གཉིས་ཚུལ་དུ། །ལུས་ཀུན་བཀང་
སྟེ་རབ་ཏུ་གནས། །ཞེས་བསྟན་ཏེ།

དེ་ནས་ཡང་ཀུན་གཞི་ཞེས་བརྡར་བཏགས་པ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་དེ་སྐད་ཅེས་བྱ་བའི་མིང་དུ་བཏགས་ཏེ་བསྟན་
ཏོ་ཞེས་སྟོན་པར་མཛད་པ་ནི། སྟོང་མིན་དངོས་པོ་གང་ཡང་མེད། །ཐོ་བས་རྫ་མ་ཇི་བཞིན་དུ། །དངོས་པོ་གང་ལ་གཞོམ་བྱ་བའི། །དངོས་པོ་དངོས་སུ་ཡོད་མ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 254 ~

ཡིན། །དེ་སྟེ་སྟོང་པའི་དངོས་ཡོད་ན། །འཇིག་བྱེད་མ་ཡིན་གཞིག་པར་འགྱུར། །གཞིག་བྱ་གཞིག་པར་བྱེད་པ་དག །དེ་ནི་རྣམ་པར་རྟོག་པས་བརྟགས། །ཞེས་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཀྱང་། དང་པོ་
བདག་ཏུ་སྨྲ་བ་དང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དུ་སྨྲ་བ་སུན་ཕྱུང་སྟེ། ཤེས་བྱ་ནང་གི་ཡིན་པ་
ཉིད་དུ་བསྒྲུབ་པར་མཛད་ནས།

དེ་ནས་ཡང་སླར། དེ་ནི་ཇི་བཞིན་དེར་ནི་སྣང་། །ཇི་ལྟར་སྣང་སྟེ་དེ་བཞིན་མིན། །རྣམ་ཤེས་བདག་མིན་ཚུལ་ཡིན་པས། །རྣམ་ཤེས་མིན་པའི་གཞི་གཞན་སྣང་། །དཔེར་ན་ཁབ་ལེན་མཐོང་བ་ན། །ལྕགས་ནི་མྱུར་དུ་ཡོངས་སུ་འགུལ། །འདི་ལ་སེམས་པ་ཡོད་མིན་ན། །སེམས་དང་བཅས་པ་བཞིན་དུ་སྣང་། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས། །སེམས་མེད་སེམས་དང་བཅས་པ་བཞིན། །འགྲོ་དང་འོང་བས་རྣམ་གཡོ་ཞིང་། །རྟག་ཏུ་སྲིད་པ་གསུམ་པོ་ལེན། །དཔེར་ན་རྒྱ་མཚོའི་ཐ་མ་
ལས། །ངེས་པར་རླབས་ནི་རྣམ་པར་གཡོ། །དེ་བཞིན་ཀུན་གཞི་རྣམ་པར་ཤེས། །ལུས་ལ་བརྟེན་ཏེ་གཡོ་བར་བྱེད། །ཅེས་བསྟན་ཅིང་། དཔེར་ན་བུ་རམ་མངར་བ་དང་། །མེ་ནི་ཚ་བའི་རང་བཞིན་ཏེ། །དེ་བཞིན་ཆོས་རྣམས་ཐམས་ཅད་ནི། །སྟོང་པའི་རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས། སྣ་ཚོགས་ཆོས་
ཀྱི་དབྱིངས་དེ་ཉིད་སྣང་བ་དང་བདེན་པ་གཉིས་དབྱེར་མེད་པར་བསྟན་ཏོ། །

ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པར་ནི་དེ་དག་གཅིག་མངོན་དུ་བྱས་པ་ན་གཅིག་མི་སྣང་བས་ན་ཕན་ཚུན་བཟློག་པའི་ངོ་བོར་གནས་ཤིང་། རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱིས་དེ་དག་དབྱེར་མེད་པར་མོས་པ་ཙམ་ཞིག་བྱེད་པ་ནི་སྔར། དེར་

སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་ག

~ 255 ~

སྣང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་ལ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། །ཞེས་གསུངས་པར་གསལ་པོར་བསྟན་པ་སྟེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཤེས་རབ་ཀྱི་

ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་གནས་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་

སོགས་པ་ལ་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་ཉིད་དུ་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་ཞེས་བསྟན་པས་སོ། །

ལུགས་ལས་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་རང་གི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་
ངག་གཅིག་པོ་འདི་ནི་མཚན་ཉིད་རྣམ་པ་བཞི་ཆར་ལ་ཡང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མཐར་གྱིས་པའི་མངོན་པར་རྟོགས་པ་རབ་ཏུ་བསྡུ་བ་མངོན་པར་རྟོགས་པའི་རིམ་པ་སྨོས་པ་ཡིན་མོད་ཀྱི། དེའི་ནང་ནས་
ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གསུམ་ལས་གང་ཡང་རུང་བ་ཅིག་སྐད་ཅིག་ལ་དམིགས་པས་བཤད་པ་དང་འཆད་པར་འགྱུར་བའི་དོན་མ་ལུས་པ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ལ་དམིགས་པར་ནུས་ཏེ། དེའི་རྒྱུ་མཚན་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དངོས་
པོ་སོ་སོར་ངེས་པར་འཛིན་པ་དང་བྲལ་བ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་གོམས་པས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་སོ་སོར་འཛིན་པ་ལས་གོ་བཟློག་པའི་ངོ་བོས་ནི་མང་པོ་གཅིག་ཏུ་
བསྡུས་པ་འབའ་ཞིག་ཏུ་མ་ཟད་ཀྱི་ཟོ་བའི་དུམ་བུའི་དཔེས་གཅིག་གིས་ཀྱང་མང་
པོ་སྡུད་ནུས་པས་ན། སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་རེ་རེས་ཀྱང་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་ནས་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་བརྒྱད་ཅུའི་བར་གྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་བསྡུས་
པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཚིག་རྣམ་པར་སྦྱར་རོ། །སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱིས་འཕེན་པ་དང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 256 ~

ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐད་ཅིག་གཅིག་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་ཆོས་ཐམས་ཅད་
རྟོགས་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་དང་། འཕགས་པ་བཟང་པོ་སྤྱོད་པའི་སྨོན་ལམ་ལ་སོགས་པ་རྒྱུན་དུ་བཏོན་པའི་དབང་གིས་ཏེ། དེ་བས་ན་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་

ཞལ་སྔ་ནས། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྡོམ་པ་དང་། །བཟང་པོ་སྤྱོད་ལམ་ཇི་ལྟ་བ། །བྱང་ཆུབ་སེམས་ལ་གཞོལ་བ་ཡིས། །བློ་གྲོས་གཡོ་བ་མེད་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀྱི་མཐུ་ནི་ཐམས་ཅད་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པས་
གཅིག་པ་དང་ཐ་དད་པ་ཉིད་མེད་པས་ཡང་དག་པར་ན་གཅིག་གིས་དུ་མ་བསྡུས་པ་ཉིད་ཀྱང་མ་ཡིན་པས་ངོ་མཚར་ཅི་ཞིག་ཆེ་ཞེས་བྱའོ། །ཚིག་ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །སྐབས་བདུན་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 257 ~

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

དེ་ལྟར་སྐབས་བདུན་པོ་དེ་དག་གི་རྒྱུའི་གནས་སྐབས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱས་ནས། ད་ནི་སྐབས་བརྒྱད་པ་འབྲས་བུའི་བདག་ཉིད་བསྟན་པར་བྱ་བའི་
ཕྱིར་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་རྣམ་པར་བསྒོམ་པའི་སྐད་ཅིག་མ་གཉིས་པ་ལ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །རྣམ་པ་བཞི་ཡིན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དང་། ཆོས་དང་། ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པ་རྣམས་སོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་གཞུང་གཞན་དུ་
སྐུ་གསུམ་དུ་བསྟན་པས་དེ་ལྟར་བཞེད་མོད་ཀྱི། འདི་ནི་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་
པར་སྣང་མཛད་ཀྱི། །གདམས་ངག་གཙོ་བོར་མཛད་པས་ན། །དེ་ཡི་བཞེད་པ་བཀོད་པའོ། །ཞེས་ཟེར་ཏེ།

འོག་ནས་སྐུའི་གྲངས་ངེས་པར་ཐ་དད་པ་བསྟན་པའི་ལུགས་གང་ཡང་སུན་མ་ཕྱུང་བས་ན། དེ་ལྟར་ངེས་པ་ནི་ཅི་ཡང་མེད་དེ། སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ནི་
སྐུ་དུར་བཞག་ཀྱང་། ཉེས་པ་མེད་པར་བཞེད་པར་གསལ་ལོ། །དང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་གྲངས་ཀྱི་དང་པོའམ། ཡང་ན་མཆོག་གི་དོན་གྱི་དངོས་པོ་སྟེ། སྔར་རང་བཞིན་
གྱིས་ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆེ་བའི་བདག་ཉིད་བསྟན་པའི་སྐབས་སུ་
བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱང་
ཡིན་ལ་སྐུ་ཡང་ཡིན་པས་ན་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་གཞི་མཐུན་པའི་བསྡུ་བའོ། །དེ་
ལ་ངོ་བོ་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཁྱད་པར་ཅན་གང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 258 ~

ཡིན་པ་དེ་འདིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱའོ། །ཆོས་ཅན་ཁྱད་པར་ཅན་རྣམས་ནི་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོའི་དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པའོ། །

དེ་དག་གི་ཆོས་ཉིད་ཁྱད་པར་ཅན་གང་ཡིན་པ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་གང་ལ་སེམས་ཀྱི་རྒྱུ་བ་ཡང་མེད་ན་ཡི་གེ་རྣམས་ལྟ་སྨོས་ཀྱང་ཅི་དགོས་ཞེས་བྱ་
བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་དེ་བཞིན་ཉིད་རྣམ་པར་དག་པ་དང་རྣམ་པར་དག་པ་མ་ཡིན་པ་
ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཆོས་ཅན་གྱི་དབང་གིས་རྣམ་པར་གཞག་པ་མ་ཡིན་པ་གཞན་གྱིས་

ནི་ཅུང་ཟད་ཀྱང་རྣམ་པར་གཞག་པ་ནུས་པ་མ་ཡིན་ལ། ཆོས་ཅན་དང་། དེའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱང་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་དུ་བརྗོད་དུ་མེད་པའོ་ཞེས་སྔར་བསྟན་ཏོ། །དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ནི་དེ་དག་གི་རང་བཞིན་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་དེ་ཞེས་བྱ་བའོ། །མཚན་ཉིད་ཅན་ཞེས་བྱ་བའི་རྣམ་པར་འགྲེལ་པ་ནི་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་འདི་ཡིན་ཏེ་ཞེས་བྱ་སྟེ། མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་རང་བཞིན་དེའི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་ཁྱད་པར་འགའ་ཞིག་ལ་བློས་ཐ་དད་པར་
གཟུང་བའི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་བྱ་བའི་ཕྱིར་ལ་འདིར་ནི་ཐ་དད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་ཀྱི་

མཚན་ཉིད་དེ་ཡང་སྐྱེ་བ་མེད་པ་ཉིད་ལ་འདོད་དེ།

དེས་ན་རང་བཞིན་དང་དེའི་མཚན་ཉིད་སྐྱེ་བ་མེད་པ་སྟེ། དེ་ལས་གཞན་མ་ཡིན་པ་བློས་མཚོན་པར་བྱ་བ་དང་། མཚོན་པར་བྱེད་པ་ཙམ་དུ་བཏགས་པའོ། །བཅོས་མ་མ་ཡིན་པའི་དོན་གྱིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། ངོ་བོ་ཉིད་དང་ལྷན་ཅིག་
སྐྱེས་པ་དང་། མ་བཅོས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་ཏེ། དེ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར་

ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་ཡིན་གྱི་སུས་ཀྱང་བྱས་པ་མ་ཡིན་པས་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 259 ~

ཞེས་བསྟན་ཏེ། གསུམ་པ་འདི་ནི་གཏན་ཚིགས་སུ་བལྟ་བར་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་འཐོབ་ཀྱི་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་
པའི་མཉམ་པར་གཞག་པའི་ཤེས་པ་སེམས་རྒྱུ་བ་མེད་པ་ནི་དེ་ཐོབ་པ་སྟེ་དེ་དང་དབྱེར་མེད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །

དེའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པ་ཡང་དེའི་འཕེན་པ་དང་མ་བྲལ་བས་ན་ཐོབ་པ་ཞེས་བྱའོ། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་ཐོབ་པ་ཉིད་བསྟན་པ་ནི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རྟོགས་པས་ཐོབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྨོས་ཏེ། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནི་ཐོས་པ་དང་བསམ་པ་དང་བསྒོམ་པའི་ཤེས་རབ་རྣམས་སོ། །དེ་ཉིད་དོན་དམ་པར་མེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་ཀུན་རྫོབ་ཙམ་དུ་དོན་བྱེད་པ་མི་འདོར་བས་ན་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་
ཏེ། ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལས་མ་གཏོགས་པའི། །འདི་ལྟར་ཆོས་ཡོད་མ་ཡིན་
ཏེ། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཐོབ་པ་ནི་སྔ་མ་བཞིན་ནོ། །གཞན་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཐོབ་པ་ནི། ཆུ་ཁམས་གསེར་དང་ནམ་མཁའ་རྣམས། །དག་པ་བཞིན་དུ་དག་པར་འདོད། །ཅེས་གསུངས་པས་བྲལ་བའི་སྒོ་ནས་ཐོབ་པ་རྣམ་པར་ངེས་པར་བཞག་སྟེ། ནད་མེད་པ་ཐོབ་པ་ལྟ་བུའི་དཔེས་སོ། །

ཆོས་ཅན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི་ཡེ་ཤེས་ནི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་ཡེ་ཤེས་
ཀྱིས་ཐོབ་པར་རྣམ་པར་གཞག་པ་སྟེ། འདི་ནི་དེ་ཙམ་གྱི་ངེས་པར་གཞག་པར་བྱ་
བ་ལས་རྣམ་པ་གཞན་དུ་མི་ནུས་པས་སོ། །འདི་རྣལ་འབྱོར་གྱི་མངོན་སུམ་དུ་
བསྒྲུབ་པའི་ཚུལ་ཡང་དེ་ཉིད་ཡིན་པར་ཟད་དོ། །ཆོས་ཅན་ཀུན་རྫོབ་མཁྱེན་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 260 ~

རྣམས་ནི་རང་རིག་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རྣམ་པར་གཞག་གོ། །དེ་ཉིད་ཀྱང་རྗེས་
སུ་དཔག་པ་དང་ད་ལྟར་བས་རྣམ་པར་གཞག་ཅིང་དེ་ཡང་ད་ལྟར་བའི་མངོན་སུམ་ལས་འབྲེལ་པ་ཐོབ་པའོ། །

དེ་དག་གི་རིམ་པར་འབྲེལ་པ་ནི་རྒྱུ་རྣམས་བྱ་བ་བྱེད་པའི་རིགས་པ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། འབྲས་བུ་རྣམས་ལྟོས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
དག་གི་ངོ་བོ་ཉིད་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཟ་བ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པས་སེལ་བར་བྱེད་དེ། དེས་ན་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ངེས་པར་འབྱེད་པའི་ཚུལ་ནི་རིགས་པ་བཞི་ཆར་
གྱིས་བསྒྲུབ་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བར་གནས་སོ། །གཞན་དག་ནི་འདི་ནི་ལུང་གིས་བསྒྲུབ་པ་ཡིན་གྱི་རིགས་པའི་ལམ་གྱིས་བསྒྲུབ་པར་མི་བྱའོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ་དེ་དག་གིས་ཀྱང་ལེགས་པར་སྨྲས་སོ། །ཁ་ཅིག་ནི་དེ་མི་འདོད་དེ། ལུང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པའི་ཚད་མར་འདུས་པའི་ཕྱིར་ལུང་འབའ་ཞིག་གིས་ཇི་ལྟར་ཚེགས་མེད་པར་འཇུག་པར་བྱ་ཞེས་ཟེར་རོ། །ཡང་དག་པའི་ཀུན་རྫོབ་ཅེས་བྱ་བ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ཡེ་ཤེས་དེའི་རྗེས་ལས་ཐོབ་པའི་སྣང་བ་ཉིད་ཡིན་གྱི་གཙུག་ལག་ཁ་ཅིག་ལ་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཐ་སྙད་ལ་བསྟན་པ་ནི་འདིར་མི་
བཟུང་ངོ་། །

སྣང་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྣང་བ་ཙམ་ཡིན་གྱི་དེ་དག་དངོས་པོར་གྲུབ་པའི་མཐུ་
ཅན་ནི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱའོ། །དེ་ཅིའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་

བོའི་ཞེས་སྨོས་ཏེ། ཀུན་རྫོབ་ནི་དངོས་པོ་ཉིད་དུ་གཞག་པ་མེད་དོ་ཞེས་སྔར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཏེ། དངོས་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་རིགས་པ་དང་ལྡན་པར་དོན་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 261 ~

བྱེད་པར་ནུས་པའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན། གང་དག་ཀུན་རྫོབ་པ་དེ་དག་ནི་རིགས་པའི་སྦུངས་མི་བཟོད་པས་ན་དེ་ལྟར་ག་ལ་ཞིག་འགྱུར། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་འཁྲུལ་པའི་དྲི་མ་མཐའ་དག་མ་ལུས་པར་སྤངས་པ་ལས་ལུས་དང་ངག་གི་བཀོད་པ་སེམས་ཅན་དང་སེམས་ཅན་མ་ཡིན་པས་བསྡུས་པ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྣང་བ་དེ་དག་ནི་དོན་དམ་པར་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་དེ་ཉིད་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ་
རང་རང་གི་ཇི་ལྟར་མོས་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཉིད་དུ་སྣང་བའོ། །

གདུལ་བྱ་དེ་དག་ཀྱང་གང་ཞེ་ན། སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་དང་པོ་སྟེ་དེ་དག་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་པ་ཕན་ཚུན་དུ་སྣང་ངོ་། །དོན་དམ་པའི་སྐུ་དང་པོ་འདི་དེ་
བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཡང་

ཡུལ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ཡུལ་གྱི་རང་བཞིན་གང་དུ་ཡང་མ་གྱུར་པས་སོ། །ཆོས་ཀྱི་

སྐུ་སྟེ་གཉིས་པ་ནི་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་རབ་འབྱམ་དག་ལ་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་

པར་སྣང་སྟེ། དེ་ལ་ཡང་ཐ་དད་པའི་རྟོག་པ་མི་འབྱུང་བའོ། །གདུལ་བྱ་གཉིས་པ་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཏེ་དེ་དག་ལ་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་སྣང་སྟེ། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ས་བཅུ་པ་རྣམས་འབའ་ཞིག་ལ་དེར་སྣང་ངོ་། །

གཞན་དག་ནི་ས་བརྒྱད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ། དེ་སྣང་བར་སྨྲ་ལ། ཡང་གཞན་དག་ནི་སྨོན་ལམ་དང་བསོད་ནམས་ཆེར་བསགས་པའི་མཐུ་ལས་ཐམས་ཅད་ལ་ཡང་སྣང་མོད་ཀྱི། ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཆ་ལུགས་ལ་མངོན་པར་ཞེན་
པའི་རིགས་ཅན་དེ་དག་འབའ་ཞིག་ལ་སྣང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་

པ་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་དད་པ་རབ་ཏུ་བསྒོམ་པའི་མདོ་ལས། དེའི་འཁོར་དུ་ལྷ་དང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 262 ~

ཀླུ་དང་གནོད་སྦྱིན་དང་མི་འམ་ཅི་ལ་སོགས་པ་བསྟན་པ་མཛད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ནི་མི་རིགས་ཏེ་དེ་དག་གིས་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ཉིད་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའོ་ཞེས་མཐོང་བ་བརྩན་པར་བྱས་པའོ། །

གདུལ་བྱ་དམན་པ་ནི་ཉན་ཐོས་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་གི་ཡུལ་དུ་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འབའ་ཞིག་སྣང་ངོ་། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མ་ངེས་པ་འབྲས་བུ་གང་ལ་ཡང་མ་ཞུགས་པ་དག་ལའོ། །དེ་ཡང་དྲོ་བར་གྱུར་པ་ཐོབ་པ་ན་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་རྟག་པར་མཐོང་བ་སྟེ། སངས་རྒྱས་ལ་སོགས་པ་མཐོང་བ་དང་ཞེས་བསྟན་པས་སོ། །དྲོད་ལ་སོགས་པ་མ་ཐོབ་ཀྱང་དེ་ལན་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་ནི་མི་དགག་གོ། །ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པར་ནི་ཆོས་ཅན་ཐམས་ཅད་མཐོང་བ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་མཐོང་བར་མོས་པར་བྱེད་དེ། དེར་སྣང་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
ལ། །སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་ངེས་འཛིན་དང་། །ཞེས་བསྟན་པས་སོ། །ཐ་མི་དད་ཀྱང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེའོ། །ཐ་དད་པར་རྣམ་པར་
གཞག་གོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དེའི་མཐུའི་བྱེ་བྲག་གིས་ཐ་དད་པ་ལྟར་སྣང་བའི་དབང་གིས་སོ། །

དེའི་ཕྱིར་བྱིས་པ་རྣམས་ལ་འགལ་བར་སྣང་བ་ཇི་སྙེད་ཅིག་འགལ་བ་ལྟ་
བུར་གནས་ཀྱང་འགལ་བ་མེད་པ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་
ཕྱིར་སུན་དབྱུང་བར་ནུས་པ་མ་ཡིན་པས། གང་དུ་ཡང་བདེན་པ་གཉིས་ཕན་ཚུན་འགལ་བས་གཅིག་གིས་གཅིག་སུན་དབྱུང་བར་ནི་མི་བྱའོ། །རང་གི་རྟོག་པས་གཉི་ག་ལས་འགལ་བར་མི་བྱའོ། །དེའི་ཕྱིར་འདིར་བྱིས་པའི་གནས་སྐབས་ན་ནི་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 263 ~

ཡོངས་སུ་མ་དག་པའི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་དེ་སྣ་ཚོགས་སུ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་མེད་
བཞིན་དུ་སྣང་ལ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་ཏུ་བཟང་པོ་ལ་ནི་ཡོངས་སུ་དག་པའི་དེ་
བཞིན་ཉིད་དེ་ཉིད་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའོ། །དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དེ་ཉིད་ཀྱི་
དབང་དུ་བྱས་ཏེ།

འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། གཅིག་མིན་དུ་མ་མ་ཡིན་བདག་དང་
གཞན་ལ་ཕན་པ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་ཆེན་གཞིར་གྱུར་པ། །དངོས་མེད་དངོས་པོ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་མཁའ་ལྟར་རོ་གཅིག་རྟོགས་པར་དཀའ་བའི་རང་བཞིན་ཅན། །སྤྲོས་པ་མེད་ཅིང་མི་འགྱུར་ཞི་ལ་མི་མཉམ་མཉམ་པའི་ཁྱབ་པ་ཅན་དེ་སྤྲོས་མེད་པ། །སོ་སོ་རང་རིག་རྒྱལ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་སྐུ་དཔེ་མེད་གང་ཡིན་དེ་ལ་
བདག་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་བསྟོད་པ་མཛད་དེ། གཞན་ལས་ཀྱང་འདིའི་མཚན་ཉིད་བསྟན་པ། གསང་བ་པའི་བདག་པོ་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པ་ཇི་ལྟར་
དགོས་པ་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་བསྒྲུབ་ཅེ་ན། གསང་བ་པའི་བདག་པོ་འདི་ལྟ་སྟེ། དཔེར་ན་ནམ་མཁའི་ཁམས་ནི་སེམས་ཅན་ཡང་མ་ཡིན། སྲོག་ཀྱང་མ་ཡིན། ཤེད་ལས་སྐྱེས་པ་ཡང་མ་ཡིན། བྱེད་པ་པོ་ཡང་མ་ཡིན། ཚོར་བ་པོ་ཡང་མ་ཡིན། གཟུང་བ་ཡང་མ་ཡིན། འཛིན་པ་ཡང་མ་ཡིན་ཞིང་། རྟོག་པ་དང་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་སེམས་ཅན་གྱི་ཁམས་མ་ལུས་པ་རྣམས་

འགྲོ་བ་དང་འོང་བ་ལ་སོགས་པ་ཐམས་ཅད་བྱེད་དེ་འདི་ལ་ནི་དོགས་པ་མེད་དོ། །དེ་བཞིན་རྣམ་པར་མི་རྟོག་པའི། །ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་གནས་མེད་འདི། །འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱི་ཕྱི་དང་ནང་། །ཐམས་ཅད་ངེས་པ་ཉིད་དུ་སྒྲུབ། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 264 ~

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐུ་བཞིར་གཞག་པའི་ཚེ་ན། ཆོས་ཅན་གྱི་སྐུ་ནི་
ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་སྟེ། སྔར་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ནི་འདི་
མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གང་གི་ཚེ་སྐུ་གསུམ་དུ་བསྟན་པ་དེའི་ཚེ་ནི་ཆོས་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་

ཞེས་བསྡུས་པ་ལ་བཏགས་པ་སྟེ། ཆོས་ཉིད་ནི་ཆོས་ཅན་ལས་ཐ་དད་པར་བཞག་པར་མི་ནུས་པས་སོ། །སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་བདག་ཉིད་ནི་སྔར་བསྟན་པ་
ཉིད་དོ། །

ད་ནི་སྤྲོས་པ་མེད་པ་ཡང་རྣམ་པ་དུ་མར་གནས་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དྲན་

པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་ལ་སོགས་པའི་ངོ་བོ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ཚད་མེད་པ་ལ་སོགས་པ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་བརྒྱ་བཞི་བཅུ་རྩ་བཞི་པོ་
རྣམས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་རྣམ་པ་དེ་སྙེད་ཅིག་ཡོད་ན་ཇི་ལྟར་ན་སྤྲོས་པ་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་བྱ་ཞེ་ན། ཟག་པ་མེད་པ་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཡང་ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཉོན་མོངས་པ་ལ་བྱ་བར་ཡང་མཐོང་སྟེ། ཟག་པ་ཟད་པ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ཡང་འདིར་བཟུང་སྟེ། ཉོན་མོངས་པ་ཆེད་དུ་མ་སྤངས་པ་བག་ལ་ཉལ་བའི་ཚུལ་ལྟ་བུར་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོད་
པ་ཅུང་ཟད་པ་དེ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ལ་ཟད་པར་བྱས་པས་སོ། །

ཁ་ཅིག་ཏུ་ནི་ཟག་པ་ཞེས་བྱ་བ་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ལ་བྱ་བར་མཐོང་སྟེ། ཟག་པའི་དབང་གིས་དེའི་ཉོན་མོངས་པ་རྣམས་སྐྱེ་བ་ནི་ཞེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །འདིར་ནི་ཕྱོགས་ཕྱི་མ་འདི་གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ། རྣམ་པ་དེ་སྙེད་དུ་ཟིན་ཀྱང་དེ་ལ་རྟོག་པ་
མེད་ཅིང་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པར་འཇུག་པས་ན་ཟག་པ་མེད་པའོ། །ཡང་ན་བསྐལ་པ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 265 ~

གྲངས་མེད་པ་དུ་མ་ཞིག་གི་བར་དུ་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་དོན་དམ་པར་འཛིན་པས་བདེན་པར་འཛིན་པ་སྤང་བ་ལ་རབ་ཏུ་གོམས་པར་མཛད་པས་སྣང་བ་རྣམས་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་ཡོངས་སུ་མཁྱེན་པའི་ཕྱིར་སྒྱུ་མ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་མངའ་ཡང་འདི་ལ་ཉེས་པ་མེད་དེ།

དོན་འདི་ཉིད་ཐུགས་ལ་བཞག་ནས། སེམས་ཅན་གྱི་ནི་དོན་མཛད་
ཐབས། །རྣམ་རྟོག་ཡེ་ཤེས་མངའ་བ་ན། །དེ་ཡིས་ཀུན་མཁྱེན་རྩོམ་པ་ནི། །དེ་དོན་ཡིན་ཕྱིར་ཉེས་པ་མེད། །ཅེས་བསྟན་ཅིང་ཡང་། བདེན་པར་འཛིན་པའི་དབང་གིས་སྐྱོན། །ཆགས་དང་ཞེ་སྡང་ལ་སོགས་པ། །དགྲ་རྣམས་རང་བྱུང་དེ་ལོག་ན། །དེ་རྣམས་འབྱུང་བར་ག་ལ་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེའི་ཕྱིར་རང་གི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་བདེན་པར་འཛིན་པ་ཉིད་བཅོམ་པ་ལ་གཅིག་ཏུ་འབད་པར་བྱའི། སྒྱུ་མ་ལ་སོགས་པ་ལྟར་གནས་པའི་ཐ་སྙད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཤིན་ཏུ་འཇིགས་པར་མི་བྱ་སྟེ།
དོན་འདི་ལས་དགོངས་ནས་འཕགས་པ་ལང་ཀར་གཤེགས་པ་ལས། འཆིང་བའི་རྒྱུ་ནི་ཡུལ་མ་ཡིན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །

དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རིམ་པ་བཞིན་དུ་སྐུ་རིང་བསྲེལ་དུ་
བཤིག་པ་ན་མི་དགྱེས་པ་མི་མངའ་བ་དང་། ཚོར་བ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་མི་འཕྲོགས་པ་དང་། ཐུགས་ཡུལ་རྣམས་ལ་མི་རྒྱུ་བ་དང་། ཆོས་ཐམས་ཅད་མཉམ་པ་ཉིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ལས་མི་འདའ་བའི་ཕྲིན་ལས་རྣམས་མཛད་དོ། །ཡང་དག་པར་སྤོང་བ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དགེ་བའི་ཆོས་རྣམས་ལས་མི་ཉམས་པ་དང་། དེའི་མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་དག་གིས་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་ཡོངས་སུ་མི་གོས་པའི་ཕྲིན་ལས་མཛད་དོ། །རྫུ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 266 ~

འཕྲུལ་གྱི་རྐང་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མུ་སྟེགས་ཀྱི་གཙོ་བོ་རྣམས་གདུལ་བ་ལ་སོགས་
པའི་རྒོལ་བ་ཚར་གཅད་པ་དང་གཞན་འདུན་པར་མཛད་དོ། །དབང་པོ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་བཞེད་པ་བཞིན་སྦྱོར་བ་ལ་ཐོགས་པ་མེད་པར་མཛད་དོ། །

སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དགེ་བ་རྣམས་ལ་སྦྱོར་བ་དང་། ནང་དུ་ཡང་དག་པར་
འཇོག་པ་ལ་སོགས་པ་དག་ལ་བར་ཆད་ཀྱི་ཆོས་གང་གིས་ཀྱང་བརྫི་བར་མི་ནུས་
པར་མཛད་དོ། །བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་
མཛད་པ་ལ་ཉིད་ཀྱི་རྒྱུད་གཞན་དུ་ཐབས་ཀྱིས་གྲོགས་བཙལ་བ་ལ་རག་ལུས་པ་
མེད་ཅིང་རང་བྱུང་གི་ཡེ་ཤེས་བརྙེས་པར་མཛད་དོ། །འཕགས་པའི་ལམ་ཡན་ལག་བརྒྱད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་མ་འདྲེས་པའི་ལམ་ལ་བརྟེན་པས་སྒྱུ་རྩལ་ཤེས་ཀྱི་

བུ་རིང་དུ་འཕུར་ལ་སོགས་པའི་སློབ་མའི་རིམ་པས་བྱང་ཆུབ་པར་གྱུར་པ་མ་ཡིན་གྱི་རང་གི་ལུགས་ཀྱི་ལམ་བཟང་པོ་ལ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྲིན་ལས་མཛད་
དོ། །འདི་དག་ནི་མདོར་བསྡུས་ན་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ལས་

བརྗོད་པ་སྟེ། རྒྱས་པར་སོ་སོའི་ལས་རེ་རེར་ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་ཏེ། རྒྱས་པར་ནི་འཕགས་པ་རྒྱ་ཆེར་རོལ་པའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །

ཚད་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འགྲོ་བ་ལ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ལ་ཞུགས་པས་
བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་དོ། །མི་མཐུན་པའི་ཕྱོགས་
ཀྱང་སྤོང་ངོ་། །འགྲོ་བ་རྣམས་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་པ་ལ་ཡོངས་སུ་མི་སྐྱོ་
བའོ། །རྣམ་པར་ཐར་པ་རྣམས་ལས་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ནི་སྤྲུལ་པའི་ལས་མངོན་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 267 ~

པར་གྲུབ་པར་བྱེད་ཅིང་། གསུམ་པས་ནི་སྡུག་པར་སྤྲུལ་ནས་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པར་མི་འགྱུར་བར་བྱེད་དེ། ལྷག་མ་བཞིས་ནི་ཞི་བའི་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྣམས་ལ་མི་ཆགས་སོ། །ཐ་མས་ནི་མོས་པའི་དབང་གིས་འཕགས་པའི་གནས་པ་དམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཞི་བར་གནས་པས་གནས་སོ། །

མཐར་གྱིས་གནས་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དང་པོ་
བཞིས་ནི་འདོད་པའི་ཁམས་ཀྱི་བདེ་བ་རྣམས་ལ་མ་ཆགས་པས་ཤིང་འཛམ་བུའི་
གྲིབ་མ་ལ་བརྟེན་པས་ལྷ་རྣམས་འདུལ་བ་དང་། བཙུན་མོའི་འཁོར་བསྟེན་ཀྱང་འདོད་པའི་བདེ་བས་མ་གོས་པར་སྟོན་ཅིང་འབྲས་སཱ་ལུའི་ཆན་དང་སྨན་མར་དགེ་བ་ཆེན་པོ་ལ་སོགས་པ་གསོལ་ཡང་། ཁམ་གྱི་ཟས་ལ་ཆགས་པ་མེད་པར་མཛད་
དོ། །ལྷག་མ་བཞིས་ནི་གཟུགས་མེད་པར་སྐྱེས་པའི་ལྷའི་བུ་རྣམས་སྐལ་བ་མཉམ་ཞིང་རིས་མཐུན་པའི་ཚུལ་གྱིས་འདུལ་ཏེ། དེ་ནས་གཟུགས་མེད་པའི་ལྷའི་བུ་དེ་
དག་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ལག་ན་ཐོགས་ཏེ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཤིན་ཏུ་རྒྱས་པའི་མདོ་དེ་དང་དེ་ལས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཐ་མས་ནི་འཕགས་པ་ཉན་ཐོས་རྣམས་ཀྱིས་འགོག་པའི་སྙོམས་པར་འཇུག་
པ་ལས་ཁྱད་པར་དུ་སྟོན་ཏེ། དེ་དག་ནི་ཞག་བདུན་དུ་ཡང་གནས་པའི་མཐུ་མེད་ལ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ནི་བཞེད་ན་བསྐལ་པའི་བར་དུའང་དེ་ལ་གནས་པས་སོ། །ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཟད་པ་རྒྱས་པར་མཛད་པའི་ཆེད་དུ་
རྣམ་པར་ཐར་པའི་དམིགས་པ་ཡོངས་སུ་བསྒྲུབ་པར་མཛད་དོ། །ཟིལ་གྱིས་གནོན་
པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དམིགས་པ་ཐ་དད་པར་རྟོགས་པ་ཟིལ་གྱིས་གནོན་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 268 ~

པའི་ཕྱིར་རྣམ་པར་ཐར་པ་གསུམ་པོ་རྣམས་དམིགས་པ་ལ་དབང་སྒྱུར་བར་མཛད་དོ། །ཉོན་མོངས་པ་མེད་པས་ནི་བཀའ་ལུང་གཟུང་བར་བྱ་བར་མཛད་དོ། །

སྨོན་གནས་མཁྱེན་པས་ནི་འདས་པ་དང་མ་འོངས་པ་དང་ད་ལྟར་བྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ལུང་སྟོན་པས་གཞན་ལ་ཕན་འདོགས་པ་དང་། རྒྱུ་མཚན་དེས་འཇིག་རྟེན་ན་མང་པོས་བཀུར་བར་བྱ་བར་འགྱུར་རོ། །མངོན་པར་ཤེས་པ་རྣམས་
ཀྱིས་ནི་བདག་དང་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པའི་ཤེས་བྱ་མཁྱེན་པར་བྱ་བ་ལ་
ཐོགས་པ་མེད་ཅིང་དེ་ཡང་ལུས་ཀྱི་ལས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ལ་འདུན་པར་མཛད་
དོ། །ངག་གི་ལས་ཀྱིས་ཀྱང་འདུན་པར་མཛད་དོ། །སེམས་ཀྱིས་ཀུན་ཏུ་བརྗོད་
པས་ཀྱང་འདུན་པར་མཛད་དོ། །བསྟན་པས་སེམས་ཅན་རྣམས་ཚིམ་པར་མཛད་དོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་འོང་བ་དང་འགྲོ་བ་མཁྱེན་ནས་སེམས་
ཅན་རྣམས་ངེས་པར་འབྱུང་བ་ལ་ཇི་ལྟ་བར་འདོམས་པ་སྟེ། དེས་ཀྱང་གདུལ་བྱ་མྱུར་དུ་གྲོལ་བར་མཛད་དོ། །སོ་སོ་ཡང་དག་པར་རིག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཆོས་བསྟན་པ་ཐོགས་པ་མེད་པ་རྣམ་པ་སྣ་ཚོགས་པས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་སེམས་

ཚིམ་པར་མཛད་དེ།

ཆོས་ཀྱི་ཚིག་ཀུན་མངོན་པར་མཁྱེན། །དོན་རྣམས་ཀུན་གྱི་ཚུལ་ལ་
མཁས། །སྐད་ཀུན་རྣམ་པར་འབྱེད་པ་མཁྱེན། །ཕྱོགས་རྣམས་ཀུན་ཏུ་ཡོངས་དག་ལྡན། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །ཡོངས་སུ་དག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྲིད་པ་རྣམས་

སུ་སྐྱེ་བ་བསམས་བཞིན་དུ་འཛིན་ཅིང་བཞེད་པར་གྱུར་ན་བསྐལ་པ་མང་པོར་བཞུགས་ཏེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་སྙིང་རྗེ་ཆེན་པོ་པདྨ་དཀར་པོའི་མདོ་ལས་ཇི་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 269 ~

སྐད་གསུངས་པ་ལྟ་བུའོ། །ཡང་བཞེད་ན་དེ་ཚེའི་འདུ་བྱེད་གཏོང་ངོ་། །ཡང་ཆོས་ལ་མངའ་བསྒྱུར་ཞིང་ཏིང་ངེ་འཛིན་ལ་མངའ་བསྒྱུར་ཏེ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱང་རབ་ཏུ་འཛིན་ཏོ། །

དབང་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་རྣམས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་སྟོན་
པའི་འབྲས་བུའི་ཆེ་བ་གཞན་ལས་སོ་སོར་རིག་པར་མཛད་དོ། །དབང་པོ་གསུམ་ནི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུའོ། །དེའི་འོག་མ་གཉིས་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བུའོ། །དེའི་
འོག་མ་ནི་བཟོད་པའི་འབྲས་བུའོ། །དེའི་འོག་མ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་འབྲས་

བུའོ། །དེའི་འོག་མ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བུའོ། །དེའི་འོག་མ་གཉིས་ནི་ཤེས་
རབ་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོབས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་རྒྱུ་མེད་པར་སྨྲ་བ་
དང་། མི་མཐུན་པའི་རྒྱུར་སྨྲ་བ་དང་། རང་གིས་བྱས་པ་མ་ཡིན་པ་དང་། ཆད་པར་སྨྲ་བ་བསལ་ནས་ཡང་དག་པར་མངོན་པར་མཐོ་བའི་ལམ་སྟོན་ཏོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ཀྱི་སྤྱོད་པ་དང་། བསྟན་པ་བཞག་པའི་སྣོད་དང་། བསམ་པ་དང་།
བག་ལ་ཉལ་དང་། དམིགས་པ་དང་། ཚོགས་དང་། འོས་སུ་འགྱུར་བ་དང་། ངེས་པར་འབྱུང་བ་ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་རྟོགས་ནས་ངེས་པར་ལེགས་པའི་ལམ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་སྟོན་ཏེ།

བདུད་ཐམས་ཅད་ཀྱང་ཚར་གཅོད་དོ། །ཐམས་ཅད་དུ་ཞུ་བ་ཞུས་པ་ཡང་ལུང་སྟོན་ཏོ། །མི་འཇིགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་འཁོར་གྱི་ནང་དུ་བདག་ཡང་དག་

པའི་སྟོན་པ་ཡིན་པར་རབ་ཏུ་འཇོག་པ་དང་། མུ་སྟེགས་ཅན་གཞན་རྒོལ་བ་རྣམས་ཚར་གཅོད་པར་མཛད་དོ། །བསྲུང་བ་མེད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སློབ་མའི་ཚོགས་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 270 ~

རྟག་ཏུ་གདམས་པར་མཛད་དོ། །ཡང་དག་པར་རྗེས་སུ་ཡང་སྟོན་ཏོ། །དྲན་པ་ཉེ་བར་གཞག་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་ཀུན་ནས་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བར་ཚོགས་
ཡོངས་སུ་སྡུད་དོ། །

བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཡལ་བར་མི་འདོར་ཏེ། རྒྱ་མཚོ་ཆུ་སྲིན་ཆེན་པོའི་གནས། །དུས་རླབས་ཡོལ་བར་
འགྱུར་སྲིད་ཀྱི། །གདུལ་བར་བྱ་བའི་སྲས་རྣམས་ལ། །སངས་རྒྱས་དུས་ལ་ཡོལ་
མི་མངའ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །བག་ཆགས་ཡང་དག་པར་བཅོམ་
པས་ནི་ཉོན་མོངས་པ་མི་མངའ་བས་ན་ཉོན་མོངས་པ་ལྟ་བུའི་སྤྱོད་པ་མི་སྟོན་ཏོ། །ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ནི་ལྷུན་གྱིས་གྲུབ་པས་རྟག་ཏུ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བས་

འཇིག་རྟེན་ལ་གཟིགས་ཏེ། སྐད་ཅིག་ཙམ་ཡང་མི་གཟིགས་པར་མི་འགྱུར་རོ། །གཞན་དག་ནི་འདི་ནི་བསྙེལ་བ་མི་མངའ་བའི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་ཏེ་ཉིན་ལན་གསུམ་མཚན་ལན་གསུམ་དུ་རྟག་ཏུ་གཟིགས་པ་ནི་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོ་སྟེ། དེ་ལྟར་བཤད་ན་མདོའི་དོན་དང་ཡང་མཐུན་ལ། མདོ་སྡེའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ཡང་ལེགས་པར་དྲངས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །

སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་མ་འདྲེས་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་སྐུ་དང་གསུང་དང་ཐུགས་
ཀྱི་ཕྲིན་ལས་ཡོངས་སུ་དག་པ་དང་། རྙེད་པ་དང་། གཤེགས་པ་དང་། བཞུགས་པས་ཀྱང་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཟིལ་གྱིས་གནོན་ཏོ། །རྣམ་པ་
ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་ནི་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱི་ཐེ་ཚོམ་གཅོད་ཅིང་
ཆོས་ཀྱི་ཚུལ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་འཇོག་སྟེ། དེས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་མ་སྨིན་པ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 271 ~

རྣམས་ནི་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་དོ། །ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་
གྲོལ་བར་མཛད་དོ། །

ལམ་ཤེས་པ་ཉིད་ལ་སོགས་པ་སྔར་བཤད་པ་དག་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྔར་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མཐོང་བའི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་དང་། རང་སངས་རྒྱས་རྣམས་
ཀྱི་སྒྲ་མེད་པར་ཆོས་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པ་ཡོན་ཏན་དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

རྒྱུད་ལ་མངའ་སྟེ། སྔར་དགེ་སློང་དག་ང་ལན་སྟོང་དུ་ཉན་ཐོས་ཀྱི་མྱ་ངན་ལས་

འདའ་བས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཚུལ་བསྟན་པས་སོ། །དེ་དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱིས་བསྡུས་པ་ན་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་
ཡེ་ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏེ། དེ་དག་གི་ལས་ཀྱང་
སངས་རྒྱས་མི་འབྱུང་བའི་དུས་སུ་གདུལ་བྱ་སྨིན་པར་མཛད་པ་དང་། ཐེག་པ་དམན་པ་ལ་དད་པ་དག་ཉན་ཐོས་སུ་ལུང་སྟོན་པ་ལ་སོགས་པས་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་ལ་འཇུག་པར་མཛད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཅི་རིགས་པར་སྦྱར་རོ། །དེ་དག་ནི་ཆོས་དེ་དག་གི་ཕྲིན་ལས་སོ་སོ་བའོ། །

ཆོས་དེ་དག་གི་རང་གི་ངོ་བོ་རྣམས་ནི་མདོའི་ཚིག་གིས་གོ་བར་ནུས་ཏེ། ཆུང་ཟད་དུ་རྣམ་པར་ཐར་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་དང་པོ་སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་
རྩོམ་པར་བྱེད་ཅིང་། དེ་ནས་ཟིལ་གྱིས་གནོན་པའི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
ལེགས་པར་སྦྱོང་བར་བྱེད་ལ། དེའི་རྗེས་ལ་ཟད་པར་གྱི་སྐྱེ་མཆེད་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
དེ་ཡོངས་སུ་གྲུབ་པར་ཤེས་པར་བྱ་སྟེ། དེ་ཉིད་ཀྱིས་ན་སྔར་རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་
བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ལ་གཙོ་བོ་རྣམ་པར་ཐར་པ་བརྒྱད་སྨོས་པས་ལྷག་མ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 272 ~

རྣམས་བསྡུས་པར་ཤེས་པར་བྱའོ། །དབང་རྣམ་པ་བཅུའི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བསྐལ་པ་བརྗོད་དུ་མེད་པར་ཚེའི་ཚད་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་ཚེ་ལ་དབང་བ་དང་།
ཏིང་ངེ་འཛིན་གྲངས་མེད་པ་ལ་ངེས་པར་རྟོག་པར་འཇོག་ཅིང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་འཇུག་
པའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ལ་དབང་བ་དང་།

འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་རྒྱན་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་དུ་མས་བརྒྱན་
པར་བྱིན་གྱི་རླབས་པ་སྟོན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ཡོ་བྱད་ལ་དབང་བ་དང་། དུས་ཇི་ལྟ་
བ་བཞིན་དུ་ལས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྨིན་པར་བྱིན་གྱིས་བརླབས་པས་ལས་ལ་དབང་བ་

དང་། འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་དུ་སྐྱེ་བ་སྟོན་པས་སྐྱེ་བ་ལ་དབང་བ་དང་།
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་ཐམས་ཅད་སངས་རྒྱས་ཀྱིས་གང་བར་བལྟ་བས་མོས་པ་ལ་
དབང་བ་དང་། དུས་དང་ཞིང་གང་དུ་འདོད་པར་མངོན་པར་འཚང་རྒྱ་བས་སྨོན་ལམ་ལ་དབང་བ་དང་། རྫུ་འཕྲུལ་གྱི་རྣམ་པར་འཕྲུལ་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་སྟོན་
པས་རྫུ་འཕྲུལ་ལ་དབང་བ་དང་། ཆོས་ཀྱི་སྒོ་སྣང་བ་མཐའ་དང་དབུང་མེད་པར་
ཡང་དག་པར་སྟོན་པས་ཆོས་ལ་དབང་བ་དང་། དེ་བཞིན་གཤེགས་པའི་སྟོབས་བཅུ་དང་མི་བསྙེངས་པ་སྐད་ཅིག་སྐད་ཅིག་ཏུ་གོ་བར་ཡོངས་སུ་སྟོན་པས་ཡེ་ཤེས་ལ་དབང་བའོ་ཞེས་འཕགས་པ་སྡོང་པོ་བཀོད་པ་ལས་གསུངས་པ་རྣམས་འདིར་བཀོད་པའོ། །

ཆོས་ཀྱི་སྐུ་མངོན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་མངོན་པར་འདོད་
པ་དང་པོ་འདི་ནི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པས་
གཉིས་སུ་མི་དབྱེའོ་ཞེས་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སློབ་དཔོན་ཡེ་ཤེས་ཟླ་བ་ལ་སོགས་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 273 ~

པའི་གྲུབ་པའི་མཐའོ། །གཞན་དག་ནི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྔར་སློབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱིས་ཇི་ལྟར་བཤད་པ་ཁོ་ན་ཡང་བསྡུས་ནས་བཟླས་པ་སྟེ། མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ཀྱི་བཞེད་པའོ། །

གཞན་དག་ན་རེ་དེ་དག་གི་ལྟར་ན་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་བསྟན་པ་གསུམ་པ་འདི་ནི་འདི་སྙམ་དུ་གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་
ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་ཡིན་ལ། དེ་དག་ཀྱང་དབྱེར་མེད་ན་རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་དུ་སྤྲོས་པ་དང་བྲལ་བའི་ངོ་བོར་གྱུར་པས་སེམས་དང་། སེམས་ལས་བྱུང་བ་རྣམས་གནས་ཡོངས་སུ་གྱུར་པའི་ཡེ་ཤེས་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པ་གཉིས་སུ་མེད་པ་སྒྱུ་མ་ཙམ་དུ་སྣང་བའི་ངོ་བོས་འགྲོ་བའི་དོན་མཛད་པ་རྣམས་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་དག་ཡོད་ན་ནི་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་མེད་པར་འགྱུར་བས་དེའི་ཕྱིར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་
སྐུ་ནི་མི་བརྗོད་དོ་ཞེས་བསམས་ནས་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྐུ་དང་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་
སྐུ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་གསུམ་དུ་འཇོག་ཅིང་དེ་དག་ཐམས་ཅད་ཀྱང་དོན་དམ་པར་མ་སྐྱེས་པར་བརྗོད་ཀྱི། མ་སྐྱེས་པ་དེ་སྐུ་གཅིག་ཏུ་ག་ལ་ཞིག་གཞག་ཅེས་འདོད་
པའོ། །

ཁ་ཅིག་ན་རེ་སྐུ་གསུམ་ཁོ་ནའོ་ཞེས་ཟེར་རོ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་པར་འདོད་པ་བཞི་པ་འདི་ནི་སྐུ་ནི་གསུམ་ཁོ་ན་ཞིག་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་དང་།

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དག་ཏུ་འདོད་པས། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ནི་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་མིང་གི་རྣམ་གྲངས་སུ་འདོད་པ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ས་ཀུན་

ཏུ་བཟང་པོ་དེ་ལ་ནི་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ལྟར་ཡེ་ཤེས་རང་བཞིན་གྱིས་འོད་གསལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 274 ~

བ་དེ་ཙམ་ཞིག་ལ་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་གདུལ་བྱ་རྣམས་ལ། བྱང་ཆུབ་

ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའི་ཡོན་ཏན་རྣམས་དང་ལྡན་པར་སྣང་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། རང་བཞིན་ནི་དེ་ལྟ་བུ་མ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ཕྱིར་ན་

དེའི་སྣང་བ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་དང་། སྐུལ་པ་ཡང་དེ་ཉིད་ཀྱི་སྔོན་གྱི་སྨོན་ལམ་
གྱི་མཐུའི་ཤུགས་ཀྱིས་སྣང་བས་ན། དངོས་སུ་ནི་ཐུབ་པ་ཆེན་པོ་ལ་ནི་སྐུ་གཅིག་
ཏུ་ཟད་པས་ན། འཕགས་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལེའུ་ལས། རྒྱལ་བས་ཆོས་ཉིད་ལུས་མེད་རབ་ཞི་བ། །གཉིས་མེད་རང་བཞིན་མེད་པ་ཐུགས་ཆུད་ནས། །གཟུགས་སྐུ་བཟང་པོ་མཚན་གྱིས་བརྒྱན་པ་ཡིས། །འགྲོ་བ་མ་ལུས་བཀང་ཞིང་སྟོན་པར་མཛད། །ཅེས་གསུངས་སོ་ཞེས་བརྗོད་ཅིང་། ཚུལ་དེ་ལྟ་བུས་བྱིས་པ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་སྐུ་གཅིག་པོ་དེ་ཉིད་སྐུ་གསུམ་དུ་བསྟན་ཏོ་ཞེས་འདོད་
པའོ། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས་ངོ་བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་མི་འབྱུང་བས་ཞེས་བྱ་བའི་ཚིག་འདི་ནི་དེའི་རིགས་པ་སྟོན་པ་སྟེ། གལ་ཏེ་སྐུ་བཞི་པ་ཡིན་ན་དེའི་ཚེ་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་ནང་དུ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་འོག་ཉིད་དུ་འབྲེལ་པར་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་སྨོས་པར་རིགས་སོ་ཞེས་སོ། །དེ་
དག་གིས་ནི། རྣམ་པ་བཞིར་ནི་ཡང་དག་བརྗོད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་བཞི་ནི་ཕྲིན་ལས་དང་བཞི་ཞེས་འདོད་པར་བྱེད་དོ། །གཞན་དག་ན་རེ་ཞེས་བྱ་བ་མངོན་པར་འདོད་པ་བཞི་པ་འདི་ནི་སྔར་སྐུ་བཞིར་འདོད་པར་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱི་ལན་བཏབ་པ་སྟེ། ངོ་
བོ་ཉིད་ཅེས་བྱ་བའི་སྒྲའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲ་སྨོས་པ་ནི།
ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་སྦྱར་བའི་ངོར་ནི་ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་དང་མཛད་པར་སྦྱར་བའི་
ཕྱིར་དགོས་པ་ཉེ་བར་བསྟན་པའི་ཤུགས་ཀྱིས་དེ་སྐད་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 275 ~

ཕྱིར་དེ་ནི་སྐུ་གསུམ་དུ་བཞག་པའི་རྒྱུ་མཚན་དུ་མི་རུང་ངོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བསྡུས་པའི་དོན་ནོ། །དེ་ལྟར་མཛད་པ་རྣམས་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་ཞེས་བཏགས་
ཀྱང་། བསྐལ་པའི་བར་ཏུ་སྐུ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་བརྒྱུད་པ་དང་དངོས་སུ་མཛད་པས་
ན། སྐུ་ཐམས་ཅད་ཀྱི་མཇུག་ཏུ་བསྟན་པར་རིགས་པས་དེ་ལྟར་བསྟན་ལ། མཛད་
པ་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་པོ་དེ་དག་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་རྗེས་ཁོ་ནར་འབྱུང་བས་དེ་དག་གིས་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་ཡིན་པ་ལྟ་ཞིག་ཅེས་ཁ་ཅིག་སེམས་པ་ལ། སྔར་ཆོས་
ཀྱི་སྐུའི་གདགས་པ་ནི་མ་མཛད་ལ། སྐུ་དེ་ནི་གྲུབ་པའི་མཐའ་ཐམས་ཅད་ལས་གྲགས་པས་འདིར་ཡང་སྟོན་པར་རིགས་པས་དེ་ལྟར་ན་འདི་ནི་དེའི་ལས་ཡིན་ཏེ། དེས་ན་ལས་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་བསྟན་ཏེ་ལས་དང་བྱེད་པ་པོ་ནི་ཐ་མི་དད་པའི་ཕྱིར་རོ་

ཞེས་རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུའི་མཇུག་ཐོགས་སུ་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་ཞེས་མ་བཏགས་སོ། །དེ་ལྟར་དེ་ནི་དགོས་པ་ཉེ་བར་སྟོན་
པའི་ཤུགས་ཞེས་བྱའོ། །ཡེ་ཤེས་ཁོ་ན་ཞེས་བྱ་བ་ནི། བྱང་ཆུབ་ཕྱོགས་མཐུན་ཚད་མེད་དང་། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་ཇི་སྐད་བཤད་པ་རྣམས་ཏེ། དེ་དང་མཛད་པ་ཆོས་ཀྱི་སྐུའི་ཕྲིན་ལས་ཉི་ཤུ་རྩ་བདུན་དུ་སྦྱར་བ་ནི་བྱེད་པ་པོ་དང་དེའི་
ལས་སུ་སྦྱར་རོ། །འོ་ན་ཡེ་ཤེས་རྣམས་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་རྗེས་སུ་ཅིའི་ཕྱིར་མི་བསྟན་ཞེ་ན། དེ་ནི་སྐུ་རྣམས་གཙོ་བོའི་རིམ་གྱིས་བསྟན་པར་རིགས་པའི་ཕྱིར་དང་། ངོ་
བོ་ཉིད་དང་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཆོས་ཉིད་དང་ཆོས་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་འབྲེལ་པ་བསྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཡང་ཁ་ཅིག་ནི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ལ་མངོན་པར་བྱང་ཆུབ་པ་ས་བཅུ་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་འབའ་ཞིག་གི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པ་ཆེན་པོའི་སྐུ་ཇི་སྐད་བཤད་པའི་ཡེ་ཤེས་རྣམས་ཀྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 276 ~

གཞིར་གྱུར་པ་དང་། ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པ་ལ་གནས་པའི་སྣང་བའི་ལམ་དུ་གྱུར་པ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཏགས་པ་དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ་སྐུ་ལྔར་འདོད་དོ། །གཞན་དག་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་རྣམ་པར་སྨིན་པ་དང་
རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་དབྱེ་བས་སྐུ་ལྔར་སྟོན་པར་བྱེད་དོ། །ལྷག་མ་རྣམས་
ནི་གོ་སླ་བས་རྣམ་པར་མ་ཕྱེའོ། །

མཚན་དང་དཔེ་བྱད་བཟང་པོ་འབར་བ་ཞེས་བྱ་བ་ལ་འདི་དག་གིས་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་མཚོན་པར་བྱེད་པས་ན་མཚན་དེ་འོག་ནས་འཆད་པའི་སུམ་ཅུ་རྩ་གཉིས་སོ། །འདི་དག་གིས་གཞན་གྱི་རྒྱུད་ལ་རྣམ་པར་སྒོ་བར་བྱེད་པས་ན་དཔེ་
བྱད་བཟང་པོ་སྟེ། འདིར་ཨ་ནུ་བྱཉྫ་ནའི་སྒྲའི་དོན་ནི་ཕ་རོལ་པོའི་རྒྱུད་ལ་ཐུབ་པ་ཆེན་པོའི་སྐུའི་མཛེས་པ་ཉིད་ཀྱི་རྣམ་པར་བསྒོ་ཞིང་ཞེན་པར་བྱེད་པའི་དོན་ཏེ། དེ་
བས་ན་མཚན་དང་དཔེ་བྱད་རྣམས་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་ནི་སྐྱེས་བུ་ཆེན་པོར་བྱེད་པ་
དང་། གདུལ་བྱ་རབ་ཏུ་འདུན་པར་བྱེད་པའོ། །དེ་ལ་མཚན་རྣམས་ནི་གཙོ་བོར་གྱུར་པས་རེ་རེ་ཡང་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་དྲུག་གི་རྒྱུ་ལས་བྱུང་བར་བསྟན་ཏེ།
ཇི་སྐད་དུ་སྨིན་མཚམས་ཀྱི་མཛོད་སྤུ་བ་མོ་དང་དུང་དང་མེ་ཏོག་ཀུན་ད་ལྟར་དཀར་བ་ནི་སྦྱིན་པའི་འབྲས་བུའོ། །

གཡས་སུ་འཁྱིལ་བ་ནི་ཚུལ་ཁྲིམས་ཀྱི་འབྲས་བུའོ། །དཔའ་ཞིང་ཟིལ་གྱིས་

མི་གནོན་པ་ནི་བཟོད་པའི་འབྲས་བུའོ། །རིང་བར་གནས་པ་ནི་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱི་

འབྲས་བུའོ། །ཤིན་ཏུ་འཁྱིལ་ཞིང་ལེགས་པར་གནས་པ་ནི་བསམ་གཏན་གྱི་འབྲས་བུའོ། །འོད་མཐའ་ཡས་པས་ཁྱབ་པ་ནི་ཤེས་རབ་ཀྱི་འབྲས་བུའོ་ཞེས་བྱ་བ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 277 ~

ལ་སོགས་པ་སྟེ་རྒྱས་པར་ནི་འཕགས་པ་བསྐལ་པ་བཟང་པོ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དཔེ་བྱད་རྣམས་ནི་འཁོར་དུ་གྱུར་པས་ན་དེ་ལྟར་བསྟན་པ་མེད་དེ་གཙོ་བོས་བསྡུས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

ཇི་ལྟར་ན་གཙོ་བོ་དང་འཁོར་དུ་བསྟན་ཞེ་ན། སེན་མོ་ཟངས་ཀྱི་མདོག་ལྟ་བུ་
དང་། སེན་མོའི་མདོག་སྣུམ་པ་དང་། སེན་མོ་མཐོ་བ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་ཟླུམ་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་རྒྱས་པ་དང་། སོར་མོ་རྣམས་བྱིན་གྱིས་ཕྲ་བ་སྟེ། དཔེ་བྱད་
བཟང་པོ་འདི་དྲུག་ནི་མཚན་ཕྱག་གི་སོར་མོ་རིང་བའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །དབུ་གདུགས་ལྟ་བུར་རྒྱས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་བུང་བ་ལྟར་གནག་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་སྟུག་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་འཇམ་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མི་འཛིངས་པ་དང་། དབུ་སྐྲ་མི་བཤོར་བ་དང་། དབུ་སྐྲ་དྲི་ཞིམ་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་དབུ་གཙུག་ཏོར་དང་ལྡན་པ་དང་། སྤུ་རེ་རེ་ནས་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་བའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །དཔྲལ་བ་ལེགས་པར་
འབྱེས་པ་དང་། དཔྲལ་བའི་དབྱེས་ཆེ་བ་དང་། སྨིན་ཚུགས་རིང་བ་དང་། སྨིན་མ་
འཇམ་པ་དང་། སྨིན་མ་སྣུམ་པ་དང་། སྨིན་མའི་སྤུ་མཉམ་པ་དང་། ཤངས་མཐོ་བ་
དང་། ཤངས་གཙང་བ་སྟེ། འདི་དག་ནི་མཛོད་སྤུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །

སྤྱན་དག་པ་དང་། སྤྱན་མཛེས་པར་འཛུམ་པ་ལྟ་བུ་དང་། སྤྱན་ཡངས་པ་
དང་། རྫི་མ་སྟུག་པ་དང་། སྤྱན་པདྨའི་འདབ་མ་འདྲ་བ་སྟེ། འདི་རྣམས་ནི་སྤྱན་
མཐོན་མཐིང་དང་། སྤྱན་གྱི་རྫི་མ་བའི་རྫི་མ་ལྟ་བུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །སྙན་
མཉམ་པ་དང་། སྙན་མ་ཉམས་པ་སྟེ། འདི་དག་ནི་འགྲམ་པ་སེང་གེ་ལྟ་བུའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །ཞལ་ཧ་ཅང་མི་རིང་བ་དང་། སྒྲོས་ཤིང་ཐོག་བིམ་པ་ལྟར་དམར་བ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 278 ~

དང་། ལྗགས་མཉེན་པ་དང་། ལྗགས་སྲབ་པ་དང་། ལྗགས་དམར་བ་དང་། འབྲུག་གི་སྒྲ་ཉིད་དང་། གསུང་མཉེན་པ་དང་། གསུང་འཇམ་པ་དང་། མཆེ་བ་ཟླུམ་པ་དང་། མཆེ་བ་རྣོ་བ་དང་། མཆེ་བ་དཀར་བ་དང་། མཆེ་བ་མཉམ་པ་དང་། མཆེ་བ་བྱིན་
གྱིས་ཕྲ་བ་སྟེ།

འདི་རྣམས་ནི་ལྗགས་ཡངས་པ་དང་། ཚངས་པའི་དབྱངས་དང་། ཚེམས་དཀར་བ་དང་། ཚེམས་ཐགས་བཟང་བ་དང་། ཚེམས་བཞི་བཅུ་མངའ་བ་དང་། ཚེམས་མཉམ་པ་དང་། རོ་བྲོ་བའི་མཆོག་བརྙེས་པ་རྣམས་ཀྱི་འཁོར་དུ་གྱུར་པ་སྟེ།
ཅི་རིགས་སུ་སྦྱར་རོ། །རྩ་མི་མངོན་པ་དང་། རྩ་མདུད་པ་མེད་པ་དང་། ལོང་བུ་མི་མངོན་པ་དག་དང་། སྐུ་གཞོན་མདོག་ཅན་དང་། ཕྱག་ཤིང་བལ་ལྟར་འཇམ་པ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་མདངས་ཡོད་པ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་ཟབ་པ་དང་། ཕྱག་གི་རི་མོ་རིང་བ་རྣམས་ནི་ཕྱག་དང་ཞབས་འཇམ་ཞིང་གཞོན་ཤ་ཆགས་པ་དང་། ཞབས་ལོང་བུ་མི་མངོན་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པ་སྟེ། དཔེ་བྱད་ཀྱི་ལོང་བུ་མི་མངོན་པ་ནི་
ལོང་བུ་ཆུང་ངུར་བཟུང་ལ། མཚན་བཟང་པོའི་ནི་དེ་ཆེན་པོ་བཟུང་ངོ་། །

ཁ་ཅིག་ནི་མཚན་གྱི་ཕྱིའི་ལོང་བུ་སྟེ་དཔེ་བྱད་ཀྱི་ནང་གི་ལོང་བུ་ཞེས་འདོད་
དོ། །ཞབས་མཉམ་པ་ནི། ཞབས་རུས་སྦལ་ལྟར་གནས་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །སེང་གེ་དང་། གླང་པོ་ཆེ་དང་། ངང་པ་དང་། ཁྱུ་མཆོག་དང་། གཡས་ཕྱོགས་སུ་དང་། མཛེས་པར་དང་། དྲང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། གོམ་པ་སྙོམས་པ་རྣམས་ནི། ཕྱག་དང་ཞབས་ཀྱི་སོར་མོ་དྲ་བས་འབྲེལ་པ་དང་། རྟིང་པ་ཡངས་པ་རྣམས་ཀྱི་

འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །སྐུ་འཁྲིལ་བག་ཆགས་པ་དང་། སྐུ་བྱི་དོར་བྱས་པ་དང་འདྲ་བ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 279 ~

དང་། སྐུ་རིམ་པར་འཚམ་པ་དང་། སྐུ་གཙང་བ་དང་། སྐུ་འཇམ་པ་དང་། སྐུ་དག་པ་དང་། སྐུ་ཁོ་ལག་ཡངས་ཤིང་བཟང་བ་དང་། སྐུ་མ་ཞུམ་པ་དང་། སྐུ་རྒྱས་པ་དང་། སྐུ་ཤིན་ཏུ་གྲིམས་པ་དང་།

ཡན་ལག་རྣམ་པར་མཛེས་པ་དང་། དཀུ་ཟླུམ་པ་དང་། དཀུ་སྐབས་ཕྱིན་པ་

དང་། དཀུ་མ་རྙོངས་པ་དང་། སྐུ་ཀུན་ནས་བལྟ་ན་སྡུག་པ་དང་། ཀུན་ཏུ་སྤྱོད་པ་གཙང་བ་དང་། སྐུ་ལ་སྨེ་བ་གནག་བག་མེད་པ་དག་ནི་སྐུ་ཆེ་ཞིང་དྲང་བ་དང་། སྐུའི་བདུན་མཐོ་བ་དང་། པགས་པ་གསེར་གྱི་མདོག་འདྲ་བ་དང་། པགས་པ་སྲབ་པ་
དང་། དཔུང་མགོ་ཟླུམ་པ་དང་། ཐལ་གོང་རྒྱས་པ་དང་། རོ་སྟོད་སེང་གེའི་འདྲ་བ་དང་། ཤིང་ནྱ་གྲོ་དྷ་ལྟར་ཆུ་ཞིང་གབ་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །ཕྱལ་ཕྱང་ངེ་བ་དང་། ཕྱལ་མ་རྙོངས་པ་དང་། ལྟེ་བ་ཟབ་པ་དང་། ལྟེ་བ་གཡས་ཕྱོགས་སུ་འཁྱིལ་

བ་རྣམས་ནི་མདོམས་ཀྱི་གསང་བ་སྦུབས་སུ་ནུབ་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་
པའོ། །དཔལ་གྱི་བེའུ་དང་། བཀྲ་ཤིས་དང་། ཉ་དང་། གཡུང་དྲུང་འཁྱིལ་བ་ལ་

སོགས་པ་རྣམས་ནི། མཚན་བཟང་པོ་ཕྱག་དང་ཞབས་འཁོར་ལོའི་མཚན་དང་ལྡན་པ་དང་། ཕྱག་དང་ཞབས་དྲ་བས་འབྲེལ་པའི་འཁོར་དུ་གྱུར་པའོ། །

བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ས་བཅུ་པ་ལ་བཞུགས་པ་རྣམས་དང་ཐབས་ཅིག་ཏུ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ཀྱི་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་དགའ་བ་དང་། བདེ་བ་ཁ་ན་མ་
ཐོ་བ་མེད་པ་ཉེ་བར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བྱ་བ་འདིས་ནི་མཚན་གྱི་དོན་བསྟན་ཏེ།
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་ཆོས་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་སོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་ལུང་གི་ཆོས་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པ་ཡང་བསྟན་ཏོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །སྐུ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འཕགས་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 280 ~

ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། རང་གི་འབྱོར་པ་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་བསམ་གྱིས་མི་

ཁྱབ་ལེགས་མཛད་བརྒྱ་ཡི་འབྲས་བུ་ནི། །བློ་ཅན་རྣམས་ཀྱི་དགའ་བ་སྐྱེད་ཕྱིར་

འཁོར་གྱི་ནང་དུ་སྣ་ཚོགས་རྒྱས་པར་སྟོན་མཛད་པ། །རྟག་ཏུ་དམ་པའི་ཆོས་ཀྱི་སྒྲ་
སྐད་རྒྱ་ཆེན་འཇིག་རྟེན་ཀུན་ཏུ་འཕྲོ་བར་མཛད་པ་པོ། །

སངས་རྒྱས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་སྐུ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲིད་གནས་པ་གང་ཡིན་
དེ་ལ་ཕྱག་འཚལ་ལོ། །ཞེས་གསུངས་སོ། །དེ་ལྟ་བུའི་སྐུ་འདི་ཅི་རྟག་པ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའ་བ་ཞིག་གམ། དེ་ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་ཞེ་ན། ཁ་ཅིག་ན་རེ་གདུལ་བྱ་གང་དག་སངས་རྒྱས་དཀོན་མཆོག་མི་རྟག་པའི་ཕྱིར་རྩོམ་པ་དོན་མེད་པར་རྟོག་པ་དེ་དག་གི་ཕྱིར་ནི་འདི་རྟག་པ་ཡོངས་སུ་མི་འཇིག་པའི་སྐུར་བརྗོད་ཅིང་། རང་གི་རང་བཞིན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ཏེ་ནི། འདི་
ཡང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་འགྱུར་མོད་ཀྱི། འོན་ཀྱང་ལྷའི་དབང་པོ་
བརྒྱ་བྱིན་རྣམས་ནི་འཆི་འཕོ་བ་དང་དེར་སྐྱེ་བ་དེ་དག་ཉིད་དང་། དེ་བས་ཆེས་ཆེ་བའི་ལྷ་རྣམས་ཀྱིས་ཤེས་ཀྱི་ལྷའི་བུ་ཕལ་པ་རྣམས་ཀྱིས་ནི་བདག་ཅག་གི་གནས་
འདིར་ལྷའི་དབང་པོ་ཅིག་ཤི་འཕོས་ཏེ། གཞན་ཞིག་ལྷའི་རྒྱལ་པོར་གྱུར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རབ་ཏུ་མི་ཤེས་ཏེ།

ལས་ཀྱི་མེ་ལོང་ལ་སོགས་པ་ལ་ལྟ་བས་ངེས་པར་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་
པར་དེ་ཉིད་དམ། གཞན་ཞིག་མཚམས་སྦྱོར་བ་ནི་བརྒྱ་བྱིན་དུ་གྱུར་པ་རྣམས་ཀྱི་

ཆོས་ཉིད་དུ་ངེས་པའོ། །དེ་བཞིན་དུ་སྐུ་འདི་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཡང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་འབའ་ཞིག་གི་ཡུལ་དུ་འགྱུར་གྱི། ས་བཅུ་པའི་བྱང་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 281 ~

ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་ཡང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། སྐུ་གདུང་རྣམ་པར་
དབྱེ་བ་ལ་སོགས་པ་ཡང་མེད་དོ་ཞེས་འདོད་དོ། །

སྐུ་འདི་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བའི་རྒྱུ་ཡང་ཀྱེ་རྒྱལ་བའི་སྲས་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་རྣམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བཞིན་ཏེ། སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཕྲིན་ལས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་མཛད་དེ་དགོངས་པ་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་རྫོགས་ནས་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་ཤིན་ཏུ་བསྐོར་ཏེ། གདུལ་བྱ་ཐམས་ཅད་
ཤིན་ཏུ་བཏུལ་ནས་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཐམས་ཅད་ཤིན་ཏུ་ལུང་བསྟན་པར་གྱུར་ཏེ། མཉམ་པ་མེད་པའི་གོ་འཕང་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་ཆེན་པོས་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའོ་ཞེས་གསུངས་སོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་དག་གིས་ནི་ལེགས་པར་མ་སྨྲས་ཏེ། གཞན་གང་དག་ལས་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡོངས་སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བར་བཤད་པ་དེ་དག་ནི་སྔར་བསྟན་པ་ལྟར། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་ལ་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པར་བཏགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་ཡིན་གྱི། ལོངས་སྤྱོད་
རྫོགས་པའི་སྐུ་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པའི་གཞིར་གྱུར་པ་ནི་ནམ་ཡང་མྱ་ངན་ལས་མི་འདའི། སྐད་ཅིག་མའི་རྒྱུན་ཅན་ཉིད་དུ་ནི་གནས་སོ། །

སྐུ་འདི་ཡང་སྨོན་ལམ་མམ། ཚོགས་ཀྱིས་འཕེན་པའམ། བཞེད་པ་ཙམ་
གྱིས་ཕྱེ་བའི་འོག་མིན་གྱི་གནས་གཅིག་ཁོ་ནར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བའི་ཕྱིར་རྣམ་པ་རབ་ཏུ་མང་པོའི་ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་འོག་མིན་རྣམས་ན་གནས་པ་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་འབའ་ཞིག་རྒྱ་ཆེན་པོར་སྣང་བར་ཟད་དོ། །ཁ་ཅིག་ནི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་ཇི་སྙེད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པ་རྣམས་ལ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 282 ~

ལོངས་སྤྱོད་རྫོགས་པའི་སྐུ་གཅིག་པུ་ཞིག་གི་རང་བཞིན་དུ་ཟད་ཅིང་ཆོས་ཀྱི་སྐུ་

དང་། སྤྲུལ་པའི་སྐུ་དང་། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་སྐུ་ཡང་དེ་ལྟར་གཅིག་ཏུ་ཟད་པས་སེམས་
ཅན་རྣམས་ནི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུད་ཐ་དད་པའོ་ཞེས་བྱ་བའི་སྒྲུབ་པ་འདི་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཡེ་ཤེས་ལ་ནི་མཚུངས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་ཀྱང་སྨོན་ལམ་གྱི་

དབང་གིས་བདག་སེམས་ཅན་འདིའི་བུར་གྱུར་ཏེ་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་བྱང་ཆུབ་རྙེད་པར་གྱུར་པས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པར་གྱུར་ཅིག་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་
པས་དོན་མཛད་པ་ནི་མི་འདྲ་བར་གྱུར་ཏོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། འདི་ལྟ་བུ་དག་ནི་བདག་ཅག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་དུ་མ་གྱུར་པས་དཔྱད་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་ངན་པས་ཅི་ཞིག་བྱ་སྟེ། ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ཡང་བཟོད་པར་མཛོད་ཅིག །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གོ་སླའོ། །

ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་གང་གིས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། དགའ་ལྡན་ནས་བབས་པ་ལ་སོགས་པ་དོན་མཛད་པ་རྣམ་པ་བཅུ་གཉིས་ཀྱིས་གདུལ་བྱ་
ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་མཛད་པ་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ། དེ་ལ་དོན་གྱི་

མཛད་པ་བཅུ་གཉིས་ནི་འཕགས་པ་དད་པའི་སྟོབས་བསྐྱེད་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱག་རྒྱའི་མདོ་ལས། ཇི་སྐད་དུ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཕྱོགས་བཅུའི་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་
རབ་འབྱམ་ཐམས་ཅད་དུ་དགའ་ལྡན་གྱི་གནས་མཆོག་ན་བཞུགས་པ་དང་། འཆི་
འཕོ་བ་དང་། སྐྱེ་བ་དང་། མངོན་པར་འབྱུང་བ་དང་། དཀའ་བ་སྤྱོད་པའི་སྦྱོར་བ་
དང་། བྱང་ཆུབ་ཀྱི་སྙིང་པོར་གཤེགས་པ་དང་། བདུད་བཅོམ་པ་དང་། མངོན་པར་
རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དང་། ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་བསྐོར་བ་དང་། ཡོངས་
སུ་མྱ་ངན་ལས་འདའ་བ་དང་། ཆོས་ནུབ་པར་སྟོན་པ་ལ་མཁས་པ་ཞེས་གསུངས་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 283 ~

པ་རྣམས་ཏེ། འདིར་ཆོས་ནུབ་པར་སྟོན་པ་ཡང་། གདུལ་བྱ་རབ་ཏུ་མ་གུས་པ་དག་གིས་ཆོས་དང་ཆོས་སྨྲ་བ་ལ་བརྟེན་པའི་སྡིག་པ་མི་འབྱུང་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་

སངས་རྒྱས་ཀྱི་མཛད་པ་ཆེན་པོ་སྟེ།

དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་གསེར་འོད་དམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་
ལས། སངས་རྒྱས་མྱ་ངན་མི་འདའ་ཞིང་། །ཆོས་ཀྱང་ནུབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། །སེམས་ཅན་རྣམས་ནི་གདུལ་བའི་ཕྱིར། །མྱ་ངན་འདའ་ལ་སོགས་པར་
སྟོན། །ཞེས་གསུངས་སོ། །མཚན་ཉིད་འདི་ལས་གཞན་པ་ཁྱེའུ་དང་བུ་མོ་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་སུ་སྣང་བས་གདུལ་བྱ་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་བྱེད་པ་དང་།
ཡང་དཔག་བསམ་གྱི་ཤིང་དང་ནོར་བུ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སོགས་པ་སྣོད་ཀྱི་འཇིག་
རྟེན་དུ་བསྡུས་པར་སྤྲུལ་པ་ཡང་སྲིད་དེ། འཕགས་པ་དཀོན་མཆོག་སྒྲོན་མའི་མདོ་
ལས་ཇི་སྐད་དུ། དེ་དག་དགོན་པར་ལྗོན་ཤིང་ཆེན་པོར་གྱུར། །སྨན་དང་རིན་ཆེན་མི་ཟད་གཏེར་རྣམས་དང་། །ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་འདོད་འབྱིན་སྙིང་པོ་དང་། །ལམ་
གོལ་དོང་བ་རྣམས་ལ་ལམ་སྟོན་འགྱུར། །ཞེས་གསུངས་པས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུ་དེ་དག་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་མ་ཡིན་པའི་སྤྲུལ་པའི་སྐུ་སྟེ། འདིར་རྣམ་
པར་སྨིན་པའི་སྒྲ་ནི་རབ་ཏུ་རྒྱས་པས་མི་འདྲ་བར་སྨིན་པའི་དོན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ལ། ཁྱེའུ་དང་བུ་མོ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་ནི་དམན་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་སློབ་
པའི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་དང་མི་འདྲ་བའི་ཤས་ཆུང་བའི་ཕྱིར་དེ་དག་ལ་དེ་སྐད་
ཅེས་བྱའོ། །སྐུ་འདིའི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་འཕགས་པ་ཀླུ་སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། སེམས་
ཅན་རྣམས་ནི་སྨིན་པར་མཛད་ཕྱིར་ལ་ལ་དག་ཏུ་མེ་འབར་བཞིན་དུ་གང་སྣང་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 284 ~

ཞིང་། །ལ་ལར་ཡང་ནི་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་ཆོས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་
གང་སྣང་ལ། །སྣ་ཚོགས་ཐབས་ཚུལ་རྣམས་ཀྱིས་རྣམ་པ་དུ་མར་འཇུག་ཅིང་སྲིད་
པ་གསུམ་གྱི་འཇིག་སེལ་བ། །ཕྱོགས་བཅུར་ཆུབ་མཛད་ཐུབ་པ་རྣམས་ཀྱི་སྤྲུལ་
སྐུ་དོན་ཆེན་གང་ཡིན་དེ་ལ་བདག་ཕྱག་འཚལ། །ཞེས་བསྟན་ཏོ། །

དང་པོར་འགྲོ་བ་བཟང་པོ་དང་བཟང་པོ་མ་ཡིན་པ་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ། དང་པོ་བཞི་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་

ཕལ་པའི་རང་བཞིན་ནོ། །དེའི་འོག་མ་ལྔ་པ་ནི་ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་པའི་དགེ་བའི་རྩ་བ་ལ་སྦྱར་རོ། །དེ་ནས་གཉིས་པ་ནི་སྦྱོར་བའི་ལམ་ལ་སྦྱར་རོ། །ལྷག་མ་རྣམས་ནི་གསལ་ལོ། །ཁ་ཅིག་ན་རེ་དང་པོ་ནི་ཚོགས་ཀྱི་ལམ་མོ། དེ་ནས་ལྔ་ནི་
སྦྱོར་བའི་ལམ་གྱི་རང་བཞིན་ནོ། །དེ་ནས་གཅིག་ནི་བར་ཆད་མེད་པའི་ཏིང་ངེ་འཛིན་འབའ་ཞིག་སྟེ། དེར་འཛིན་པ་སྤོང་བའི་སྦྱོར་བ་ཡིན་ལ། འོག་མ་རྣམས་ནི་གཟུང་བའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་སྤོང་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་ཟེར་ཏེ། གཟུང་བ་དང་འཛིན་
པའི་དོན་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་ནང་གི་བདག་ཉིད་དུ་བལྟ་
བར་བྱའོ། །

སྔར་ཇི་ལྟར་བསྟན་པའི་གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་པར་རྟོག་པ་རྣམས་ནི་མ་ཡིན་ཏེ་དེ་དག་ནི་ས་དེ་དང་དེར་འབྲེལ་པ་ཡིན་གྱི་དེས་སྤོང་བར་ནི་མི་ནུས་ཏེ།
དེ་ནི་འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་པའི་ལམ་གྱིས་སྤང་བར་བྱ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེ་
ལ་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བའི་ཕྲིན་ལས་མཛད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ། འགྲོ་བ་ནི་མི་ལ་སོགས་པ་སྟེ། དེ་དག་རབ་ཏུ་ཞི་བ་ནི་འདོད་ཆགས་འབར་བ་མཛེས་དགའ་བོ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 285 ~

དང་། ཞེ་སྡང་འབར་བ་སོར་མོའི་ཕྲེང་བ་དང་། གཏི་མུག་འབར་བ་ལྟེང་རྒྱས་འོད་སྲུངས་ལ་སོགས་ཏེ། དེ་དག་ཀྱང་རབ་ཏུ་ཞི་བར་བྱ་བའོ། །

གཞན་ཡང་འཕགས་པའི་གང་ཟག་མ་ཡིན་པ་ཐམས་ཅད་ལ་ཐུན་མོང་དུ་རབ་ཏུ་སྤང་དཀའ་བ་ནི་འཁྲིག་པའི་འདོད་ཆགས་ཡིན་ལ། དེ་ཡང་བུད་མེད་གཞོན་ནུ་རྣམས་ནི་རབ་ཏུ་ཤས་ཆེ་བ་ཡིན་མོད་ཀྱི། སངས་རྒྱས་རྣམས་ཀྱིས་ནི་
དེ་ཡང་བདེ་བར་ཡོངས་སུ་སྤོང་དུ་འཇུག་པར་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ན། འཕགས་པ་ཀླུ་
སྒྲུབ་ཀྱི་ཞལ་སྔ་ནས། ཤེས་རབ་ཚུལ་ཁྲིམས་གཏོང་འབྱུང་གྲགས་ཆེན་དྲི་མ་
མེད། །ལྷ་ཡུལ་ནམ་མཁའ་དང་ནི་ས་སྟེངས་རྒྱས་མཛད་ནས། །ས་ལ་མི་དང་མཐོ་རིས་ན་ཆུང་མཆོག་བདེ་བའི། །དགའ་ལ་དགའ་རྣམས་བཞེད་དགུར་རབ་ཏུ་དགའ་མཛད་ནས། །ཉོན་མོངས་ཉམ་ཐག་སེམས་ཅན་ཚོགས་ཀྱི་འཇིགས་སྐྱེ་དང་། །སྐྱེ་བ་ཞི་མཛད་རྒྱལ་བའི་དབང་པོ་ཉིད་རྙེད་ནས། །འཇིག་རྟེན་ལས་འདས་མི་ཙམ་ཞི་ལ་མི་གཡོ་བ། །མི་བསྙེངས་ནོངས་མི་མངའ་བའི་གོ་འཕང་བརྙེས་པར་མཛོད། །ཅེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟར་འགྲོ་བའི་ཉོན་མོངས་པ་ཞི་བར་གྱུར་པས་ཕྲིན་ལས་དང་པོ་མཛད་ནས་འཁོར་གྱི་དོན་བྱ་བའི་ངོ་བོ་དེ་དག་ཇི་ལྟར་དགའ་བའི་མུ་ཏིག་གི་དོ་ཤལ་
དང་། བཟའ་བ་དང་བཅའ་བའི་སྦྱིན་པས་སྡུད་དེ། དེ་ཡང་གྲོལ་བར་བྱེད་པའི་ཆོས་བསྟན་པ་དང་། དེ་སྤྱོད་པ་དང་། རྗེས་སུ་མཐུན་པར་བྱ་བ་དང་། བདག་ཀྱང་སྒྲུབ་
པ་སྙིང་པོར་བྱེད་པས་སྨྲ་བ་ལྷུར་མི་ལེན་པ་དག་ནི་ཕྲིན་ལས་གཉིས་པ་སྦྱིན་པ་ལ་སོགས་པ་བསྡུ་བའི་དངོས་པོ་བཞི་ལ་བཀོད་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། འདི་དག་གི་ནི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 286 ~

ཡོན་ཏན་དང་། །འཁོར་སྡུད་པ་དང་ལྡན་པ་རྣམས། །ཚུལ་འདི་ལ་ནི་ཡང་དག་རྟེན། །ཀུན་གྱི་དོན་ཀུན་སྒྲུབ་བྱེད་པས། །ཐབས་བཟང་ཡོན་ཏན་ལྡན་པ་ཡིན། །ཞེས་
གསུངས་སོ། །

རྟོགས་པར་མཛད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྙན་པར་སྨྲ་བ་ཡུན་རིང་དུ་བསྟེན་ཅིང་དེ་བཞིན་དུ་བསམ་པ་ལ་སོགས་པ་ནི་ངེས་པར་བླང་བ་དང་དོར་བར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་ནུས་པ་སྟེ་ཕྲིན་ལས་གསུམ་པའོ། །གཞན་དག་གི་དོན་བྱམས་པ་ལ་སོགས་པའི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཇི་ལྟར་བསམ་པ་ལྟར་སྒྲུབ་པར་རྟོགས་པས་ན་སྒྱུ་མ་མཁན་བཞིན་དུ་རྗེས་སུ་ཆགས་པ་ལ་སོགས་པས་རྣམ་པར་དབེན་པ་ཉིད་ཀྱིས་

སེམས་ཅན་གྱི་དོན་ཞེས་བསྟན་ཏོ། །སེམས་ཅན་རྣམས་བདེ་བར་གྱུར་ཞེས་
བསམ་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཆོག་པར་འཛིན་པ་དགག་པའོ། །དེ་ནི་བླང་བ་དང་དོར་བ་རྟོགས་ནས་ཡང་རྟོགས་པ་དང་མཐུན་པར་དངོས་སུ་སྒྲུབ་པའི་དོན་ཏེ་ཕྲིན་ལས་བཞི་པའོ། །རང་གི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་གི་དོན་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་དང་མ་བྲལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །འཁོར་གསུམ་རྣམ་པར་དག་པས་རབ་ཏུ་ཕྱེ་བ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་
སྔར།

མཚན་མེད་རབ་ཏུ་སྦྱིན་ལ་སོགས། །ཡང་དག་སྒྲུབ་ལ་མཁས་པ་
འདི། །རྣམ་པ་ཐམས་ཅད་རྟོགས་འདི་ལ། །ཐར་པའི་ཆ་དང་མཐུན་
པར་འདོད། །

ཅེས་བསྟན་པ་རྣམས་སོ། །རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་གྱི་མཚན་ཉིད་ཅེས་བྱ་བ་
ནི་སྲོག་གཅོད་པ་སྤོང་བ་དང་། མ་བྱིན་པར་ལེན་པ་སྤོང་བ་དང་། འདོད་པས་ལོག་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 287 ~

པར་གཡེམ་པ་སྤོང་བ་དང་། བརྫུན་དུ་སྨྲ་བ་སྤོང་བ་དང་། ཚིག་རྩུབ་པོ་སྤོང་བ་དང་། ཕྲ་མ་སྤོང་བ་དང་། གནོད་སེམས་སྤོང་བ་རྣམས་ནི་གཞན་ལ་གནོད་པ་སྤོང་
བས་གཞན་གྱི་དོན་དུ་བསྡུས་ལ། ངག་འཁྱལ་པ་དང་། བརྣབ་སེམས་དང་། ལོག་
པར་ལྟ་བ་རྣམས་སྤོང་བ་ནི་རང་ལ་གནོད་པ་སྤོང་བས་རང་གི་དོན་བསྡུས་པའམ།
ཡང་ན་རང་དང་གཞན་གྱི་དོན་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཉིད་དུ་མ་བསྔོས་པས་
ཉན་ཐོས་རྣམས་ལྟར་ན་རང་འབའ་ཞིག་གི་དོན་ནི་མ་ཡིན་གྱི་གཉི་གའི་དོན་དུའོ་ཞེས་བྱ་བའོ། །

སངས་རྒྱས་ཉིད་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སངས་རྒྱས་ཐོབ་པར་བྱ་བ་ལ་ལམ་
དང་ལམ་གྱི་ཡན་ལག་ཇི་སྙེད་དུ་བསྟན་ཀྱང་དེ་དག་ལས་གཙོ་བོ་ནི་དགེ་བ་བཅུ་
པོ་འདི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དེ་སྐད་ཅེས་བྱའོ། །དགེ་བ་བཅུའི་ལས་ཀྱི་ལམ་ལའོ་

ཞེས་བྱ་བ་ལ། འདི་དག་ནི་རྣམ་པར་སྨིན་པ་སྡུག་ཅིང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཅན་ཡིན་པས་ན་དགེ་བའོ། །ལུས་ཀྱི་གསུམ་དང་ངག་གི་བཞི་དང་ཡིད་ཀྱི་གསུམ་རྣམས་ནི་
བཅུའོ། །ལས་ཀྱི་ལམ་ཞེས་བྱ་བ་ནི། སྐད་ཅིག་གཞན་དུ་མི་གནས་ཤིང་། །བྱེད་
མེད་ཡིད་ཀྱང་གང་གིས་ནི། །བྱེད་དང་བཅས་ལྟར་སྣང་བྱེད་པ། །སེམས་པ་དེ་ནི་ཡིད་ཀྱི་ལས། །ཞེས་བྱ་བའི་ཚུལ་གྱིས་ན་ལས་ནི་སེམས་པ་སྟེ། སེམས་པ་དེ་ཡང་བརྣབ་སེམས་སྤོང་བ་དང་། གནོད་སེམས་སྤོང་བ་དང་། ལོག་པར་ལྟ་བ་སྤོང་བ་རྣམས་ཀྱི་དབང་དུ་འགྲོ་ཞིང་དེ་དག་གི་ལམ་དུ་འཇུག་པས་ན་ལས་དེའི་ལམ་ནི་
དེ་དག་གོ། །

ལྷག་མ་སྲོག་གཅོད་པ་ལ་སོགས་པ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན་ལ་སེམས་པ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 288 ~

ཡང་དང་པོར་འདི་དག་སློང་ཞིང་བསྐྱེད་ལ། དེ་ནས་ཀྱང་འདི་དག་ལ་རྟེན་ཅིང་
འཇུག་པས་ལས་ཀྱི་ལམ་ཡང་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐད་དུ་དབྱིག་གཉེན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས།

ཆོས་མངོན་པ་མཛོད་ཀྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པ་ལས། གསུམ་མམ་བདུན་ནི་ལས་ཀྱང་ཡིན། །ཞེས་བཤད་ལ།

ལས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ཀྱང་། དེ་ནི་སེམས་པ་དང་དེས་བྱས། །སེམས་པ་ཡིད་
ཀྱི་ལས་ཡིན་ནོ། །དེ་བསྐྱེད་ལུས་དང་ངག་གི་ལས། །ཞེས་སོ། །དེ་ནས་ཆོས་ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གྱིས་སྟོང་པ་ཉིད་དུ་གོམས་པ་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་མོས་པ་
ཡིད་ལ་བྱེད་པའི་དབང་གིས་གོམས་པར་བྱེད་པ་ཙམ་ཞིག་ཏུ་གཞག་གི་དངོས་གཞི་ནི་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ནི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་སོགས་པར་དེ་ཁོ་ན་ཉིད་ཡིད་ལ་བྱེད་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་རྗེས་ལ་སྦྱིན་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་ལ་བརྟེན་
ནས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྦྱིན་པ་ནི་བསོད་ནམས་ཀྱི་ལས་ཀྱི་མཆོག་ཡིན་ལ། བསོད་
ནམས་ཤིན་ཏུ་ཆེར་བསགས་པའི་སེམས་ལ་ཇི་ལྟར་སྨོན་པ་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ན་

སྦྱིན་པ་ནི་ས་དང་པོ་དེར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་ཀུན་ཏུ་འགྲོ་བ་རྟོག་པའི་མཚན་ཉིད་
གཉིས་སུ་མེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་རྒྱུས་ཏེ་དེ་ལ་སྦྱོར་རོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཚོགས་
ནི་ས་དང་པོ་བསོད་ནམས་དང་ཡེ་ཤེས་གཉིས་སོ། །

དེ་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པའི་རྒྱུར་གྱུར་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ས་རབ་ཏུ་དགའ་བ་ལ་ཚོགས་ཁྱད་པར་ཅན་ལ་གནས་ཀྱང་ད་དུང་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་ནི་མ་ཡིན་པས་དེ་དག་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ས་གཉིས་པ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཚུལ་ཁྲིམས་ལ་སོགས་པའི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་ཆོས་ཐམས་ཅད་ཡོངས་སུ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 289 ~

རྫོགས་པར་བྱེད་ཅིང་། དེའི་ཚེ་ཡང་དེ་དག་གི་བརྡར་བཏགས་པར་ཤེས་པས་དཔྱོད་ཀྱི་དངོས་པོར་འཛིན་པའི་ཚུལ་གྱིས་ནི་མ་ཡིན་པ་ལ་འགོད་དོ། །དེ་བཞིན་
དུ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་བརྡར་བཏགས་པ་ཙམ་ལ་ལྟོས་པའོ། །

ཤེས་པ་དང་ཤེས་བྱའི་དངོས་པོར་མངོན་པར་མ་ཞེན་པའི་མཚན་ཉིད་ཆོས་ཐམས་ཅད་དམིགས་སུ་མེད་པའི་ཞེས་བྱ་བ་ནི། གཟུང་བ་དང་འཛིན་པའི་བློ་རབ་ཏུ་ལོག་པས་འདི་དག་ནི་དབྱེར་མེད་པར་ཆོས་ཀྱི་དབྱིངས་སྣ་ཚོགས་སུ་སྣང་བའོ་
ཞེས་བྱ་བ་ལ་ངེས་པར་གྱུར་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་ཤེས་པའི་ཕྱིར་རང་དང་གཞན་དུ་

འབྱེད་པ་མེད་པས་རང་གི་དོན་དུ་མཐོང་བས་སེམས་ཅན་ཡོངས་སུ་སྨིན་པར་

བྱེད་ཅིང་སེམས་ཅན་དུ་མངོན་པར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཡེ་ཤེས་ཕྲིན་ལས་དང་
བཅས་པ་དེ་ཉིད་ཐབས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་སོ། །དེ་ལ་སེམས་ཅན་
ཡོངས་སུ་སྨིན་པ་ནི་དྲོད་ལ་སོགས་པ་ཐོབ་པ་སྟེ། ཤིང་ཏོག་སྨིན་པ་དང་། མ་སྨིན་

པ་བཞིན་དུ་ལས་སུ་རུང་བའོ་ཞེས་བདག་གི་བླ་མས་ལུང་ཕོག་པའོ། །དེ་ལྟར་ན་མདོ་སྡེ་རྒྱན་ལས་ཀྱང་བསྟན་ཏོ། །

ཉན་ཐོས་དང་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་ལམ་ནི་ཤིན་ཏུ་མཚན་མ་མེད་པའི་དབྱིངས་སུ་ཡང་ཞུགས་ལ། འོན་ཀྱང་དེ་བཞིན་གཤེགས་པ་རྣམས་ཀྱིས་བསྐུལ་བའི་མཐུས་ཡང་དག་པའི་མཐའ་མངོན་སུམ་དུ་ནི་མི་བྱེད་པས་སོ། །ཆོས་ཐམས་ཅད་ལ་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར། རྒྱལ་ལ་སོགས་ལ་ཆགས་པ་ཕྲ། །ཞེས་བསྟན་པའི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་ཡང་ས་འདི་ལས་བརྩམས་ནས་ནི་བྲལ་ཏེ། འོན་ཀྱང་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་ཡོངས་སུ་མ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 290 ~

རྫོགས་པའོ། །གཞན་དག་ནི་ས་འོག་མ་ལ་ལྟོས་ནས་མངོན་པར་ཞེན་པ་སྤངས་པར་འདོད་ཀྱི་ཆགས་པ་ཕྲ་མོ་ནི་ས་བཅུ་པའི་བར་དུ་ལྡན་པར་འདོད་དོ། །

སྨོན་ལམ་གྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མཐུས་བྱང་ཆུབ་ཐོབ་པ་ལའོ་ཞེས་བྱ་བ་
ལ། འདིར་བྱང་ཆུབ་ནི་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་
བའོ། །དེ་ཐོབ་པ་ནི་ཚོགས་མ་རྫོགས་པས་ཆོས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་རྫོགས་པར་
བྱང་ཆུབ་པར་མི་ནུས་ཀྱི། གདུལ་བྱའི་དབང་གིས་གཟུགས་ཀྱི་སྐུར་མངོན་པར་
རྫོགས་པར་འཚང་རྒྱ་བ་ནི་སྨོན་ལམ་གྱི་མཐུས་ནུས་པར་གྱུར་ཏེ། འདི་སྐད་དུ་
རྒྱལ་བའི་ཡུམ་བར་མ་ལས། ཤཱ་རིའི་བུ་འདི་ལྟར་ཡང་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་སེམས་དཔའ་ཆེན་པོ་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པ་དྲུག་ལ་གནས་ཤིང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐུ་ཅི་
འདྲ་བ་དེ་འདྲ་བའི་ལུས་སུ་མངོན་པར་སྤྲུལ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་ཀྱི་སངས་རྒྱས་ཀྱི་

ཞིང་གང་གཱའི་ཀླུང་གི་བྱེ་མ་སྙེད་དག་ཏུ་འདོང་ཞིང་སེམས་ཅན་རྣམས་ལ་ཆོས་སྟོན་པ་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་སོ། །

འོ་ན་འཕགས་པ་ས་བཅུ་པའི་མདོ་ལས། ས་བཅུ་པ་ནས་བརྩམས་ཏེ་སྨོན་
ལམ་གྱི་མཐུས་ནི་དགའ་ལྡན་ནས་བབས་པ་ལ་སོགས་པའི་རིམ་པས་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་གསུངས་པ་འདི་ཇི་ལྟར་དྲང་ཞེ་ན། དེའི་ཚེ་ནི་ས་དགུ་པ་ལ་འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་རབ་ཏུ་མང་པོར་འཚང་རྒྱ་བའི་སྦྱོར་བ་སྟོན་པས་
ས་འོག་མ་དག་ལས་ཁྱད་པར་དུ་བསྟན་ཏོ། །སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་སྣ་ཚོགས་རྣམ་
པར་དག་པ་ལ་བཀོད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་ལ་ཞིང་རྣམས་ནི་ཡང་དག་པའི་དོན་དུ་ན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྣང་བ་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འཕགས་པ་དྲི་མ་མེད་པར་གྲགས་པས་བསྟན་པའི་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 291 ~

མདོ་ལས་ཀྱང་། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཞིང་ཡོངས་སུ་སྦྱོང་བར་འདོད་པས་ནི་རང་གི་
སེམས་ཡོངས་སུ་སྦྱང་བར་བྱའོ་ཞེས་གསུངས་ལ་འདིར་ཡང་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་
ཏུ་ཕྱིན་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཞེས་གསུངས་སོ། །

དེ་ལྟ་བུའི་ས་བཅུའི་བདག་ཉིད་ཀྱི་མཐའི་བྱ་བ་ནི་སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ་གོ་སླའོ། །དེ་ནས་བསྒོམ་པའི་ལམ་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་

དབང་དུ་བྱས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་
བྱང་ཆུབ་ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། བྱང་ཆུབ་མཐའ་
དག་ནི་ཉན་ཐོས་དང་རང་སངས་རྒྱས་དང་ཐེག་པ་ཆེན་པོ་པའི་བྱང་ཆུབ་ཐམས་ཅད་དོ། །དེ་དག་འདྲེན་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་ནི་འདི་ལྟར་བྱང་ཆུབ་ཀྱི་
ཡན་ལག་རིན་པོ་ཆེ་སྣ་བདུན་ཏེ། སྔར་རྣམ་པའི་སྐབས་སུ་བཤད་པ་རྣམས་སོ། །དེ་ཡང་དེ་དག་ནི་མཐོང་བའི་ལམ་ཡིན་ལ། མཐོང་བའི་ལམ་ནི་སྔར་བྱང་ཆུབ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པར་བྱེད་པ་མཐོང་བའི་ལམ་ཞེས་བསྟན་པས་ན་དེ་དག་ལ་བྱང་ཆུབ་མཐའ་དག་འདྲེན་པར་བཞག་གོ། །

ལས་དང་འབྲས་བུར་འབྲེལ་པ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡིན་ལ། དེ་ཆུད་མི་
ཟ་བ་ནི་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་པའི་མངོན་པར་རྫོགས་པར་བྱང་ཆུབ་པ་དེས་ནི་ཡེ་ཤེས་རྣམ་པར་དག་པ་བསྐྱེད་ཀྱི། བསྐལ་པ་མང་པོ་ཞིག་ཏུ་དཀའ་བ་བྱས་ནས་
རང་གི་ཡེ་ཤེས་རྒྱུན་གཅོད་པ་ནི་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །དེའི་ཕྱིར་གང་དག་
སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་ཡེ་ཤེས་ཀུན་རྫོབ་ཏུ་ཡང་མེད་པར་སྨྲ་བ་དེ་དག་གི་ལྟ་བ་
དགག་པར་འདི་གསུངས་པའོ། །དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་ཀུན་རྫོབ་ཀྱི་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 292 ~

བདེན་པ་རྣམས་སོ། །ཡང་དག་པ་ཇི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་རྟོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་དོན་དམ་པའི་བདེན་པ་ལས་དེ་དག་ཐ་དད་པར་མི་འཛིན་པའི་ངོ་བོ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ་འཕགས་པ་ཁྱེའུ་སྣང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པས་བདེན་པ་གཉིས་སུ་དབྱེར་མེད་
པར་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །

ཕྱིན་ཅི་ལོག་ཐམས་ཅད་ཅེས་བྱ་བ་ནི་མདོར་ན་བདེན་པ་གཉིས་ལོག་པར་རྟོགས་པ་སྟེ་དེ་དག་སྤང་བ་ནི་ཇི་སྐད་དུ་བསྟན་པའི་བདེན་པ་གཉིས་སུ་མི་འཛིན་པའི་མཐུ་སྟེ། དེས་ན་སྔ་མའི་འབྲས་བུར་འདི་བསྟན་པའོ། །དེ་ལྟར་ཕྱིན་ཅི་ལོག་
སྤང་བ་དེ་ཡང་གང་ཞིག་ཡོད་པ་བོར་བ་ནི་མ་ཡིན་པས་ན་ཕྱིན་ཅི་ལོག་སྤང་བ་གཞི་མེད་པའི་ཡེ་ཤེས་ཞེས་སྨོས་ཏེ། གཟོད་མ་ནས་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་ཕྱིན་ཅི་
ལོག་ཕྲ་བ་ཡང་མེད་པས་ན་དངོས་པོ་རྣམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཇི་ལྟར་གནས་པ་ཞིག་
དེས་ཤེས་པར་ཟད་དེ། དེ་ལྟ་བས་ན་སྔར།
འདི་ལ་བསལ་བ་ཅི་ཡང་མེད། །བསྣན་པར་བྱ་བ་ཅུང་ཟད་མེད། །ཡང་
དག་ཉིད་ལ་ཡང་དག་ལྟ། །ཡང་དག་མཐོང་ན་རྣམ་པར་གྲོལ། །
ཞེས་གསུངས་ལ། འཕགས་པ་ལས་ཀྱི་སྒྲིབ་པ་རྣམ་པར་དག་པ་ཞེས་བྱ་བ་
ཐེག་པ་ཆེན་པོའི་མདོ་ལས་ཀྱང་། ཡུལ་འདི་དག་ནི་དུག་མེད་སྟོང་པ་སྟེ། །དངོས་པོར་དམིགས་པ་ཐམས་ཅད་གཟུང་དུ་མེད། །ཅེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པ་གསུངས་ཏེ། དོན་འདི་ནི་རྒྱ་ཆེར་འཕགས་པ་འཇམ་དཔལ་གྱི་མན་ངག་ཅེས་བྱ་བ་ཐེག་པ་ཆེན་
པོའི་མདོ་ལས་ཤེས་པར་བྱའོ། །དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རང་བཞིན་གྱིས་

ཡོངས་སུ་དག་པའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་རྣམ་པར་བྱང་བ་ཞེས་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 293 ~

གསུངས་ཏེ། རྒྱལ་བའི་སྲས་དེའི་ཡོན་ཏན་དེ་དག་རབ་ཏུ་དག་ཅིང་འོད་གསལ་བའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་སྔ་མ་ཉིད་དོ། །དེ་ལྟར་རྣམ་པར་དག་པའི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཚོགས་དེ་
དག་ཀྱང་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སའི་རྒྱུར་གནས་པའི་ཕྱིར་དྲི་མ་ཐམས་ཅད་དང་བྲལ་
བའི་རྣམ་པར་བྱང་བའི་རྒྱུའི་ཚོགས་ཞེས་སྨོས་སོ། །

ཡང་ལམ་དེ་ལ་གནས་པ་ནི་བདག་གི་སློབ་པའི་ས་འདི་ཡོངས་སུ་སྤངས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་སྐུ་འདུས་མ་བྱས་ཐོབ་པར་བྱའོ་ཞེས་མི་རྟོག་པར་སྟོན་ན་ནི་སྟོང་པ་ཉིད་
ཀྱི་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱི་འདུས་བྱས་དང་འདུས་མ་བྱས་ཐ་མི་དད་པར་ཡོངས་སུ་ཤེས་པ་ལ་བཀོད་ནས་ཞེས་བྱ་བ་སྨོས་ཏེ། དེ་ལྟར་ན་འགྲོ་བ་རབ་ཏུ་ཞི་བར་མཛད་པ་ནས་བཟུང་སྟེ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་བར་དུ་ནི་གནས་སྐབས་གོང་མ་གོང་མ་
ལས་འོག་མ་རྣམས་ཐ་དད་ལ། སྐྱེ་བ་གཅིག་གིས་ཐོགས་པའི་ཁྱད་པར་གསུམ་
དང་ཁྱད་པར་གྱི་ལམ་གྱི་ཡོན་ཏན་རྣམ་པ་བརྒྱད་ནི་རང་རང་གི་ཆོས་ཅན་གཅིག་
གི་ཡོན་ཏན་གྱི་ཁྱད་པར་ལྔའོ། །དེ་བཞིན་གཤིགས་པའི་ས་ནི་ཀུན་ཏུ་འོད་དེ། དེ་
ནི་མི་གནས་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའོ། །དེ་ལ་འགོད་པར་མཛད་པས་ན་ཕྲིན་ལས་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པས་ཐུགས་ལ་མི་མངའ་བར་གྱུར་པའི་ཕྱིར་ལས་གཞན་

དེ་ནས་མ་སྨོས་སོ། །འཁོར་བ་ཇི་སྲིད་བར་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྔར་དེ་ཉིད་ཟད་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར།

རྟག་པ་ཞེས་ཀྱང་ངེས་པར་བརྗོད། །

ཅེས་བསྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །གལ་ཏེ་དེ་ལྟར་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཐུགས་རྗེ་ཆེན་པོས་ཕྲིན་ལས་མཛད་པ་མངོན་པར་བརྩོན་པའི་ཕྱིར། སངས་རྒྱས་བརྒྱུད་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 294 ~

པ་ཐོག་མ་མེད་པ་དག་གིས་སེམས་ཅན་དཔག་ཏུ་མེད་པ་ཕུང་པོ་ལྷག་མ་མེད་པའི་མྱ་ངན་ལས་འདས་པའི་དབྱིངས་སུ་སྔ་མ་ཉིད་དུ་བཀོད་ཅིང་། ད་ལྟར་དང་མ་འོངས་པའི་དུས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་འགོད་པར་མཛད་ན་ཅིའི་ཕྱིར་འཁོར་བ་ཐོག་མ་
མེད་ཅེ་ན།

དགེ་སློང་དག་ཁྱེད་ཀྱིས་ལྷའི་མིག་དག་པས་སྟོང་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆེན་པོའི་
འཇིག་རྟེན་གྱི་ཁམས་འདི་ན་སེམས་ཅན་ཇི་སྙེད་ཅིག་གནས་པ་མཐོང་བ་ནི་ཆེས་
ཉུང་གི། ངས་ཤིང་རྟའི་འཕང་ལོ་ཙམ་གྱི་ཕྱོགས་ན་སེམས་ཅན་གནས་པ་རྣམས་
མཐོང་བ་ནི་ཆེས་མང་ངོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སེམས་ཅན་གྱི་ཕུང་པོ་ནི་
རབ་ཏུ་མང་ལ་སངས་རྒྱས་རྣམས་ནི་བརྒྱ་ལམ་ན་ལན་འགའ་ཁོ་ན་ཨུ་དུམ་ཝཱ་རའི་མེ་ཏོག་བཞིན་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདི་དག་ཟད་པར་བྱ་དཀའ་བའི་ཕྱིར་ཏེ།
རྡུལ་ཕྲ་རབ་རེ་རེ་ལ་ཡང་སངས་རྒྱས་དཔག་ཏུ་མེད་པར་བཞུགས་པ་གང་དང་གང་ལས་བསྟན་པ་ནི་སྤྲུལ་པའི་སྐུའི་དབང་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་དབང་ཐོབ་པའི་ཡུལ་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་རོ། །

གཞན་ཡང་གང་གི་ཚེ་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་མངོན་པར་རྫོགས་པར་སངས་རྒྱས་པར་གྱུར་པ་དེ་ལྟ་བུའི་དུས་ཉེ་བར་གནས་སུ་ཆུག་ན་ཡང་དེ་དག་གི་ཡེ་ཤེས་སྐད་ཅིག་མ་བདེ་བ་ཆེན་པོ་རྒྱུན་དུ་འབྱུང་བ་ཉིད་ལ་འཁོར་བ་ཞེས་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཡང་ཉེས་པ་མེད་དོ། །བཞེད་པས་མཛད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལྷུན་
གྱིས་གྲུབ་པར་འབྱུང་བ་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྲིན་ལས་ཇི་སྙེད་པ། །བཞེད་པ་ཙམ་ལ་རག་
ལས་ཏེ། །སྦྱོར་འབྱུང་ཡོན་ཏན་གཅིག་མ་མཆིས། །ཞེས་བསྟོད་པ་ལྟ་བུའོ། །སེམས་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 295 ~

བསྐྱེད་པ་དང་པོ་ནི། དེ་ཡང་ས་གསེར་ཟླ་བ་མེ། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །ཐ་མ་ནི། འགྲོ་རྣམས་ཞི་བའི་ལས་དང་ནི། །ཞེས་བྱ་བ་ལ་སོགས་པའོ། །དེ་དག་གི་ལས་དེ་ལྟར་བསྟན་པས་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རང་རང་གི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱ་བ་དང་

ཡོན་ཏན་དང་རང་བཞིན་བསྟན་པའོ། །

གོ་རིམས་བསྟན་པའི་རིམ་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་སངས་
རྒྱས་ཀྱི་སའི་བར་དུ་རིམ་པ་མ་འཁྲུགས་པར་བསྟན་པས་སོ། །ལྷག་མ་བར་གྱི་

ཚིག་གི་དོན་རྣམས་ཀྱི་གོ་རིམས་ཀྱང་ལས་དང་པོ་པའི་ས་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་
སའི་བར་དུ་སྟོན་པའི་དབང་དུ་བྱས་པ་དེ་དག་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ། དེ་དག་ཁོ་ན་ལྟར་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱས་ཏེ། དེའི་དགོས་པ་ནི་སྔར་བསྟན་ཏོ། །དེ་ལྟར་ན་སློབ་དཔོན་གྱི་ཞལ་སྔ་ནས་ཅིའི་ཕྱིར་འགྲེལ་པར་དེ་ལྟར་མི་སྟོན་སྙམ་པ་ལ་ཚིག་མང་
དུ་དོགས་པས་བདག་གིས་མ་བྲིས་སོ་ཞེས་བྱ་བ་གསུངས་ཏེ། དེས་ན་ཚེགས་ལ་
ལྟ་བའམ། དགོད་པར་མི་མཁྱེན་པ་ནི་མ་ཡིན་གྱི་དང་པོ་ནས་ཀྱང་ཡུམ་འདི་ཟློས་
བུ་ལྟ་བུར་རབ་ཏུ་མང་པོ་བྱུང་བས་དོན་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་དཀའ་བར་གྱུར་ན། གལ་ཏེ་ངག་རེ་རེ་ལ་སྐབས་ཀྱི་དོན་མཐའ་དག་བཀོད་ན། དེའི་ཚེ་ཡུམ་འདིས་གདུལ་
བྱ་ཕལ་ཆེར་ཁམས་རབ་ཏུ་འཁྲུག་པར་བྱེད་པ་ཉི་ཚེ་བ་ཞིག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་མ་བཀོད་དོ་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །དེའི་ཕྱིར་བདག་གིས་ཀྱང་
འདིར་དཔྱད་པ་མ་བྱས་སོ། །སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་རྫོགས་སོ།། །།

སྐབས་བསྡུས་པ་གཉིས་ཀྱི་དོན་ནི་དང་པོར་བཤད་ཟིན་ཏེ། ཚིག་གི་དོན་
ཡང་གོ་བར་སླའོ། །ཆུང་ཟད་དུ་ན་སྔ་མ་ཁོ་ན་བཞིན་དུ་བཤད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ནོ་

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 296 ~

ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྐབས་བསྡུས་པ་རྣམ་པར་དབྱེ་བ་བསྡུས་པ་ཡིན་དུ་ཟིན་ཀྱང་། དོན་ལ་ནི་ཁྱད་པར་དུ་བྱ་བ་མེད་དོ། །ཚེགས་ཆུང་ཟད་ཅིག་བྲི་བར་བྱའོ་ཞེས་བྱ་བའི་ཐ་
ཚིག་གོ། །

ད་ནི་གཞུང་ཉེ་བར་བསྡུ་བ་སྟོན་ཏེ། འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་སྡེ་ཡིས། །མཐུ་ཡི་དོན་མཐོང་སྒོ་ནས་ནི། །ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་གསལ་བ། །འདི་ནི་སེང་གེ་བཟང་པོས་བྱས། །ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ་ཇི་ལྟར་བྱས་ཤེ་ན། ཚིག་དང་ནི། ངག་སོགས་སྦྱར་བ་མ་བྱས་པར། །ཞེས་བྱ་བར་སྦྱར་ཏེ། དེ་ལ་ཚིག་ནི་ཆོས་རྣམས་ཀྱི་ཁྱད་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པའོ། །ངག་ནི་ཚིག་ཇི་སྙེད་པས་བརྗོད་
པར་བྱ་བ་གཅིག་སྟོན་པར་བྱེད་པ་སྟེ། ཀ་བ་ནི་བྱས་པའི་ཕྱིར་མི་རྟག་ལ་དེའི་ཕྱིར་

དེ་ལ་རང་བཞིན་མེད་དོ་ཞེས་བྱ་བ་ལྟ་བུའོ། །སོགས་པ་ཞེས་བྱ་བ་ནི་སྡེབ་སྦྱོར་
གྱི་བསྟན་བཅོས་ལྷུར་བླངས་ཏེ་དོན་སྟོན་པར་མཚུངས་ཀྱང་། ཚིག་ཡིད་དུ་འོང་བར་བྱེད་པའི་སྙན་དངགས་དག་ཀྱང་མ་སྦྱར་ཞེས་བསྡུ་བའོ། །
དེ་ལྟར་ངག་དང་ཚིག་དང་སྙན་དངགས་རྣམས་འདིར་ཅིའི་ཕྱིར་སྦྱོར་བ་མ་
མཛད་ཅེ་ན། གོ་བར་སླ་བར་བྱ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དོན་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་བྱ་
བའི་དུས་ན་ཚིག་གི་ཚོགས་རབ་ཏུ་མང་པོ་བསྟན་པ་ནི་དོན་དེ་ཁོང་དུ་ཆུད་པའི་བར་ཆད་དུ་འགྱུར་བར་སྣང་སྟེ། དེའི་ཕྱིར་འདི་གཟུ་བོར་བསྟན་པས་སློབ་མ་ལ་བཤད་པའི་ཕྱོགས་ལྟར་བསྟན་པས་ཁོང་དུ་ཆུད་པར་སླ་བའི་ཡན་ལག་ཏུ་བྱས་པའོ། །ཅི་འདི་གཞན་གྱིས་རྗེས་སུ་མ་གནང་བར་བྱས་སམ་ཞེ་ན། མ་ཡིན་ཏེ།
མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད། །བླ་མ་བཟང་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས། །དེ་དག་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 297 ~

ལས་གནང་བ་མནོས་ཤིང་མན་ངག་གི་ཆ་གནང་ནས་འདི་བྱས་ཞེས་བྱ་བའི་དོན་ཏོ། །ཁ་ཅིག་ནི་འདི་ལྟར་མཁན་པོ་ཡང་དག་རྣམ་སྣང་མཛད། །ཅེས་བྱ་བ་ནི་རྗེ་བཙུན་རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལས་གནང་བ་ཐོབ་པར་སྟོན་པ་ཡིན་ཏེ། སློབ་དཔོན་འདི་ནི་དེའི་མངོན་སུམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །

བླ་མ་བཟང་པོ་ནི་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བའི་སྡེ་སྟེ། དེ་དག་ལ་ཕྱག་འཚལ་ནས་གནང་བ་མནོས་ཏེ་འདི་ཙམ་ཞེས་འཆད་པར་བྱེད་དོ། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་ནི་ཆོས་ཀྱི་སྐུའོ། །མི་གསལ་ཞིང་ཞེས་བྱ་བ་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ལས་
མཇུག་གི་མངོན་སུམ་དུ་ཡུམ་འདིའི་དོན་མ་གྱུར་པར་སྟོན་པ་སྟེ། ཇི་སྐད་དུ། དེ་ལ་སྒྲོ་བཏགས་གཅོད་བྱེད་པའི། །རྗེས་སུ་དཔག་རྣམས་ཤེས་པར་བྱེད། །རྣལ་འབྱོར་དབང་རྣམས་མངོན་སུམ་གསལ། །ཞེས་བསྟན་པ་ལྟ་བུའོ། །དེ་ལྟར་དེས་ནི་རྟོགས་པའི་ཆོས་ཁོང་དུ་མ་ཆུད་པར་བསྟན་ཏེ། ད་ནི་ལུང་གི་ཆོས་ཀྱང་མ་རྟོགས་པར་སྟོན་པར་བྱེད་པ་ནི། བསྟན་བཅོས་ཀུན་ལས་ཐག་རིང་ལ། །ཞེས་སྨོས་པའོ། །དེ་དག་ཀྱང་གང་གི་ནུབ་མོ་ལ་དགྲ་བཅོམ་པ་དེས་པ་དང་། སྡེ་སྣོད་གསུམ་པ་སློབ་མ་ཅན་གཉིས་མྱ་ངན་ལས་འདས་པ་དང་། ཚེའི་དུས་བྱས་པ་དེའི་ནུབ་མོ་ནུབ་པས། དེ་ཕྱིན་ཆད་ནི་ཆོས་ཀྱི་གཟུགས་བརྙན་ལ་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །

འོ་ན་དེ་དག་སུས་ཤེས་ཤེ་ན། བསྟན་བཅོས་རྣམས་ཀྱི་དོན་ཇི་ལྟ་བུ་ཞིག་
ཡིན་པ་ནི་བསྐལ་པ་མང་པོར་བསོད་ནམས་ཀྱི་ཚོགས་བསགས་པས་བདག་ཉིད་
ཆེ་བའི་བློ་ཅན་རྣམས་དང་། ཡུན་རིང་དུ་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་སངས་རྒྱས་དང་། བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའ་རྣམས་ཀྱི་མན་ངག་ཡོངས་སུ་བཟུང་བ་རྣམས་དང་།

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 298 ~

འཕགས་པའི་སྐྱེ་བོ་འཕགས་པ་རྣམ་པར་གྲོལ་བ་ལ་སོགས་པ་དེ་དག་གི་སྤྱོད་ཡུལ་ཡིན་ནོ། །སྐྱེ་བོ་མཁས་པ་རྣམས་ནི་བློ་དང་ལྡན་པ་རྣམས་སོ། །བཟོད་པ་མཛོད་ཅེས་བྱ་བ་ནི། བདག་ལ་སྨད་པས་ཁྱེད་རྣམས་ཉམས་པར་མ་གྱུར་ཅིག །ཅེས་དགོངས་པའམ། ཡང་ན་གཞན་གྱི་འཇིགས་པས་ང་རྒྱལ་མེད་པར་
སྟོན་པ་སྟེ། འགྲོ་བ་ཀུན་ལ་བྲན་གྱུར་བཞིན་དུ་གནས་པར་བྱ། །ཞེས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་སོ། །

ཤིན་ཏུ་རྒྱ་ཆེའི་ཕ་རོལ་མ་མཐོང་རྒྱ་མཚོའི་བྱ་འདྲ་བདག་གིས་ནི། །གཞུང་མཆོག་ཚིག་གི་ཆུ་གཏེར་འདི་ལ་འབད་པས་རྒལ་བར་བསམས་པ་དང་། །གང་གིས་གཏིང་ནི་རབ་ཏུ་རྙེད་པར་དཀའ་བས་རབ་ཟབ་ཅེས་བརྗོད་པ། །དེ་ཡི་གཏིང་ཡང་བདག་གིས་དམན་པའི་བློ་ཡིས་བཙལ་བས་འབད་པ་ཡིན། །དེ་ཡི་དགེ་བ་དྲི་མེད་ཟླ་ཟེར་འདྲ་བ་བདག་ལ་གང་སྐྱེས་དེས། །སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་འགྲོ་བའི་བཤེས་གཉེན་དམ་པའི་དཔལ་དུ་བདག་གྱུར་ཅིག །འགྲོ་བ་རྣམས་ཀྱང་འཇིག་རྟེན་རྒྱང་པན་ལ་སོགས་གསང་ཚིག་འདོན་པ་ལས། །རྣམ་ལོག་ཉིན་དང་མཚན་དུ་རྒྱལ་བའི་ཡུམ་ལ་གུས་འབད་གནས་གྱུར་ཅིག །ཅི་ཕྱིར་ཞེ་ན་གཞུང་གང་འདོད་
ཆགས་བྲལ་དང་མི་མཐུན་དེ་རབ་འཕེལ། །རྩོད་དང་སྡང་བའི་རྩ་བ་གཅིག་པུ་འགྲོ་བ་རྣམས་ལ་རབ་འཚེའི་རྒྱུ། །དེ་རྟེན་གྱུར་པས་ཇི་ལྟར་གོ་འཕང་བླ་མེད་འགྲོ་བའི་གཉེན་གཅིག་འགྱུར། །དེ་མཐོང་ཕྱིར་ན་བདག་ནི་ཡུམ་འདིར་གཞོལ་ཕྱིར་སྨོན་
ལམ་བརྩོན་པར་བྱེད། །དཔེར་ན་རིན་ཆེན་མང་པོས་གང་བའི་གླིང་དུ་སོང་བའི་བློ་
ཉམས་པའི། །ཚོང་པས་ནོར་བུ་རིན་ཐང་མེད་པ་བོར་ཏེ་མཆིང་བུའི་ནོར་བུ་

སྐབས་བརྒྱད་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་

~ 299 ~

ལེན། །དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་སྐྱེད་མ་རིན་ཐང་མེད་པའི་ནོར་བུ་བོར་ནས་ནི། །གཅེར་བུའི་གསང་ཚིག་དག་དང་ཉི་ཚེའི་ཐེག་པ་དག་ལ་བརྩོན་བྱེད་སྨད། །

ཤེས་རབ་ཀྱི་ཕ་རོལ་ཏུ་ཕྱིན་པའི་མན་ངག་གི་བསྟན་བཅོས་མངོན་པར་
རྟོགས་པའི་རྒྱན་གྱི་ཚིག་ལེའུར་བྱས་པའི་འགྲེལ་བཤད་ཚིག་རབ་ཏུ་གསལ་བ་ཞེས་བྱ་བ། ཡུལ་ཆེན་པོ་བཻ་ད་ལར་སྐྱེས་པའི་སློབ་དཔོན་མཁས་པ་ཆེན་པོ་གྲུབ་པའི་མཐའ་རབ་འབྱམ་ལ་མཁྱེན་པའི་སྣང་བས་ཁྱབ་པ། ཐེག་པ་ཆེན་པོ་དབུ་མའི་སློབ་དཔོན་ཆོས་ཀྱི་བཤེས་གཉེན་ཞེས་བྱ་བའི་ཞལ་སྔ་ནས་མཛད་པ་རྫོགས་
སོ།། །།

རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་ཆེན་པོ་ཨ་བྷི་ཡུགྟ་ཀ་ད་ར་ཏ་ཤྲཱི་མི་ཏྲ་དང་། བོད་ཀྱི་

ལོ་ཙཱ་བ་དགེ་སློང་ཆོས་ཀྱི་ཤེས་རབ་ཀྱིས་དད་པས་བསྒྱུར་ཅིང་ཞུས་ཏེ་གཏན་ལ་
ཕབ་པའོ། །

འགྲེལ་བཤད་ཚིག་གསལ།

~ 300 ~

དཔར་བྱང་སྨོན་ཚིག

༈ རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །
གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབས་ཀླུང་། །ཚིག་གི་གཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །

དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །དཔར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའི་མཐུས། །
ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །
གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །
ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག །

ཅེས་འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་ས་སྟེང་རྒྱལ་བསྟན་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མངའ་བདག་ཁམས་གསུམ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྣམ་
འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེང་གེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་

གསུང་རབ་དག་དཔར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའི་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།། །། སརྦ་མངྒ་ལཾ།། །།